PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉS HELYI TANTERV

Tartalom

Bevezető ……. 4

Rövid információk az iskolánkról…… 5

Nevelési program……. 7

1. Az iskolában folyó nevelő, oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, feladatai, eszközei, eljárásai……. 8

1.1. A pedagógiai alapelvek……. 8

1.2. Pedagógiai értékek……. 9

1.3. Célok és feladatok…….. 10

1.4. A pedagógiai munka eszközei és eljárásai……..... 11

1.5. Nevelés-oktatás módszerei 13

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok……. 13

3. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok……. 16

3.1. Az egészségnevelési terv tartalma…….. .....**17**

3.1.1. A bioritmus fontossága……. 17

3.1.2. Egészséges napirend……. 17

3.1.3. Személyi higiéne……..... 17

3.1.4. Egészséges öltözködés…….. 18

3.1.5. Káros szokások megelőzése……..... 1

3.1.6.Balesetek megelőzése……. 1

3.1.7.Az egészségnevelés gyakorlati módszerei…….. .....*20*

4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok…….. 20

4.1. A nevelőtestület közösségfejlesztése kapcsolatos feladata……..... 21

4.2. A Diákönkormányzat feladatai…… 22

4.3. Szülői Szervezet……. 23

4.4. Nevelőtestület……..... 24

4.5. Az iskola szereplőinek együttműködése…… 24

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma és feladata……..... 25

5.1. A pedagógusok helyi, intézményi feladatai…… 25

5.2. Osztályfőnöki munka és tartalma……..... 26

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje……. 27

6.1. A multikulturális nevelés…… 27

6.2. Hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás…….....29
6.3. Tehetséggondozás……. 31
6.4. Sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás……. 32
7. Tanulók részvételi jogai, gyakorlásának rendje az intézményi döntés folyamatban…… 33
8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái 33
8.1. BELSŐ KAPCSOLATOK…….....34
a.)Nevelőtestület…….....34
b.)Tanulóközösségek…….. 34
c.)A szülői szervezet…… *34*
8.2 KÜLSŐ KAPCSOLATOK……. 37
a.)Nevelési, oktatási intézmények…….....36
b.)Szakmai szervezetek…….....*37*
9. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai …….....37
9.1. Magasabb évfolyamba felvehető tanulók meghallgatása, és egy tanévben több tanév teljesítésének osztályvizsgája…… 37
9.2. Művészeti alapvizsga és művészeti záróvizsga szabályozása…… 38
9.2.1. A művészeti alapvizsga szabályzata…… *38*
10. A tanulói felvételi, átvételi kérelmek teljesítésének sorrendjére vonatkozó helyi szabályok…….....38
11. A felvétel és átvétel helyi szabályai…….....38
12. Az elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv…….....39
13. Környezettudatosság, fenntarthatóság 39
Mellékletek.....41

BEVEZETŐ

A köznevelési törvény az oktatási intézmények számára előírja, hogy elkészítsék pedagógia programjukat. E kötelezettség, iskolánk nevelőtestülete számára komoly kihívást jelentett. Pedagógiai programunk elkészítése során szembe kellett nézni önmagunkkal, helyzetképet kellett készítenünk. A félév- és évzáró értekezleteinken mindig értékeltük jelenünket. Újra áttekintettük múltunkat, fejlődésünk szakaszait. Ezt követően készítettük el iskolánk önmeghatározását, jelöltük meg céljainkat, alakítottuk ki jövőképünket. Pedagógiai programunk kialakításához segítségül hívtuk diákjainkat és szüleiket is.
Programunk véglegesítése előtt kikértük a velünk kapcsolatban lévők véleményét munkánkról, végzett tanulóink felkészültségéről. Megkérdeztük, hogy milyenek az elvárásaik a nálunk végzettekkel szemben.

Az önmeghatározást és a jövőkép kialakítása után készítettük el a pedagógiai programunk legterjedelmesebb részét, a helyi tantervünket.

Remélem, hogy aki elolvassa a pedagógia programunkat, meggyőződhet arról, hogy a Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskolában átgondolt és jól tervezett nevelés és oktatás folyik.

Kézsmárki János
Ig.

Rövid információk az iskoláról

A Keviföld Alapítvány 1998-ban határozta el a művészeti iskola létrehozását, hogy megvalósítsa oktatással kapcsolatos célkitűzéseit.
Az alapítvány 1993. március 1-én került bírósági bejegyzésre. Alapvető célkitűzései között szerepel Túrkeve kulturális életének, oktatásának segítése.

Mielőtt az iskola létrehozásának ötlete felmerült volna, az Alapítvány tanulmányozta az oktatás helyzetét városunkban. Többek között megállapította, hogy a város iskoláiban előtérbe került a teljesítménycentrikus oktatás és háttérbe szorult a készségfejlesztés, a művészeti tárgyak oktatása. Az általános iskolában a folyamatosan csökkenő finanszírozás miatt nem tudják fenntartani a felzárkóztatásokat a tehetséggondozó szakköröket és egyéb érdeklődési köröket. A helyzetfelmérés után került sor egy tájékozódó felmérésre a szülők körében, melyből kiderült igény van a képzőművészet, a tánc és a színjáték oktatására.

Külön ki kell emelni, hogy Túrkeve jelentős képzőművészeti hagyományokkal is rendelkezik, melyek közül kiemelkedik a három Finta testvér, Sándor, Gergely és Sámuel munkássága, akik közül Sándor és Gergely világhírnévre tett szert. A 70-es években virágkorát élte a Kevi Kör, mely összefogta a város amatőr képzőművészeit. A város szülöttei a világhírű Korda fivérek, akik a két világháború közötti időszakban alkottak jelentőset a világ filmiparában. A legfiatalabbik Vince, festő és díszlettervező, az iskola névadója.

Korda Vince 1897-ben született Túrkevén, édesapja Kellner Henrik. 1916-ban került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol a legnevesebb magyar festőkkel került kapcsolatba (Fényes Adolf, Pippl-Rónai József). A Kecskeméti Művésztelepen Iványi Grünwald Béla irányítása alatt dolgozik. 1920-ban Bécsben képzi tovább magát. 1921-ben a Nagybányai Művésztelep tagja lett. Két év múlva Franciaországba ment: előbb Párizsban, majd a dél-francia tengerparton dolgozott. Az 1930-bas évektől bátyja, Korda Sándor (Sir Alexander Korda az angol filmipar megteremtője) hatására a filmmel kezd foglalkozni, mint díszlettervező. 1939-ben Angliába költözött és bátyja filmvállalatánál lett művészeti igazgató. A díszlettervezés területén felülmúlhatatlan érdemeket szerzett. „A bagdadi tolvaj” című film díszletéért Oscar díjat kapott. 1979-ben hunyt el Londonban. Műveit a Nemzeti Galéria és a Petőfi Irodalmi Múzeum őrzi. Legkisebbik fia Henrik Londonban élő festőművész 2006-ban meglátogatta iskolánkat.
A művészeti iskola fontos helyet foglal el a városban működő két általános iskola, egy középiskola és a szintén alapítványi működésű zeneiskola mellett. Sokoldalúbbá, sokszínűbbé teszi a város oktatását.

Az 1999. szeptember 1-jén Túrkevén a Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskolában beindított alapfokú művészeti képzés, térségi szintű oktatássá bővült a kihelyezett tagozatok beindításával: a túrkevei székhelyű iskola mellett, jelenleg:

- Kisújszálláson – társastánc
- Kenderesen - társastánc, néptánc, képzőművészet-grafika, színjáték
- Tiszatenyőn – képzőművészet-grafika, néptánc
- Tiszapüspökiben – néptánc, társastánc
- Karcagon – társastánc
- Törökszentmiklóson – néptánc, társastánc
- Berekfürdőn – néptánc, társastánc
- Fegyverneken – néptánc, társastánc
- Kétpón – néptánc, társastánc

A székhelyen a következő tanszakokon tanulhatnak a 6-22 éves gyermekek, fiatalok:

- Képzős és iparművészeti tanszakon:
    - Képzőművészet-grafika
- Táncművészeti tanszakon:
    - Társastánc
    - Néptánc
- Színjáték tanszak:
    - Színjáték

NEVELÉSI PROGRAM

A Pedagógiai Program Jogszabályi háttere

- 2011. évi CXC. tv. a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 5/2020. (I.31.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról,bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet módosításáról
- 2023. évi LII. törvény A pedagógus életpályáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

1. Az iskolában folyó nevelő, oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, feladatai, eszközei, eljárásai

1.1. A pedagógiai alapelvek

Iskolánk pedagógiai programja a Nemzeti Alaptanterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramjában megfogalmazott, az alapfokú művészeti iskolákra vonatkozó alapelvekre épül. Az érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, tehetségük kibontakoztatását. Olyan fejlesztő pedagógiát képvisel, amelyben a meghatározott követelmények teljesítésével a képességfejlesztés kap hangsúlyt. Alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatása mellett lehetővé teszi a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését.

Nemzeti, etnikai kultúra vonatkozásában lehetőséget teremt a cigánytánc és dal eredetiben történő bemutatására, valamint más művészeti ágban – festészetben, irodalomban jeleskedők megismerésére. Az etnikai kisebbséghez tartozót segíti kisebbségi értékének megőrzésében, másságának vállalásában, identitásának fejlesztésében. Késztetést nyújt arra, hogy elfogadja és megbecsülje mások értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést. A tehetség kibontakoztatásán túl, segíti a szociális hátrányok, a beilleszkedési és magatartási nehézségek enyhítését célzó tevékenységeket.

A művészeti tevékenység a személyiség formálás lehetőségével bír. Alapja az egyetemes és nemzeti kultúra, valamint a mindennapi élet esztétikai értékeket hordozó tartománya. A művészetoktatás a művészetek iránti nyitottságra szoktatást, ismeretgazdagítást, készség és képességfejlesztést a személyiség erősítésére alkalmazza, követelményeit a gyermek életkori jellemzőihez igazítja. Bizonyítja a tanulás tapasztalati

módját, a tapasztalás élményszerűségét. Munkamódszere a türelem, a játékos kreativitás. Általa olyan értékes tulajdonságok erősödnek, mint az alkotóvágy, értékrend, kritikai érzék, igényesség, szépérzék stb.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, érzékelteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi képesség. Erősíti a lakóhelyhez való kötődést az által, hogy Túrkeve művészeti értékeinek, a különböző művészetek területein jeleskedő hírességeinek megismertetését célul tűzi. Az alkotó típusú tevékenységek megismertetésével az akarati, az alkotó cselekvőképesség fejlesztését szolgálja.

1.2. Pedagógiai értékek

A művészeti iskolában folyó nevelés- oktatás tantárgyi és tantárgyközi tartalmak és tevékenységek révén elsajátítható tudást közvetít, tovább fejleszti a kommunikációs és a tanulási képességeket. Folyamatosan nevel az anyanyelv igényes használatára, a természeti és az épített környezet védelmére, az egészséges életmód értékeinek elfogadására, valamint a fenntartható fejlődés és fogyasztás egyensúlyát célzó szemléletre. Kialakítja tanulóiban az ún. élethosszigtartó tanulás igényét és az erre való készségét, képességét. Fejlesztő célú képzési tartalmakkal és problémakezelési módokkal felkészíti tanulóit arra, hogy a tudás - a stabil értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is.

Feladata nemzeti és európai identitás tudat továbbépítése a tanulókban: intellektuális, érzelmi és testi érésük egyensúlyának biztosítása. Együttműködésre és kooperációra nevel, fejleszti a konfliktusok kezeléséhez szükséges személyiségjegyeket: az önismeretet, az önbizalmat, az alkalmazkodóképességet, a kudarctűrést. Mindezzel előmozdítja a tanulókban a konstruktív attitűd kialakítását.

A művészeti iskola a tantárgyi képzésben előnybe részesíti a képességfejlesztést, ezért törekszik az elméleti ismeretek és a pragmatikus alkalmazott tudás meggyőző összekapcsolására. A rendelkezésre álló órakeretben a diszciplináris tudás közvetítése összekapcsolódik az alkalmazás lehetőségeinek megismertetésével. Ugyanilyen fontos az egyes diszciplínák közötti koherencia megteremtése: az, hogy az oktatás mindenkor vegye figyelembe a tantárgyak metszéspontjában elhelyezkedő közös tartalmakat és fejlesztési feladatokat. Az iskola a maga arculatával, egész programjával, helyi sajátosságaival, a tanulás szervezésének változatos módjaival biztosítja, hogy diákjai érdeklődésüknek, képességeiknek, eredményeiknek, pályaválasztási szándékuknak megfelelően tanulhassanak.

A képzési folyamatban figyelembe veszi a tanulók életkor sajátosságait, az életkorhoz és az egyéni érettséghez igazodva optimalizálja terhelésüket. Törekszik a személyre szóló

fejlesztésre, támaszkodik a tanulók érzelmi intelligenciájára, képzeletére, számít kreativitásukra, illetve tudatosan is előmozdítja mindezek fejlesztését.

1.3. Célok és feladatok

Elsődleges célunk, hogy lehetőséget teremtsünk a művészeti iránt érdeklődő, a művészetpártoló vagy művészeti hajlammal rendelkező gyermekek képzésére. Feladatunknak tekintjük a művészeti nevelés által megvalósítható értékek teljes körű kibontakoztatását. Nem művészeket, hanem a művészetet kedvelő, a művészetekre nyitott embereszményt állítunk nevelési céljaink középpontjába.
Alapelveinken belül prioritást élvez a kellő alapozás, a játékosság és igényesség módszerével a választott művészeti ág megszerettetése.
Szeretnénk elérni, hogy az értékteremtő művészeti neveléssel a tágabb környezet művészetpártolását előmozdítsuk, ízlésformálását segítsük.

A magatartás, az életvitel, a szociális képességek területén lényeges az önmagukért, társas környezetükért és a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett erkölcsi felelősség fejlesztése. Az iskola által szervezett tevékenységekben, és más élethelyzetekben tapasztalja meg a tanuló az olyan normák fontosságát és érvényesíthetőségét, mint a másik ember megbecsülése, a cselekvő hazaszeretet, a nyitottság más népek kultúrája, hagyománya iránt. Ennek érdekében a művészeti iskola részesíti előnyben azokat az tanulási formákat, amelyekben meghatározó a kezdeményezőképesség, a másokkal történő hatékony együttműködés, valamint a saját munkáért, cselekedetért érzett felelősség.

A művészeti iskola készítse fel tanulóit arra, hogy az iskolából egy folyamatosan változó világba lépnek. Tudatosuljon bennük a magyar társadalom demokratikus létmódja, az európai integrációs folyamat és hazánk kapcsolódása ehhez a folyamathoz, szembesüljenek a kultúraváltás és a globalizáció jelenségeivel, kihívásaival.

Elsődleges célunk, hogy lehetőséget teremtsünk a művészeti iránt érdeklődő, a művészetpártoló vagy művészeti hajlammal rendelkező gyermekek képzésére. Feladatunknak tekintjük a művészeti nevelés által megvalósítható értékek teljes körű kibontakoztatását. Céljaink a következők:

- felismerni a kiváló művészi adottságokkal rendelkező tanulókat, külön differenciát foglalkozásokkal fejlesztve képességeiket, elindítva őket a művésszé válás útján,
- segíteni azon tanulók fejlődését is, akik mérsékeltebb adottságaik miatt nem valószínű, hogy hivatásos művészek lesznek, de amatőr művészként elfogadottá válhatnak közvetlen környezetükbe,

- akik amatőr művészként sem kívánnak majd alkotni, kapnak olyan felkészítést, hogy művészetet kedvelő, művészetekre nyitott személyiségként éljék felnőtt életüket,
- az általános iskoláskorú tanulók esetében fontos feladat a művészeti szakközépiskolák megismertetése, az érdeklődő tanulók felkészítése, középfokú művészeti iskolai felvételre,
- a középiskolás korú tanulók ismerjék meg a művészeti felsőoktatási intézményeket, érdeklődés esetén felkészítés a művészeti felsőoktatásban részvételre.

Céljainkon belül prioritást élvez a kellő alapozás, a játékosság és igényesség módszerével a választott művészeti ág megszerettetése.

Szeretnénk elérni, hogy az értékteremtő művészeti neveléssel a tágabb környezet művészetpártolását előmozdítsuk, ízlésformálását segítsük.

1.4. A pedagógiai munka eszközei és eljárásai

A művészeti iskolákkal szemben megfogalmazott követelmény a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységesítést szolgáló közös alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen. Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvésének érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelmények úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is. A követelmény és tantervi program lehetővé teszik különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztő pedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a tánc, a képző- és iparművészeti valamint színművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődéséhez igazítja.

A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés

tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.
A követelmények az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kíván adni a tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

A pedagógiai tevékenység és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértéséhez, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket.

A követelmények az egyes tanszakokon az adott szakaszokban (alapfok, továbbképző) a tanulók elérendő tudását, készségszintjét határozzák meg. A szintek eléréséhez a helyi tantervekben a rugalmasság és differenciálás elvét célszerű érvényesíteni.
Természetesen a követelmények és a tananyag elválaszthatatlan egységet alkot, egymást erősítve eredményez tartós, hatékony tudást.
Az ellenőrzés, értékelés folyamatának alapjait is a két szakasz végére elérendő követelmények határozzák meg.

A követelmény és tantervi program kötelező jellege azt jelenti, hogy a különböző helyi tantervekben olyan tananyagokat, tevékenységeket kell előtérbe állítani, amelyek megalapozzák az általános és részletes követelmények megvalósítását.

Eszközként tekinthetjük a táncművészeti ágban a tanulók felléptetését a különböző rendezvényeken. A színpadi szereplésnek kiemelkedő szerepe van a művészeti ág egyre alaposabb elsajátításában. A képzőművészeti művészeti ágban hasonlóan fontos szerepe van a kiállításoknak. Itt egyrészt kiállításokon való részvételnek másrészt a tanulói alkotások kiállításának. Ugyancsak jelentős pedagógiai lehetőségeket rejtő tevékenység a tanulmányi kirándulás, a külföldi kirándulás.

Az iskolai könyvtár lehetőséget biztosít a tanároknak és a tanulóknak a művészeti ág sokoldalú megismerésére.

1.5. Nevelés-oktatás módszerei

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 a tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben című projekt keretében, a Magyar Táncművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát is alkalmazzuk a tanórai tevéenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú és az epochális

tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztésben fontos a felelős társadalmi magatartás kialakítása, az állampolgári szerepre, a demokratikus életformára való felkészítés, azaz a jogok és kötelességek összetartozásának tudatosítása.

A személyiségformálásában nélkülözhetetlen szerepet tölt be az esztétikai nevelés. Az iskola elősegíti, hogy tanulói minél tovább jussanak azon az úton, amely a szépség puszta megtapasztalásától annak mélyreható élményéig vezet. A szépség – a művészeti nevelés és oktatás mellett – jelen van a gondolkodás művelésében és a mindennapi környezet alakítására irányuló tevékenységben.

A tanulók személyiségére meghatározóan hat az iskola saját élethossza, mindennapjain létmódja, az a légkör és környezet, amelyben az iskolai élet zajlik.

A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikáció képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Iskolánk pedagógia programját a **Nemzeti Alaptanterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramjából**, valamint a ***helyi sajátosságokból*** adódó

hagyományokra és szükségletekre épül. Célunk, hogy tanulóink a különböző színtű adottságaikkal, az eltérő mértékű fejlődésükkel, az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel, szervezett ismeretközvetítéssel, spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.
A különböző ismeretek elsajátítása során törekszünk a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak,, képességeinek a kialakításához, fejlesztéséhez.
Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett kiválasztással, elrendezéssel.

A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók:

- műveltségét,
- világszemléletük, világképük formálódását,
- társas kapcsolatát,
- eligazodásukat saját testükön, lelki világukban,
- tájékozódásuk szűkebb és tágabb környezetükben.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást.
Éppen ezért nevelési programunk összeállításánál az alábbi feladatoknak adtunk prioritást:

Az iskolai pedagógiai programja, nevelési, tanítás-tanulási folyamata adjon teret:

- *a színes sokoldalú*
  - iskolai életnek,
  - tanulásnak,
  - munkának,
  - az iskolai tanulói demokráciának, állampolgári tevékenységnek,
- *fejlessze*
  - a tanulók önismeretét,
  - együttműködési készségüket,
  - eddze akaratukat,
- *járuljon hozzá*
  - életmódjuk,

- motívumaik,
- szokásaik,
- az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakulásához, meggyökereztetéséhez.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógia programunk alapja egy olyan közös gondolkodást kíván az iskolafenntartó és iskolafelhasználó részéről, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, az egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban.

Figyelembe véve, hogy az oktatás-nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is. Ezen célkitűzések alapján az alábbi konkrét feladatok köré csoportosítjuk a ***személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:***

Kiemelten:

- az önismeret fejlesztése,
- a kezdeményező és vállalkozó készségek kialakítása,
- a felelős társadalmi magatartás kialakítása,
- az anyanyelv igényes használatának kialakítása,
- a tanulók érzelmi kultúrájának gazdagítása,
- a tanulók erkölcsi tudatának erősítése,
- növekedjék a tanulókban a művészetekhez kötődő ismeretek önálló megszerzésének igénye,
- fejlődjék a tanulókban az igényesség művészeti munkájuk eredményessége, minősége iránt,
- alakuljon ki a tanulókban a munkájukkal kapcsolatos felelősségérzet.

A művészeti elméleti ismeretek:

- a megismerési vágy fejlesztése,
- tapasztalati és értelmező tanulás elsajátíttatása,
- a tanulói teljesítményvágy optimalizálása.

A segítő életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:

- pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése,
- pedagógusok rendszeresen éljenek a segítő együttműködés változatos formáival.

Az egészséges és kultúrált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:

- a mintaszerűen egészséges életmód ismérveinek megismertetése a tanulókkal a pedagógusok személyes példamutatása által is,
- a tanulói önértékelés rendszeressé válása a nevelőmunka során is

A szakmai képzés alapozása területén elvégzendő feladatok:

- a szabályhasználat képességének fejlesztése,
- az iskolán kívüli fórumok egyre hatékonyabb kihasználása.

3. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségnevelés szóösszetétel, az egészség és a nevelés szavakból tevődik össze. Tartalma az egészségre vonatkozik és ennek megtartására, megerősítésére, visszaszerzésére a nevelés módszereivel kívánjuk a tanulókat felkészíteni. Az egészségnevelés célja a tanulók egészségének megőrzése, erősítése, betegség estén annak visszaszerzése. Az egészségnevelés a mindennapos nevelőmunka szerves része. Az egészséges életmódra nevelés alapsejtje a család, ahol a gyermek az egészség megvédésére vonatkozó alapvető ismereteket, jártasságokat megszerzi. A család mellet a legjelentősebb tényező az egészséges életmód alakításában a nevelési intézmény, benne a nevelő, aki napról napra találkozik a gyermekkel gyarapítja egészségvédelmi ismereteit, formálja egészségi szokásrendjét. Sajátos szerepe van az orvosnak, aki tanácsaival segíti a szülőket és nevelőket az egészséges életmód kialakításában, a betegségek megelőzésében. Ezért szakmai ismeretek hiányában nem foglalkozunk az egészségnevelés során a betegségek tünettanával, gyógyításával, gyógyszerezésével, mert ez orvosi feladat. A pedagógus feladata a betegségek keletkezésével, okaival, terjedési módjával és megelőzésével, az egészséges életmóddal kapcsolatos szabályok megismertetése és a célszerű magatartás kialakítása.

3.1. Az egészségnevelési terv tartalma

3.1.1. A bioritmus fontossága

Az élő szervezet egyik döntő fontossága a különböző folyamatok élettani ritmusossága. A különböző élettani funkciók akkor működnek jól, ha az életmódnak van egy bizonyos ritmikussága. A tanulás, az étkezés, az alvás szabályossága alapja az egészségnek. Fontos a gyermekek életvitelének ismerete, a tanárnak az a feladata, hogy megismertesse ritmikusságot különös tekintettel az alvás idejére és annak hosszára. Sajnos nagyon sok gyermek a szüleitől lehetőséget kap számítógépezés címén az esti sokáig tartó ébrenlétre. Ennek veszélyére kell felhívni a figyelmet.

3.1.2. Egészséges napirend

A tanuló életének színtere váltakozva az otthon és az iskola. E két fázis azonban élettani szempontból sem különíthető el egymástól. Életmódját a tanulás és a tanuláson kívüli elfoglaltságok helyes összehangolásával egységesen kell kialakítani. Az otthoni életrend helyes vagy helytelen kialakítása az iskolai teljesítményre is kihat, annak helyes megszervezése tehát pedagógiai érdek is. Ezért szülők és a pedagógusok feladata a mielőbbi rendszerességre, önállóságra és helyes időbeosztásra nevelés. Arra kell nevelnünk a tanulókat, hogy meghatározott időben történjen a reggeli ébredés, elegendő idő legyen némi mozgásra, tisztálkodásra, öltözködésre és az iskolába menetelre. Fogyasszon kevés tízórait nyugodt körülmények között lassan fogyassza el az ebédet, a délutáni foglalkozások periódikusan kövessék egymást. A tanulásra fordított idő is legyen nagyjából azonos és azonosan ismétlődő. Az életkornak megfelelően lehetőséget kell biztosítani a játékra, szervezett mozgásra is. Legyen beiktatva olyan időszak, amit a gyermek szabadon választ meg. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a tanuló részt vegyen a családi munkamegosztásban.

3.1.3. Személyi higiénia

Az egészség fő pillére a tisztaság. Ez alatt nem csak testünk tisztaságát, hanem egész környezetünk, a ruházat, az iskola és a lakás tisztaságát is érteni kell. Elmaradhatatlan a napi egyszeri fürdés. A művészetoktatásban fontos, hogy a táncórák után lehetőség legyen a tisztálkodásra. Más ruhában táncol, mint amiben az iskolába jön. Váltás előtt nélkülözhetetlen a zuhanyzás. Sajnos erre nehéz ránevelni a gyerekeket. Hangsúlyozni kell, hogy a körmei legyenek rövidek, azokat körömkefével tisztítsák, hogy a kórokozókat eltávolítsák, wc használat után mossanak kezet, nem piszkálják szájukat, orrukat, fülüket. Rá kell szoktatni a gyermeket, hogy csak saját törölközőjét, tisztálkodási eszközét használja otthon és az iskolában.

A fogápolás a személyi higiéne fontos tartozéka . A rossz fog nem csak fájdalmat okoz, de számtalan betegség lehet a következménye. Hívjuk fel a figyelmet az orr, a fül tisztántartására és a szem helyes ápolására.

3.1.4. Egészséges öltözködés

A ruházat az ember szűkebb lakása. Véd az időjárás viszontagságai ellen, megóv a sérülésektől, és szabályozza a hő veszteséget. Hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy a ruházkodásnál elsősorban az egészségügyi szempontoknak kell érvényesülni, csak ezután

következhetnek más tényezők, például a népszokás vagy a divat. A ruházkodás legfőbb egészségügyi szabály az, hogy az öltözet mindig az időjáráshoz alkalmazkodjék. Az időjárásnak megfelelően kell megválasztani a ruházat színét, anyagát, szabását és rétegelését. Hívjuk fel a tanulók figyelmét, hogy az izzadás miatt, a mi a táncórán elkerülhetetlen az alsónemű nedvszívó anyagú legyen. A műanyag alsónemű a párologtatást akadályozza, ezért izzadunk benne, viszont hűvös helyen az áthevült test meghűlésnek van kitéve. Alsóneműnek legajánlatosabb a vászon és a pamut. Harisnyát, zoknit, bugyit, gatyát naponta váltani, mosni kell. A cipő ne legyen szűk, kényelmetlen. Ne engedjük a leánytanulók magas sarkú cipőben járjanak iskolába.

3.1.5. Káros szokások megelőzése

Jogszabály tiltja az iskola egész területén a dohányzást. Ezt feltétlen be kell tartani, hisz ennek megszegése akár tanár által is ÁNTSZ büntetést von maga után. Hívjuk fel a figyelmet a dohányzás egészségügyi ártalmaira. Dicsérendő dolog, hogy az oktatás országos irányítása komoly hangsúlyt fektet az alkoholfogyasztás visszaszorítására. Sajnos tudomásul kell vennünk, hogy a tanulók egészen fiatalkorban 12-14 évesen már fogyasztanak alkoholt és nem is keveset, különösen a diszkókban és házibulikon. Tanulóink igen gyakran szerepelnek önkormányzatok, civilszervezetek esti rendezvényein. Ezt követően megvendégelik őket. A kísérőtanár feladata, hogy megakadályozza az alkoholfogyasztást.

Sajnos az utóbbi időkben a kábítószer fogyasztás is elterjedt. Nem szabad sajnálni szakmai órákon sem az időt arra, hogy ennek végzetes voltára felhívjuk a tanulók figyelmét. Azon kívül, hogy károsítja az egészséget, csökkenti a fizikai és szellemi teljesítőképességet mindez hátrányos a képzőművészeti alkotások készítésére és a táncra is.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a szexuális nevelést sem, hisz a szexuális életet élő fiatalok életkora egyre lentebb száll. Cél előkészíteni az ifjúságot a boldog házasságra az egészséges nemi életre. E nevelési feladat keretében:

- ismertetni kell az ifjúsággal az egészséges nemi élet folytatásához szükséges legfontosabb orvostudományi, anatómiai, biológiai, fiziológiai, pszichológiai ismereteket,
- ki kell alakítani az ifjúságban a helyes erkölcsi szemléletet a nemi életről, annak megkezdéséről, szerepéről, következményéről az emberi élet társadalmi viszonylataiban.
- Formálni kell az ifjúság érzelmi életét, kialakítani a férfiak és nők közötti kulturált kapcsolat készségeit, szokásait.

- A fentiek szerint a szexuális felvilágosítás legyen biológiai jellegű, egészségügyi jellegű és etikai jellegű.
- Módszerek tekintetében fontos a tapintatosság, legfontosabb az egyéni beszélgetés , ha a tanulónak ilyen irányú problémája van. A főbb kérdésekről legyen csoportos megbeszélés, erre néhány percet a szakmai órákból lehet fordítani. A csoportos beszélgetés nemenként, de bizonyos kérdésekben együtt is lehet. A szexuális felvilágosítás hangneme legyen komoly, de ne elriasztó, félelmet keltő, sohase bocsátkozzék a nevelő tréfálkozásba, gúnyolódásba vagy személyeskedésbe.

3.1.6. Balesetek megelőzése

Tanulóink szinte kizárólag kerékpárral jönnek iskolába, ezért az ezzel kapcsolatos közlekedési szabályok betartására kell őket nevelnünk. A legtöbb baleset az elektromos árammal működtetett különféle készülékek helytelen kezeléséből származik. A táncművészeti ág óráin és a fellépéseken csak a tanár vagy tanuló tanári felügyelettel kezelheti a hangosító berendezéseket. Nem kell engedni szünetekben, órák előtt a felelőtlen szaladgálást, fára, létrára mászást. Ne ugráljanak asztalon, padokon. Grafika órákon ügyelni kell a kés, az olló, a tű használatára. De itt fontos a kéz folyamatos tisztántartása, mert a különböző festékek, mérgezések okozói lehetnek.

3.1.7. Az egészségnevelés gyakorlati módszerei

- Az élőszó módszerei:

  Elbeszélés, magyarázat, kiselőadás, dialógus, szabad beszélgetés, felolvasás, ankét, kérdés- felelet, kiselőadás- vita, kerekasztal konferencia, vetélkedő.
- Az írott szó módszere:

  Faliújság, plakát, röplapok, újságok, folyóiratok.
- Szemléltetés módszere:

  Természetes tárgyal (tisztálkodó eszközök, elsősegélynyújtó felszerelések stb.), rajzok, ábrák, fényképek, diafilmek, mozgófilmek, televíziós előadás
- Összetett módszerek:

  Kiállítások, versenyek, vetélkedők, egészségügyi totó, egészségügyi kampány, helyszíni helyzetelemzés (pl.: piac tisztaságának felmérése, a talált hiányosságok megszüntetésére javaslatok kidolgozása).

4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés sajátos foglalkoztatási formát követel, hozzájárul a tanuló közösségi magatartásának kialakításához; véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez; a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend); a másság elfogadásához; az együttérző magatartás kialakulásához; a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

A közösségfejlesztés során nemcsak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezek vezetőinek is, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt.

Törekedjünk arra, hogy minden tanuló:

- Ismerje meg azokat a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlen.
- Megismerj népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit (külföldi kapcsolataink révén osztálycserék lehetőségét.)
- Sajátítsa el azokat az ismereteke és gyakorolja azokat az egyéni, és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.
- Legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások; másság iránt, becsülje meg ezeket.
- Valamilyen módon közvetlenül is vállaljon részt a nemzetközi kapcsolatok ápolásában (pl. levelezés).
- Legyen képes környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.
- Váljon érzékennyé környezete állapota iránt.
- Kapcsolódjon be közvetlen környezetének értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Életmódjában a természet tisztelet, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá.
- Szerezzen személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- Legyen képes az új audiovizuális környezetet megérteni és szelektíven használni.
- Tanulóink tudjanak társaikkal és a felnőttekkel is adott témáról anyanyelvén szabatosan kommunikálni.

- Az önálló, felnőtt életében képes legyen életmódjára vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.
- Ismerje meg a környezet leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait.
- Kapjon kellő mélységű támogatást a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzéséhez.
- Tanuljon meg tanulni.
- Tudja, hogy életpályája során többször pályamódosításra kényszerülhet.
- Legyen képes önellenőrzésre, egymás segítésére és segítő szándékú ellenőrzésére.
- Tevékenysége erősítse a közösséghez való kötődést.

4.1 A nevelőtestület közösségfejlesztése kapcsolatos feladat

- segítse a tanulók kezdeményezéseit,
- járuljon hozzá a közvetlen tapasztalatszerzéshez,
- a közvetlen tapasztalatszerzés segítse elő a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel,
- biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések kialakításának/fejlesztésének segítésére,
- alapozza meg a nemzettudatot, mélyítse el a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet,
- ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet hagyományainak feltárására, ápolására, késztessen az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre,
- tegye képessé a tanulót a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére,
- korán alakuljon ki a tanulóban bátorító, vonzó jövőkép, amely elősegíti környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások erősödését,
- alakítsa ki a tanulóban, hogy a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv,
- irányítsa a tanulót arra, hogy az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és – kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének, értelmezésének megvédésének a képességei álljanak a kommunikációs kultúra középpontjában,
- fejlessze ki a tanulóban az új információs rendszerben való eligazodás, valamint annak kritikai módon való használatának képességét,
- adjon ismereteket a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére,

- és személyi, tárgyi környezete segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek, ifjak egészségi állapotát javítják,
- fejlessze a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- irányuljon a szexuális kultúra, magatartás kérdéseire, fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre,
- erősítsék az alkalmazott változatos munkaformák az együvé-tartozás és az egymásért való felelősség érzését.

4.2. A Diákönkormányzat feladatai

Iskolánkban a tanulók diákönkormányzatot hoznak létre. A telephelyeken egy-egy tanulót választanak szószólónak. A székhelyen működik a háromtagú diákönkormányzat vezetése (egy fő elnök, két fő tag). A diákönkormányzatot segítő tanár begyűjti a telephelyi szószólók véleményét s a székhelyi diákönkormányzat ezek figyelembe vételével hozza meg döntését.

A Diákönkormányzat feladatai:

- Tanulói oldalról biztosítani a tanulási jogok érvényesülését.
- Szerezzenek gyakorlatot a közéletben, tevékenykedjenek közösségükért.
- Szabályozottan, programozottan végezzék tevékenységüket.
- Tanulják meg a véleménynyilvánítás, a véleménycsere, a vita a konfliktuskezelés szocializált módját.
- Tanuljanak meg megalapozottan, felelősséggel dönteni.
- Kapcsolódjanak be a városi diákok közéletébe, programjaikba.
- Híreljék és támogassák az országos, a városi, az iskolai szabadidős, kulturális, sport programokat. Ötleteikkel gazdagítsák, színesítsék ezeket a programokat.
- Szervezzenek önálló programokat.
- Járuljanak hozzá az iskola belső rendjének fenntartásához, hagyományainak ápolásához.
- Legyenek kritikusak saját és társaik tevékenységével. Ismerjék el az eredményes munkát.
- Tartsanak kapcsolatot, működjenek együtt az iskolavezetéssel, a DMS tanárra, az osztályfőnökkel.
- Diáknap szervezése.

A Diákönkormányzatot annak elnöke egyedül képviseli, ahol jogszabály véleményezési (2011. évi CXC. tv. 48.§ (4) és 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 120.§ (5)) jogot ad, azt a háromtagú elnökség megtárgyalja és a véleményt az elnök közvetíti és aláír. A Diákönkormányzat dönt saját működéséről, anyagi eszközei felhasználásáról, a diáknap programjáról.
A tanulók közötti együttműködés tanszakokon belül lehetőséget nyújt a másik művészeti terület megismerésére, kipróbálására.

4.3. Szülői Szervezet

Az iskolában szülői szervezet működik. A telephelyeken a szülők egy-egy szószólót választanak, a székhelyen pedig elnökből és két tagból álló szülői szervezeti vezetést. Mindazokban a kérdésekben, melyekben a jogszabály véleményezési jogkört ad, az igazgató begyűjti a szószólók véleményét, s erről tájékoztatja a székhelyi vezetést. A székhelyi vezetés ennek alapján alakítja véleményét, melyet az elnök képvisel és aláír.

A szülői szervezet dönt saját működési rendjéről és tisztségviselőnek megválasztásáról. Figyelemmel kíséri a tanulói jogok érvényesülését, a pedagógiai munka érvényességét. megállapításairól tájékoztatja a nevelőtestületet és a fenntartót. A tanulókat érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet az iskola vezetőjétől. A tanulókat, szülőket közvetlenül érintő ügyek tárgyalásakor a szervezet képviselője tanácskozási joggal részt vehet az értekezleten.

A szülők segítői is az iskolai célok megvalósításának is. A szülők együttműködése nagyon fontos számunkra, ezért a fontos a kezdeményezésik, véleményük és javaslataik is.

4.4. Nevelőtestület

Az iskola legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve. A nevelőtestületnek döntési joga van a következőkben:

- pedagógiai program elfogadása, SzMSz elfogadása, munkaterv elfogadása, házirend elfogadása, továbbképzési program elfogadása
- az iskola munkáját átfogó elemzések, beszámolók elfogadása,
- nevelőtestület képviseletében eljáró pedagógus kiválasztása,
- a tanulók fegyelmi ügyei,
- a tanulók magasabb évfolyamba lépésének megállapítása, a tanulók osztályvizsgára bocsájtása (e jogát a nevelőtestület átruházza a vizsgáztató bizottságra),

- az igazgató pályázathoz készített vezetési programmal összefüggő vélemény kialakításában

Az iskolai szintű projektek megvalósítása során a tanszakok közötti együttműködés jellemző. A közös munka során megismerték a másik művészeti terület sajátosságait. A nevelőtestülettel való együttműködés a szakmai munka mellett pedagógiai kérdésekben, az iskolai alapdokumnetumok felülvizsgálatában, módosításában, az iskola életét meghatározó döntések meghozatalában is jelen van.

Az együttműködés további területei:

- belső tudásmegosztás,
- kiállítások,
- rendezvényszervezés,
- önértékelés, tanfelügyelet.

4.5. Az iskola szereplőinek együttműködése

A Diákönkormányzat ülésein diákönkormányzatot segítő tanár vesz rész, akinek feladata a működés segítése, valamint a felmerült problémák közvetítése az igazgató illetve nevelőtestület felé. Fontos feladata még, hogy a telephelyi diák szószólók véleményét összegyűjtse. Amiben a Diákönkormányzatnak véleményezési jogköre van, azokat a szabályzatokat az igazgató a telephelyi szószólóknak eljuttatja. A diákönkormányzat elnökét az igazgató soron kívül fogadja.

A telephelyi szószólók véleményét az igazgató gyűjti össze a szabályzatokat szintén az igazgató juttatja el a szószólóknak. A székhelyi szülői szervezet vezetője tanácskozási joggal vehet részt a nevelőtestületi értekezleteken. A kapcsolattartás a székhelyen személyesen a telephelyeken, postai úton, e-mailen, telefonon és faxon történik.

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma és feladata

5.1. A pedagógusok helyi, intézményi feladatai

A pedagógusok kötelességeit és jogait a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény határozza meg. Ezeket külön nem ismételjük meg. Azokat a feladatokat soroljuk fel, amelyek e törvényben nincsenek megfogalmazva, s iskolánk sajátos jellegéből fakad.

Táncpedagógusok sajátos feladatai:

- részt vesznek a fellépő ruhák tervezésében a varrónő megbízásában, ruhák próbájában.
- Fellépések előtt a raktárból a ruhákat leltár szerint fölveszik, a fellépés során közreműködnek (szülők bevonásával) a tanulók öltöztetésében. Fellépés után a ruhákat összeszedik és haladéktalanul leadják a ruhatárosnak. A ruhákat az erre a célra szolgáló tárolókban illetve zsákokban szállítják.
- A táncot oktató pedagógusok azokon a telephelyeken, melyeken nincs beépített hangosítás, a hangosítás eszközeit szállítják, a foglalkozások előtt beállítják.
- A képzőművészeti művészeti ág tanárai félévente leadják azoknak a fogyóeszközöknek a listáját, melyeket a gyerekek munkájuk során használnak. A képzőművészeti művészeti ágon tanító kollegák részt vesznek a Látni és Láttatni kiállítás anyagának összeállításában, valamint saját alkotásaikat is kiállítják.
- A táncművészeti ág társastánc pedagógusai részt vesznek a Nagykunsági Társastánc Fesztivál szervezésében és lebonyolításában.
- A táncművészeti ág pedagógusai előkészítik, megszervezik és lebonyolítják a félévi és tanévvégi vizsgabemutatókat.
- A tánc tanszakon tanító pedagógus kollegák az igazgatóval közösen meghatározzák, hogy a tanév során milyen versenyeken vesznek részt a tanulókkal, azokat felkészítik és elkísérik a versenyre.
- A képzőművészeti művészeti ág pedagógusai előkészítik és megrendezik a félévi és év végi vizsgabemutatókat.
- A képzőművészeti ág pedagógusai folyamatosan figyelemmel kísérik a rajz pályázati lehetőségeket, azokat s azokra felkészítenek tanulókat.
- A telephelyen tanító pedagógusok napi kapcsolatot tartanak a telephelyet üzemeltető intézménnyel. Probléma esetén azonnal jelzik az igazgatónak.
- A székhelyen tanító kollegák délután 16:00 után a bejárati ajtót lánccal rögzítik. Az a kollega, aki legtovább tart órát, az igazgatót, mint vezetőt helyettesíti. Probléma esetén az igazgatót telefonon értesíti.
- A szakteremben az utolsó órát tanító tanár lekapcsolja a világítást, fűtést, a termet bezárja a kulcsot a helyére akasztja.
- A székhelyen az utolsó órát tartó tanár ellenőrzi, hogy mindenütt le van e kapcsolva a fűtés, világítás, megtekinti, hogy nem maradt öltözőben gyerek majd riasztó bekapcsolása után az épület ajtaját majd a kaput is bezárja.
- A telephelyeken tanító kollegák betartatják az adott telephely működési rendjét, a szünetekben ügyeletet tartanak, a tanulók távozása után megtekintik az öltözőt nem hagytak e ott valamit a tanulók.

- Valamennyi pedagógus kolléga aktívan részt vesz a beiskolázási feladatokban.
- A pedagógus kollégák azonnal jelzik az igazgatónak, ha a tanuló kimaradási szándékát jelezte vagy új tanuló jelentkezett felvételre.

5.2. Osztályfőnöki munka és tartalma

A művészeti iskolákban nem beszélhetünk külön osztályokról, így osztályfőnökről sem. Az oktatást tanulócsoportokba szervezzük, egy csoport létszáma 8 és 20 fő között lehet. fenntartói engedéllyel 22 fő. Egy tanulócsoportot általában 1 tanár tanít. Bár ideális lenne különösen a táncművészeti ágon belül, hogy a csoportot egy nő és egy férfi tanár tanítsa. Ez azért lenne fontos, mert a nő és férfi tánc eltér egymástól s úgy néptáncban, mint társastáncban igen nehéz a nő tanárnak férfi táncot a férfi tanárnak pedig a női táncmozdulatokat tanítani. A fentiekből következik, hogy egy tanulócsoportnak zömében egy tanára van, ritkább esetben kettő. Így valójában a csoportot tanító tanár egyben a csoportvezető is, és egy tanárnak 5-6 tanulócsoportja van. Így egy tanárnak 5-6 csoport vezetői feladatát kell ellátni, bár ezek a feladatok nem érik el az a mennyiséget, amit egy tankötelezettséget biztosító iskolában az osztályfőnöknek tenni kell. Az is fontos, hogy összesen négy szakmai órája van egy csoportnak, osztályfőnöki órája nincs. A csoportvezető tanárnak úgy kell az úgynevezett osztályfőnöki teendőket ellátni, hogy az elérendő feladat implicite legyen jelen a szakmai anyag feldolgozásában vagy mellette.

Az adminisztrációs feladatokat tekintve a csoportvezető tanárnak vezetni kell a csoportnaplót, annak osztályozó részét, hiányzási és haladási részét. Be kell gyűjtenie a felvételi kérelmeket, azt az iskolatitkárnak leadja. Igazolja a hiányzásokat, igazolatlan óra esetén tájékoztatja az igazgatót, foglalkozik a tanulók ügyes- bajos dolgaival, amit nem tud megoldani, azt az igazgatónak továbbítja. Kapcsolatot tart a telephelyi szülőkkel, azok szószólójával, közvetít az igazgató és a szülők között. Hatáskörét meghaladó fegyelmi ügyekben tájékoztatja az igazgatót, részt vesz a fegyelmi eljárásban. Segít azoknak a tanulóknak a továbbtanulása megszervezésében, akik művészeti intézményekben kívánnak továbbtanulni.

Felmérik a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és az SNI-s tanulókat, s javaslatot tesznek az igazgatónak, hogy milyen módon alkalmazzák az iskola Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervét.

A csoportvezető tanár legyen udvarias, barátságos és megközelíthető. Ismerje meg tanítványait és beszélgessen velük, szeresse a gyerekeket. Legyen humorérzéke, tudjon sokat mosolyogni, nevetni, értékelje a szellemes tréfákat. Mutasson egyforma érdeklődét minden diákja iránt, becsülje és vegye figyelembe a munkában és tanulásban kifejtett erőfeszítéseiket. Nyújtson türelmesen és komolyan segítséget. Tartson fegyelmet és rendet. Ne legyen

ingerlékeny, ideges, ok nélkül ne kiabáljon. Kritikája ne legyen túlzott, szigorúsága merev. Szidás közben hangsúlya ne legyen gúnyos. Ne legyenek kedvenc tanulói, de ne is pikkeljen senkire. Modora ne legyen élettelen, megjelenése és viselkedése unalmas. Érdeklődést mutasson a tanuló problémái iránt. Legyen érzelmileg stabil, ösztönző, fantázia dús, energikus. Tudjon kontaktust teremteni a csoport minden egyes tagjával.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

6.1. A multikultúrális nevelés

Az Európai Unió multikultúrális neveléssel kapcsolatos ajánlásai között szerepel, hogy azokon a területeken, ahol jelentős számú kisebbség él, az iskolai tananyagba be kell építeni a kisebbség történelmét, hagyományaira, kultúrájára vonatkozó ismereteket, ezzel is elősegítve a különböző népcsoportok közötti megértést, elfogadást.

A multikultúrális nevelést Magyarországon indokolja az is, hogy az utóbbi fél évszázadban drasztikusan megváltozott a magyarság és cigányság aránya az utóbbi javára. Nincs más választás, együtt kell élni ebben a kis országban. Természetesen a cigányság felemelkedése elsősorban gazdasági és társadalompolitikai kérdés. De a multikultúrális nevelés sem hanyagolható el.

Telephelyeinken szláv és cigány kisebbséggel vagyunk érintkezésben. A tanulóknak meg kell ismerniük hogyan kerültek ide évszázadokkal ezelőtt ezek a népcsoportok, milyen közösséget alkottak, milyen volt a hitéletük, az életmódjuk, a szokásaik és hagyományviláguk. A többség, ha mélyebben megismeri a vele együtt élő kisebbséget, elfogadóbb, toleránsabb lesz.

Iskolánkban vannak mindkét népcsoporthoz tartozó tanulók. A gyerekek jól elfogadják egymást, éppen azért, mert egymás kultúráját is elfogadják. Ennek oka egyrészt oktatásunk multikulturális szemlélete is, melynek jegyében törekszünk:

- a gyermek igényeinek iskolai figyelembevételére, befogadó nevelés kialakítására
- valamennyi tanuló számára egyenlő lehetőség biztosítására képességei kibontakoztatásához,
- rugalmasságra, figyelemre az eltérő igények és szükségletek, tanítási stílusokra,
- elfogadó, pozitív iskolai légkör kialakítására, fenntartására,
- a humán szükségletekre való odafigyelésre és az ezekre adott megfelelő válaszok kialakítására,
- a gyermekben rejlő belső motiváció kiaknázására,

- a gyermekben természetesen meglévő kíváncsiság, tanulási vágy felkeltésére, megtartására,
- az iskolai környezet kultúra érzékeny kialakítására
- az esztétikus iskolai miliő, mint motiváló erő kihasználására,
- a továbbtanulás elősegítése érdekében kiegészítő foglalkozásokra,
- pozitív példák erősítésére, ösztönzésére.

A multikulturális tartalmakat a kollégák a tanmenetükbe, óravázlatukba tervezik, figyelembe véve azok aktualitását, de kerülni kell a mesterkéltséget.

Képzőművészet és tánc területén a kollégák ismerjék meg a multikulturális tartalmakat, még pedig a tánckultúrát, a hagyományokat, szokásokat, mesterségeket, szociológiai ismereteket a kisebbség népi irodalmát, népköltészetét, képzőművészetét.

Az alkalmazott módszerek elve a „mindenki jó valamiben", ezért biztosítani kell a képességnek megfelelő fejlődést. Gondoskodni kell a gyengébb tanulók felzárkóztatásáról, a jó képességű tehetséges tanulók elvesztése nélkül. A gyermekeknek meg kell tanulni összedolgozni. Egy táncformációt csak együttes munkával lehet jól kialakítani. A formáció tanítása lehetőséget ad a pedagógusnak arra, hogy a feladatok sikeres végrehajtása érdekében megtanítsa a gyerekeket a csoporton belüli együttműködési normákra, a meghatározott szerepek elsajátítására.

A tanárnak az óra során alkalma nyílik a csoport egésze és a csoporttagok egyedi munkájának követésére és a csoporton belüli hierarchiának a megváltoztatására, amely alapjában véve felelős a csoporton belüli egyenlőtlenség kialakulásáért. Éppen ezért a tanárnak meg kell tanulni a diákok között kialakult státuszproblémák kezelését.

A tanár minden diáknak adja meg a lehetőséget az egyenrangú munkavégzésre, hisz mindenkinek van olyan képessége, amely alkalmasság teszi a feladatok megoldásában való sikeres közreműködésre. A feladatok megoldása közben érvényesüljön a felelősség megosztásának elve, mely magába foglalja az egyén felelősségét a saját teljesítményéért és a csoport felelősségét az egyén teljesítményéért.

A foglalkozások során tanulói szerepek vannak pl: képzőművészeti órákon rajzeszköz felelős, hetes stb., táncfoglalkozásokon ruhatáros, öltözőfelelős, hetes stb. A szerepek rotációja alapkövetelmény. A szerepek rotációjával a csoporton belül spontán kialakult hierarchia megváltoztatható.

Ha a tanuló sikerélményben részesül, hite megerősödik önmagában. Az a tanuló, aki sikert él át, úgy érzi, hogy ő személy szerint sok mindenre alkalmas. Pl.: ha sikerült neki egy táncfigura jó megoldása, hiszi, hogy további lépéskombinációkban is sikeres lesz. És ez az

igazi motiváció. A siker növeli a személyiség önmagába vetett hitét. Az iskolának abban van óriási felelőssége, hogyan fejleszti a gyerek képességeit, önértékelését, önbizalmát, illetve hogyan formája viselkedését. A cél az is, hogy a teljesítmény kitartó munkával növelhető és tartóssá tehető. Ennek egyik eszköze a versenyeken való megmérettetés, színpadi szereplés, képzőművész tanszakon különböző pályázatokon való indulás.

A személyiségformálás területén a különböző viselkedésformák kialakítása is fontos feladat. Ezek sokaságát sorolhatjuk fel pl: kitartás, elszántság, célorientáltság, merészség, kockázatvállalás, megfontoltság, határozottság, felelősségvállalás, kudarctűrés, türelem, empátia, kapcsolatteremtő készség, együttműködési készség, udvariasság, fegyelmezettség, rendszeretet, sikerorientáltság, talpraesettség.

6.2. Hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás

A pedagógus alapvető feladata, a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy nevelő- és oktató tevékenysége során figyelembe vegye a gyermek, tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokultúrális helyzetét, és fejlettségét, sajátos nevelési igényét, segítse a gyermek, a tanuló képességének, tehetségének kibontakozását, illetve bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermek, tanuló felzárkóztatását tanulótársaihoz.

A hátrányos helyzetű tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten továbbtanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt.

Az iskola a tanulók érdeklődése, igénye szerint nem kötelező (választható) tanórai foglalkozásokat szervezhet, felzárkóztatás fejleszt, tehetséggondozás, konzultáció, speciális illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából.

<u>Az évenkénti beiskolázás során folyamatosan tapasztaljuk, hogy számos tanulónk:</u>

- Szociális körülményeit tekintve hátrányos helyzetű:
  - családi mikrokörnyezetéből adódóan hátrányos helyzetű,
  - családi házon kívüli környezet miatt hátrányos helyzetű,
  - iskolai körülményeiket tekintve hátrányos helyzetű,
  - csonka családban felnövő gyermekek, (elvált szülők, árva, félárva gyerekek)
  - munkanélküli szülők gyermekei.
- Átmenetileg hátrányos helyzetű:
  - áttelepült, beköltözött (új tanulók),
  - tartós betegség miatt hátrányos helyzetűek.

- A szociális hátrányok enyhítése érdekében:
    - felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése,
    - komplex tehetséggondozó programok (művészeti, turisztikai)
    - felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon, értesítésen keresztül,
    - ajánlott szakirodalom felajánlása,
    - helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése,
    - kapcsolatfelvétel a szolgáltató intézményekkel az áthelyező bizottságokkal,
    - pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon (pl. ösztöndíjért)

Tanórán kívüli foglalkozás

a.) Szakkör, érdeklődési kör, önképző kör, énekkar, művészeti csoport, tehetséggondozás
b.) A tanulmányi szakmai kulturális verseny, házibajnokságok, iskolák közötti versenyek, bajnokságok, diáknap.

Az iskola a kötelező és nem kötelező órakereten kívül tanórán kívüli tevékenységekre is ösztönzi tanulóit. Lehetővé teszi a tehetség, a képesség kibontakoztatását, a szociális hátrányok, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségek enyhítését szolgáló programok beindítását. Nem titkolt **cél a tanulás megtanítása mellett az iskolai élet színesítése, a szabadidő értékes kitöltése.**

A tanulási nehézségek enyhítését, a felzárkóztatást az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó korrepetálások jelentik. Az évről-évre újra meghatározott, szaktanárok vezetésével szervezett korrepetálási programok lehetővé teszik a gyengék, illetve a tanórákat mulasztók számára a szakmai lemaradás megszüntetését. A szaktanár időlegesen kötelezheti is tanulóit a korrepetálásokon való részvételre.
Az egyes foglalkozások gyakorlásából, a felvetődött kérdések megválaszolásából, illetve a tananyag újra magyarázásából állhatnak.

A kulturális hagyományok megőrzésére, más kultúrák értékeinek megbecsülésére, a kulturális igények kielégítésére szolgálnak a ***közös színház- és múzeumlátogatások.***

Az iskolánk könyvtára a közvetlen ismeretszerzés segítésén túl a „kitekintéshez” is elvezet. ***Megtanít könyvtárhasználat technikájára.*** Közvetett segítséget nyújt az Internet adatbázisainak használatához is.

Tanulási kudarcok elkerülése érdekében a szaktanárok folyamatosan figyelemmel kísérik a tanulók művészeti teljesítményét, osztályzatait. Az osztályzatokat havonta ellenőrzik és a szülővel is ellenőriztetik. A félév illetve a tanév vége előtt időben konzultálnak a szülővel

az osztályzatokról. Az esetleges bukások elkerülésére javaslatot tesznek a szülőnek a szaktanárral való konzultációra, illetve az iskolai vagy otthoni korrepetálásra.

A személyi feltételek tükrében tantárgyi felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk. Az iskolai korrepetálás illetve tantárgyi felzárkóztatás megszervezésére a mindenkori tanévre engedélyezett órakeretet lehet felhasználni a tantestület jóváhagyásával.

6.3. Tehetséggondozás

A tehetséggondozás színterei a kötelező tanórák, a nem kötelező tanórák, a tanórán kívüli oglalkozások, az egyéni foglalkozások sorából: a diákkörök iskolai sportkör, tanulmányi szakmai, kulturális verseny, bajnokság, diáknap.

A tehetség, a képesség kibontakozását, a kedvenc terület elmélyültebb tanulmányozását szolgálják a szakkörök. Az évente értékelt és újra indított ***szakköri programok tehetségeket hozhatnak a felszínre,*** s lehetővé tehetik a képességek felmérését és fejlesztését. A szakköröket szaktanárok vezetik, s a programok alakulására a résztvevők is hatással vannak. A programok része az iskola modern eszközrendszerét is hasznosítja.

Kimondottan a tehetségek érvényesülését, a szaktárgyak népszerűsítését szolgálják az évente megrendezett tantárgyi versenyek. A házi megmérettetéseken kívül megyei, országos tanulmányi versenyeken is részt veszünk. Az elért jó eredményeket megfelelő tantárgyainkban is jutalmazzuk. Az országos művészeti tantárgyi döntőbe jutott versenyzők számára felkészítő foglalkozásokat is szervezünk.

A gyermekek közötti képességbeli különbségek ráirányítják a figyelmet az átlagtól eltérő képességekkel rendelkező tanulókra, a tehetségesek iskolai tevékenységére. A rugalmas gondolkodás, az alkotóerő, a kreativitás és a kiválóságra való hajlam kitüntetett figyelmet érdemel. Az ilyen képességekkel bíró tanulókat iskolai fejlesztésben, tehetséggondozásban kell részesíteni.

A tehetséggondozás célja nem az elitképzés, az elitnevelés, a szegregáció – a tehetséggondozás célja az elkallódás megakadályozása, ebbe beletartoznak a hátrányos helyzetű tanulók is. A tehetséggondozás célja intézményünkben a személyiségfejlesztés, versenyeken való szereplés, szakirányú továbbtanulás támogatása.

Intézményünk a tehetséggondozást nem kultúrafüggő, etnikai hovatartozást tekintetbe vevő tevékenységként szervezi. Az iskolás élet ilyen módon történő szervezése mellett a különböző csoportokból társadalmi osztályokból érkező gyermekek egyenrangúak a tehetséggondozás tekintetében. A tehetséggondozás tehát a tehetséges gyerekeknek a külön képzését szolgálja, tekintet nélkül a hátrányos helyzetre, az etnikai, nembeli hovatartozásra.

A tehetséggondozás legfontosabb színterei: képzőművész tanszakon a tanítási órai differenciált foglalkozás, pályázatokon való indulás, kiállításokon való részvétel, önálló

előadás megtartása neves képzőművészek munkásságáról. Tánc tanszakon már nehezebb a differenciált foglalkozás, mivel kétféle zene nem szólhat az órán. Itt alkalmazható tevékenységek a házi feladatok (egy-egy figura tökéletesítése otthon), fellépések, szereplések, versenyeken való részvétel, nyári táborok, a kötelező 4 óra feletti foglalkozások.

6.4. Sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás

Művészeti iskolába való jelentkezésük nem jellemző. Amennyiben mégis előfordulna a tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktívpedagógiai ellátásban részesüljön. A különleges bánásmódnak megfelelő bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

7. Tanulók részvételi jogai, gyakorlásának rendje az intézményi döntési folyamatban

A Diákönkormányzatot annak elnöke egyedül képviseli, ahol jogszabály véleményezési (2011. évi CXC. tv. 48.§ (4) és 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 120.§ (5)) jogot ad, azt a háromtagú elnökség megtárgyalja és a véleményt az elnök közvetíti és aláír. A Diákönkormányzat dönt saját működéséről, anyagi eszközei felhasználásáról, a diáknap programjáról.

Iskolánkban a tanulók diákönkormányzatot hoznak létre. A telephelyeken egy-egy tanulót választanak szószólónak. A székhelyen működik a háromtagú diákönkormányzat vezetése (egy fő elnök, két fő tag). A diákönkormányzatot segítő tanár begyűjti a telephelyi szószólók véleményét s a székhelyi diákönkormányzat vezetése ezek figyelembevételével hozza meg döntését.

Az intzémény igazgatója meghatározott esetekben írásban vagy szóban kéri a diákok képviselőjének egyetértését, véleményét.

<u>Ki kell kérni a Diákönkormányzat véleményét:</u>

- az iskolai SzMSz jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt,
- a tanulók közösségét érintő döntések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok versenyek, meghirdetéséhez, szervezéséhez,
- tanórán kívüli foglalkozási formák meghatározásához,
- A könyvtár működési rendjének kialakításához.

8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartásának formái

Az együttműködés alapja a folyamatos kapcsolattartás, a segítkész, pozitív megnyilványulások és a nyitottság.

8.1. BELSŐ KAPCSOLATOK

a.) Nevelőtestület

Intézményünk legfontosabb tanácskozó szerve a nevelőtestület.
Munkáját az 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 117.§- a szabályozza. Döntési jogosítványai átfogják és meghatározzák az intézményben folyó pedagógiai művészeti munkát. A nevelőtestület rendszeres pedagógiai, szakmai tájékoztatásáról az igazgató gondoskodik.

Kapcsolattartás formái az igazgatóval:

Aktuális dolgok, információcserék naponta, havi rendszerességgel nevelőtestületi értekezletet – nagyobb szakaszok zárása, értékelése, továbbképzések, tapasztalatcsere, stb.
A nevelőtestület véleményét ki kell kérni:

- az iskolai felvételi követelmények meghatározásához,
- a tantárgyfelosztás elfogadása előtt,
- az egyes pedagógusok külön megbízásának elosztása során,
- az igazgató- helyettes megbízása, illetve visszavonás előtt.

A nevelőtestület döntési kompetenciáit a 4.4- es pontban találjuk.

b.)Tanuló közösségek

A tanulóközösség, mint a művészeti oktatás alanya, fontos szerepet tölt be az iskola életében. A nevelőtestület véleményének meghallgatása mellett javaslattevő, véleményező jogosítvánnyal rendelkezik. A tanulóközösség egészével a mindenkit érintő programokon (évnyitó, évzáró, művészeti programok stb.) találkozunk. Az év folyamán szükséges és rendszeres kapcsolattartás, a tanulóközösségeket érintő információcsere érdekében megbízást kap egy nevelő, a pozitív-negatív jelzések, javaslatok továbbítására.

A tanulók számára az igazgató minden hétfőn délután fogadóórát tart.

c.) A szülői szervezet

A szülők jogait és kötelességeit 20/2012 (VIII.31.) 119.§-a szabályozza.
Intézményünk kiemelt feladatának tekinti a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartást.

Formái:

- a szülői értekezletek,
- a fogadóórák,
- a nyílt napok,
- levél,
- online felületek,
- elektronikus napló,
- alkalmankénti bemutatók, programok stb.

A szülők szervezett közössége a szülői munkaközösség, mely az általa elfogadott szabályok szerint működik.

Az iskolai szülői munkaközössége választott képviselői részére az igazgató évi két alkalommal tájékoztatást ad az intézmény működésének tanulókat érintő kérdéseiről.

Az iskola vezetésében (szükség szerint) a szülők képviseletét az iskolai szülői szervezet elnöke látja el.

A szülői szervezet véleményét ki kell kérni:

- pedagógiai program elfogadásakor,
- SzMSz elfogadásakor,
- házirend elfogadásakor
- munkaterv eladásakor,
- minden olyan esetben ahol a döntés s szülők közösségét vagy a tanulók közösségét érinti.

Az iskolaközösség halmazában részhalmaz a szülők közössége. A szülő az iskolai nevelés-oktatásban partner abban az értelemben, hogy az iskolai és otthoni nevelési-oktatási folyamat minél jobban kiteljesedjen, eredményesebb legyen, és a megszerzett ismeret „teljesítményképes” legyen. A diák életkora, érettsége és adottságai miatt, jogainak személyes gyakorlásában erősen korlátozott, és a mindennapi életvitelben segítségre, támogatásra szorul. A jogok gyakorlásában és a mindennapi életvitelben szükséges segítséget és támogatást a diák elsősorban szüleitől kaphatja meg.

A szülő három minőségében alanya jogoknak és kötelezettségeknek az iskolában.

- A diák gondozójának és nevelőjének státuszában saját jogokat gyakorol.
- Törvényes képviselőként a diákot megillető jogokat gyakorol.
- Az iskola világának egyik meghatározó szereplőjeként, kollektív szülői jogokat, mint iskola használói jogokat gyakorol.

***Szülői értekezletek*:** osztálykeretben, az osztályfőnök szervezésében évente legalább két szülői értekezletet kell megtartani. A szülői értekezleteken sort kell keríteni aktuális nevelési problémák megbeszélésére.

Évfolyamszintű szülői értekezlet igény szerint tartható, ebben az esetben meghatározott nevelési problémák megbeszélése lehetséges, e területen jártas szakember felkérésével.

Tanári fogadóórák*:* Az egyéni, tanulói nevelési-oktatási problémák megbeszélésére nem alkalmas a szülői értekezlet. Az csoportvezető tanár és a szaktanárok jelöljenek ki havonta legalább egy alkalommal fogadóórákat, amelyekről tájékoztassák a szülőket.

Tanévenként legalább két alkalommal valamennyi tanszakon tanulócsoportonként legalább két fogadóórát tartunk.

Az iskola, mint szolgáltató intézmény és a szülői ház, mint megrendelő, mint iskolahasználó között bonyolult, sokrétű sajátos kapcsolat alakult ki. Sajátos, mert a szolgáltató intézménynek is lehetnek elvárásai a megrendelővel szemben, sőt esetenként a gyerek érdekében még konfliktusokat is vállalhat, de alapvetően az iskola dolga, hogy megfeleljen az iskolahasználók érdekének, elvárásainak. A mi értelmezésünkben a legfőbb iskolahasználó a gyermek, akinek érdekeit képviselni, értékeit kialakítani a család hivatott. Ebben az iskola csupán társ, segítség lehet.

Már a felvétel előtt felajánljuk segítségünket azé irántunk érdeklődő szülőknek és gyermekeiknek:

- szórólapokon, helyi újságokban,
- hirdetmény útján ismertetjük a következő tanévi képzési programját,
- pályaválasztási szülői értekezletet tartunk,
- nyílt napokon tesszük lehetővé iskolánk, megtekintését.

<u>A szülőkkel való együttműködés formái:</u>

Szülők részéről: - nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken,
- ötletnyújtás az előadások témáihoz,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- együttműködő magatartást,
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldást,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését,
- érdeklődő-segítő hozzáállást,
- szponzori segítségnyújtást.

Iskolánk a tanulók helyes neveléséhez a következő tevékenységi formákat ajánlja:

Kapcsolattartás a szülői házzal:

- osztály szülői értekezleteket félévenként tartunk,
- székhelyi iskola szülő szervezetének választása,
- az iskolai szülői munkaközösség kibővítése évente a belépő évfolyamok képviselőivel,
- bevonjuk a szülőket az szülői szervezeten keresztül minden fontos kérdésbe,
- havi fogadóórák – tanáronként,
- folyamatos, rendszeres tájékoztatás a csoportvezető tanár útján a tanuló munkájáról, eredményeiről, fejlődéséről, sikereiről, problémáiról,
- írásban jelentkezünk igazolatlan hiányzás, konfliktus esetén,
- félévkor félévi értesítő útján az előmenetelről osztályzatot adunk.

8.2. KÜLSŐ KAPCSOLATOK

a.) Nevelési, oktatási intézmények

Az alapfokú művészeti intézmény célja, hogy szoros kapcsolatot építsen ki a város óvodáival, iskoláival. Nagyon fontos számunkra, hogy a szaktanárok a szülők és tanulók útján jó kapcsolatot ápoljunk a telephelyek településeinek önkormányzatával, általános iskoláival, művelődési házaival és civil szervezeteivel. Arculata lehetővé teszi minden oktatási és nevelési intézményhez való sokoldalú kötődését.

A kialakult kapcsolatok révén kölcsönös segítséget, munkánk eredményesebbé válását reméljük. A kapcsolat formái: rendszeres információcsere, versenyek, pályázatok, nyílt napok, művészeti programok, tárlatlátogatások esetleg közös rendezvények.

b.) Szakmai szervezetek:

- Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége – Budapest,
- Jász- Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal- Szolnok,
- Járási Tankerületi Igazgatóság – Mezőtúr,
- Néptáncosok Szakmai Háza – Budapest,
- Megyei Pedagógiai Intézet – Szolnok,
- Kapcsolatteremtés más művészeti iskolákkal,
- Magyar Táncsport Szövetség – Budapest.

9. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

9.1. Magasabb évfolyamba felvehető tanulók meghallgatása, és egy tanévben több tanév teljesítésének osztályvizsgája

Számos estben jelentkezik felvételre olyan tanuló, aki már korábban valamilyen művészeti iskolában, tanfolyamon, táncklubban vagy iskolai rajz szakkörben dolgozott. Ez

esetben felmérve a jelentkező tanuló művészi adottságait magasabb évfolyamba vehető fel. A tanuló ezért meghallgatási bizottság előtt ad számot korábbi ismereteiről. A meghallgatási bizottságot az igazgató állítja össze a nevelőtestület véleményének kikérésével. A meghallgatásról jegyzőkönyv készül, mely alapján a bizottság javaslatot tesz az igazgatónak arról, hogy hányadik évfolyamba vehető fel a tanuló. Az igazgató erről határozatot hoz. (1. sz. melléklet)

Jogszabályi lehetőség van arra, hogy a tanuló egy vagy több évfolyamból tanulmányai közben osztályozó vizsgát tegyen. Az osztályozó vizsga bizottságát az igazgató jelöli ki a nevelőtestület véleményének kikérésével. Az osztályozó vizsga a szülő kérelmére indul. A tanuló az osztályozó vizsgát az adott évfolyam tantárgyaiból teszi. A vizsgabizottság a vizsgáról jegyzőkönyvet készít, melyben javaslatot tesz az igazgatónak magasabb évfolyamba lépésről. (2. sz .melléklet).

9.2. Művészeti alapvizsga és művészeti záróvizsga szabályozása

A tanuló az alakpfokú és továbbképző évfolyam végén művészeti alap-és záróvizsgát tehet. A továbbképző évfolyamain azok a tanulók tanulhatnak tovább, akik az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolymán sikeres művészeti alapvizsgát tettek. Művészeti záróvizsgára azok a tanulók bocsáthatók, akik az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyát sikeresen elvégezték és a vizsgára jelentkezett. A vizsga eljárásrendját, módját illetve a vizsga tételsorait az iskola határozza meg önálló szabályzatban, vagy a Helyi tanterv részeként. Az alapfokú művészeti vizsga, záróvizsga az adott az adott tanév végi vizsgával összentan is megszervezhető.

9.2.1. A művészeti alapvizsga szabályzata:

12-es számú melléklet

10. A tanulói felvételi, átvételi kérelmek teljesítésének sorrendjére vonatkozó helyi szabályok

A tanuló az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel a jelentkezés alapján történik. (14. sz. melléklet). A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolja. Az iskolába felvett tanulók csoportba való beosztásáról a nevelőtestület véleményének kikérésével az igazgató dönt. A felvételnek sorrendisége nincs. Minden jelentkezőt felveszünk. Felvételi vizsgát csak akkor tartunk, ha a tanuló magasabb évfolyamba kéri felvételét. Szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, valamint türelmi idő biztosításával segítjük az iskolaváltást illetve a tanuló átvételét.

11. A felvétel és átvétel helyi szabályai

Minden tanuló igénybe vehetei az alapfokú művészetoktatás képsézeit, amely térítési díj vagy tandíj megfizetésével vehető igénybe. A felvételhez jelentkezési lap és szülői nyilatkozat benyújtása szükséges. Új tanuló felvételéről az intézmény vezetője dönt az engedélyezett tanulói létszám és az indítható csoportok számának figyelembevételével. A szülő a jelentkezési lap aláírásával elismeri a felvételiről szóló tájékoztatást. Más alapfokú művészetoktatási intzéményből érkező tanulók az elvégzett évfolyamok figyelembevételével, a következő évfolyamra történő felvétellel történik.

12. Az elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Iskolánkban elsősegély-nyújtási szabályzat készült. Ez a szabályzat részletesen leírja az elsősegély-nyújtási kötelezettséget, tájékozódást a baleset helyszínén, a sérülések fajtáit és ellátásukat, a vérzéscsillapítást, a seb ellátást, az égési sérülések és csonttörések ellátását, az ízületi és szemsérüléseket valamint az áramütésből keletkező baleseteket.

Az elsősegély- nyújtási ismeretek elsajátítása döntően a tankötelezettséget teljesítő iskolában történik. A művészetoktatási intézményben csak szakmai órák vannak. Ezeken a szakmai órákon kb. félévente kétszer lehetőséget kell biztosítani a szakmai óra keretében egy-egy elsősegély- nyújtási elem gyakorlására.

<u>Mentők értesítése</u>

A mentőknek az alábbi információkat kell bemondani:

- mi történt,
- hol történt, (település, utca, házszám)
- a sérült körülbelüli életkora, neme,
- mi okozta a sérülést,
- milyen állapotban van,
- szükséges-e műszaki mentés

13. Környezettudatosság, fenntarthatóság

Kiemelt célunk és feladatunk a természeti-, környezeti-, egészségvédelmi- nevelés. Ennek kapcsán a környezettudatos gondolkodás kialakítása, a környezeti károk megelőzésére való törekvés. Az újrahasznosítás korunk egyik legfontosabb szükséglete.

Hosszútávú célunk, hogy az intézménybe járó tanulók környezettudatos álampolgárrá váljanak.

Ennek érdekében a tanulókban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt,

- az egészséges életmódot,
- a környezet értékei iránti felelős magatartást és annak megőrzését,
- a környezetkímélő és takarékos magatartást és életvitelt,
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét.

A tanórákon minden lehetőséget meg kell ragadni a környezeti nevelésre (pl. természetismeret, ember és környezete) és a hétköznapi környezeti problémák megjelenítsére. (pl. a környezetszennyezés hatása ránk)

Fenntartható struktúrák:

- hulladék spórolás,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- környezettudatosság,
- hagyományőrzés, hagyományápolás,
- egészséges életmód,
- természet- és környezetvédelem,
- kerékpáros közlekedés

A tanulók

- legyenek tisztában azzal, hogy a mozgás nélkülözhetetlen az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében,
- értsék meg, hogy a környezeti hatások nagy mértékben befolyásolják az egészséges testi fejlődést,
- a szabadtéri foglalkozásokon kersztül tapasztalják és értsék meg, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes,
- szerezzenek tapasztalatokat, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről,
- ismérjék és őrizzék a természeti és az emberalkotta táj szépségeit,
- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel,
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására,
- ismerjék meg a természet zenei, képzőművészeti, színházművészeti és táncművészeti ábrázolásának módjait,
- vegyék észre a művészetek közösségteremtő szerepét,
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- sajátítsák el a tánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket.

1.sz. melléklet

_____/_____ év

MAGASABB ÉVFOLYAMBA FELVEHETŐ TANULÓK MEGHALLGATÁSI JEGYZŐKÖNYVE

(20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 23.§ (2))

Készült a ___ művészeti ág _____ tanszakának meghallgatásáról.

A meghallgatott tanuló neve: _____
A tanuló felvételét kéri az _____ évfolyamra.

A nevezett tanuló művészeti előképzettsége alapján a kérelmezett évfolyamra felvehető. A meghallgatási bizottság a felvételét az igazgatónak a kérelmezett évfolyamra javasolja.

Túrkeve, _____

_____ _____
meghallgatási biz. tagja meghallgatási biz. tagja

_____
meghallgatási biz. vezetője

Határozat

Tanulói jogviszony létesítéséről

A meghallgatási bizottság javaslata alapján
_____ (név) tanulót felvettem _____

Művészeti ág_____ tanszakának _____ évfolyamára.

Túrkeve,_____

_____
igazgató

2. sz. melléklet

_____/_____ év

KÉRELEM

(2011.évi CXC. tv. 57.§ (3) bekezdés)
Több évfolyam egy tanévben való teljesítéséhez.

Kérelmező tanuló neve:_____

Tanszakának neve:_____

Jelenlegi évfolyam tanulója:_____

Melyik évfolyam anyagából kíván vizsgát tenni:_____

Túrkeve, _____

_____
Szülő (tanuló) aláírása

JEGYZŐKÖNYV
Osztályozó vizsgáról

A vizsgázó, tanuló neve:_____

Tanszak neve:_____

Évfolyam, amelyikből vizsgázik:_____

Az évfolyam tantárgyai és vizsga eredménye:_____

_____ tantárgy _____ érdemjegy

_____ tantárgy _____ érdemjegy

A vizsga időpontja:_____

Túrkeve, _____

_____ _____
vizsgabizottság tagja vizsgabizottság tagja

_____
vizsgabizottság elnöke

HATÁROZAT
MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉSRŐL

A tanuló neve:_____
A nevezett tanuló a osztályozó vizsga eredménye alapján _____ évfolyamon
Folytatja tanulmányait.

Túrkeve,_____

_____
Igazgató

3. sz. melléklet

Jelentkezési lap
művészeti alapvizsgára

Az alapfok 6. osztályának elvégzése után művészeti alapvizsga tehető. Tanulmányokat tovább folytatni a továbbképző 7. évfolyamán csak akkor lehet, ha a tanuló sikeres művészeti alapvizsgát tett.

A művészeti alapvizsga ideje: …….

Név	
Születési hely, idő	
Anyja neve	
Lakcím	
Iskola megnevezése	Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola
Telephely	

Jelentkezem a **NÉPTÁNC – TÁRSASTÁNC – KÉPZŐMŰVÉSZET** (a megfelelő aláhúzandó) tanszak művészeti alapvizsgájára.

A vizsgák részei:

NÉPTÁNC tanszak:

Folklórismeret: írásbeli 30 perc, szóbeli 5 perc
Népi játék, néptánc: gyakorlati 5-10 perc

TÁRSASTÁNC tanszak:

Társastánc: gyakorlati vizsga 20-25 perc

KÉPZŐMŰVÉSZET tanszak:

Rajz-festés-mintázás: gyakorlati vizsga 90 perc
Műhelygyakorlat: 180 perc (tervezés 50, grafikakészítés 130 perc)

Dátum: ……..

……. …….
tanuló aláírása szülő aláírása

A jelentkezési lapot kérjük legkésőbb március 1-ig az iskolába visszaküldeni Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola 5420 Túrkeve, Széchenyi u. 23.

4. melléklet

ÖSSZESÍTÉS
MŰVÉSZETI ALAPVIZSGÁRA JELENTKEZETT TANULÓKRÓL

Ssz.	**Név**	**Telephely**	**Tantárgy és vizsgarész**					
			Néptánc			***Társastánc***	***Képzőművészet***	
			Folklórism írásbeli	Folklóism szóbeli	Népi j. és néptánc gyakorlat		Rajz-festés-mintázás	Műhelygy akorlat
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								

Dátum: ……

……
igazgató

5.melléklet

MEGBÍZÓLEVÉL

Megbízom ……. , hogy a Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola művészeti alapvizsgája ……
tanszakán vizsgabizottsági tagként vegyen részt. A vizsgát az intézmény művészeti alapvizsga szabályzata alapján kell végrehajtani.
A megbízás…… -ig érvényes.

Dátum ……

……
igazgató

6. sz. melléklet

MEGBÍZÓLEVÉL

Megbízom……,, hogy a Korda Vince Táncművészeti,Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola művészeti alapvizsgája ……tanszakán vizsgabizottsági tagként vegyen részt. A vizsgát az intézmény művészeti alapvizsga szabályzata alapján kell végrehajtani.
A megbízás …… -ig érvényes.

Dátum ……

……
igazgató

7. sz. melléklet

MEGBÍZÓLEVÉL

Megbízom ……. , hogy a Korda Vince Táncművészeti,Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola művészeti alapvizsgája ……tanszakán vizsgabizottság elnökeként vegyen részt. A vizsgát az intézmény művészeti alapvizsga szabályzata alapján kell végrehajtani.
A megbízás …… -ig érvényes.

Dátum ……

……
kuratórium képviselője

MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA VIZSGARÉSZEI

I. KÉPZŐMŰVÉSZET

1. Képzőművészet

a. Rajz – festés – mintázás gyakorlat	90 perc
b. Grafikai műhelygyakorlat	
- rajzi tervezési feladat (otthon készítendő)	50 perc
- grafikakészítés	130 perc

2. Kerámia

a. Rajz – festés – mintázás gyakorlat	90 perc
b. Kerámia műhelygyakorlat	
- rajz tervezési feladat	50 perc
- tárgykészítés agyagból	130 perc

II. TÁNCMŰVÉSZET

1. Néptánc

a. Folklórismeret írásbeli	30 perc
b. Folklórismeret szóbeli	max. 5 perc/tanuló
c. Népi játék, néptánc gyakorlati	5-10 perc/tanuló vagy tanulócsoport

2. Társastánc

a. Társastánc gyakorlat	20-25 perc/tanuló vagy tanulócs

9. melléklet

Képzőművészet tanszak értékelési szempontjai

a. Rajz-festés-mintázás

A benyújtott rajzi, tervezési dokumentációt és a vizsga helyszínén készített tanulmányt a következő szempontok szerint értékeljük:

- megfigyelő-, látvány- és karaktermegjelenítő képesség	30 pont
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró készség	15 pont
- képzőművészeti technikában való jártasság	10 pont
- kísérletezőkészség	5 pont
- tervező, feladatmegoldó készség	10 pont
- kreativitás	10 pont
- manuális készség	20 pont
Összesen:	100 pont

b. Képzművészet műhelygyakorlat

A benyújtott tervezési dokumentáció és a helyben készített tervvázlat és grafikai alkotás a következő szempontok szerint értékelendő:

- rajzi, tervezői készség	15 pont
- tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő, átíró, kifejező készség	25 pont
- alapvető anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság	15 pont
- egyedi és sokszorosított grafikatechnikai ismeret	15 pont
- színelméleti alapismeretek	10 pont
- a kész munka összhatása	20 pont
Összesen:	100 pont

Érdemjeggyé alakítás:

0- 42	elégtelen
43-55	elégséges
56-68	közepes
69-82	jó
83-100	jeles

Néptánc vizsga értékelésének szempontjai:

1	Az adott dialektus /falu/ táncanyagából	
	❑ improvizációs készség, képesség	25 pont
	❑ zenekövetés, ritmus	20 pont
2	A tanult koreográfia ismerete	
	❑ Színpadismeret, együtt táncolás, hitelesség- stílus	25 pont
3	Népi ének, népi játék, táncszók	10 pont
4	Előadásmód:	10 pont
5	Elméleti kérdés:	10 pont
6	Összesen:	100 pont

0-42 pont	1 elégtelen
45-55 pont	2 elégséges
55-68 pont	3 közepes
69- 82 pont	4 jó
83-100 pont	5 jeles

TÁRSASTÁNC TANTÁRGY
ÉRTÉKELŐ LAP

Értékelendő elem	Pontszám
Elméleti kérdés	15 pont
Ütem és ritmus	25 pont
Tánctartás	25 pont
Technika	25 pont
Előadásmód	10 pont
ÖSSZESEN	**100 PONT**

Pontszám	Osztályzat
0-42	1 elégtelen
43-55	2 elégséges
56-68	3 közepes
69-82	4 jó
83-100	5 jeles

A Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola
Művészeti Alap- és Záróvizsga Szabályzata

I. A VIZSGÁRA VALÓ JELENTKEZÉS

1. A vizsgára az iskola által készített formanyomtatványon kell jelentkezni (1. melléklet)
2. A jelentkezési lapokat február 15-ig kell postán megküldeni a tanuló lakására, a jelentkezés határideje március 1.
3. A jelentkezés határidőre való elmulasztása esetén a szülő kérelmére pótjelentkezés adható be.
4. A szaktanárokkal egyeztetve indokolt esetben a szülő előrehozott művészeti alapvizsgát kérelmezhet az alapfok 5. osztályt elvégzett gyermeke számára.
5. A kérelem csak abban az esetben fogadható el, ha azt a szülő és a tanuló is aláírja.
6. A művészeti alap- és záróvizsga elemei (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) egy napon tartandók.

II. A VIZSGA BIZOTTSÁGA

1. *A vizsgabizottság elnöke*

- felel a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért.
- Meggyőződik arról, hogy a jelöltek teljesítették-e a vizsgára bocsátás feltételeit.
- Vezeti a szóbeli, írásbeli és gyakorlati vizsgákat, valamint a vizsgabizottság értekezleteit.
- Gondoskodik a vizsgával kapcsolatos iratok készítéséről, azok aláírásáról.
- A vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.
- A vizsgán történt szabálytalanság esetén az igazgatótól kapott jegyzőkönyv alapján az ügyet áttekinti, és a vizsgabizottság értekezlete elé terjeszti.
- A vizsga megkezdése előtt tájékoztatja a vizsgázókat a vizsga rendjéről. A vizsga lezárása után tájékoztatja a tanulókat a vizsga tapasztalatairól és kihirdeti az eredményt.
- A vizsgabizottság elnökét az igazgató írásban bízza meg, amennyiben az igazgató a vizsgabizottság elnöke, úgy a megbízatást a fenntartó adja ki, legkésőbb március 31-ig.

2. *A vizsgabizottság tagjai*

- A vizsgabizottságnak az elnökön kívül 2 tagja van.
- A vizsgabizottsági megbízatást az intézmény igazgatója írásban adja ki, legkésőbb március 31-ig.
- Legalább 1 vizsgabizottsági tagnak a tanszakhoz kapcsolódó végzettségűnek kell lenni.
- A kérdező tanári feladatot az a bizottsági tag látja el, melynek a képesítése a tanszaknak megfelelő.
- Az írásbeli vizsgán mindkét vizsgabizottsági tag jelen van, a dolgozatokat a tanszaknak megfelelő képesítésű vizsgabizottsági tag javítja, a másik tag véleményét kikérve. Az írásbeli vizsga eredményét az elnök elé terjesztik.
- A szóbeli vizsgán mindkét tag részt vesz, a kérdező tanári teendőket a tanszaknak megfelelő képesítésű tanár látja el. A másik tag is tehet fel kérdéseket, de úgy,

hogy a vizsgázó gondolatmenetét ne zavarja meg. Mindkét vizsgabizottsági tag értékel.

- A gyakorlati vizsgán is mindkét vizsgabizottsági tag részt vesz, kérdezhet és értékel.
- Részt vesznek az írásbeli, a gyakorlati és szóbeli tételek összeállításában. Az összeállított tételeket leadják az igazgatónak jóváhagyásra. Határidő: április 15.
- Részt vesznek a vizsgabizottság értekezletein.

III. AZ IGAZGATÓ

- Előkészíti a vizsgát, meghatározza a vizsga időpontját (február 15-ig), egyeztet a helyszínekkel.
- Gondoskodik az írásbeli vizsgarészhez tételről, a lepecsételt papírokról. A gyakorlati vizsgákon pedig a szükséges eszközökről, hangtechnikai berendezésekről.
- Február 15-ig megküldi a vizsgára való jelentkezési lapokat. Azok beérkezése után összesítést készít a vizsgára jelentkezőkről. (3. melléklet)
- Kiadja a vizsgabizottság elnökének és tagjainak megbízatását március 31-ig.
- Május 1-ig jóváhagyja az írásbeli tételeket.
- Ha nem a vizsgabizottság elnöke, részt vehet a vizsgabizottság munkájában, szavazati jog nélkül.
- Gondoskodik a vizsga iratainak elkészítéséről, azok aláírásáról. A jegyzőkönyv és mellékleteinek bekötéséről. Határidő: június 30.

IV. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA MENETE

- A felügyelő tanárok megállapítják a vizsgázók személyazonosságát.
- A tanulókat úgy kell elhelyezni, hogy egymást ne zavarhassák. Amennyiben a létszám igényli, A és B tételeket kell kiadni.
- A vizsgázók csak az intézmény pecsétjével ellátott papíron dolgozhatnak, csak kék színű golyós tollal, vagy töltött tollal.
- A tanuló minden papírra felírja a nevét, a vizsganap keltét és a tantárgy megnevezését.
- A tétel kihirdetése után kezdődik a tiszta kidolgozási idő.
- Az írásbeli vizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni, melyen fel kell tüntetni, ha a tanuló kiment és bejött, valamint a beadás időpontját is. (4. melléklet)
- A közoktatási törvény 30. §. (9) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére az igazgató engedélyével:
    - Az írásbeli ideje 30 perccel megnövelhető
    - Lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja.
    - Engedélyezni kell, hogy írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen.

- Ha a vizsgáztató tanár az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát. A vizsgáztató tanár a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az igazgatónak.
- Az igazgató a szabálytalanságot kivizsgálja, jegyzőkönyvezi és azt felterjeszti az elnöknek.
- Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról fel nem róható okból elkésik, távol marad:

- Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon a vizsgát befejezze.
- Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról neki felróható okból késik, vagy távol marad, az adott vizsgatárgyból a következő vizsgaidőszakban tehet vizsgát.

V. SZÓBELI VIZSGA

- A vizsgateremben egyidőben legfeljebb 6 vizsgázó tartózkodhat.
- A vizsgázó vizsgatárgyanként húz tételt és ehhez, ha van kiválasztja a szükséges segédeszközt. A segédeszközről a vizsgabizottsági tagok gondoskodnak.
- A tételben szereplő esetleges alkérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.
- A vizsgázó önállóan felel, de ha elakad, akkor a kérdező tanártól, a vizsgabizottság tagjaitól segítő kérdést kaphat.
- A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek.
- A tétel kihúzása után 20 perc felkészülési időt kell biztosítani. Ez idő alatt a vizsgázó az iskola pecsétjével ellátott papíron vázlatot készíthet.
- A szóbeli vizsga ideje 5 percnél több nem lehet. (néptánc folklórismeret).
- Ha a vizsgázó a tételből teljes tájékozatlanságot árul el, akkor az elnök egy alkalommal póttételt húzathat. Ebben az esetben a tanuló felelete legjobb esetben is csak közepes lehet.
- A közoktatásról szóló törvény 30. §. (9) bekezdése alapján a vizsgázó kérésére az igazgató engedélye alapján:
  - a 20 perc gondolkodási idő 10 perccel megnövelhető.
  - Engedélyezni kell, hogy a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tegyen.
- Amennyiben a jelölt írásbeli vizsga helyett tesz szóbeli vizsgát, akkor két tételt kell húznia. Ilyenkor a felkészülési és tétel kifejtési időt meg kell duplázni.
- Ha szóbeli helyett tesz írásbelit a vizsgázó, akkor a vizsgatétel kihúzása után külön helységben a vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát.
- Szabálytalanság esetén a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, aki ugyan folytathatja a szóbeli vizsgát, de szabálytalanságának kivizsgálása után a szóbeli vizsgája megsemmisíthető.
- A szóbeli vizsgát a vizsgabizottság tagjai önállóan értékeli, osztályozzák. (5-6. sz. melléklet)

VI. GYAKORLATI VIZSGA

- Gyakorlati vizsgát akkor lehet megkezdeni, ha az elnök meggyőződött a feltételek meglétéről, a szükséges személyi és tárgyi feltételekről.
- A gyakorlati vizsga megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell, a gyakorlati vizsgarész rendjéről, az esetleges munkavédelmi, tűzvédelmi és egészségvédelmi előírásokról.
- A gyakorlati vizsga idejét a 27/1998. (VI.8.) MKM rendelet határozza meg.
- A gyakorlati vizsgarészt, a gyakorlati munkát érdemjeggyel kell értékelni. Az értékelésben fel kell tüntetni a vizsgázó nevét, születési helyét, idejét, a tanszak megnevezését, a gyakorlati vizsga tárgyát, az értékelést és a javasolt osztályzatot. (4. melléklet).

VII. A VIZSGABIZOTTSÁG ÉRTEKEZLETEI ÉS MŰKÖDÉSE

- A vizsgabizottság az írásbeli vizsga megkezdése előtt nyitó értekezletet tart, melyet az elnök vezet. Megállapításra kerülnek a személyi és tárgyi feltételek, a vizsgázók megfelelése a vizsgára bocsátásnak, és egyéb kérdések.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül, mely tartalmazza a vizsga idejét, a vizsgarészeket és azok idejét, a jelenlévő és hiányzó vizsgabizottsági tagok nevét, az értekezleten tárgyalt kérdéseket.
- A vizsga befejezése után a vizsgabizottság záró értekezleten megállapítja az egyes vizsgarészek (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) érdemjegyeit és meghatározza a végső érdemjegyet. Véleménykülönbség esetén a vizsgabizottság nyílt szavazással dönt. A vizsgabizottság tagjai a jegyzőkönyv számára elmondják a vizsgával kapcsolatos tapasztalataikat. Ezt követően az elnök az eredményt kihirdeti.

VIII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

- A művészeti alapvizsga és záróvizsga eredménye beírásra kerül a tanuló bizonyítványába.
- A törzskönyv megjegyzés rovatába be kell vezetni azt, hogy a tanuló művészeti alap- és záróvizsgát tett és milyen eredménnyel.
- A tanuló a művészeti alap- és záróvizsgáról vizsgabizonyítványt kap (oklevél forma).
- A vizsga eredményéről összesítő ívet kell készíteni.

13. sz. melléklet

BIZONYÍTVÁNY
művészeti
alapvizsgáról

részére, aki

tanszakon

a Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola
5420 Túrkeve, Széchenyi u. 23.
OM azonosító: 101637 vizsgaszervező mellett működő vizsgabizottság előtt
eredményes művészeti alapvizsgát tett.

Kenderes, 2012. május 27.

_____ P.H. _____

vizsgabizottsági tag vizsgabizottság elnöke

14.sz. melléklet

FELVÉTELI KÉRELEM ÉS NYILATKOZAT

A.) A TANULÓ SZEMÉLYI ADATAI:

Név: _____

szül. hely: _____A tanuló O.M. azonosító száma(11 tagú):_____

idő:_____év_____hó_____ nap

anyja leánykori neve: _____

apja(gondviselő)neve:_____

lakcíme: _____

telefonszáma:__ _____e-mail cím: _____

Általános iskola, (középisk.), amelyikbe jár: _____ osztály: ____

Felvételem kérem a KORDA VINCE TÁNCMŰVÉSZETI, KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉS SZÍNJÁTÉK ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA:

_____tanszakának_____ évfolyamára

a **2024/2025**. tanévre

B.) SZÜLŐI NYILATKOZAT:

Tudomásul veszem, hogy a beiratkozással nem tankötelezettségen alapuló tanulói jogviszony jön létre, mely a tanév egészére szól.

Alulírott szülő nyilatkozom, hogy a 2024/2025-ös tanévre megállapított térítési díjat befizetem!

Nem kell térítési díjat fizetni, ha hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű határozattal rendelkezik.

Gyermekem hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű határozattal:

RENDELKEZIK / NEM RENDELKEZIK

Gyermekem más művészeti iskolában (pl.: zeneoktatásban**):**

RÉSZT VESZ / NEM VESZ RÉSZT

„Részt vesz” válasz esetén nyilatkozom, hogy az állami normatívát a két művészeti iskola közül a Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola igényelheti: (Nem válasz esetén tudomásul veszem, hogy nem térítési díjat, hanem tandíjat kell fizetni.)

IGEN / NEM

Hozzájárulok, hogy a foglalkozásokon, fellépéseken, bemutatókon, versenyeken a tanulóról készült fotókat, videókat a Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola saját céljaira felhasználhassa, közzétehesse.

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a fenti adatok a valóságnak megfelelnek.

Dátum: _____

Szülő aláírás

A Pedagógiai Program és Helyi Tanterv véleményezése

A diákönkormányzat a Pedagógiai Programot és Helyi Tantervet megismerte, külön véleményt nem nyílvánított.

……..
diákönkormányzat

Túrkeve, 2025. augusztus 25.

A szülői szervezet a Pedagógiai Programot és Helyi Tantervet megismerte, külön véleményt nem nyílvánított.

……..
szülői szervezet

Túrkeve, 2025. augusztus 25.

Záradék

A Korda Vince Táncművészeti, Képzőművészeti és Színjáték Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját és Helyi Tantervét a nevelőtestület 100 %-os szavazati arányban elfogadta.

Túrkeve, 2025. augusztus 27.

_____
Nevelőtestület nevében

A fenntartó egyetértése

A Keviföld Alapítvány kuratóriuma a beterjesztett Pedagógiai Programot és Helyi Tantervet a reá rótt többletforrások igényével együtt egyetértését gyakorolta. Szavazati arány 100%.

Túrkeve, 2025. augusztus 29.

_____
Fenntartó képviseletében

HELYI TANTERV

ÁLTALÁNOS RÉSZ

Tartalom

1. A választott tanterv megnevezése…….....60

2. A tanterv által előírt kötelező tanórai foglalkozásokon felül megtanítandó és elsajátítandó tananyag, a ehhez szükséges kötelezően vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma az oktatásban alkalmazható, tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét…… 60

2.1.Kötelező tanórai foglalkozások felül megtanítandó és elsajátítandó tananyag…….....60

2.2. Kötelező tanórai foglalkozások fölötti választható foglalkozások megnevezése és óraszáma…….....60

2.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét…….....60

3. Az alapfokú művészetoktatás követelményeiben megfogalmazott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai…….....61

4. Mindennapos testnevelés megvalósításának módja……. 62

5. A választható tantárgyak, foglalkozások továbbá pedagógusok közül történő választás szabályait……. 62

5.1.A Nemzeti Alaptanterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramja szerinti képzési struktúra.....62

5.2. Pedagógusok közül történő választás szabályai……. 68

6. A tanuló tanulmányi munkája ellenőrzésének és értékelésének módja úgy , mint írásba, szóban vagy gyakorlatban. Továbbá formáit úgy mint diagnosztikus, szummatív, fejlesztő, magatartás és szorgalom minősítésének elvei, a tanulók magasabb évfolyamba lépésének szabályai……. 68

6.1.Jutalmazás……. 68

6.2.Szakmai, pedagógiai értékelés……. 70

6.3.A tanuló magatartása……. 72

6.4.A tanuló szorgalma……. 72

6.5.Büntető intézkedések……. 73

6.6. A tanulók magasabb évfolyamba lépésének szabályai…… 74

6.6.1.Beiratkozáshoz szükséges feltételek……. 74

6.6.2.Magasabb évfolyamba lépés feltételei……. 74

7. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei…….....75
8. Egészségnevelési és környezetnevelési elvek…….. 76
9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések…… 76
10. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további feladatok…….. 76
10.1. Fogyasztóvédelem…….....76
10.2. Közlekedés……. 77
10.3. Társadalmi bűnmegelőzés…….....77
10.4. Táncművészeti és képzőművészeti művészeti ág további feladatai…….....77
11. Otthon felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai…….....78
11.1. Táncművészeti ág…… 78
11.2. Képzőművészeti ág……. 78
11.3. Színjáték művészeti ág…….....78

1. A választott tanterv megnevezése

A helyi tanterv a Nemzeti Alaptantterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramja alapján készül.

2. A tanterv által előírt kötelező tanórai foglalkozásokon felül megtanítandó és elsajátítandó tananyag, az ehhez szükséges kötelezően vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszáma az oktatásban alkalmazható, tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

2.1.Kötelező tanórai foglalkozások felül megtanítandó és elsajátítandó tananyag

A művészetoktatás követelményei és tantervi programja legalább heti 4 óra megtartását írja elő. Tanszakonkénti helyi tantervünkben az ismeretek elsajátítását 4 órára terveztük. E fölött elsősorban anyagi okok miatt több kötelező illetve szabadon választott órát nem tudunk.

2.2. Kötelező tanórai foglalkozások fölötti választható foglalkozások megnevezése és óraszáma

A heti kötelező 4 órán túl kötelezően vagy szabadon választható foglalkozást nem tartunk.

2.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

Művészetoktatás gyakorlat orientált, ezért külön tankönyv nincs. Az intézmény nem ír elő kötelező tankönyvet a tanulók számára. A tanárok szakirodalmak felhasználásával dolgoznak.

A szaktárgyat tanító pedagógus meg kell, hogy ismerje a tantárgyához tartozó szakirodalmakat, ez alapján kell kiválasztani a használatosat! Az iskolai könyvtár valamennyi művészeti ághoz illetve tanszakhoz számos szakirodalommal rendelkezik.

A táncművészeti ágon belül olyan könyvet is kell választani, melyek történetiségében és eredetében dolgozzák fel az egyes koreográfiákat. Képző- és iparművészet területén meg kell ismerni a fontosabb és jelentősebb művészek életrajzát, annak érdekében, hogy azok műveit a

tanulók könnyebben érthessék meg. A tanulói taneszközöket, tanulmányi segédleteket, szakkönyveket a szaktanárok véleményének kikérésével kell kiválasztani.

Figyelembe kell venni továbbá:

1. A szakirodalmak kiválasztásánál előnybe kell részesíteni azokat, melyek jelentősebb mértékben fedik át a tantervi követelményeket.
2. Figyelembe kell venni a szakirodalom szerkesztésének évét, törekedni kell minél korszerűbb és újabban megjelenő irodalmak kiválasztására.
3. Nem elhanyagolható a szakirodalmak ára sem. Azonos minőség esetén az olcsóbbat kell választani.
4. A könyv szerkesztését illetően azokat kell előnyben részesíteni, melyek különösen a tánc esetében jelképesen ábrázolják a mozdulatokat, így az könnyebben megtanulható.
5. A taneszköz feleljen meg a helyi tanterv követelményeinek, segítse elő a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára való felkészülést. A szakirodalmak tegyék lehetővé a tanítás, tanulás módszereinek sokszínűségét, lehetőleg alkalmazkodjanak a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A taneszközök kiválasztásánál figyelembe kell venni:

- Táncművészeti ág esetén:
    - a hangosító berendezések torzításmentesen működjenek, hangerejük megfelelő legyen
    - a koreográfiák összeállításánál törekedni kell arra, hogy a meglévő kosztümökből biztosítsák a fellépő ruhákat
- Képzőművészeti ág esetén:
    - a rajzeszközöket az iskola biztosítja.
- Szín- és bábművészeti ág esetén:
    - a kosztümöket elsősorban a meglévő raktárkészletből válasszák,
    - a díszletek készítésénél az olcsóbb anyagokat (pl.: fa helyett karton) kell előnyben részesíteni és azokat, melyeket a tanulók maguk is el tudnak készíteni.

3. Az alapfokú művészetoktatás követelményeiben megfogalmazott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A követelmény és a tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, és ezzel párhuzamosan azok

alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni, úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

A fent megfogalmazott követelmények megfogalmazásának elsődleges színtere a tanítási óra. Tánc tanszakon belül a követelmények magasabb szintű elsajátítását segítik. A színpadi szereplések, az azokra való felkészülés, valamint a különböző táncversenyek, és az azokra való felkészülés. Képzőművész művészeti ágban szintén legfontosabb színtér a tanítási óra. A követelmények magasabb szintű elsajátítását itt segítheti az otthoni megfigyelés és munka, a különböző pályázatokra való felkészülés, pályaművek készítése, valamint a kiállításokra készítendő alkotások. A nevelésért- oktatásért felelős minisztert háromévente ír ki országos versenyt. Az eddigi nagyon szép eredmények köteleznek arra, hogy ezen is részt vegyünk.

4. Mindennapos testnevelés megvalósításának módja

Testnevelés óra a művészetoktatásban nincs.

5. A választható tantárgyak, foglalkozások továbbá pedagógusok közül történő választás szabályait

A iskolába jelentkező tanulók jelentkezési lapjukat közvetlenül a választott tanszak pedagógusához adják le. A heti négy kötelező tanítási órán felül a tanulók szabadon választható tantárgyakat is tanulhatnak a tantárgyválasztás szabályai szerint.

5.1. A Nemzeti Alaptanterv az alapfokú művészetoktatás alapprogramja szerinti képzési struktúra

A 2016/2017-es tanévben negyedik éve halad az új tanterv bevezetése. A bevezetés folyamatos.

Néptánc tanszak

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánctörténet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjel írás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy: népi játék	2	2										
Főtárgy: Néptánc			4	4	3	3	3	3	4	4	3	3
Kötelező tantárgy: folklórismeret					1	1	1	1				
Kötelező tantárgy: tánctörténet											1	1
Kötelezően választható tantárgy: Folklórismeret tánctörténet												
Választható tantárgy: népi játék,	2	2										
néptánc, Népzenei ismeretek, Táncjel írás												
Összes óra:	2–4	2–4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Társastánc tanszak

Tantárgyak

Főtárgy:

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgyak:

Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)

Társastánctörténet (5–6. alapfokú évfolyamon, 9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy – az összevont osztályokban:

Viselkedéskultúra,

Társastánctörténet

Választható tantárgyak:

Társastánc gimnasztika: társastánc tananyagon belül

Történelmi társastánc (7–8. továbbképző évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy: gyermektánc, társastánc	2	2	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3
Kötelező tantárgy: Viselkedéskultúra					1							
Társastánc történet							1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy: Társastánc történet												
Választható tantárgy társastánc gimn.,	1	1										
Társastánc	1	1										
Történelmi társastánc									1	1		
Összes óra:	2–4	2–4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Előképző évfolyamok indítása nem kötelező, amennyiben előképző évfolyamokba történik beiskolázás, úgy a körülményektől függően oktatható heti 2, illetve 4 órában. Amennyiben az oktatás 4 órában történik, úgy a 2 óra fölött 1 óra társastánc, és 1 óra társastánc gimnasztika kerül feldolgozásra.

A történelmi társastáncot a 7. és 8. tanévben tanítjuk, mint választható tantárgyat úgy, hogy a központi tantervben megadott 3 tanév anyagát 2 tanévben dolgozzuk fel. Ez mindenképpen

lehetséges, mivel választható tárgyként ki is hagyhatnánk, de mégis fontosnak tartjuk, hogy a barokk, reneszánsz stb. táncokkal is megismerkedjenek a tanulók.

A társastánc gimnasztikát csak az előképző évfolyamokban tanítjuk önálló tantárgyként. A központi tantervben megadott tananyagot a társastánc tantárgy keretein belül dolgozzuk fel, mely egyben a bemelegítést is szolgálja.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Képzőművész tanszak

TANSZAKOK

Az alapfok 3. évfolyamáig:

Képzőművészet tanszak

Az alapfok 4. évfolyamtól az alapfok 10. évfolyamáig:

Grafika és festészet tanszak

TANTÁRGYAK

Főtárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)

Vizuális alkotó gyakorlat *(alapfok* 1–10. évfolyam)

Kötelező tantárgy:

Grafika és festészet alapjai (alapfok 1–3. évfolyam)

Kötelezően választható tantárgyak

Grafika és festészet műhelygyakorlat *(alapfok 4-12 évfolyam)*

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint *alapmodul* a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, *egyedi szakmai modul* a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző–és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális

eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység, igény kialakítása.

A tanuló a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy Vizuális alapozó gyakorlatok Vizuális alkotó gyakorlat	2–4	2–4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy Grafika és festészet alapjai			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy a tanszakválasztásnak megfelelő műhelygyakorlat pl: - Grafika-festészet műhelygyakorlat - Környezetkultúra és kézműves műhely-gyakorlat						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy - Plusz órában pl: Grafika-festészet műhelygyakorlat - Környezetkultúra és kézműves műhely-gyakorlat			1–2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1–2
Összes óra:	**2–4**	**2–4**	**4–6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4–6**

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam – az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik).

A képző– és iparművészeti oktatás, kötelezően előírt tantárgyainak és óraszámainak figyelembevétele mellett, a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

Színjáték tanszak

Tantárgyak

Főtárgy:

Drámajáték (1-2 előképző és 1-6 alapfokú évfolyamon)

Színjáték (7-10 továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy

Beszéd és vers (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Mozgás és tánc(1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Zene és ének (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak:

A színjáték tanszak bármelyik tantárgya (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

TANTÁRGY	**ÉVFOLYAMOK**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy: Drámajáték Színjáték	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelező tárgyak: Beszéd és vers Mozgás és tánc Zene és ének Színházismeret	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tárgyak: színjáték tanszak bármelyik tantárgya	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Előképző évfolyam indítását a színjáték tanszakon nem tervezzük.

Ha az intézmény az ajánlott minimális heti óraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja. A dráma és színjáték tantárgy heti óraszáma a helyi tantervben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1-1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első szám előképző, a második szám az alapfokú, a harmadik szám a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzéseibe is bekapcsolódhat.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

5.2. Pedagógusok közül történő választás szabályai

IskolÁnkban egy telephelyen egy adott tanszakot maximum két pedagógus tanít. A pedagógus választás a pedagógusokkal történő egyeztetés alapján történik.

6. A tanuló tanulmányi munkája ellenőrzésének és értékelésének módja, úgy, mint írásba, szóban vagy gyakorlatban. Továbbá formáit úgy, mint diagnosztikus, szummatív, fejlesztő, magatartás és szorgalom minősítésének elvei, a tanulók magasabb évfolyamba lépésének szabályai

A közösségi munkát segítő eredményes egyéni munkavégzés, maximális teljesítmény csak fegyelmezett közösségben jöhet létre. Ezért fontos kidolgozni az iskola általános illetve művészeti területeire vonatkozó pedagógia-szakmai értékelés trendjét.

6.1.Jutalmazás

A tanulói teljesítmények elismerésének célja, hogy a jutalmazottat példaként állítja a közösség elé, ennek következtében erősítse a pozitív tulajdonságokat, másokat is kiemelkedő munkára ösztönözzön.
A jutalmazás alapjául szolgáló teljesítményt az egyéni adottságok függvényében – az erőfeszítést és törekvést is értékelve – kell elbírálni.
Iskolánkban a tanulók dicséretének és jutalmazásának elvei
Különböző szintű jutalomban, elismerésben részesíthetők egyes tanulók vagy tanulók különböző csoportjai. Ezek lehetnek osztályok, valamilyen tevékenység végzésére alakult csoportok, iskola sportkör tagjai stb.

Az iskola igazgatója, szaktanárok, a diákönkormányzat dicséretben, jutalomban, kitüntetésben részesíti azokat a tanulókat, akik

- szorgalmukban
- vagy művészeti tanulmányi munkájukban elért

kiemelkedő eredményeikkel kiérdemelték a közösség megbecsülését és azt az ellenőrzőben, osztálynaplóban is rögzítik.

A dicséret és a jutalmazás alapjai

- a művészeti tanulmányi munkában elért eredmények,
- a közösségért végzett tevékenységek,
- a különböző szintű versenyeken elért eredmények,
- az iskola hírnevét öregbítő tevékenységek,
- minden egyéb kiemelkedő pozitív tevékenység.

A dicséret és a jutalmazás formái és fokozatai:

Nevelőtestületi dicséret:

- művészeti versenyek országos rangosabb helyezéséért,
- két igazgatói dicséret után,
- az iskola közösség érdekében végzett igen jelentős tevékenységért.

Igazgatói dicséret:

- megyei, városi művészeti versenyek kiemelkedő helyezése, illetve szaktanári javaslat alapján a képességnek megfelelő tisztességes helytállás esetén;
- országos művészeti verseny döntőjébe kerülés esetén;
- kiemelkedő gyakorlati munkáért.

Szaktanári dicséret:

- egyszeri kiemelkedő tantárgyi teljesítményért (órai vagy versenytevékenységért) szóbeli dicséret;
- félévkor vagy év végén írásbeli dicséret a naplóban, ellenőrzőben illetve bizonyítványban;
- házi, városi tanulmányi, kulturális, sportversenyek kiemelkedő helyezéséért.

A szaktanári, igazgatói, nevelőtestületi dicséretek rögzítésének az osztálynaplóba is meg kell történnie. A dicséreteket a magatartás jegyek elbírálásakor figyelembe kell venni.

Tanulónak adható elismerések, jutalmak:

- „Keviföld Ifjú Polgára” – a legtehetségesebb végzős diáknak adományozott fenntartói díj – a Keviföld Alapítvány díja.

A jutalmazások lehetőség szerint mindig nagyobb közösség előtt történjenek (csoport, osztályközösség, ballagás, tanévzáró). A nevelőtestületi dicséreteket maradandó módon kell rögzíteni. Ennek módja lehet emléklap, elismerő oklevél, jutalomkönyvi bejegyzés.

Formái: adminisztratív és tárgyi jutalmak, kiemelések és kedvezmények.

Adminisztratív jutalmak a fokozatosság elve szerint épülő szóbeli és írásbeli dicséretek, oklevelek. Tárgyjutalom: (könyv, plakett) adható nagyobb tanulási szakaszt átfogó, versenyeredményeket elismerő alkalom kapcsán.

Kiemelés: a jutalmazott tanuló alkotásának díszhelyen történő kiállítása, táncnál szólótánc bemutatására való kiemelés.

6.2.Szakmai, pedagógiai értékelés:

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján történik.

Művészeti tantárgyakra általában jellemzően az évközi értékelést differenciáltan végezzük, az életkori sajátosságoknak és az adott évfolyam részkövetelményeinek megfelelően. A műfaji sajátosságoknak való megfeleltetés mellett vegyük figyelembe az egyén és közösség önmagához, adottságaihoz, korábbi eredményeihez képest nyújtott teljesítményét, fejlődését, haladását.

A pedagógus szóban és írásban értékeli a tanulók munkáját.

A pedagógus a tanuló teljesítményét évközben érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti; 1-5-ig számszerűsítve. A szöveges értékelési forma esetén havonta érdemjegy adható.

A tanuló a 6. osztály befejezése után művészeti alapvizsgát, a 10. osztályt követően pedig művészeti záróvizsgát tehet, amely művészeti továbbtanulásra jogosít. A művészeti alapvizsga és a záróvizsga az iskolában bizottság előtt történik. A vizsga anyaga elméleti és gyakorlati ismeretekből épül fel. A vizsgára való felkészítés és a vizsgaanyag összeállítása a jogszabályban meghatározott szabályok szerint történik.

A tanulók értékelése a pedagógiai folyamatban

Az értékelés alapelvei

- személyre szóló legyen
- ösztönző hatású legyen
- nem lehet megtorló, fegyelmező jellegű
- folyamatos legyen
- kiszámítható legyen
- legyen tárgyszerű (mit, hol, miben hibáztunk, hogyan lehetséges a javítás)
- megfelelő légkörben történjen (minimális stressz mellett)

Ahhoz, hogy ezek az alapelvek megvalósulhassanak, világosan megfogalmazzuk és a tanévek elején a tanulók tudomására hozzuk az egyes tantárgyak követelményeit. Az egységes követelményrendszert minden tanár köteles betartani.

Az értékelés formái

a.) Személyes, szóbeli értékelés:

- a tanítási órákon (különös tekintettel kezdő évfolyamaink diákjaira) folyamatosan megerősít, korrigál, segít, tanácsot, ötletet ad a tanár,
- a tanórán kívül is így tesz,
- a szülői értekezletek,
- az évközi érdemjegyek, a félévi és év végi osztályzatok megállapításakor,
- fogadóórákon,
- kiránduláson, színházlátogatáson, fellépéseken, kiállításokon,
- a tantestület előtti értékelés az osztályfőnök által,

b.) Szöveges értékelé írásban:

- szükség esetén (a kiemelkedő teljesítményű, illetve a problémás tanulónál) a szaktanár által,
- külső felkérésre készített vélemények, minősítés (rendőrség, bíróság, gyermekvédelem, pályázatok).

c.) Értékelés, minősítés:

A szaktanár a tanuló teljesítményét év közben érdemjegyekkel (1-5) értékeli, félévkor és év végén osztályzattal (jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)) minősíti.

- tanév végén az egész tanévben nyújtott teljesítményt értékeljük,
- a tanórai aktivitást is értékeljük,
- az érdemjegyhez és az osztályzathoz szóbeli értékelés is társul,
- a szóbeli felelet értékelésénél a nyelvi kifejezőkészség is szempont
- lehetőség szerint havonta legalább egyszer értékelni és érdemjeggyel minősíteni kell a tanuló teljesítményét
- az osztályozás és értékelés alapja a helyi tantervben leírt tananyag tudásának szintje.

A szaktanár minden tanév első óráján a tanulókkal ismerteti a tantárgy követelményrendszerét, saját értékelési rendszerét, a hiányzások és mulasztások következményeit, a pótlási és a javítási lehetőségeket. (lediktálja a füzetbe, kirakja az osztály faliújságjára).

Az értékelés nyilvános fórumai:

- házi versenyek, vetélkedők, fellépések, kiállítások

- nyitott tanítási órák a szülők és az érdeklődő általános iskolások számára,
- a közös szaktárgyi felmérések lehetősége,
- értékelés, méltatás a helyi sajtóban, rádióban,
- értékelés az egész diákközösség előtt, a nevelőtestület előtt,
- a tanévzáró ünnepélyen is értékel az igazgató,
- idege nyelvi (német, francia, olasz) cserekapcsolatok,
- szakköri produktumok kiállítása, bemutatója.

A tanuló félévi és év végi osztályzatát a vizsgabemutatók, vizsgaalkotások, évközi fellépések, kiállítások figyelembevételével is kell megállapítani.

6.3.A tanuló magatartása

A magatartást iskolánkban nem minősítjük sem szövegesen, sem számokkal. Az iskolában használatos tanügyi nyomtatványokon nem szerepel a magatartás. Ez nem jelenti azt, hogy nem kísérjük figyelemmel tanulóink viselkedését az iskolai tanórákon, a fellépéseken és a kiállításokon. A szaktanárok folyamatosan tesznek észrevételt – értékelik – a tanuló magatartására, mely lehet dicsérő, elmarasztaló vagy megerősítő.

6.4.A tanuló szorgalma

A tanuló szorgalmát év közben folyamatosan szóban, félévkor és tanév végén a példás (5), jó(4), változó (3), hanyag(2) osztályzatok valamelyikével minősítjük a anplóban, a törzslapra, valamint a bizonyítvány megfelelő rovatába.

A szorgalom minősítése az egyéni képességeket is mérlegelve fejezi ki a tanulmányi munkához való viszonyt, a kötelességtudatot, rendszerességet, a pontosságot.

A szorgalom értékelése az előképző évfolyamain szövegesen történik az alábbiak szerint:

Példás a minősítése annak a tanulónak, aki erejéhez, képességeihez mérten pontosan, alaposan, törekvően, kötelességtudattal és egyenletes színvonalon végzi a munkáját.

Jó szorgalmi fokozatot kap az a tanuló, akinek munkáját kisebb lazaságok, egyenetlenségek ellenére általában a kötelességtudat, rendszeresség jellemzi.

Változó szorgalmi fokozatot kell adni annak a tanulónak, akinek a tanórákra való felkészülése rendszertelen, tanulmányi munkája hullámzó, aki képességei alatt teljesít, vagy aki valamelyik tantárgyból elégtelen minősítést kap.

Hanyag minősítést kell kapnia annak a tanulónak, aki tanulmányi kötelezettségeinek következetesen nem tesz eleget, érdektelenség, közöny jellemzi, vagy egynél több tantárgyból elégtelen minősítést kap.

Az alapfok és továbbképző évfolyamain a szorgalom minősítésére 4 fokozatot kell használni:

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)

6.5. Büntető intézkedések

A jutalmazás mellett a fegyelmező intézkedések sorát is szabályozni kell. Fegyelmezés sohasem lehet megalázó, kiközösítő, s nem lehet testi fenyítés.

A fegyelmező eljárás célja, hogy a hatályos normarend betartására ösztönözzön. E minden tanulóra kötelező normarendet a Házirend tartalmazza. Fontos, hogy a fegyelmezésben is a fokozatosság érvényesüljön. Skálája a szóbeli figyelmeztetéssel kezdődően az írásbeli figyelmeztetésen át az intésig terjedhet.

A fegyelmező eljárás általában a közösség előtt történjen, bizonyos esetekben – pedagógia megfontolások miatt – ettől eltérhetünk.

A jutalmazás vagy büntetés érvényesítése befolyásolja a tanuló szorgalmának értékelését.

Fegyelmező intézkedések iskolánkban:

- szaktanári, szakoktatói figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intés
- igazgatói figyelmeztetés, intés.

Fegyelmi büntetések:

- megrovás, szigorú megrovás,
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, illetve megvonása,
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába,
- eltiltás a tanév folytatásától az iskolában, kizárás az iskolából (csak tankötelezettség korhatáron túl!).

Általános pedagógiai módszereink eszközei: követelés, magyarázat, gyakoroltatás pozitív minták (példák) bemutatása, alkalmazása, modellezése, ellenőrzése.

Szaktanári és gyakorlati oktatói figyelmeztetést érdemel az a tanuló:

- tanulmányi kötelezettségeit elhanyagolja,
- a tanórát zavarja,
- vagy egyéni és közösségi magatartása kifogásolható, megbízatásait nem teljesíti.

Javasolhat a :

- szaktanár,
- osztályközösség.

Igazgatói figyelmeztetés illeti a tanulót akkor, ha

- a szaktanár intés ellenére tanulmányi munkája, magatartása nem változik,
- kötelességeinek nem tesz eleget,
- magatartásával az iskola hírnevét rontja.

Ha az igazgatói figyelmeztetés ellenére sem változik jó irányba tanulmányi munkája és/vagy magatartása, másik osztályba tehető.

6.6. A tanulók magasabb évfolyamba lépésének szabályai

6.6.1.Beiratkozáshoz szükséges feltételek:

- 6. életév betöltése az adott tanév szeptember 1-ig,
- maximum 21. életév betöltése az adott tanév szeptember 1-ig,
- térítési díj, tandíj befizetésének vállalása,
- felvételi kérelem leadása.

A belépési követelmények megállapítása során alkalmazásra kerülő eljárások:

- tájékozódó jellegű beszélgetés a szülővel, tanulóval, melyet az igazgató, illetve a szaktanárok végeznek,
- tanulási státusz, személyiség állapot felmérése (szóban),
- az adott művészeti ág ismeretéről tájékozódás,
- részképesség zavarok feltárása,
- a választott művészeti ág iránti fogékonyság felmérése.
- Meghallgatási bizottsági eljárás.

6.6.2. Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- ha a tanuló az előképzőben, az alapfok 1-6 osztályában és a továbbképző 7-9 osztályában legalább elégséges minősítést ér el valamennyi tantárgyból.
- Ha a tanuló egy tárgyból kapott elégtelent- akkor is ha évfolyamában egyetlen tárgy van- javító vizsgát tehet. A javítóvizsga ideje augusztus 21és 30 között. A javítóvizsga bizottsága 3 fős. Elnöke az igazgató, egyik tagja a tárgyat tanító szaktanár, másik tagja ugyanazon szakos szaktanár. A vizsga kérdéseit a szaktanár állítja össze. Eredménytelen vizsga esetén az évfolyam megismételhető.
- amikor a belépési követelmények megállapításakor kiderül, hogy a gyermek korábban már foglalkozott az adott művészeti ággal, akkor nem az alapfok 1. kezdő évfolyamába, hanem magasabb évfolyamba is felvehető. Ebben az esetben fel kell venni a meghallgatási jegyzőkönyvet.
- a művészeti ágat kiválóan teljesítő tanuló esetében egy tanévben két, vagy három tanév tananyaga is teljesíthető az igazgató engedélyével. Ez esetben az évfolyam
- valamennyi tantárgyából bizottság előtt kell vizsgát tenni. (2011. évi CXC. törvény 57.§ (3)). Ebben az esetben ki kell tölteni a több évfolyam egy tanévben való teljesítéséhez szükséges jegyzőkönyvet. A tanuló háromtagú vizsgabizottság előtt tesz

vizsgát. A bizottság véleménye alapján az igazgató dönt a tanulmányok folytatásáról a magasabb évfolyamában.

- az a tanuló, aki a tanév során az órák egyharmadát (igazolt + igazolatlan) meghaladóan hiányzik, nem osztályozható, magasabb évfolyamba akkor léphet, ha a tanuló bizottság előtt osztályozó vizsgát tesz. A bizottság három tagú, melyből két fő érintett szakos tanár.
- A tanuló 6. évfolyam elvégzése után csak akkor léphet a 7. évfolyamba, ha eredményes művészeti alapvizsgát tett.

Átjárhatóság a tanszakok között:

- azonos művészeti ágon belül háromtagú bizottság dönti el, hogy egy másik tanszak hányadik évfolyamába léphet a tanuló.
- Egy tanuló maximum két tanszak tanulója lehet.
- Különböző művészeti ágaknak nincs átjárhatósága. A tanulmányokat a belépési követelmények alapján megállapított évfolyamában lehet elkezdeni.

7. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Tekintettel arra, hogy iskolánk tanulócsoportjainak átlag létszáma általában 12-13 fő, így csoportbontásra nem kerül sor. Ha kényszerűen különböző felkészültségű tanulók kerülnek egy csoportba, a felzárkóztatást differenciált foglalkozások keretében kell megoldani. Ha a differenciált foglalkozás a felzárkóztatásra vagy tehetséggondozásra nem elegendő, akkor szervezhető tehetséggondozás, illetve felzárkóztató foglalkozás.

A csoportok létszáma minimum 8 fő, maximum 20 fő, fenntartói engedéllyel 22 fő. Egy csoportba 4 évfolyam tanulói vehetők fel úgy, hogy az évfolyamok között hézag nem lehet. A továbbképző évfolyamokba viszonylag kevés tanuló kerül, így számukra önálló csoportot általában nem tudunk szervezni. Abban az esetben, ha néhány tanuló továbbképzős, akkor betehető az alapfok csoportjába, ilyenkor nem kell figyelembe venni az évfolyamok folyamatosságát.

Amennyiben táncpár egyik tagja alacsonyabb évfolyamban van, de kellően tehetséges osztályozó vizsgával föl kell zárkóztatni a táncpárja évfolyamába.

A tanórán kívüli foglalkozásokat a pedagógus hirdeti ki. A tanórán kívüli foglalkozásokat a pedagógus önként vállalt feladatként vagy pályázat keretei közötti finanszírozás szerint valósítják meg.

8. Egészségnevelési és környezetnevelési elvek

A társművészetekkel foglalkozó művészetoktatási intézményekben a táncművészeti ág anyagának feldolgozásában implicite benne van az egészségfejlesztés. A mozgáskultúra fejlesztése a különböző mozgás nemek közötti összhang a rendszeres mozgás, mind hozzájárul a testi egészség fejlődéséhez. Megismerik a tanulók a kultúrált hétköznapi és színpadi öltözködés módjait. Sor kerül az egészséges táplálkozás ismertetésére, a testsúlyfelesleg káros hatására.

Képzőművészeti ágban megismerik a tanulók a festékek, egyéb anyagok mérgező hatását az emberi szervezetre, a tisztálkodás fontosságát. Igen fontos paraméter alkotás közben a szem távolsága az alkotás tárgyától. Itt fontos feladata van a tanárnak, hogy egyénekhez igazodva tudja beállítani a tanulók számára az optimális távolságot, ami az egészséges látás megőrzésének feltétele.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos részletes feladatok a nevelési terv egészségnevelési és környezetnevelési feladatai közt található.

A környezetvédelemmel kapcsolatosan foglalkozni kell az energiatakarékossággal. A foglalkozások után a fűtést, világítást le kell kapcsolni. A festékek, mint veszélyes hulladék, külön elhelyezésre szorulnak. Az elektronikai berendezésekből az elemeket külön gyűjtőhelyen kell leadni. A környezetet tisztán kell tartani.

9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

E feladatok a nevelési program kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység című fejezetben, valamint az iskolai esélyegyenlőségi- intézkedési tervben találhatók.

10. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további feladatok

10.1. Fogyasztóvédelem

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatban az iskola büfét nem üzemeltet, telephelyeinek bérleményeiben sincs sehol intézményi büfé. Ennek ellenére folyamatosan fel kell hívni a tanulók figyelmét arra, hogy milyen haszontalan az emberi szervezet számára (és egyben káros is) a különböző édesített, cukros italok élvezete, mint például kólák, szénsavas üdítők stb. Javasolt a 100 %-os gyümölcslevek, valamint a tej, tea fogyasztása. Kerülni kell a különböző chipsek fogyasztását is. A tartósítószerek hosszútávon szintén károsak az emberi szervezetre, ezért a konzerv jellegű ételek fogyasztása sem ajánlatos. Rá kell szoktatni a növendékeket arra, hogy a megvásárolt élelmiszernél figyeljék a szavatossági idő lejártát.

Csak biztonságos márkákat vásároljanak. A hazai ipar érdekében törekedjenek a hazai termékek vásárlására, értsék ennek munkahelymegtartó vonzatát.

10.2. Közlekedés

A közlekedéssel kapcsolatban együtt kell működni a tankötelezettséget teljesítő iskolával, a gyalogosokra vonatkozó kressz szabályok megismertetése érdekében. Ilyen fontos szabályok a forgalomirányító fényjelző készülék működésének ismerete, az úttesten való áthaladás szabályai. Az úttesten való hosszirányú haladás szabályai. Az elsőbbségadás táblák ismerete, a kerékpárosokra vonatkozó alapvető szabályok ismerete.

10.3. Társadalmi bűnmegelőzés

A társadalmi bűnmegelőzéssel kapcsolatosan el kell hívni a tanulók figyelmét az értékeik, pénztárcájuk védelmére úgy az iskolai öltözőben, mint az utcán, boltokban, vagy egyéb közintézményekben. Sötétedés után felnőtt felügyelete nélkül az utcán ne tartózkodjanak. Különösen lányok, de fiúk esetében is ügyeljenek arra, hogy semmilyen indokkal ne menjenek el sehova ismeretlen emberrel, attól ajándékot, élelmiszert el ne fogadjanak.

10.4. Táncművészeti és képzőművészeti művészeti ág további feladatai

A művészeti foglalkozáson az ismeretek elsajátítása, a képességek fejlesztése, a tehetségek felismerése, fontos pedagógiai célkitűzések, azonban a gyermek, aki nehezebben ismeri fel ezek jelentőségét, a művészeti ismeretek elsajátítása számára öncélú is lehet. A művészetekben való jártasságát akkor fogja felismerni, ha az ö produkcióit, alkotásait mások is elismerik. Ezért nagyon fontos, hogy táncművészeti ágban tanulók minél több fellépésen vegyenek részt, a képzőművészeti ágban tanulók pedig kiállításokon, pályázatokon méressék meg magukat. Így számos szempontból fontos, hogy a tanév során legyen sok színpadi fellépés, képzőművészeti kiállítás és pályázaton való részvétel. Úgy a kiállításokhoz, mint a táncos fellépésekhez meg kell nyerni a feladat ellátási helyek önkormányzatait, civil szervezeteit.

A színpadi fellépések különböző telephelyeken és a kiállítások a következők miatt is fontosak:

- az adott település néprajzi illetve képzőművészeti hagyományainak felelevenítése, bemutatása
- a rendezvényeken való szereplés során a tanulók kapcsolatba kerülnek a település lakosságával elismerést és megbecsülést szereznek önmaguknak és intézményünknek

- a szerepléseket térítésmentesen biztosítjuk, így az önkormányzatokkal való tárgyalások során például helységbérleti díj kialakításakor kedvezőbb tárgyalási pozícióba kerülhetünk
- a színpadi illetve kiállítási siker növeli a gyermekek önbizalmát e mellett óriási motiváló erővel bír a jövőre nézve
- amennyiben önkormányzatok, civil szervezetek színpadi ruhát vagy székeket, asztalokat kérnek kölcsön, azt is rendelkezésre kell bocsájtani. Ha magán rendezvény akkor térítésesen

Mivel a fentiek át kell, hogy hassák iskolánk egész tevékenységét, mert ezek segítségével is hozzájárulunk pedagógiai célkitűzéseink megvalósításához. Így a rendezvények szervezését, azokon való részvételt kiemelkedő jelentőségű tevékenységnek tartjuk.

11. Otthon felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

11.1. Táncművészeti ág

A tanuló írásbeli feladatot nem kapnak. Az iskolai foglalkozásokon tanultak begyakorlására lehet feladatot adni. Különösen a lépéskombinációk, testtartás begyakorlására. A gyakorláshoz szükséges zenét a szaktanár biztosítja a tanuló számára úgy, hogy a tanuló hoz információhordozót (pendriv) és arra kerül átmásolásra a zene. Az otthoni gyakorlást a következő órán, számon kell kérni.

Művészeti alapvizsgára és záróvizsgára a tanár készít jegyzetet, a jegyzet alapján vizsgatételeket. A jegyzetből a tanulók otthon készülnek fel a szóbeli tételekre.

11.2. Képzőművészeti ág

Pályázatokra, kiállításokra készítendő alkotások házi feladatként is feladható.

11.3. Színjáték művészeti ág

Házi feladatként feladhatók a színpadi szövegek verbális megtanulása, valamint kiejtésgyakorlás.

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

Tartalom

I.Rész: Általános rendelkezések 82

1. A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában 82
2. Irányelvek 83
3. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében 84
4. Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése 84

II. Rész: Táncművészeti ág 86

1.Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói 86
2. Az alapfokú táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei 87
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 87
   3.1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei 87
   3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja 88
   3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 88
   3.4. Előrehozott vizsga 88
   3.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése 89

III. Rész: Képző-és Iparművészeti ág 89

1. Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funciói 89
2. A képző-és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei 90
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 92
   3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei 92
   3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja 92
   3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak 92
   3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 92
   3.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése 93

IV. Rész : Színművészeti ág

1. Az alapfokú színművészetioktatás célrendszere és funciói 94
2. A színjáték tanszak általános fejlesztési követelményei 94
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 95
   3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei 95

3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja 95
3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 96
3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése 96

I. Rész

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A köznevelésről szóló törvény kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészségeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában.

2. A köznevelésről szóló törvényben foglaltak alapján az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv a művelődési és közoktatási miniszter által – művészeti áganként – kiadott alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye a művészeti-kulturális műveltség azon továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmény és a tantervi program szakít a központi tantervi szabályozás formájával, ehelyett alap a helyi tantervek, a tantárgyi programok kidolgozásához.

3. A követelmény a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységesítést szolgáló közös alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és

óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

4. A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok és a helyi tantervek kidolgozását, ezeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeként kezeli

2. Irányelvek

1. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai iskolájában az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azon kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat és tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

3. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

1. A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

2. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

3. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

4. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

5. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

4. Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése

1. E dokumentum a teljesítendő, elvárható követelmények tartalmát, mélységét az egyes szakaszok végére tervezi. A követelmények az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kíván adni a tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

2. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az

életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket.

3. A követelmények meghatározásának célja az, hogy a különböző intézményekben azonosan érvényesüljenek az elvárások. A követelmények jelzik azokat a feladatokat és feltételeket, amelyeket minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

4. A követelmények az egyes tanszakokon az adott szakaszokban (alapfok, továbbképző) a tanulók elérendő tudását, készségszintjét határozzák meg.

5.A követelmény és tantervi program kötelező jellege azt jelenti, hogy a különböző helyi tantervekben, olyan tananyagokat, tevékenységeket kell előtérbe állítani, amelyek megalapozzák az általános és részletes követelmények megvalósítását.

II. Rész

A MŰVÉSZETI ÁG SPECIÁLIS SZABÁLYOZÁSA

1.Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

1. A helyi tanterv programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

2. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

2. Az alapfokú Táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Fejlessze
– a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
– testi-lelki állóképességét,
– kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen
– egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
– táncművészetet értő közönséget,
– táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel
– a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncművészeti oktatásnak nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

3.1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

3.4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Táncművészeti ágon tánctörténet tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

3.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

III.RÉSZ

KÉPZŐ-ÉS ISPARMŰVÉSZETI ÁG

1. Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző–és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző– és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

2. A képző-és iaprművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a képző–és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

A környezet által közvetített üzenetek befogadása

A környezet által közvetített üzenetek értelmezése

Tervezési készség

Alkotói magatartás

Kreativitás

Vizuális gondolkodás

Vizuális kifejezőkészség

Eszközhasználati készség

Anyaghasználati készség

Komplex szemlélet

Tudatos környezetformálás igénye

Biztonságos munkavégzés képessége

Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

Problémaérzékenység

Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

Nyitottság

Fejlődőképesség

Önállóság

Önkifejezés

Rugalmasság

Érzékenység

Kísérletező kedv

Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

Motiválhatóság

Empatikus készség

Együttműködési készség

Kezdeményezőkészség

Segítőkészség

Módszerkompetenciák:

Figyelemösszpontosítás

Gyakorlatias feladatértelmezés

Ismeretek helyénvaló alkalmazása

Következtetési képesség

Kreativitás, ötletgazdagság
Módszeres munkavégzés
Nyitott hozzáállás
Probléma felismerés, –megoldás
Tervezési készség
Új ötletek, megoldások kipróbálása
A munkakörnyezet tisztántartása

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.
Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.
Ha a tanuló már rendelkezik a képző– és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga– vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

3.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

IV.RÉSZ

SZÍNMŰVÉSZETI ÁG

1. Az alapfokú színművészetioktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés- figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi- dramatikus tapasztalatait- lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására illetve felkészíti a művészeti alap,-és záróvizsgára.

2. A színjáték tanszak általános fejlesztési követelményei

A színjáték tanszak elősegíti a színművészeti iránt érdeklődő tanulók művészeti kifejezőkészségeinek kialakítását, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzését. Tanulmányaik során megismerik a színpadi megjelenítés törvényszerűségeit, az alapvető színpadtechnikai eljárásokat, a színjáték kulturális tradícióit. Bővül a tanulók színházzal kapcsolatos fogalmi készlete, a mér meglévő ismereteiket színjátékban is tudják alkalmazni. Kialakul bennük az igény a színházi előadások látogatására, fejlődik önkifejezésük, önértékelésük. A tanulók tanulmányaik során alkalmassá váljanak drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására, különböző színészi technikák tudatos alkalmazására. Legyenek készek színházi improvizációra, karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel. Sajátítsák el az egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékot, a különféle szerepek megformálását. Legyenek képesek a rendezői instrukciók mentén végzett munkára, a más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során és színházi előadások elemzésére, értékelésére is.

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén

Szakmai kompetenciák

Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása

Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése

A színházi műfajok felismerése

A szöveg– és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása

Drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasása

Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása

Színházi improvizáció
Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel
Előadásban (játékban) szerepek megformálása
A rendezői instrukciók mentén végzett munka
Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során
Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák

Önállóság **-** Döntésképesség
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
Mozgáskoordináció
Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák

Kapcsolatteremtő készség
Kezdeményezőkészség
Empatikus készség
Tolerancia
Kommunikációs rugalmasság
Adekvát metakommunikáció
Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák

Kreativitás, ötletgazdagság
Problémamegoldás
Figyelem összpontosítás
Helyzetfelismerés
Kritikus gondolkodás

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3.2.A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

A művészeti alapvizsga tantárgyai: dráma és színjáték, valamint **-** egy választott tantárgy az alábbiak közül: beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének ,színházismeret.

A művészeti záróvizsga tantárgyai: dráma és színjáték, valamint **-** egy választott tantárgy az alábbiak közül: beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret.

3.3.A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri. Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

3.4.A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni. Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő. A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

HELYI TANTERV
NÉPTÁNC TANSZAK

A Nemzeti Alaptanterv
az alapfokú művészetoktatás alapprogramja alapján

Tartalom

1. Az alapfokú Néptáncoktatás célrendszere és funkciói 99
2. A Néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei 101
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei.....103
3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei 103
3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja 103
3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 103
3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése 103
Népi játék.....104
Néptánc 111
Folklórismeret 146
Tánctörténet 159
Népzenei alapismeretek.....163
Táncjelírás-olvasás 174

1. Az alapfokú Néptáncoktatás célrendszere és funkciói

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei tánchagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, tánchagyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánctörténet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjel írás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy: népi játék	2	2										
Főtárgy: Néptánc			4	4	3	3	3	3	4	4	3	3
Kötelező tantárgy : folklórismeret					1	1	1	1				
Kötelező tantárgy: tánctörténet											1	1
Kötelezően választható tantárgy Folklórismeret tánctörténet												
Választható tantárgy népi játék,	2	2										
néptánc, Népzenei ismeretek, Táncjel írás												
Összes óra:	2–4	2–4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

2. A Néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
A hagyományos népi játékmód ismerete
Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés

Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés

A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése

A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése

A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége

Az önálló döntéshozatal képessége

Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás

A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása

A csoportnorma kialakítása

A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése

A közösségi szemlélet kialakítása

A környezet megóvásának fontossága

Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése

Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása

Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések

Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége

A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása

A hatékony önálló tanulásra nevelés

Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is

A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

- Néptánc
- Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

- Néptánc
- Tánctörténet

3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése

- a játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség kialakítása, megerősítése
- a népi játékok cselekményének, szövegének és dallamának megtanulása

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése

- járás, futás, séta, ugrás, forgás,

- kör, sor, pár, lánc, kígyózás, kapuzás,
- egyenletes járás tapssal kisérve negyed, nyolcad értékben, dallamonkénti váltással

Az alapvető mozdulattípusok

- egyes, kettes valamint tovahaladó csárdás
- sarkazók, térdhajlítás

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Játékkezdők:

- Mit játszunk lányok?
- Csivirintem, csavarintom szomszéd asszony kontyát…

Mondókák:

- Jákobnak volt hat fia…
- Kipp, kopp kalapács…
- Töröm, töröm a mákot…
- Csütörtök, dinnyét…
- Ecc-pecc…
- Kiugrott a gombóc…
- Csík, csík, csík…
- Pad alatt, pad alatt…

Bemutatkozó, névgyakorló játék:

- Ki segít nekem a sövényt befonni?
- Töröm, töröm a mákot…

Ritmikus, tapsos gyakorlatok:

- Kipp-kopp kalapács…
- Ez a lábam, ez, ez, ez…

Szökellő gyakorlása:

- Borsót főztem…
- An, tan, tition…
- Kert alatt künn a kocsi…

Bújós, kapuzó játékok:

- Új vár, fényes vár…
- Elmentem én Töröcskére…
- Pásztorok keljünk fel!
- Bújj, bújj zöld ág…

- Míg a kácsát elhajtottam…

Fogyó-gyarapodó játék:

- Elvesztettem páromat…
- Érik, érik a dinnye…
- A kassai szőlőhegyen két szál vessző…

Párválasztó:

- Elvesztettem zsebkendőmet…
- Egy kis várat kerítettem túróból…
- Erdő mellett nem jó lakni…
- Túrót ettem…
- Hajlik a meggyfa…
- Kis kacsa fürdik…

Fogócska:

- Faroklopó
- Lipem, lopom a szőlőt…
- Ha én cica volnék…
- Nyulak, nyulak ki a bokorból…

Párcserélős, höcögős szerepjáték:

- Zöld paradicsom, liliom…
- Koszorú, koszorú…
- Mély kútba tekintek…
- Ez a lábam ez, ez ez…

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

- A Játék az óvodában c. füzetből a hónapmondókák, névcsúfolók, kiszámolók megtanulása, ritmusának kitapsolása

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

- futótűz először két negyedben, majd négy negyed értékben
- ritmusvisszhang
- halk, hangos érzékeltetése, beszéddel, énekkel, zenével

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Csiga, kigyóvonal kialakítása:

- Kőketánc, kőketánc…
- Tekeredik a kígyó, rétes akar lenni…
- Egy kis várat kerítettem túróból…

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

N**agykunsági gyermekjátékok**

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
– A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése
– A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése

Egyszerű karikázók:

- Kifordulások, körben, tovahaladó csárdással.
- Kicsi vagyok én – nyílt ridával.

Vonulós, dobbantóval, cifrával:

- Hej Szélesnek udvarán...

- Már mi innen elmehetünk…
- Kicsi vagyok én – cifra lengetővel.
- Vígan- vígan, vígangyalom – nyílt rida.

Dudálások:

- Erre gyere…
- Éva szívem, Éva…

Lengető, láb alatt csapó, térdütögető:

- Derék gyerek a prücsök…

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Játékkezdők – szökellők:

- Gyertek lányok játszani…
- Kocsi, kocsi komámasszony…
- Mit játszunk lányok?

Fogyó – gyarapodó játékok:

- Járom az új váramat...
- Itt ül egy kis kosárba…

Szökellő és sergés:

- Ecc-pecc kimehetsz…

Párválasztók:

- Haj – haj meggy…
- Három csillag van az égen…
- Fonákul van a kendőd…
- Jó a tik nyak… /párnás/
- Most viszik...
- Elvesztettem zsebkendőmet…

Páros játékos csárdás:

- Hogy a csibe hogy?
- Daniéknál a legények…
- Mackó, mackó ugorjál…
- Kertem alatt kiöntött a Kerka…
- Csömödéri falu végén…

Bújós kapuzás:

- Ninive…
- Mért küldött az úrasszony…
- Végigmentem zalavári töltésen…

Fogócskák:

- Ha én cica volnék…
- Fészekfogó.
- Tüzet viszek…
- Büdös tojás…

Versengések:

- Serifes.
- Adj király katonát!
- Kakasviadal.
- Szarkatánc.
- Hozz pajtás katonát!

Szerepjátszók:

- Ki vagy Te? /boszorka/
- A csengeri piacon…
- Festékes.
- Vót-é itt az úr?
- Főzzünk, főzzünk…
- Láncos játék.

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Kiolvasók:

- Mese, mese mátka…
- Kiugrott a gombóc…
- Héja - héja lakatos…
- Sárgaföldes gödörbe…
- Éni – péni – jupiténi…

Mondókák:

- Jancsi bácsi bumm – bumm – bumm…
- Névcsúfolók
- Lementem a pincébe…

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4–es zenei lüktetés
- A dudaritmus
- A kanásztánc ritmus
- 5–6 hangterjedelmű dallamok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
- Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
- Népi hangszerek: duda

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Nagykunsági gyermekjátékok

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, színpadi fellépő ruhák, lábbelik.

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- járás lábujjon, sarkon, külső és belső lábélen,
- futások különböző kartartással, lábemeléssel,
- törzs, fej és kargyakorlatok
- futások zenére feladattal

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

- 1-es, 2-es csárdás, rugózva, sarkas, sarkas- höcögő, lengető- höcögő, futó, tükörcsárdás.
- Egyes csárdás, höcögő, terpeszugró, kopogó, légbokázó cifrával,
- Lippentő, futó helycserével, huppantó, futó oldalcifra, rida, csapó, kar alatt kiforgatás, guggolva szökdelés, szökellő, sergő.
- Kopogó, sarkascifra, légbokázó, lengető, höcögő, ugró-csapó, terpesz-csapó.

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

Kiszámolók – mondókák:

- 1-2-3-4 te kis varga…
- Ekedem – bekedem…
- Ice – bice…
- Ön dön desz…
- Egyedem – begyedem…
- Ekete – pekete…
- Akinek most párja nincs…

Párválasztók:

- Hajdináné rokona…
- Haj – haj meggy…

Szellemi játékok:

- Ne ülj le…
- Szólánc.

Szerepjátszók:

- Kecske ment a kiskertbe…
- Új a csizmám…
- Tücsköt ringatok…
- Hogy a kakas?
- Beültettem kiskertemet…

Ügyességi játékok:

- Nemzetes.
- Serif.

Kergetőzők:

- Büdös tojás…
- Tüzet viszek…

Táncgyakorlat:

– Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
Tanári bemutatás, lehetőség szerint archív felvétel megtekintése.
– Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
Kopogó, sarkas cifra, légbokázó, lengető, höcögő, ugró-csapó, terpesz-csapó.
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
1-es, 2-es csárdás, rugózva, sarkas, sarkas- höcögő, lengető- höcögő, futó, tükörcsárdás.
– Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
Kanásztánc
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Rábaközi dus
Mezőföldi leánytánc
Moldvai táncok

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
Új a csizmám c. koreográfia

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés

- Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4–es zenei lüktetés

- D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos megszólaltatása
- Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

- Haragusznak a batai gazdák…
- Cifra szűröm szögre van akasztva…
- Félre tüdő…
- Új a csizmám…
- Tőke, tőke…
- Bújj –bújj zöld ág…
- Szélről legeljetek…
- Cifra szűröm szögre van akasztva…
- Bojtár volt a nagyapám…
- Ne nézz Luca a kiskertbe…

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

- Rábaközi viseletek
- Mezőföldi viseletek
- Moldvai viseletek

Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Nagykunsági gyermekjátékok és táncok

<u>Követelmények</u>

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot.

A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése

– A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése

– A csárdás mozgáselemeinek előkészítése

– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása

– Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban

– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Guggolások lábfő nyújtással, előre- hátra –oldalra; lábemelés 45°-ban, előre – oldalt - hátra, futások, törzs- és karkörzések, talajérintés, térirány gyakorlatok,alap néptánc motívumokkal.
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
Az ugrós táncok stílusbeli különbsége a csárdás, és forgós-forgatós táncstílustól. A mozgások plasztikai különbségeinek tanulása, (széles mozdulatok, például Dél-alföldi ugrós).
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Kiszámolók, mondókák:

- Madarak voltunk…
- Tik tekerítő…
- Egyedem – begyedem, bíbolárom…

Párválasztók:

- Hatan vannak a mi ludaink…

- Kiskertem tele van…
- Hajdináné rokona…
- Fehér liliomszál…

Kapuzók:

- Le az utcán…
- Hold, hold…
- Bújj – bújj bokrosi…

Játékkezdők:

- Járom az új várnak…
- Most viszik…
- Túrót ettem…
- Ki játszik körben?

Leányoknak ügyességi játék:

- Híd alatt, pad alatt…
- Köcsögölés: dínom – dánom…
- Jeruzsálem városában foly a bor…
- Mackó, mackó ugorjál…

Fiúknak ügyességi játék:

- Bakugrás.
- Pecsenyeforgató.
- Mackó, mackó ugorjál.

Fogócska:

- Terpeszfogó.
- Kinn a bárány.

Táncgyakorlat:

– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése

Dél-alföldi ugrós motívumai:

- egyes csárdás, kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó- kopogós.
- Légbokázó- cifra, futó-kirúgós.
- Cifra, csapás, egylábas csapó.
- Haladóbokázó, földcsapó, szökellő, dobogó.

– A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)

Sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók, bokázók.

– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)

Kanásztánc bottal, üveggel, seprűvel.

– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában

Dél-alföldi csárdás motívumai:

Séta és variációi, rida, ridaváltó, párosbokázó, kisharang, félfordulós.

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Rábaközi verbunk:

Taps bemérő, fordulós, fordulós-csizmaverő, lengető-séta, pittyegetős csapó, hegyező.

Somogyi karikázó:

Ingó, csárdás-ingó, lépő-ingó, rida, ridaváltó, belépő.

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

A tanult motívumok felhasználásával készített koreográfia a különböző ünnepi alkalmakra a befogadó intézményekkel egyeztetve. Pl.: Karácsony, március 15., farsang, ….

Oskó Endréné: Csóri kanász c. koreográfiájának tanítása.

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya

Ritmika:

- Járás zenére menettempóban, negyed és nyolcad értékű ritmusok alkotása járással, kontrás taps – járás – taps,
- Visszhangjáték – motívum rögtönzéssel.
- Félértékű mozgás – szünet érzékeltetése.
- A hármas ütem fogalma, tudatosítása, háromfázisú mozgással,
- Zene: Kis kacsa fürdik…
- Kétfázisú mozgás rögtönzése – félértékű hangokkal.
- Járás negyed – nyolcad – fél értékben, kétnegyedes ütemenkénti váltással.
- Nyitó – csukódó kör, két koncentrikus körben előre – hátra, bújással.

- Kétszólamúság a mozgásban: járás + szinkópás taps.
- Kérdés felelet – kétnegyed és négynegyedes ritmusokkal, motívumrögtönzés.
- Egylépéses csárdás + egy ütem szünet
- Kétszólamú ritmusgyakorlatok, szólamcserével – motívumcserével.
- Ritmustelefon.
- Motívum rögtönzés, megadott ritmusokra**.**

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

- Az oláhok….,
- Megfogtam egy szúnyogot …,
- Nincs Szentesen ..,
- A szegedi halastó..
- Kerekében lakom..,
- Cukorborsó szára ..,
- Sütött ángyom …,
- Arra ment a kanász ..,
- Még egy kicsit …,
- Hat ökröm...,
- hej csicsóka…,
- Gyertek lányok…,
- Ez a kislány, barna kislány...

Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői

- A magyar tánckincs régi rétegének legfontosabb családja (dus, mars, dusolás, ugrós, bérestánc, verbung, kanásztánc, kétugrós, pajtástánc, oláhos, kondástánc)
- Lakodalmi bemutató táncként, szertartásos vagy játékos funkcióban és menettáncként
- Férfi, női és vegyes; szóló, páros, négyes, valamint csoportos lánctáncformákban is előfordulnak.
- Nyílt fogásmód többnyire, összefogódzás nélkül járják.

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

- Dél-alföldi viseletek

- Rábaközi viseletek
- Somogyi viseletek

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

- Kevi verbunk
- Jászsági játékok és táncok

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot.

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban

– Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

– Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint

– A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása

– Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése

– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása

– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése

– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Gimnasztika, a már tanultak ismétlése, fejkapás tanulása, gyakorlása, forgás egyedül és párban.

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Táncos nyelv:

Lassú, közepes, gyors tempó megkülönböztetése, tánctípushoz kötve.

Szimmetria-aszimmetria felismerése és alkalmazása a táncban.

Térben haladás, párban.

Az előző évben tanult táncok ismétlése, felelevenítése.

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

- **Rábaközi játékok:** polgári játékok, táncok: Hogy a csibe, hogy?... Daniéknál a legények…
- **Dél-alföldi játékok**: fehér liliomszál…

Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése

Somogyi kanásztánc

Somogyi ugrós

– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése

Felső-Tisza-vidék (Nyírség. Szatmár m., Szilágy m.)

– A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése

Szatmári verbunk

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Rábaközi lassú és friss csárdás:

A jellegzetes stílusjegyek elsajátítása, a forgások egyenletessége és a táncos helyes testtartása külön gyakorlatokat igényel.

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

- Rábaközi koreográfia
- Dél-alföldi koreográfia

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es zenei lüktetés
- A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
- Népi hangszerek: tekerő, klarinét
- A többszólamúság gyakorlása, kontrás taps tanulása, járás-futás váltakozó tempójú zenére

Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

<u>Rábaközi énekek</u>

- Szélről legeljetek…,
- Cifra szűröm szögre van akasztva..,
- Ez a kislány, barna kislány...
- Bojtár volt a nagyapám…
- Sej a szanyi híd alatt…
- Hogy a csibe, hogy?

<u>Dél-alföldi énekek</u>

<u>Nagykunsági énekek</u>

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya szerk.

Felföldi László Pesovár Ernő– Ugrós táncok 148.o.

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

- Nyírségi viseletek
- Nagykunsági viseletek

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

- Kevi verbunk
- Nagykunsági játékok és táncok

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– A körtáncok technikai előkészítése

– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása

– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása

– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése

– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Gimnasztika, az eddig tanultak nehezített változatai, ugró gyakorlatok, forgás diagonálban.

Nehezebb ritmikai gyakorlatok.

Koordinációs gyakorlatok.

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncos nyelv:

- A térirányok pontosítása tánc közben.
- Az egyéni improvizatív stílus kialakításának elkezdése.
- Az előző években tanult táncok ismétlése.

Táncgyakorlat:

– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése

Nyugat –és Közép- Dunántúl ugrós- eszközös (bot, seprű) táncai

– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése

Szatmári lassú és friss csárdás

Az új stílus formajegyeinek megismerése, Szatmár az új stílus „bölcsője".

Motívumok: Különböző csárdások, Cifra variációk, bokázók, kisharang, lábfelkapók, fonás előre-hátra, félfordulók /átvetők/, kiforgatók, sűrű-ritka csapásolás, páros forgás, kar alatt kiforgatás, lánykerülés. A táncban, a szatmári táncokra jellemző egyéni improvizatív táncolás, elsajátítása külön figyelmet kell fordítani.

– A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése

Szilágysági verbunk

– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal

Egyszerűbb énekes leánytáncok és párválasztó játékok – Kalocsa vidéke

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Moldvai táncok

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

- **Szatmári koreográfia**
- **Somogyi koreográfia**

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es lüktetés
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra

- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- A giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
- Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura, tekerő, klarinét
- A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
- Az esztam és dűvő kíséret

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

- **Szatmári énekek**
- **Kalocsai énekek**

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya – A csárdás c. fejezet 204.o.
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

- **Szatmári viseletek**
- **Kalocsai veseletek**

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

- **Jászsági táncok**
- **Nagykunsági táncok**

<u>Követelmények</u>

A tanuló ismerje a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül

– A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése

– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése

– A táncrend fogalmának kialakítása

– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása

– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása

– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása

– A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése

– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Az előző bemelegítések ismétlése, lábkörzések, széles mozdulatok gyakorlása.
- Hosszabb ritmusképletek memorizálása.
- Nehezebb koordinációs gyakorlatok.
- Régi és új stílusú zene felismerése.

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncos nyelv:

- A karikázók jellegzetes mozgás- és énekvilágának megismerése.

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése

Széki táncrend.

Széki lassú: Szép páros összefogódzás, haladás a térben, lassú lépő helyben forgással, előre- hátrahaladás.

Széki csárdás:

Pihenő, zárt átvető, dobogások, forgás, forgás váltások, páros összefogódzás.

Széki négyes:

Forgás, váltások,

Porka: Forgólépés tanulása, különböző fogásmódok, a fiú és a lány elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva.

Hétlépés: Forgás párban, előre-hátralépő, lánykiforgató, csapás, pihenőlépés.

Sűrű és ritka tempó: Bekezdő, csapás, lezáró /alapsor/, kopogók, ugrócsapók, lábkörzések, lábfőgesztusok. (Ennél a táncnál a lányok csak az alapsort, és a pihenő figurákat tanulják).

A páros forgás közbeni test-fejtartás oktatása nagyon fontos, ezáltal az elszédülés veszélye is csökken. A sűrű-ritka tempó tanítása után az improvizatív gyakorlást alkalmazzuk. A ritka tempó négyesbe való beillesztésekor, zenéhez igazodva kell tanítani.

A széki táncok oktatásánál egyre nagyobb szerepet kap az egyéni, improvizatív tánc. Ezt a stílust az előző években tanult táncok ismétlésénél is használhatjuk, ha az a tánc alkalmas rá.

- A Dunai–dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
  Északnyugati dialektus- Mátyusföldi csárdás
  Kalocsa vidék csárdásai
- A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
  Szatmári verbunk
  Szilágysági verbunk
- A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
  Kelet-Dunántúli dialektus Sárközi (decsi) verbunk
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
  A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya- a körtánc 105.o. (Magyarbődi karikázó)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
  Moldvai táncok

Koreográfia: az ismert táncanyagból

- **Kalocsai koreográfia**
- **Szilágysági koreográfia**
- **Széki koreográfia**

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A periódus, zárlat, félzárlat
- A szinkópa
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

- Széki lassú, csárdás, négyes dallamok.
- Palóc karikázó dallamok.

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya

- A szóló verbunk sajátosságai
- Hadkiegészítés és táncos verbuválás
- A körverbunk

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

- **Szilágysági viseletek**
- **Nagykunsági viseletek**

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

- **Jászsági táncok**
- **Nagykunsági táncok**

Követelmények

A tanuló ismerje a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat.

A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Gimnasztika, a már tanultak ismétlése, boka, térd, csípő, és váll külön szólamban mozgatása.

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

- 5/8-os ritmus tanulása, alkalmazása.
- Összetettebb koordinációs gyakorlatok.
- Kar, láb, törzsgyakorlatok, hajlítások, fordítások, ugrások, szökkenések, és csúsztatott lábmozdulatok megismerése és gyakorlása.
- Mozdulatimprovizációk gyakorlása.
- A decsi verbunkra jellemző kis amplitúdójú mozgás tanulása.

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése

  Székelyföldi táncok:

  Verbunk:

  Bokázó, ugró bokázó, kopogók, csapásoló, keresztező, terpeszbokázó, koppantgató,

  Forgatós:

  Összerázó, átvető /félforduló/, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgó, tapsos, ugró, bokázó.

- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése

  Sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók, bokázók.

- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése

  Somogyi lassú és friss csárdás:

  Kettes csárdás, bokázós csárdás, keresztező csárdás, rezgő, mártogató, csalogató.

- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése

  Cifra, keresztező, hátravágó, térdelős figura, hegyező, csizmaverő

- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése

  Palóc karikázó: Lányoknak, kapuzók, ingó csárdás, lépő, rida, ridaváltó, belépő.A lányok karikázójánál a térben való tájékozódás fontos, a körforma megtartására ügyelni kell.

- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

  Sárközi táncrend:

  Karikázó: 5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-ballra váltások.

  Csárdás: Egyes-kettes csárdás, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, forgó, mártogató, kopogók.

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Sárközi koreográfia

Székelyföldi koreográfia

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dűvő és az esztam kíséret jellemzői, tánctípusok és kíséretmódok

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

- A szinkópa
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés
- Az 5/8–os lüktetésrend
- A periódus, a pontszerkezet
- A parlando, rubato és a giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A hangszerek, hangszer–együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint
- Zenefelismerés
- Különböző, tanult tánctípusok zenei anyagának felismerése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Karikázók:

- Mit visztek, mit visztek…
- Cukorborsó szára…
- Még egy kicsit itt legyünk…

Ugrósok:

- Elszaladt kandisznó…
- Csóri kanász…
- Borsót vittem a malomba…

Csárdások:

- Az én szemem fekete…
- Rég megmondtam bús gerlice…
- Ezt a kerek erdőt járom én…

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

- **Gyimesi viseletek**
- **Sárközi viseletek**

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Túrkevei táncok

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket.

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint:……..
- A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
- A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat
- A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat
- A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során
- A színpadi törvényszerűségeket.
- A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartás– és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

- Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
- A megszerzett ismeretekről beszélni
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
- A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
- A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra

- A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
- A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
- Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
  – Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása

– A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken

– Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánctípusonként

– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása

– A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése

– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése

– A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása

– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint

– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Kar, láb, törzsgyakorlatok, hajlítások, fordítások, ugrások, szökkenések, és csúsztatott lábmozdulatok megismerése és gyakorlása.

Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve

Gyimesi táncok:

- Félolához,
- Lassú és sebes magyaros,
- Lassú és sebes csárdás,
- Kettős jártatója és sirülője,

Héjszák:

- Sima héjsza,
- Korobjászka
- Kerekes,
- Tiszti héjsza,
- Békási russka,
- Hosszúhavasi,
- Régi héjsza.

– A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése

Mezőségi táncok:

Ritka magyar: Csapások, lábkörzések, ugrások, lábgesztusok, kézgesztusok, tapsok

Sűrű magyar: Hasonló, mint a ritka magyar, kiegészülve új motívumokkal, pl.: „repülő kéz”, súlyláb csapásolása. A tánc ritmikája a felgyorsult zenei lüktetést követi, 8-os 16-os mozdulatok.

Korcsos: Ugyanaz, mint a ritka szökős, plusz leány vezetgetése, jártatása hosszan.

– A forgás és forgatás módozatainak megismertetése

Mezőségi táncok:

Szászka: (ritka csárdás): Átvető, kifordító, fiúkerülő, kar alatt forgatás.

Ritka szökős: Ugyanaz a motívum, mint az előző**.**

Sűrű csárdás: Ugyanaz a motívum, mint az előző.

– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Somogyi táncrend: Karikázó és ugrós ismétlése és kiegészítése.

Lassú és friss csárdás:

Koreográfia: az ismert táncanyagból

- **Gyimesi koreográfia**
- **Somogyi koreográfia**
- **Mezőségi koreográfia**

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

- A „jaj–nóták” jellemzői
- Az aszimmetrikus lüktetés
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
- Táncszók, csujogatások
- Az periódus és a tánc összefüggései
- A sánta dűvő kíséret
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

- Aszimmetrikus és aszimmetriába hajló ritmusok, zenék megismerése, szinkópa tá-tá (kettős jártató) rögzítése.

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

- **Gyimesi énekek**
- **Somogyi énekek**
- **Mezőségi énekek**

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a táncház szerepe, az adatközlők megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

- **Gyimesi viseletek**
- **Mezőség viseletei**

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

- **Nagykunsági táncok**
- **Jászsági táncok**

Táncjelírás

- A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
- A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
- A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk
- A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

- A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
- A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az ismeret elmélyítése, bővítése

– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken

– A páros forgás és forgatás technika fejlesztése

– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása

– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása

– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése

– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása

– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein

– A táncszók ismerete és alkalmazása

– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint

– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése

Mezőségi táncok

- A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Somogyi táncrend:

Karikázó és ugrós ismétlése és kiegészítése.

Lassú és friss csárdás:

Kettes csárdás, bokázós csárdás, keresztező csárdás, rezgő, mártogató, csalogató.

- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Széki táncrend

Koreográfia: az ismert táncanyagból

- **Mezőségi koreográfia**
- **Széki koreográfia**

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
- A siratók és keservesek jellemzői
- Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

- Hallod e te szelídecske…
- Engem anyám megátkozott…
- Most jöttem Gyuláról…
- Fehér fuszulyka virág…
- Erdély körül van kerítve…
- Annyira kerüld a vizet…

Karikázók:

- Mit visztek, mit visztek…
- Cukorborsó szára…

- Még egy kicsit itt legyünk…

Ugrósok:

- Elszaladt kandisznó…
- Csóri kanász…
- Borsót vittem a malomba…

Csárdások:

- Az én szemem fekete…

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Táncjelírás

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

– Az ismeret elmélyítése, bővítése

– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken

– A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése

– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása

– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása

– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése

– A tánctételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása

– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein

– A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása

– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint

– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

– Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése

Kalotaszegi táncok:

Legényes,:

- A legényes pontszerkezetre épül, (bekezdő, gerinc és- záró szakaszra)
- A motívumok alapjai: ugrások, futás, csusszanás, láb és- kargesztusok.
- Ugrások: Helyben páros lábbal, terpeszben egy lábról, terpeszből levegőbe történő ugrások.
- Lábgesztusok: elöl koppantás váltott lábbal, hátul ujjhegykoppantás, hátul keresztkoppantás, egy lábas koppantás, páros lábú kisolló, lendületolló. Lábkörök: elöl hátul lábkörzés, ugyanez zárással, térdelés és lábkörzés kombinációja. Ütések, csapások: keresztbe elöl, vagy hátul, levegőbe emelve, ugrás közben elöl-hátul, ütés ellentétes irányba, egy kézzel egy irányba, két kézzel kétfelé, két kézzel egy irányba.

Csárdás, páros részek:

- Forgás ellentartással
- Forgás zárt fogással
- Forgás egykarú, nyitott fogással
- Fennthangsúlyos hátrafutással, fennthangsúlyos előrefutás kifordulással
- Kar alatt forgatás

- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
  - **Palóc táncok, Galgamente vidékről:**
  - **Karikázók: Egyes és kettes csárdás,** Feroer-lépés, dobogó, bekezdő, bukós, lennhangsúlyos futó mindkét irányban, váltó jobbra-balra.
  - **Verbunk**: Lépő, fordulgató, bokázó, kettős lengető, cifra, hegyező cifra, oldalugró, lábszárcsapó, láb alatt csapó, sarkazó, hátul keresztcifra,
  - **Csárdás:** egylépés, lengető, aprózó, szaladó, hegyező-cifra, bokázó, mártogató, csárdás lippentővel, csárdás kifordulással, csárdás kiemeléssel

- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
- Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

- Daltanulás:
- Hajnali:
- Ej, nem szeretem az idők járását…
- Befogom a lovam…
- Csárdás és szapora:
- Piros farkú fecskemadár… Én istenem tégy egy csodát…
- Széki táncrend
- Mezőségi táncrend

Karikázók:

- Réten, réten a piros bagi réten…

– Piros bagi nagy határ..
– Erre gyere rózsám nincsen sár…
– Sej rezeda, rezeda

Csárdás:

– Fecske madár szállott a vasútra…
– Réten, réten terem a nád…
– Utca, utca piros bagi utca…

Ugrósok:

– Szánon viszik a menyasszony ágyát…
– Piros bagi templom tornya…
– Mikor megy a legény októberbe katonának…

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

- **Galgamenti viseletek**
- **Kalotaszegi viseletek**

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes tánctételek funkciójának megismertetése

– Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

– Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása

– Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása

– A vizsgahelyzetre való felkészítés

– Az önálló ismeretszerzés ösztönzése

– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

- **Dunai dialektus - tanult táncrendek**
- **Tiszai dialektus - tanult táncrendek**
- **Erdélyi dialektus – tanult táncrendek**

Koreográfia: az ismert táncanyagból

- **Dunai dialektus – tanult koreográfiák**
- **Tiszai dialektus – tanult koreográfiák**
- **Erdélyi dialektus – tanult korográfiák**

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

– A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

– A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása

– A tanult éneklési technikák gyakorlása

– Hangszerfelismerés

– Tánczene felismerés (tájegység, típus)

– Az adatközlők életútja

– Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

- **Dunai dialektus – tanult énekek**
- **Tiszai dialektus – tanult énekek**
- **Erdélyi dialektus – tanult énekek**

Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, tánckultúrája

Dunántúl

- Bakony, Balatonfelvidék,
- Göcsej és Hetés,
- Kisalföld (Hanság, Rábaköz, Szigetköz),
- Mezőföld,
- Ormányság,
- Őrség,
- Sárköz (tolnai),
- Somogy,
- Szlavónia,
- Zselic.

Felföld

- a palócokról általában,
- barkók,
- Csallóköz,
- Galgamente, matyók,
- Mátyusföld,
- Tokaj-Hegyalja,
- Zoborvidék.

Alföld

- Bácska,
- Bánát,
- Bodrogköz,
- Debrecen,
- Hajdúk,
- Jászok,
- Kalocsa vidéke (Kalocsai-Sárköz),
- Kunok,
- Szeged.

Erdély, Partium, Moldva, Bukovina

- Erdély és Partium történelme általában,
- Kalotaszeg,
- Mezőség,
- Szék,
- Székelyek
- Csángók (Moldva, Gyimes, Hétfalu).

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

- **Dunai dialektus – tanult viseletek**
- **Tiszai dialektus – tanult viseletek**
- **Erdélyi dialektus – tanult viseletek**

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

- **Nagykunsági játékok és táncok**
- **Jászsági táncok**

Táncjelírás

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- A táncdialektusok és tájegységek, tánctípusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
- A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban
- A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

- A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak

megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánctípusnak megfelelően

– A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

– A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
– A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
– Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
– A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

– a táncrend ismerete, stílusos előadása,
– a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

– 1 db tábla vagy flipchart
– 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
– Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
– Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
– A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
– Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
– A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges színpadi fellépő ruhák, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése

– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósló praktikák a gyermek születése előtt
    - a születendő gyermek tulajdonságainak befolyásolására és megjóslására vonatkozó praktikák, babonák,
    - a születéssel kapcsolatos hagyományok, a bába alakja, az apa szerepe,
    - az anyával és az újszülöttel kapcsolatos védelmező mágiák a keresztelőig: Boldogasszony ágya (Boldogasszony pogány alakja), a váltott gyermekkel kapcsolatos hiedelmek,
- Komatál hagyománya
    - Fehérvasárnap (mátkáló vasárnap)
    - a komatál küldés fő időpontja,
    - a műrokonság (mátkaság, komaság) jelentősége a paraszti életben

– Keresztelő
    - keresztelői mulatság
    - A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
    - Az anya avatása
    - a terhes asszony státusza a családban és a falusi közösségben: előjogok és tabuk,

– Munkára nevelés, gyermekmunka
    - gyermekjátékok (táncoktatóval egyeztetve),
    - a paraszti gyermekkor tárgyi környezete,
    - munkára nevelés, a munkába állás fokozatai,
    - a gyermekmunka, mint szokásalkalom (libaőrzés stb….),
    - gyermekkiváltságok,

A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai

– A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak (libalegeltetés, kalákamunkák)
– A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
– Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel

– Szent Miklós napja

Miklós nap (XII. 6.)

- Miklós püspök legendája (ajándékozás),
- Fonóbeli alakoskodás,

– Jézus születésének története

Karácsony (XII,25-26.)

- Szenteste (vigília-kérdés),
- a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr-mítosz),
- keleti misztérium-kultuszok (Mithársz),
- hanuka,
- újszövetségi történet (Jézus születése),
- karácsonyi asztal, étkezési szokások, halottkultusz,
- mágikus és jósló praktikák,
- kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék.

Betlehemezés

- Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.)

– Óévbúcsúztató és évkezdő szokások

Szilveszter – Újév (Kiskarácsony)

- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyosvíz,
- mágikus és jósló praktikák,
- étkezési szokások,
- a moldvai magyarok „hejgetése".

– Szent Balázs napja, Balázsjárás

A farsang szoláris jeles napjai:

- II. 2. Gyertyaszentelő (időjárásjóslás),
- II. 3. Szent Balázs püspök legendája, balázsolás, iskolatoborzás.

– Szent Gergely napja, Gergelyjárás

***Nagyböjt* (Hamvazószerdától húsvét vasárnapig)**

- egyházi-vallási értelme, tilalmak, kötelességek,
- böjti játékok, karikázó, a nagyböjt időszakán belül szoláris ünnep:
- Gergely-járás (III. 12.): iskolás-toborzó, adománygyűjtő szokás.

– Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai

Húsvét vasárnapja

- hajnali Jézus-keresés, halottkultusz maradványai (halott etetés, kolduskalács…),
- körmenet, határjárás, határkerülés,
- ételszentelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

***Húsvéthétfő* („vízbevető)**

- termékenységvarázsló locsolás, vesszőzés,
- tojásajándék, a tojás mitikus jelentősége, szimbolikája, a díszített tojás, (keddi viszontöntözés)

– Pünkösdi királynéjárás

***Pünkösd* (Pentekosztész=ötvenedik)**

- újszövetségi értelme: Jézus mennybemenetele után a Szentlélek rászáll az apostolokra – tkp. Az egyház létrejötte,

- a magyar falvakban pünkösdi királyt választottak vagy jelöltek ki ügyességi és erővetélkedők győzteseiből, aki egy év tartamára a legények kiváltságokkal rendelkező elöljárója lett,
- Árpád házi Szent Erzsébet legendája, rózsacsoda, pünkösdi rózsa,
- a májusfa táncmulatság rendezésével való „kitáncolása", kidöntése az ünnepkör lezárásaként.

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

A kereszténység előtti magyarság házassági szokásai

- történeti források információi (krónikák, korabeli leírások),
- a recens anyagban fellelhető utalások
- leányrablás, leányszöktetés, levirátus, asszonyvétel.

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

– Munkavégzés a serdülő korban
– Legényavatás, leányavatás
– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynéző, háztűznéző, hozomány közvetítés, kéretés,
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék

a házasságkötést megelőző jogi megállapodások, móring, hozomány, kézfogó, eljegyzés, jegyajándékok, próbaházasság.

- Lakodalmi előkészületek
  - a lakodalmi rítusok rendje,
  - lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások,
  - hérész, hívatlanok
  - táji eltérések
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja

Luca nap (XII.13.)

  - egykori évkezdés, napforduló,
  - Luca apokrif szent,
  - Luca női démon, kapcsolatos a fénnyel, a baromfi termékenységével,
  - luca járás
  - kotyolás**,**

- Betlehemezés

Betlehemezés

  - Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.)

- Farsangi szokások

Húsvét előtt 40 nap a nagyböjt. Ennek kezdete és a vízkereszt közé eső időszak neve a farsang a recens hagyomány szerint.

Farsang (I.6. – húshagyókedd)

Eredeti értelme szerint a nagyböjt előtti utolsó este, éjszaka (Fasching, Carnevale). Ez a jeles idő a hagyományokban és köztudatban fokozatosan terjeszkedik.

A farsang fogalma a mai köztudatban visszafelé is kiterjed. Tulajdonképpen a vízkereszttől nagyböjtig tartó mulatozós időszakot jelenti. Ez az egyházi tilalmaktól és mezei munkáktól mentes időszak, melynek során a legkülönbözőbb helyszínek (fonó, lakodalom) alkalmat adnak a színjátékszerű, maszkos szórakozatás és szórakozás számára.

- a házasságkötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos mulatságok legfőbb időszaka,
- a pártában, illetve nőtlenül maradt házasulandó korban levők tréfás-komoly megszégyenítése a farsang végén (tuskóhúzás, lakodalomparódia, szűzgulyafordítás),
- maszkos felvonulások (téltemetés, farsangtemetés, „memento mori”),
- bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak,
- rétegmulatságok (asszonyfarsang, pásztorfarsang, házasok bálja),
- a mohácsi sokácok busójárása (eredetmonda).

– A nagyhét eseményei

Nagyhét

- az újszövetségi passió-történet kivetítve a hét egyes napjaira,
- általános lusztrációs, megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök

- a harangok elmennek Rómába, kereplés,
- Pilátusverés.

Nagypéntek

- a legszigorúbb böjt, tüzek kioltása,
- rituális mosakodás, szótalan víz, h ollóvíz, féregűzés.

Nagyszombat

- új tűz gyújtása, tűzszentelés.

– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái

– Pünkösdi királyválasztás

– Májusfaállítás

Május elseje

- az újjászülető természet ünnepe, a természetben tartott mulatságok, majálisok ideje,
- falun zöldlombokkal díszítik a házakat.

– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Szent Iván napja **(IV.24.)**

- rokon népek ünnepei, szláv, germán párhuzamok (fehér éjszakák),
- újszövetségi értelme szerint Keresztelő Szent János emlékünnepe (világos Szent János) (az Iván névforma szláv kapcsolatra utal),
- tűzgyújtás, tűzugrás, tüzes kerekek gurítása, tűztutajok úsztatása (nap- és fényszimbolika, mágia),
- a hosszú szentiváni ének (párosító jelleg, termékenység varázslás),
- gazdasági jeles nap: a gabona töve „megszakad”, tovább nem nő, csak érik.

Követelmények

A tanuló ismerje

- az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban,
- a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait,
- a párválasztás szokásait,
- a lakodalom menetének, szereplőit

A tanuló legyen képes

- az együttműködésre,
- alkalmazkodásra,
- mások elfogadására,
- szabályok betartására,
- a társak előtti kommunikációra,
- a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása

– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése

– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
  - a hagyományos paraszti közösségben élő ember viszonya az elmúláshoz,
  - a halálra való felkészülés,
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
  - a halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágia, tilalmak,
- Virrasztás, temetés, siratás
  - a sirató,
  - temetés, temetkezési szokások (kitérve a pogány magyarság temetkezés rítusainak emlékeire), sírjelek,
- A halotti tor
  - halotti tor, gyász, emlékünnepek.
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok életmódja

- családformák, nagycsaládrendszer,
- új státusz a falu társadalmában, jogok és tilalmak,
- vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók.

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)

***Disznótor* (András nap körül, ádventben)**

- családi, szűkebb körű mulatság,
- nyársdugás.

– A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)

Regölés

- fő időpontja István nap (vértanú)
- jelmezek, szereplők, hangszerek,
- a rítusének szövegének elemzése (szarvas-ének, párosító, jókívánság, koledálás)

– Szent György napja

***Szent György nap* (IV.24.)**

- kezdő jellegű gonoszjáró nap, főként a marha tartással, tejhaszonnal kapcsolatos mágikus cselekmények ideje (első kihajtás, harmatszedés),
- körmenet, határjárások.

– Virágvasárnap

***Virágvasárnap* (húsvét előtt egy héttel)**

- újszövetségi történet (Jézus bevonulása Jeruzsálembe),
- barkaszentelés, barkával kapcsolatos mágikus praktikák,
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap

***Fehérvasárnap* (mátkáló vasárnap)**

- a komatál küldés fő időpontja,
- a műrokonság (mátkaság, komaság) jelentősége a paraszti életben.
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások

Aratás

- kezdés: Péter-Pál (IV.”).), Sarlós Boldogasszony (VII.2.),
- aratókoszorú, felvonulás, aratóbál**.**

– Szent István napja, új kenyér ünnepe

– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás

Szüret

- kezdés, hegytörvények,

- szüreti koszorú, szüreti bál (a neves borvidékeken különösen díszes külsőségek),
- Tokaj-Hegyalja: Baksus, kapáscéh, kádártánc.

– Szent Mihály napja

Szentmihály nap (IX.29.)

- országosan a szezonra szerződött bérmunkások elszámolási és esetenként újrafogadási napja,
- bálok,
- időjóslás.

– Dömötör napja, Vendel napja

***Vendel* (X.20.)**

- főként a nyugati területek juhászainak ünnepe.

***Dömötör* (X.26.)**

- a keleti területeken „juhász újév”.

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánctípus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgatós páros táncok

- Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármas csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje

- a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat,

- a főbb jellemzőiket,
- a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait.

A tanuló legyen képes

- az együttműködésre,
- alkalmazkodásra,
- mások elfogadására, a szabályok betartására,
- a társak előtti kommunikációra,
- a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után.

A tanuló ismerje

- A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét
- A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

- A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére
- A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
- Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
- A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
- Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

- Jeles napok
- Munkavégző ünnepek
- Az emberélet fordulói
- Táncdialektusok
- A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
- Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNCTÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra

A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok

A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája

A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében

A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”

A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje

- az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket.

A tanuló legyen képes

- néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben,
- illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
– A táncház–mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
– Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

Tananyag

Tánctörténeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)

A táncházmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje

- a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit,
- meghatározó műveiket,
- a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait,
- a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit,
- az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket.

A tanuló legyen képes

- néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán,
- a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére,
- a tánc műfajainak elkülönítésére,
- a terminológia helyes használatára.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

– Az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

– Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánctörténet

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a probléma megoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

- Az őskor táncművészete
- A középkor jellemző táncformái
- A reneszánsz és barokk kor táncélete
- A romantika
- A reformkor táncélete
- A XX. század táncélete
- Gyöngyösbokréta mozgalom
- Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
- Hazánk jeles alkotói és műveik
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
– Az összefüggések ismerete
– A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
- Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer–együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
– Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
– Az éneklés közösségi élményének, örömének felfedezése, megélése

Tananyag

- Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4–es zenei lüktetés
- D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos megszólaltatása
- Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a

- tanult népdalok szövegét és dallamát,
- az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket,
- a tanult hangszer jellemzőit.

A tanuló legyen képes

- a népdalok csoportos bemutatására,
- a kezdőhanghoz történő igazodásra,
- a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
– A népi éneklési technika kialakítása
– A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése
– Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
– A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
– Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
– A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4–es zenei lüktetés
- A dudaritmus
- A kanásztánc ritmus
- 5–6 hangterjedelmű dallamok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
- Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja

- Népi hangszerek: duda

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult népdalok szövegét és dallamát,
- az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket,
- a tanult hangszer jellemzőit.

A tanuló legyen képes

- a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására,
- a kezdőhanghoz való igazodásra,
- a tanult dal előéneklésére,
- az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es zenei lüktetés
- A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
- Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult népdalok szövegét és dallamát,
- az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket,
- a tanult hangszerek jellemzőit.

A tanuló legyen képes

- egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre,
- a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására,
- a kezdőhanghoz történő igazodásra,
- az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es lüktetés
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- A giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
- A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
- Az esztam és dűvő kíséret

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult népdalok szövegét és dallamát,
- az alapvető ritmusértékeket,
- a giusto előadásmód jellemzőit,
- a hangszereket, kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes

- egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni,
- a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására,
- a kezdőhanghoz való igazodásra,
- az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
- A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A periódus, zárlat, félzárlat
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult népdalok szövegét, dallamát,
- az alapvető ritmusértékeket, képleteket,
- a periódus fogalmát,
- a giusto előadásmódot,
- a hangszereket, kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes

- egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni,
- a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására,
- a kezdőhanghoz való igazodásra,
- az előénekeshez történő bekapcsolódásra,
- a kíséretmódok felismerésére,
- a hangszerek felismerésére,
- a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére és azonosítására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A szinkópa
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés
- Az 5/8–os lüktetésrend
- A periódus, a pontszerkezet
- A parlando, rubato és a giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A hangszerek, hangszer–együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint
- Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje

- az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát,
- az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust,
- a különböző előadásmódokat,
- a hangszereket, a kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes

- egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni,
- a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására,
- a kezdőhanghoz való igazodásra,
- az előénekeshez történő bekapcsolódásra,
- a kíséretmódok felismerésére,
- a hangszerek felismerésére,
- a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére, azonosítására.

Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
– A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
– A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
– Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
– A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
– A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
– A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- A „jaj–nóták” jellemzői
- Az aszimmetrikus lüktetés
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
- Táncszók, csujogatások
- Az periódus és a tánc összefüggései
- A sánta dűvő kíséret
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása.

A tanuló legyen képes a „jaj–nóták” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánctípus és kíséretmódok felismerésére.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
- A siratók és keservesek jellemzői
- Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult népdalok szövegét, dallamát,
- a díszítéseket,
- a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását.

A tanuló legyen képes

- az önálló, közönség előtti éneklésre,
- a hangszerek felismerésére,
- a táncdallamok és tánctípus felismerésére.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

- Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését,
- a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását.

A tanuló legyen képes

- az önálló, közönség előtti éneklésre,
- a zenekísérettel együtt énekelni,
- a hangszerek felismerésére,
- a táncdallamok és tánctípus felismerésére és azonosítására,
- a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

- A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése
- A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása
- A tanult éneklési technikák gyakorlása
- Hangszerfelismerés
- Tánczene felismerés (tájegység, típus)
- Az adatközlők életútja
- Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

A tanuló ismerje

- a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat,
- az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket,
- az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait,
- a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal,
- a „jaj–nóta”, sirató és keserves fogalmát,
- ismert adatközlők, gyűjtők életútját.

A tanuló legyen képes

- a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan,
- a tanult díszítési technikák alkalmazására,
- alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához,
- a tanult hangszerek,
- kíséretmódok felismerésére.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla, vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották
- Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS–OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat– és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér–, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

- A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
- A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
- A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk
- A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
- A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
- A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

A tanuló ismerje

- a mozdulatelemzés alaptényezőit,
- a tanult mozdulat és helyzettípusokat,
- a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit.

A tanuló legyen képes

- a frontirányok felismerésére és helyes használatára,
- a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására,
- a motívumok ritmusának pontos eltapsolására,
- a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére,
- az egyszerű motívumok,
- folyamatok pontos leolvasására és előadására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

- A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
- Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
- Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje

- a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben

A tanuló legyen képes

- a különböző tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására,
- egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla, vagy flipchart
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Kézikönyvek, lexikonok

HELYI TANTERV
TÁRSASTÁNC TANSZAK

A Nemzeti Alaptanterv
az alapfokú művészetoktatás alapprogramja alapján

Tartalom

1. Az alapfokú társastáncoktatás célrendszere és funkció 178
2. A Társastánc oktatás általános fejlesztési követelményei 180
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 181
3.1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei.....181
3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja.....182
3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 182
3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése.....182
Gyermektánc 183
Társastánc.....185
Viselkedéskultúra 197
Társastánctörténet.....200
Társastánc Gimnasztika.....203
Történelmi Társastánc 206
Társastánc történet.....211

1. Az alapfokú Társastáncoktatás célrendszere és funkció

A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése. A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból. Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.

A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik.

A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Főtárgy:

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgyak:

Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)

Társastánctörténet (5–6. alapfokú évfolyamon, 9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy – az összevont osztályokban:

Viselkedéskultúra,

Társastánctörténet

Választható tantárgyak:

Társastánc gimnasztika: társastánc tananyagon belül

Történelmi társastánc (7–8. továbbképző évfolyamon)

Társastánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy: gyermektánc, Társastánc	2	2	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3
Kötelező tantárgy: Viselkedéskultúra Társastánc történet					1		1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy: Társastánc történet												
Választható tantárgy társastánc gimn., Társastánc Történelmi társastánc	1 1	1 1							1	1		
Összes óra:	2–4	2–4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Előképző évfolyamok indítása nem kötelező, amennyiben előképző évfolyamokba történik beiskolázás, úgy a körülményektől függően oktatható heti 2, illetve 4 órában. Amennyiben az oktatás 4 órában történik, úgy a 2 óra fölött 1 óra társastánc, és 1 óra társastánc gimnasztika kerül feldolgozásra.
A történelmi társastáncot a 7. és 8. tanévben tanítjuk, mint választható tantárgyat úgy, hogy a központi tantervben megadott 3 tanév anyagát 2 tanévben dolgozzuk fel. Ez mindenképpen lehetséges, mivel választható tárgyként ki is hagyhatnánk, de mégis fontosnak tartjuk, hogy a barokk, reneszánsz stb. táncokkal is megismerkedjenek a tanulók.
A társastánc gimnasztikát csak az előképző évfolyamokban tanítjuk önálló tantárgyként. A központi tantervben megadott tananyagot a társastánc tantárgy keretein belül dolgozzuk fel, mely egyben a bemelegítést is szolgálja.
A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet
A tanítási órák időtartama: 45 perc

2. A Társastánc oktatás általános fejlesztési követelményei

A társastánc tanszak célja, hogy törekedjen a társastánc minél teljesebb megismertetésére, megszerettetésére, értékeinek megvédésére. Sajátos eszközeivel segítse a tanulók személyiségének formálását. Késztesse a tanulót hatékony, önálló tanulásra, a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén

Kiemelt kompetenciák a társastánc területén

Szakmai kompetenciák

A mozgás és a zene kapcsolatának kialakítása, összhangja
A helyes testtartás, a tudatos légzés megismerése
A társastánc alapjainak, technikai elemeinek ismerete
A kombinációk, etűdök, koreográfiák kivitelezése
A képességek (a ritmusérzék, a tér– és formaérzék, a stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképesség) fejlesztése

A viselkedéskultúra alapszabályainak és magatartásformáinak elsajátítása, alkalmazása

Az idegen szavak, kifejezések kiejtése, alkalmazása

A táncok történeti háttérének ismerete

A historikus táncok ismerete

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A tánc iránti szeretetet mélyítése

Lelkiismeret, önfegyelem, önkontroll kialakítása

A fizikai és lelki állóképesség fejlesztése

Az értelmi és érzelmi intelligencia szintjének emelése

A múlt és jelen értékeinek befogadására nevelés

Társas kompetenciák

A közösségi magatartás (közös alkotás öröme, alkalmazkodás, kapcsolatteremtés, aktív szerepvállalás, a társak elfogadása, tiszteletben tartása) formáinak kialakítása, gyakorlati alkalmazása

A táncos partnerkapcsolat kialakítása

Csoportos bemutatásnál a figyelmes együttműködésre nevelés

A táncművészetek iránti érdeklődés felkeltése

A környezet megóvásának fontossága

Az egymás megsegítése és saját egészségünk megóvása iránti igény kialakítása

Módszerkompetenciák

A nyitottságra, az ismeretek befogására nevelés

A tanulás tanulása (a rendszeres és igényes munkára, a hatékony, önálló gyakorlásra nevelés)

Művészi önkifejezés fejlesztése

Az esztétikai érzék fejlesztése a táncelőadások rendszeres látogatásával, táncelemzéssel

A kiemelkedő alkotók megismerése a hazai és nemzetközi társastáncmozgalomban

Az elsajátított viselkedéskultúra gyakorlati alkalmazása

Tehetséggondozás, a tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

3.1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett

3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak
Művészeti alapvizsga: társastánc, társastánctörténet

3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte
Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható

3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak

csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

GYERMEKTÁNC

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly–, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.
- A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.
- Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).
- A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag

Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat)
A helyes testtartás megtanítása
Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánzással)
Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet)
Az irányok, térformák tudatos használata
Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)
Zenei hallás fejlesztése (pl. az adott zene ütemhangsúlyának meghatározása)
Játékos táncok, gyermektáncok (Petronella, Hacke–spitze, Kis kacsa fürdik, Olálá, Kerek a káposzta, Letkiss Madison, Hully Gully…)

Követelmények

A tanuló ismerje

- a 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es játékos táncokat, gyermektáncokat.

A tanuló legyen képes

- a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására,
- legyen nyitott,
- érdeklődő, fogékony, együttműködő és problémamegoldó.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése
- A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)
- A megismerő– és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése
- Tér–, forma–, stílus– és ritmusérzék fejlesztése

Tananyag

Alapfogalmak tudatos alkalmazása

A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)

Ritmikai gyakorlatok ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták, tempótartás)

Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)

Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok (Country, Stomp, Disco Cha–cha–cha, Boogie–woogie, Polka, Csárdá, Line Dance…)

Követelmények

A tanuló ismerje

- a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait,
- továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat,
- divattáncokat, nemzeti táncokat.

A tanuló legyen képes

- a térben történő eligazodásra,
- a zenei lüktetések felismerésére. T
- udjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok,
- jegyzetek,
- ritmikával foglalkozó könyvek,
- a táncok zenéit tartalmazó CD–k,
- a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó

TÁRSASTÁNC

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.

A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelemvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Minden évfolyamban az adott táncok könnyebb elsajátításához szükséges rávezető gyakorlatok beépítése

Pl: slow fox testoldal vezetés

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása
- Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése
- A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkészség, az improvizációs készség fejlesztése

Tananyag

A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi

A páros tánc szabályai (tánctartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)

A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Követelmények

A tanuló ismerje

- a világtáncok kezdő, haladó motívumait,
- tanult kombinációit,
- a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit.

A tanuló legyen képes

- a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására,
- a világtáncok alapjainak kombinálására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
- A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása
- A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése
- A partnerek közötti kommunikáció javítása

Tananyag

A standard és a latin tánctartás

A ritmusok, ritmikák

Táncirányok (Alignment)

Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)

Az Angol keringő Closed changes, Natural turn, Reverse turn alaplépései

A Tangó Walk, Progressive side step, Progressive link, Closed promenade alaplépései

A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left (heel pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései

A Cha–cha–cha Time step, Close basic, Open basic, Fan, Hockey stick, Check from OCPP, Check from OPP alaplépései

A Rumba Basic movement, Alternative basic movement, Forward walks in close hold, Backward walks in close hold, Fan, Hockey stick alaplépései

A Jive Basic in place, Basic in fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right alaplépései

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást,
- a helyes lábmunkát,
- a lépések irányait,
- a táncirányokat.

A tanuló legyen képes

- partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására,
- a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása
- A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása
- A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

Tananyag

A latin táncokban használt akciók (Action Used)

A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)

Az Angol keringő Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései

A Tangó Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései

A Quickstep Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései

A Cha–cha–cha Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Hand to hand, Open hip twist, Turkish towel alaplépései

A Rumba Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand alaplépései

A Jive Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult lépéseket,
- az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat,
- az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket.

A tanuló legyen képes

- a tanult technikák alkalmazására,
- a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására,
- a táncos–táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése
- A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása
- A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása
- Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

Tananyag

A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)

A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)

A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései

Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái

A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái

A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái

A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései

A Cha–cha–cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái

A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái

A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket,
- az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést.

A tanuló legyen képes

- a tanult technikák párban történő alkalmazására,
- az etűdök pontos kivitelezésére.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
- A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
- Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása
- A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társművészetek iránti érdeklődés felkeltése

Tananyag

Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma

A Bécsi keringő Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural alapfigurái

A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái

Az Angol keringő Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái

A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái

A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái

A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései

A Cha–cha–cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái

A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái

A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái

A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket,
- az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát.

A tanuló legyen képes

- alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése
- A koncentrálóképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése
- A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

Tananyag

A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája

Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái

A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái

A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái

A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései

A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái

A Cha–cha–cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái

A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái

A Samba Travelling voltas, Criss cross , Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái

A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

Követelmények

A tanuló ismerje

- a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit,
- a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit.

A tanuló legyen képes

- a tanult lépések letáncolására szólóban és párban.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- A világtáncok kezdő– és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
- A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét
- A táncparkett szabályait

A tanuló legyen képes

- A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
- Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre. A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására
- A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
- A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra
- Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
- Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Társastánc főtárgy, 20–25 perc

A vizsga tartalma

– A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
– A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin tánctartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről
– A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

A vizsga értékelése

– a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
– a zene és a tánc összhangjának betartása,
– a technikai biztonság,
– a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
– a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
– A stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképesség fejlesztése.
– Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
– Belső igény kialakítása a különböző stílusirányzatokkal való találkozásra.

Tananyag

A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek

Az Angol keringő Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései

A Tangó Promenade link, Four step haladólépései

A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései

A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései

A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái

A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Plait, Circular voltas haladólépései

A Cha–cha–cha Open hip twist spiral, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései

A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései

A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései

A standard és latin táncok stílusjegyei

Követelmények

A tanuló ismerje

- a Paso doble alap figuráit,
- az Angol keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Jive haladólépéseit,
- a koreográfiakészítés szabályait,
- a táncszerkesztési elveket.

A tanuló legyen képes

- a standard és latin táncok stílusos eltáncolására,
- önállóan etűdök összeállítására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanult lépések és figurák neveinek szakszerű használata, a szakkifejezések alkalmazása.
- A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.
- A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

Tananyag

Szakkifejezések, fogalmak

A Bécsi keringő Fleckerl haladó figurája

Az Angol keringő Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései

A Tangó Back open promenade, Outside swivels haladólépései

A Quickstep Four quick run,V6, Closed telemark haladólépések

A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse weave haladólépései

A Cha–cha–cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései

A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései

A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta, Methods of changing feet haladólépései

A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape, Travelling spins from PP haladólépései

A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult haladólépéseket és haladó figurákat,
- a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat.

A tanuló legyen képes

- azok stílusos és pontos eltáncolására,
- a szaknyelv használatára.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elősegítése.
- A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei lüktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.
- A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése.
- A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

Tananyag

Improvizációs szabályok

A Bécsi keringő Contra check haladó figurája

Az Angol keringő Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései

A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései

A Quickstep Six quick run, Zig–zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák

A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig–zag from PP haladó figurái

A Cha–cha–cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései

A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései

A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopeted chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései

A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái

A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje

- az improvizáció szabályait,
- a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit.

A tanuló legyen képes

- improvizálásra,
- a tanult koreográfiák bemutatására,
- stílusos eltáncolására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadói készség, a rendszerező képesség fejlesztése
- Egyéni táncstílus kialakítása
- Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
- Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

Tananyag

Az Angol keringő Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái

A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái

A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Tipsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái

A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái

A Cha–cha–cha Aida, Opening out from reverse top, Slip–close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Rumba Continuous hip twist, Continuous circural hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái

A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladó figurái

A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady's caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje

- a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit,
- az alkalmazott technikákat,
- táncokra jellemző stílusjegyeket.

A tanuló legyen képes

- a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése utána

A tanuló ismerje

- A standard és latin–amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemző stílusjegyeket
- A szakkifejezéseket, fogalmakat
- A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét
- A táncok karakterének megfelelő előadásmódot
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartásmódot

A tanuló legyen képes

- A standard és latin–amerikai táncok önálló és páros bemutatására
- A szakmai elvárásoknak megfelelő nyelvezet alkalmazására
- A megfelelő technika alkalmazására, a táncok stílusos előadására
- A csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre
- Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására
- Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekről beszélni
- A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviseletre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére
- Az improvizációra, a művészi önkifejezésre, a művészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánc, főtárgy 25–30 perc

A vizsga tartalma

A társastánc gyakorlati vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin–amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be. Az előadás során lemérhető a tanulók technikai tudása, ritmus–, tér– és stílusérzéke, együttműködő készsége és művészi önkifejezése

- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- A latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- Egy szabadon választott táncból 3–5 perces koreográfia. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

A vizsga értékelése

- a standard táncokból és a latin–amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
- a zene és a tánc összhangjának betartása
- a technikai biztonság
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód
- a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz.

- Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai.
- Társastánczenéket tartalmazó CD–k, társastánc DVD–k.
- A terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó.
- Fellépő ruhák (standard– és latin–amerikai ruhák).

VISELKEDÉSKULTÚRA

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása
- A kezdeményezőképesség és a kreativitás fejlesztése
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása

Tananyag

Viselkedésünk alapjai legfontosabb fogalmak; általános viselkedési szabályok (bemutatkozás-bemutatás ; megszólítás ; köszönés ;társalgás; pontosság;

Viselkedés táncos alkalmakkor: öltözet és megjelenés; bemutatkozás; hölgyek fel illetve lekérésének szabályai, tánctartás.

Az étkezés illeme: étkezési szokások; terítés és tálalás szabályai, testtartás étkezés közben; az ételek sorrendje; evőeszközök és azok helyes használata; asztal melletti társalgás szabályai; italfogyasztás

Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága: testi ápoltság, jólápoltság: haj, köröm, bajusz illetve szakáll, fogak ápoltsága, smink, parfüm, dezodor. Öltözködés – öltözet: ruházat ápoltsága, mindennapi ruhadarabjaink, alkalmi öltözet. Cipő és kiegészítő ruhadarabok. Lakásunk és környezetünk tisztasága.

Nők és férfiak (fiúk és lányok); a női udvariasság; a partner segítése : a lépcső, járművek lépcsője, ruhatár, ülőhely átadása, előreengedés;

Művelődés, szórakozás: alkalomnak megfelelő öltözet, késés, amit mindenképpen kerüljünk – pl.: csörgés, orrfújás stb. Kiállítás – Könyvtár – Mozi – Színház- Hangverseny.

Az ajándékozás illeme: az ajándékozás alkalmai és formalitása; figyelmességi ajándék; magánajándékok; családon belüli ajándékozás; az ajándék kiválasztása és csomagolása; a virág, mint ajándék

Utazás, közlekedés: Utcai viselkedés szabályai. A távolsági közlekedési eszközökön utazás alapszabályai; vonat-távolsági autóbuszjárat, repülőgép, folyami hajó. Helyi közlekedési eszközökön utazás alapszabályai: autóbusz, villamos, troli. .Kerékpár és segédmotorkerékpár. Kirándulás

Kapcsolattartás távolról: levelezés alapszabályai; írásbeli udvariasság; telefonhasználat alapszabályai; telefonhívás időpontja, mobiltelefon használata és viselése, multikommunikációs mobilkészülék, számítógépek és internet; közösségi oldalak előnye illetve veszélyei.

Nemzeti sajátosságok: Összehasonlítás hazánk és a környező országok sajátos viselkedési kultúrája között

Amit még illik tudni: ünnepek családon belül és kívül; vallási illem….

Követelmények

A tanuló ismerje

- a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát

A tanuló legyen képes

- a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz.

- Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek,
- kérdések–feleletek oktatási segédkönyv,
- intelligenciatesztek.

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti hátterét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló táncelméleti, tánctörténeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása

Tananyag

A társastánc művészi és közhasznú formái

A társasági táncélet alkalmai, eseményei

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai

A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttere

Követelmények

A tanuló ismerje

- a standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit,
- a társasági táncélet alkalmait és eseményeit,
- a társastánc művészi és közhasznú formáit,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait.

A tanuló legyen képes

- felismerni a társastáncok stílusjegyeit,
- a társasági táncélet különböző alkalmait,
- jellemző stílusjegyeit.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analizáló értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag

A XIX. század társastánc élet (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői

Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésül

A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése

Követelmények

A tanuló ismerje

- a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat,
- a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit.

A tanuló legyen képes

- felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékeit.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- A standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit
- A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit

A tanuló legyen képes

- A tánc sajátosságaira, való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánctörténet, 10 perc

A vizsga tartalma

A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti hátteréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről

- A társasági élet alkalmai.
- A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói.
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói.

A vizsga értékelése

- A standard (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének, alkotóműhelyeinek és jeles képviselőinek ismerete.
- A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- A standard táncok, a latinamerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv,
- a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncélettel, a színpadi táncművészettel foglalkozó könyvek,
- oktatási segédanyagok,
- társastánc videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNC GIMNASZTIKA

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

Tananyag

A kontrollált légzéstechnika elsajátítása

Testtartás: Test tengelyei és síkjai. Medence megfelelő állása.

A mozdulat iránya: a test környezethez viszonyított helyzete. Fő irányok: előre, hátra, jobbra, balra. Rézsútos irányok

A mozdulat magassága és mélysége: Állások, Guggolás, Térdelések, Ülések, Fekvések, Ugrások.

A mozdulat ritmusa: Időtartam, sebesség és tempó- a mozgásszerkezet időbeli jegyei. Ritmika – szabályos és szabályosan változó.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a helyes légzéstechnikát,
- az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben.

A tanuló legyen képes

- a kontrollált légzésre és mozgásra,
- eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

Tananyag

A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése: Kar és kéztartások, Kar és lábizom erősítő és nyújtó gyakorlatok, Nyújtó hatású oldalgyakorlatok, Hát és hasizom erősítő és nyújtó hatású gyakorlatok,

Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása: Egyensúlyt fejlesztő gyakorlatok – pl.: lebegőállás, mérlegállás, lebegő guggoló állás ….

A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában

Követelmények

A tanuló ismerje

- a test izomzatának erősítését,
- az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket.
- A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását,
- szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét.

A tanuló legyen képes

- testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladat

- A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

Tananyag

Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása

A mozgás esztétikai törvényszerűségei

Lábgyakorlatok: Lendítés, Húzás, Csúsztatás, Rugózás, Emelkedés, Ereszkedés

Nyakgyakorlatok: Nyújtás, Fordítás, Körzés

Törzsgyakorlatok: Törzsmozgások: Hajlítások –Törzsívek –Rugószerű mozgások. Döntés, Forgatás, Fordítás

Kargyakorlatok: Lendítés, Húzás, Lebegtetés, Körzés …

Követelmények

A tanuló ismerje

- a mozgás esztétikai törvényszerűségeit,
- a láb–, nyak–, törzs– és kargyakorlatokat,
- a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását.
- Legyen kreatív,
- gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is.

A tanuló legyen képes

- testének és testrészeinek esztétikus használatára,
- mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etűdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja

Tananyag

Lábgyakorlatok álló helyzetben: Kombinált gyakorlatsorok

Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)

Hasizomgyakorlatok: Erősítő jellegű gyakorlatok – Központhasználat tudatosítása

Kargyakorlatok: Kombinált gyakorlatsorok

Kombinációs gyakorlatok: Szabályos és szabályosan változó gyakorlatsorok

Követelmények

A tanuló ismerje

- álló és fekvő helyzetben a láb– és törzsgyakorlatokat,
- a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.

A tanuló legyen képes

- az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére,
- az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására,
- művészi kifejezésére, interpretálására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az etűdkészítés szabályainak megismerése.
- Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása.
- Önálló kombináció és etűdkészítés.

Tananyag

Karhajlítás, nyújtás, feszítés

Kézfej, ujjak tudatos használata: Felsőtartás, Alsótartás, Orsótartás, Fordított tartás,

Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok

Törzsívek

Testhullám

Követelmények

A tanuló ismerje

- a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat,
- a test izolációt,
- a tudatos testhasználatot.

A tanuló legyen képes

- a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv,
- CD–k a ritmikus mozgáshoz,
- a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó)

TÖRTÉNELMI TÁRSASTÁNC

A tantárgy célja:

A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráló képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag

XVI. századi reneszánsz társastáncok

Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások

Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai:

- Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne

Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l’ air, reprise, branle, Capriole, révérence

A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció

A szabálytalan branle;

- Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás

Táncos játékok

A tréfás, utánzó branle;

- Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandieres, Branle des Pois, Branle de la Montarde

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek

Páros táncok

Lépő tánc: Pavane

Lépésanyag: simple, double előre és hátra, conversion, fleuret

Különböző térforma lehetőségek, koreográfiatanulás

Ugrós tánc: Gaillarde

Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence

Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé

Cinq pas variációk: „croisé”, „pieds joints”

Pas raccourci: révérence passagiere

Egyéb variációk: fleuret, onze pas

Különböző lépéskötés lehetőségek, improvizáció

Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnoise

Koreográfia szóló párra

Barokk báli táncok

Barokk stíluselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élevé, port des bras

Előkészítő etűdök 3/4–es és 4/4–es barokk zenékre

Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée

Etüd 4/4–ben

Menüett

Lépés anyag: pas de menuet előre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence

Menüett etüd 3/4–es zenére

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit,
- az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését,
- tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot.

A tanuló legyen képes

- a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására,
- a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában,
- a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének, művészi kifejezőkészségének fejlesztése.

Tananyag

Contredance français;

- Menuet, R. A. Feuillet: La Bergere, Menuet du Chevalier

Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján

Figurák: révérence, bevezetés, „Z”, „malom” jobb kézzel, „malom” bal kézzel, két kezet nyújt

Koreográfia

Angol country dances

Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead

- J. Playford: Gathering peascods, Sellenger’s Round, Parsons farewell

Ismétlő anyag

Reneszánsz társastáncok

Gaillarde koreográfia szóló párra

Polonaise

Alaplépések: pas polonaise előre, hátra haladva.

Koreográfia

Francia négyes

Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé–formák, pas balancé, pas galop

Francia négyes kiválasztott tételei

Körmagyar

Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtő, verbunkos, magányforgó, kettős forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás

Koreográfia a Szőllősi–féle „körtáncz" alapján

Ismétlő anyag

Korszakonként egy–egy koreográfia

Követelmények

A tanuló ismerje

- a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit,
- az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését,
- tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot.

A tanuló legyen képes

- a tanult báli táncok stílusos és kifejező előadására,
- a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában,
- a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- Történelmi társastánczenéket tartalmazó CD–k,
- történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek,
- korabeli tánckönyvek magyar nyelvű kiadásai,
- viselettörténeti könyvek, történelmi társastánc DVD–k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

TÁRSASTÁNCTÖRTÉNET

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX–XXI. század tánctörténetének kiemelkedő hazai– és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotóműhelyeinek és képviselőinek megismertetése.
- A táncelméleti tudás valamint az összegző és szintetizáló képesség fejlesztése.

Tananyag

Az európai társastáncélet fejlődése és alkotóműhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)

A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

Követelmények

A tanuló ismerje

- a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyeit, képviselőit,
- az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlődésüket,
- a hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődését.

A tanuló legyen képes

- a nemzetközi társastáncélet kiemelkedő műhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére,
- a magyarországi társastáncmozgalom fejlődésének, alkotóiknak és produkcióiknak a felismerésére,
- tudatos értelmezésére.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kiemelkedő hazai és nemzetközi (európai) táncművek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.

– Életpályák és életművek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, m társastánc művek analizálása.

Tananyag

A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.

A XX–XXI. század hazai alkotóműhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és műveik.

Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a formációs társastáncok kialakulásának történetét,
- a XX–XXI. század kiemelkedő hazai alkotóit, műveiket.
- Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, ismerje fel az alkotók műveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedő táncprodukcióit

A tanuló legyen képes

- A múlt és a jelen értékeinek befogadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánctörténet, 10 perc

A vizsga tartalma

- A társasági élet alkalmai
- A XX–XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói
- A formációs társastáncok kialakulásának története

A vizsga értékelése

– a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete,
– a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,
– a hazai társastánc mozgalom táncprodukcióinak ismerete,
– a formációs társastáncok kialakulásának története.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz.

– A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait,
– korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok,
– kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó.

Követelmények

A tanuló ismerje

– a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben.

A tanuló legyen képes

– a különböző tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására,
– a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására,
– egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

– 1 db tábla, vagy flipchart
– Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
– A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
– Kézikönyvek, lexikonok

HELYI TANTERV
KÉPZŐMŰVÉSZET-GRAFIKA TANSZAK

A Nemzeti Alaptanterv
az alapfokú művészetoktatás alapprogramja alapján

Tartalom

1. Az alapfokú képző-és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói 226
2. A képző-és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei 229
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 231
3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei 231
3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja 231
3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 231
3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése 232
Vizuális alapozó gyakorlatok 232
Vizuális alkotó gyakorlatok.....238
Grafika és festészet alapjai.....280
Grafika és festészet műhelygyakorlat 291

1. Az alapfokú képző-és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.
Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző–és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

TANSZAKOK

Az alapfok 3. évfolyamáig:

Képzőművészet tanszak

Az alapfok 4. évfolyamtól az alapfok 10. évfolyamáig:

Grafika és festészet tanszak

TANTÁRGYAK

Főtárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)

Vizuális alkotó gyakorlat (alapfok 1–10. évfolyam)

Kötelező tantárgy:

Grafika és festészet alapjai (alapfok 1–3. évfolyam)

Kötelezően választható tantárgyak :

Grafika és festészet műhelygyakorlat (alapfok 4-12 évfolyam)

A tantárgyak tartalma:

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző–és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység, igény kialakítása.

A tanuló a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy Vizuális alapozó gyakorlatok Vizuális alkotó gyakorlat	2–4	2–4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy Grafika és festészet alapjai			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy a tanszakválasztásnak megfelelő műhelygyakorlat pl: - Grafika-festészet műhelygyakorlat - Környezetkultúra és kézműves műhely-gyakorlat						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy - Plusz órában pl: Grafika-festészet műhelygyakorlat - Környezetkultúra és kézműves műhely-gyakorlat			1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	**2–4**	**2–4**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam – az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik).

A képző– és iparművészeti oktatás, kötelezően előírt tantárgyainak és óraszámainak figyelembevétele mellett, a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.
A tanítási órák képzés ideje: 45 perc

A képzés során a tananyagot az intézmény speciális tartalmakkal bővíti:

- minden tanév elején bemeneti mérésként az intézmény által kifejlesztett projektív rajzokkal, feladatlapokkal méri a tanulók vizuális-téri képességeit, kreativitását.
- a feladatokat úgy tervezi meg, hogy az elsődlegesen a tanulók problémamegoldó képességét hívja elő, a kreativitását, a tervező és alkotó képességét fejlessze.
- a tanév végén az intézmény kimeneti méréseket végez a fejlesztő munka eredményének megállapítására.

Az intézmény arculatának formálásában, kiemelt szerepet kap:

- a természet szépségének észrevétele, művészi igényű kifejezése, védelme,
- a hagyományápolás, a környéken alkotott képző- és iparművészek tisztelete,
- a kortárs művészekkel való kapcsolatépítés kamatoztatása.

2. A képző-és iparművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a képző–és iparművészeti oktatás területén
A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.
Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.
Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
A környezet által közvetített üzenetek befogadása
A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
Tervezési készség
Alkotói magatartás
Kreativitás

Vizuális gondolkodás

Vizuális kifejezőkészség

Eszközhasználati készség

Anyaghasználati készség

Komplex szemlélet

Tudatos környezetformálás igénye

Biztonságos munkavégzés képessége

Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

Problémaérzékenység

Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

Nyitottság

Fejlődőképesség

Önállóság

Önkifejezés

Rugalmasság

Érzékenység

Kísérletező kedv

Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

Motiválhatóság

Empatikus készség

Együttműködési készség

Kezdeményezőkészség

Segítőkészség

Módszerkompetenciák:

Figyelemösszpontosítás

Gyakorlatias feladatértelmezés

Ismeretek helyénvaló alkalmazása

Következtetési képesség

Kreativitás, ötletgazdagság

Módszeres munkavégzés

Nyitott hozzáállás

Probléma felismerés, –megoldás

Tervezési készség

Új ötletek, megoldások kipróbálása

A munkakörnyezet tisztántartása

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző– és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga– vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.
Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Alapvetés
A vizuális alapozó gyakorlatok és a vizuális alkotó gyakorlatok tantárgyak keretein belül törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék az egyetemes és magyar képzőművészeti alkotásokat, azok alkotóit, valamint szűkebb lakóhelyük képzőművészeit.

Ezek:
Egyetemes művészet:

- Francios Boucher
- Paul Cezanne
- Edgar Degas
- Albert Dürer
- Paul Gauguin
- Vincent Van Gogh
- Francisco de Goya
- El Greco
- Leonardo Da Vinci

- Bounarotti Michelangelo
- Amadeo Modigliani
- Claude Monet
- Harmensz van Rijn Rembrandt
- Pierre Auguste Renoir
- Peter Paul Rubens
- Diego Velazquez
- Pablo Picasso

Magyar művészet:

- Munkácsy Mihály
- Székely Bertalan
- Lotz Károly
- Vaszary János
- Ferenczi Károly
- Rippl-Rónai József
- Zichy Mihály
- Szinnyei Merse Pál
- Barabás Miklós
- Czóbel Béla
- Benczúr Gyula
- Mednyánszki László
- Kondor Béla
- Aba-Novák Vilmos
- Egri József

Túrkeve, mint intézményi székhely művészei:

- Finta Sándor
- Finta Gergely
- Ifj.Finta Sándor
- Korda Vince
- Mihály István
- Gy.Vad Erzsébet
- Ratkai Lajos
- Proksza Gyöngyi

- Bácskai Bertalan
- Fehérvári Béla
- Fehérváriné Zelezsák Ilona
- Talamasz Lajos
- Bodnár Lajos
- Füleki Gábor
- Horváth György
- Iván Sándor
- Ivánné Mihalik Magdolna
- Prohászka Antal

A tanszakot tanító pedagógusok a tananyag aktualitásának megfelelően választják az egyes művészek bemutatását.

Előképző évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Feladatcsoportok az 1-2 évfolyamok számára

<u>Bemeneti mérések</u>

I. Érzékszervi tapasztalások

Színek, formák, hangok megfigyelése

A formákhoz (pl. citrom, szilva, eper…), illetve hangokhoz (dó, mi, lá…) színek kapcsolása és fordítva.
A különböző formák, színek, hangok hasonlóságaik észrevétele
Formai hasonlóságok észrevétele (pl. tojás-citrom; narancs-labda…).
A színhasonlóságok (árnyalati különbségek) észrevétele.
A hangszín azonosság észrevétele, kifejezése színes papírlapokkal.
Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése.
A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése - Nagyméretű papírra nyomhagyással.

II. Vonal és forma

A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
Kalligráfiák, a gesztusfestészet, illetve a lírai absztrakt művészet néhány szép példájának bemutatása.
Fotók segítségével természeti jelenségek (pl. pókháló, a vihart jelző égbolt vagy a víztükör) vonal és színfoltjainak szemléltetése.
Vonalképződmények kialakítása a legkülönbözőbb eszközökkel.
Formaképzés tépéssel.
A forma gazdasága
Formavariációk kialakítása tépéssel, vágással.
A képzett forma jelentésének átalakítása tagoló vonalakkal.
Pont–, vonal–, folt– és formaképző játékok
Gyűjtött természeti anyagokkal (pl. homok, kavics, fűszál, bot, levél, kéreg), a meglevő képzőművészeti eszközökkel (pl. ceruza, zsírkréta, vízfesték, illetve ecset, újbegy, tenyér) pont, vonal és folthatásra épülő alkotás létrehozása. Formaképzés a fenti anyagokkal.

III. Felületek

A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
Becsukott szemmel a különböző felületi minőségi különbségének (pl. simaság, érdesség) érzékelése.
A különböző felületek nyomainak rögzítése. Frottázs-gyűjtemény kialakítása.
A gyűjtött anyagok felhasználásával képi kompozíciók kialakítása.
Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal
Az iskola által keltett érzelmi benyomás kifejezése az iskolában rögzített felületnyomok felhasználásával.
Az iskolát körülvevő természet plasztikus felületnyomai agyagba rögzítve, gipszbe kiöntve.

IV. Méretek és arányok

A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása

A kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér kifejezése síkban és plasztikában

– Játékos arányváltó feladatok

A környezeti elemek megváltoztatásával annak érzékeltetése pl. Hogyan lehet egy parányi gyomnövényből mesebeli óriásfa; Hogyan lehet egy parányi hangyából, szitakötőből rettegett vagy jószívű óriás; Hogyan lehet egy sárkányból parányi gyíkocska; Hogyan lehet a Babszem-Jankóból Gulliver?

V. A színek világa

A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása

Expresszionista alkotások pl. a Die Brücke festőcsoort (pl. Ernst Ludvwig Kirchner, Franz Marc stb.) csoport alkotásainak bemutatása.

Egy-egy festmény színvilága mit fejez ki számodra?

Milyen érzetet kelt a sárga, piros, kék, zöld, fehér, fekete, rózsaszín?

Öltöztethető babák, dobozok felhasználásával játékos kísérletek:

Milyen színűre festenéd a házatokat, a szobádat?

Milyen színű ruhát adnál a különböző tulajdonságú mesehősökre?

Színkeverési játékok

Kass János, Reich Károly

Színkeverési gyakorlatok színes ceruzával, színes filctollal pl. színárnyalat, tónusfokozat képzés

Színkeverési gyakorlat vízfestékkel, temperával pl. a főszínekből mellékszínek képzése.

VI. Téri élmények

A sík és a tér megtapasztalása

Vizuális téri-illúziók bemutatása (Würtz Ádám: János vitéz illusztrációja).

Térjátékok

A kinn, benn fent, lent megtapasztalása, kifejezése.

Zárt és nyitott terek

Nyitott ablakkal, ajtóval a tér kitárása.

A zártság feloldása átlátszósággal.

Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése

A tanulók térmegjelenítési szintjéhez igazodva egymásmellettiséggel, egymásfölöttiséggel vagy méretkülönbséggel tér kifejezése.

VII. Idő élmények

Az idő múlásának és a változás megtapasztalása

Közös munkával egy kör tárcsán a tavasz, nyár, ősz, tél legjellemzőbb jegyeinek bemutatása.

Eseménysort kifejező képsorozat készítése

Leporellóval a nap eseményeinek megjelenítése.

Egyszerű animációs játék

Egy tárgy életre keltése animációval.

VIII. Mese és valóság

A mesebeli világok, lények, történések síkban és plasztikában

Korniss Dezső, Kondor Lajos, Kass János, Reich Károly alkotásainak bemutatása

Rajzzal, festéssel, mintázással kialakított alkotások létrehozása.

Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

Lugossy Mária gyorsuló tér

Természeti (pl. virágok, fák, felhő, hegy, víz, kavics, rovar, ember stb.) és mesterséges (pl. ház, autó) tárgyak rajzolása, festése, mintázása.

IX. Tárgykészítés

Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása

Kelemen Pálné és Sallai Erzsébet alkotásainak bemutatása

Állatplasztika kialakítása drótvázas, tapétaragasztós papírból.

Hagyománytárgyak készítése

Hagyománytárgyak bemutatása (gangó, gajló, árkány stb.)

A különböző dobozokban található perforált lapok (pl. tubusok rögzítésére használt anyag) felhasználásával, festékhengerléssel keszkenők díszítése.

X. A kifejezési eszköztár bővítése

Rajzolás ceruzával, színessel, filctollal, zsírkrétával.

Festés vízfestékkel, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.

Nyomhagyás rajzeszközökkel, kézzel, bottal, szivacs hengerrel.

Nyomrögzítés ceruzával, agyaggal, gipsszel.

Formaképzés tépéssel, vágással.

Mintázás agyagból.

Konstruálás dróttal, tapétaragasztós papírral.

Animáció tárgyakkal.

Kísérletek színes papírlapokkal, öltöztethető babákkal, játék szobabelsővel.

XI. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.

Kimeneti mérés.

A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.
A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset–, munka–környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.
- A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végig-vitelével.
- A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök.

Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák.

Kézműves és népművészeti technikák.

Mesék jellegzetes történetvezetése.

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése.
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése.
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.
- A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.

<u>Tananyag</u>

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve.

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata.

Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei.

A formák, színek használatában való jártasság.

Kézműves és képzőművészeti technikák.

Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása.

A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai.

Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával.
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése.
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.
- A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

Tananyag

Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek.

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök.

Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák.

Népművészeti ismeretek, művészettörténeti érdekességek.

Kézműves és népművészeti technikák.

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,

- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

Legyen képes:

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- a látvány és jelenségek értelmezésére,
- vázlatok készítésére, átírásra,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

Feladatcsoportok az 1-3 évfolyamok számára

Bemeneti mérések

I. Mesék, kalandos történetek illusztratív feldolgozása

1-3. évfolyam

Egy kiválasztott mesén keresztül a mese felépítésének, tagolásának bemutatása.

Megírt mesetörténetek illusztratív feldolgozása vagy egyéni fantáziára épülő személyes mesék kitalálása és elbeszélő jellegű, illusztratív bemutatása.

Természeti és ember alkotta környezet modellezését követően a kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása, bemutatása különféle technikákkal (pl. színes papírlapokból applikálással).

A mese ellentétes hatású környezeti, hangulati elemeinek megjelenítése csoportmunkával (pl. vidám- szomorú; mozgalmas-nyugodt; kopár- díszített; szegényes-gazdag; félelmetes-barátságos).

II. Figura és mozgása

1-3. évfolyam

Egy figura mozgásának, mozgathatóságának szemléltetése.

A történet, mese szereplőinek megjelenítése rajzzal. Síkfigura kialakítása testrészekre tagolt kivágott formákkal (pl. papírtépés, kivágás, festés).

Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel (pl. mozgatható végtagú bábokkal, írásvetítővel).

III. Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése

1. évfolyam

Vonalrajzra épülő meseillusztrációk bemutatása. (Platophir és Philopát tv figurák)

Elbeszélés vonallal (pl. a cicamamáról és a kiscicáról, vagy a cicáról és az egérről vonalrajzra épülő elbeszélő rajz készítése).
A történet különféle alapformákba (pl. négyzetbe, téglalapba, háromszögbe, körformába) való megjelenítése. Pl. hogyan helyezhető el ugyanazon történet egy kör formátumban, egy háromszögben vagy egy négyzetben?
A kontúrok kiemelése (pl. ceruzával, tollal, zsírkrétával).

2. évfolyam

Hétköznapi történetek, elbeszélések vonalrajzra épülő illusztrációinak bemutatása.
A tanuló által választott, megélt hétköznapi történet elbeszélése vonallal (pl. „Én és a cicám" címmel vonalrajzra épülő kompozíció készítése).
A hétköznapi történet, jelenet különféle alapformákba történő elhelyezése (pl. körformátum, háromszög vagy négyzet formátum).
A kontúrok kiemelése (pl. ceruzával, tollal, zsírkrétával).
A természeti és ember alkotta környezet leképzése vonallal.
Fénymásolt elemek, motívumok segítségével a természeti és ember alkotta környezet újrateremtése.

3. évfolyam

Legendás történeti eseményeket bemutató iniciálék szemléltetése. (kódexlap iniciáléval)
Egy legendás történet elbeszélése vonallal.
A történet különféle alapformákba (pl. négyzetbe, téglalapba, háromszögbe, körformába) való megkomponálása.
A kontúrok kiemelése (pl. tussal-tollal, aranykontúrral).
Leporelló összeállításával a történelmi esemény egyes jeleneteinek feldolgozása a történet bemutatása, csoportmunkával.

IV. Színes világok megelevenítése, a színek érzelmi ereje

1. évfolyam

Meseillusztrációk szemléltetésével a színek hatásának, a színek érzelmi erejének megtapasztalása. (Gaál Éva: Zsiráfnyakú cica)
A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása (pl. a színes ceruza, pasztell, kréta, tempera alkalmazásával).
Az elkezdett téma, a kitalált történet továbbfolytatása a színek érzelmi erejének (pl. színharmóniák, színkontrasztok) felhasználásával különböző színkompozíciókban.

2. évfolyam

Színes fotók segítségével saját hétköznapi történetek vagy természeti jelenségek szemléltetése.

A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása. Színkontrasztok, színharmóniák képzése különböző eszközökkel (pl. színes ceruza, pasztell, tempera és kevert technika alkalmazásával).

Egy saját élmény feldolgozása a színek érzelmi erejének alkalmazásával.

3. évfolyam

Történeti eseményeket, természeti erőket bemutató diakockák szemléltetése. Madarász Viktor: Zrínyi és Frangepán a börtönben, Delacroix: Villámtól megrettent ló, Goya: IV. Károly és családja

A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása. Színkontrasztok, színharmóniák képzése különböző eszközökkel (pl. színes ceruza, pasztell, tempera és kevert technika alkalmazásával).

Az adott történet, jelenség saját élményre (pl. film, fotó, színház) támaszkodó feldolgozása színes kompozícióban.

A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képességének alkalmazása (pl. színes ceruza, pasztell, tempera vagy vegyes technika segítségével).

V. Megszemélyesítés

1. évfolyam

Korda Vince önarckép. Rembrandt, Dürer stb.

Önarckép készítése a jellegzetes arányok és a karakterjegyek megragadásával.

Törzsi maszkok bemutatása. Baulé maszk - Elefántcsontpart, Urva maszk - Tanzánia, busó maszkok - Mohács

Álarcok, maszkok, készítése (papírmaséból).

2. évfolyam

Modigliani portrék bemutatása.

Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése.

Színházi maszkok bemutatása

Álarcok, maszkok, készítése (papírmaséból).

3. évfolyam

Picasso portrék bemutatása.

Én és a külvilág. Az arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése.

Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (átírások, fénymásolatok segítségével).

Szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül.

Alakoskodási maszkok bemutatása.

Maszkok, készítése (papírmaséból).

VI. Plasztikus figurák teremtése

1. évfolyam

Bábok bemutatása

Bábfigurák készítése. Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés).

Figurateremtés a jellegzetes arányok, karakterjegyek, mozdulatok megragadásával, vagy mozgathatósággal (választható technikai megoldás: mintázás agyagból, gipszfaragás; papírmasé).

2. évfolyam

Kisplasztikák bemutatása

Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése kisplasztikában - (választható technikai megoldás: mintázás agyagból - díszítés földfestékkel; gipszfaragás; papírmasé).

Figurális dombormű létrehozása.

Sosemvolt lények életre keltése.

3. évfolyam

Köztéri szobrok bemutatása (pl. Sárkányölő Szent György). I. Világháborús emlékmű Túrkeve, Kun emlékmű - Túrkeve

A jellegzetes arányok és karakterjegyek felfedezése.

Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok teremtése a képzelet és előtanulmányok alapján

Figurateremtés, a jellegzetes arányok és karakterjegyek kiemelésével (választható technikai megoldás: mintázás agyagból - díszítés földfestékkel; gipszfaragás; papírmasé).

VII. Varázslatos tárgyak, különös eszközök, a szabadon formálható anyag

1. évfolyam

A természeti népek kézműves tárgyainak bemutatása.

Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése.

Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:

Természetes anyagok, ágak, termések felhasználása, alakítása más anyagokkal együtt.

Ékszerkészítés természeti anyagokból. Sallai Erzsébet (Túrkeve) gyöngyfűzés

Agyagedények kialakítása üregeléssel (agyagból, karcolt díszítéssel). Sudár Anette (Túrkeve)

Növényi anyagokból fonatok készítése Kelemen Pálné csuháfonás - Túrkeve

Rögzítési módok megismerése.

2. évfolyam

A magyar népművészet tárgyi kultúrájának bemutatása.

Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése. Az ünnep díszletei.

Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:

Tárgykészítés népi hagyományok alapján

Ékszerkészítés természetes anyagokból, gyöngyből.

Agyagedény formálása hurkás felrakással.

Állati szálas-anyagokból (gyapjú) nemezelt tárgy készítése.

A textil felhasználási lehetőségeinek kipróbálása.

3. évfolyam

A keleti kultúrák legegyedibb kézműves tárgyainak bemutatása. Egyiptom: kanupusz edények, Perzsia: szék, Görög: vázák

Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése.

Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése

Tárgykészítés a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint.

Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból.

Ékszerkészítés gyöngyből vagy szabadon választott anyagból.

Állatfigurák mintázása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján (tömeg, arány, testtartás, mozdulat).

Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból felrakással, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal.

Varrással textilfigura létrehozása.

A hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepe.

VIII. Minta, jel, jelkép

1. évfolyam

A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.

Mintagyűjtemény létrehozása: Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában.

A törzsi művészet mintakincse.

A motívumok átírása, felhasználása (pl. sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba).

Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel).

Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták.

Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal.

Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak).

2. évfolyam

A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.

Mintagyűjtemény létrehozása: A magyar népművészet mintakincse.

A motívumok átírása, felhasználása

Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)

Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé-lefelé mutató háromszög, egymásba kapcsolódó körök).

Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták.

Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal

Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak).

3. évfolyam

A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.

Az elvonatkoztatás útja és célja.

Színszimbólumok (a sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany jelentése) használata.

Mintagyűjtemény létrehozása: A szellemi és valós világ megjelenítése a különböző kultúrákban.

Életfa motívumok gyűjtése.

Tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban.

Kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával.

Növények, madarak tanulmányozása.

Az életfa motívum - egyéni elképzelésre épülő illusztratív feldolgozása.

Papírkivágások.

A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük.

IX. A tér és idő feldolgozása – Időkerék, évszakváltás

1. évfolyam

Az évszak jeles napjait bemutató naptár készítése: Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi feldolgozása.

Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése.

A jeles napokhoz kapcsolódóan kisplasztikák készítése.

2. évfolyam

Ünnepek régen és ma. Változások az ünnepi szokások körében – páros képek alkotása.

Eseménynaptár készítése: Pl. Egy családi ünnep vagy eseménysor (pl. házépítés), vagy települési élmény megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz).

Az otthon környezet modellezése agyagból. A tér, a környezet átalakítása.

A település jeles eseményének bemutatása csoportmunkával, nagyméretű, színes kompozíciókkal.

A folyamat plasztikus megjelenítése csoportmunkában (papírmasé és más anyagokkal).

3. évfolyam

Az évszakváltás okainak megismerése, képi, plasztikai feldolgozása.

A természeti erők hatásának felidézése, megjelenítése képsorozatokkal (pl. tollrajz).

A természet körforgását bemutató pannó készítése (pl. tempera, fotómontázs vagy kollázs technikával).

A természet körforgásának szimbolikus megjelenítése kisplasztikákkal.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Karcolás földbe, agyagba.

Rajzolás ceruzával, színessel, filctollal, zsírkrétával, pasztellkrétával,

Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.

Festés vízfestékkel, temperával, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.

Alkotás vegyes technikával.

Nyomhagyás cérnával, rajzeszközökkel, kézzel, bottal, szivacs hengerrel…

Nyomrögzítés ceruzával, krétával, agyaggal, gipsszel.

Formaképzés tépéssel, vágással.

Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból.

Díszítés földfestékkel.

Konstruálás dróttal, tapétaragasztós papírral.

Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, gyöngyből.
Tárgyalkotás fűzéssel, nemezeléssel, varrással, hímzéssel, kötözéssel, ragasztással.
Kollázs készítés fénymásolt lapok felhasználásával.
Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
Animáció tárgyakkal, mozgatható végtagú bábokkal, írásvetítővel.
Kísérletek színes papírlapokkal, öltöztethető babákkal, játék szobabelsővel

XI. Túrkevei képzőművészek munkásságának megismerése

1. évfolyam

Finta Sándor
Finta Gergely

2. évfolyam

Korda Vince
Gy.Vad Erzsébet

3. évfolyam

Csikós Tóth András
Ratkai Lajos
Proksza Gyöngyi

XII. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
Kimeneti mérések
A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása.
- A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása.
- A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése.
- A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése.

Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök.

Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák.

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok.

A középkor művészettörténeti érdekességei.

Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák.

A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései.

A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák.

Hagyományos és új médiumok.

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek.

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése.
- A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése.
- A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során.
- A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása.

Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök.

Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák.

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok.

Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei.

Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák.

A formai, színtani alapismeretek.

A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák.

Hagyományos és új médiumok.

Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek.

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,

- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.
- A természet– és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése.
- A stílus– és arányérzék továbbfejlesztése.
- Az önálló kézműves tárgyalkotás technikájának megválasztására, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.
- A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása.
- A képi műveltség bővítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok.

A képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák.

A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák.

A stíluskorszakra jellemző előadásmódok.

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,

– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

– a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
– egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
– színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
– különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
– egyéni eszközhasználatra,
– a műalkotások értő befogadására,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

– a vizuális művészetek eszköztárát,
– a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
– a rajzolás, festés, térművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
– a különböző ábrázolási és tárgyalkotó technikákat,
– a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

– az alkotói munka végig vitelére,
– a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
– színtani ismereteinek felhasználására,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
– konzekvens munkák elkészítésére,
– a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok az 4-6 évfolyamok számára

Bemeneti mérések

I. Fény és árnyék jelenségek - Színharmóniák

4-6. évfolyam

Titokzatos terek létrehozása megvilágítással, fény–árnyék hatások felhasználásával.

Vázlatok készítése a jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására.

Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás).

Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása".

4. évfolyam

A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig. Az előző feladat feldolgozása más-más színvilággal:

Monokróm színekkel.

Egy főszínre hangolással, főszín és elsődleges keverék színeinek felhasználásával.

Tiszta színekből és szürkékből építkezve.

5. évfolyam

Különböző színvilágú tájképek bemutatása.

Tájképek alkotása – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával).

Telt és tört színek, a komplementer színek és különböző árnyalataik.

Festés akvarellel, krétával, kevert eljárással.

6. évfolyam

Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarellel, krétával, vagy vegyes-kevert eljárásokkal).

II. Kép és valóság - Környezetábrázolás - hangulatteremtés

4. évfolyam

A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok).

Épülethomlokzat kollázsok alkotása különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal.

Épület-makett készítése (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával.

5. évfolyam

A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése.

Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel).

A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése.

Az előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok) megjelenítése.

6. évfolyam

A térábrázolási illúziók, optikai csalódások, konvenciók megismerése.

A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések).

Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közelről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta).

III. Történetszövés – történetábrázolás

4. évfolyam

Képzeletbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve). Rembrandt: Táj London városképével

A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével.

A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások).

Egészalakos királyfigurák rajza

5. évfolyam

Életképek (pl. Egy reneszánsz palotában. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve).

A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (kép, fotó, videó)

6. évfolyam

Mozgalmas jelenetek (pl. Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve). Jules Hardouin-Mansart: A versaillesi palota

Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások).

IV. Mintakincs – a rész és az egész

4. évfolyam

Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása.

A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka).

Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok).

Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minta alapján).

Üvegablakok (rózsaablakok) tervezése.

Királyfejek készítése viaszolt festett alapról visszakaparásos technikával

5. évfolyam

A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása.

Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben– páros munka).

Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,).

Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése.

Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása).

6. évfolyam

Épületdíszítések, minták gyűjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe túrkevei oromdíszek

Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka).

Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok).

V. A tárgyak egyedi vonásai és összhangja

4-6 évfolyam

Tárgyak, drapériák, hangszerek beállítása

Összefogott kompozíciók, finom részletmegoldásokkal csendéletek festése.

Klasszikus és saját megoldások.

6 évfolyam

A lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében.

Hasonlóság, különbözőség, összhang. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik, azonosságaik felfedezése (ceruza, vízfesték).

VI. Plasztika - tornyok, várak, paloták

4. évfolyam

Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból).
Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból).
Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával.

5. évfolyam

Épületábrázolás tusrajzzal.
Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal).
Makett-készítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában.

6. évfolyam

Épületek belseje, bútorai. Reneszánsz és barokk bútorok
Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal).

VII. Öltözéktervezés

4. évfolyam

Középkori sisakok bemutatása
Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele.
A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás).

5. évfolyam

Gótikus és reneszánsz fejfedők bemutatása burgundiai férfi és női viselet, itáliai páncélos, francia nemes, flamand paraszt, angol munkás, német úr, spanyol hölgy
A szín– és az anyagválasztás szerepe.
Fejfedők készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás).

6. évfolyam

Reneszánsz és barokk viseletek, öltözék-kiegészítők bemutatása svéd hercegnő, angol királynő, francia virágárus lány

Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés hagyományos és elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával).
Legyező és álarc készítése a működés és a méretek figyelembe vétele.
A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás).

VIII. Arcképtár

4. évfolyam

Középkori portrék bemutatása Rubens fia portréja, El Greco: férfiportré, Mater Dolorosa, Modigliani: Fiatal montmartrei nő, Franz Hals: Mosolygó cavalier,
Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban. Cezanne: Önarckép, Corot: Önarckép, Dürer: Önarckép, Gauguin: Önarckép, Van Gogh: Önarckép
Önarckép mai környezetben (pl. ceruza, krétarajzok, tempera).

5. évfolyam

Reneszánsz portrék bemutatása. Velazquez: Kislány portréja, toulouse-Lautrec: Emile Bernard portréja, Jane Avril portrévázlat
Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal).
Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera).

6. évfolyam

Barokk portrék bemutatása.
Arcképek díszes keretben.
Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera).

IX. Képeskönyv

4. évfolyam

A kódex, a könyv funkciója.
A mai életünk kódexe.
Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai.
A papír tulajdonságai.
Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal).

5-6. évfolyam

Az ismeretterjesztő könyvek funkciója.
A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése, könyvillusztrációként való feldolgozása.
Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján illusztrációk készítése.
Magyarázó rajz (pl. a madár repülése, a szárny mozgása) részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal).

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Karcolás földbe, agyagba.
Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, szénnel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával,
Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.
Alkotás vegyes technikával.
Nyomhagyás cérnával, rajzeszközökkel, szivacs hengerrel…
Formaképzés tépéssel, vágással.
Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból.
Konstruálás gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, kötelekből, kartonokból, fénnyel.
Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, drótból, papírból.
Tárgyalkotás fűzéssel, nemezeléssel, varrással, hímzéssel, kötözéssel, ragasztással.
Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
Animáció írásvetítővel.
Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. Túrkevei művészek munkásságának megismerése:

4. évfolyam:

- Bodnár Lajos
- Fehérvári Béla
- Fehérváriné Zelezsák Ilona

5. évfolyam:

- Füleki Gábor

– Horváth György

6. évfolyam:

– Iván Sándor
– Talamasz Lajos

XII. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
Kimeneti mérések.
A legszebb munkák bemutatásra, kiállításra történő előkészítése.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat
vizsgamunka bemutatása 15 perc
helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
tárgy, tárgyegyüttes,
festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
tárgy, festészeti, grafikai alkotás, szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Továbbképző évfolyamok

7-8. évfolyam

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására.
- A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása.
- A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása.
- Az elvont gondolkodás, az analizáló–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása.
- Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése.

A látvány pontos megfigyelésére, leképezése.

A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására.

A képi gondolkodás, vizuális absztrakció.

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére.

A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgyegyüttesek létrehozása.

A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére.

A sűrítés, és felbontás mint alkotói (komponálási) eszköz.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető színtani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint.
- Különféle illusztrációk készítése.
- A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználattal.
- Tananyag
- Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
- Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete.
- Tónusos ábrázolás.
- A természeti formák átírása.
- Az anyagszerűség ábrázolása.
- A tér különböző léptékű megjelenítése.
- A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák.
- Anatómiai ismeretek.

– Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
– a térábrázolás alapelemeit,
– a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
– a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
– az alapvető színtani törvényszerűségeket,
– a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
– a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

– a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
– motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
– a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
– műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– geometrikus és természeti formák ábrázolására,
– a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
– illusztrációkat készíteni.

Feladatcsoportok az 7-8 évfolyamok számára

Bemeneti mérések

I. A beállítás

7. évfolyam

A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése.

A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben.

A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (pl. ceruzarajz, színes munkák).

8. évfolyam

Tárgyak, térelemek a szabadban.

A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák).

A beállítás átformálása.

A tárgyegyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok).

II. A szerkezettől a formáig

7. évfolyam

Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén).

Drapéria mozgásban.

Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése.

A drapéria, mint plasztikai elem és jel.

Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések.

8. évfolyam

Állat- és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)

Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése.

A koponya bonyolult plasztikai problémái.

Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben.

III. A térről – síkban

7. évfolyam

Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint.

Szobasarok, lépcsőház rajzolása festése.

A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések.

A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta).

A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színes papír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet).

8. évfolyam

Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint.

A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések.

A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell).

A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet formájában.

IV. Rajzi – plasztikai előtanulmányok

7. évfolyam

Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével).
A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése.
Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján.
Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások.

8. évfolyam

Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével).
A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése.
Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján.
Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások.

V. A térről – térben

7. évfolyam

A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással).
Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével.

8. évfolyam

Termések titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái.
A természeti formák szerepe a formatervezésben.
A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter.
Formakövető vonal: a plaszticitás.
Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében.

VI. Ábrázolás és szerkesztés

7. évfolyam

A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban.
Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére.
Vonal a térben. Fém-, spárga- és üvegplasztikák rajzolása.

8. évfolyam

A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban.

Művészettörténeti példák tanulmányozása.

Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére.

VII. Nagyságrend

7. évfolyam

A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret).

A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése.

8. évfolyam

A korábbiakban feldolgozott témák megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret).

A linó–, papírmetszet tanulmányok továbbfejlesztése.

A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

VIII. Portré

7. évfolyam

Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével.

Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése.

A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése.

A színek keverése.

8. évfolyam

Rajzok élő modell után.

A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok.

Fej rekonstrukció koponya alapján.

Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése.

A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban.

Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika).

IX. Szokatlan megjelenés

7-8. évfolyam

Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal.

Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása.

Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, szénnel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával, Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.

Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, ecsettel, szivaccsal.

Alkotás vegyes technikával.

Nyomhagyás rajzeszközökkel.

Formaképzés tépéssel, vágással.

Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból, gipszöntéssel.

Vésett, mintázott relief és körplasztika készítése.

Konstruálás tárgyakból, fénnyel.

Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, drótból, papírból, üvegből, műanyag lapokból.

Tárgyalkotás kötözéssel, ragasztással.

Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.

Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.

Sokszorosítás linó– és papírmetszet felhasználásával.

Animáció írásvetítővel.

Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. Túrkevei képzőművészek munkásságának megismerése

7. évfolyam

- Ivánné Mihalik Magdolna
- Prohászka Antal

8. évfolyam

- Sarkadi Imre
- Vad András

7-8. évfolyam

Részvétel az intézmény által szervezett „Látni és láttatni” kiállításokon, azok tevékeny előkészítése

XII. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.

Kimeneti mérések.

A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása.
- Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megőrizni.
- A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése.
- A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet– és tárgykultúra.

Tónusos ábrázolás újabb technikái.

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései.

A bábkészítés hagyományai.

A plein air festészet legismertebb alakjai.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető színtani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,

- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül.
- A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával.
- A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén.
- Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet– és tárgykultúra.

Tónusos ábrázolás újabb technikái.

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései.

A bábkészítés hagyományai.

A plein air festészet legismertebb alakjai.

A nonfiguratív ábrázolás eszköztára.

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok.

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a különféle vizuális művészetek jel– és jelképrendszerét,
- a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a sík– és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető színtani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat.

Legyen képes:

- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík– és térbeli művek, alkotás–sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,
- a fény–árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi–plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

Feladatcsoportok az 9-10 évfolyamok számára

Bemeneti mérések

I. Alakrajz – figura a térben

9. évfolyam

Csontváz rajza.

Alakrajz.

Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok).

Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása.
Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról.

10. évfolyam

Csontváz rajza.
Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról.
A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag– és viaszkrokik).
Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben.
Plein air és embercsoport rajza.

II. Átváltozások

9. évfolyam

Ülő, fekvő figura rajza.
A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben.
A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyzeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása.
Új beállítások új nézőpontokkal.

10. évfolyam

Ülő, fekvő figura rajza.
Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra.
A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása.

III. Bábfigura

9. évfolyam

Wayang–báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése.
A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése.
A bábu hangja és beszéde, játéktere.

10. évfolyam

Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal.
A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése.
A bábu mozgathatósága, játéktere.

IV. Változatok művészettörténeti alkotásokra

9. évfolyam

Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében.
Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret– és elemváltoztatások).

10. évfolyam

Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében.
Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba.
Stíluskeresés. Egyéni stílus kialakítása.

V. A természetben - Szín-tér

9. évfolyam

Vázlatok és festmények készítése a természetben.
A plain air–ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, akvarell és a gouache).
Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása.

10. évfolyam

Színes vázlatok készítése a természetben.
Színes vázlatok készítése egy választott színdinamikai megoldáshoz.
Színes vázlatok készítése egy színpadi térhez.

VI. Karakterkeresés

9. évfolyam

A portrérajzolás, a karakter kiemelése.
Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján (vonalas és színes képek).
Önarcképek készítése.
Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával.
Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása.

10. évfolyam

A teljes figura, mint karakter.
Karikatúrák és krokik készítése modell alapján (vonalrajzok).
Szoborvázlatok készítése, tónusozással.

VII. Népművészet és természet

9-10. évfolyam

Természeti népek művészete, kézműves technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (pl. fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás).
Betekintés a magyar népi viseletkultúrába.
A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban.

VIII. Érzelmi hatások

9. évfolyam

Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó).
Érzelmi állapotok színben való kifejezése.
A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal.
Realisztikus és absztrakt megközelítés.

10. évfolyam

Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban.
Kollázs grafikai kiegészítéssel.
Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám).
Érzelmi állapotok kifejezése színekkel.

IX. Emlékmás

9. évfolyam

Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában.
Forgatókönyv, fotódokumentáció.
Gyerekkori történet feldolgozása.
A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése

10. évfolyam

Egy csoporttörténet kiválasztása.
A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése.
Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet). Csoportos feladat.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, szénnel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával, Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
Festés tussal, páccal, vízfestékkel, akvarellel, gouacheval, temperával, ecsettel, szivaccsal.
Alkotás vegyes technikával.
Nyomhagyás rajzeszközökkel.
Formaképzés tépéssel, vágással.
Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból, gipszöntéssel.
Vésett, mintázott relief és körplasztika készítése.
Konstruálás tárgyakból, fából.
Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, drótból, papírból, üvegből, műanyag lapokból.
Tárgyalkotás kötözéssel, ragasztással.
Wayang és marionett báb készítése.
Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
Sokszorosítás linó– és papírmetszet felhasználásával.
Animáció írásvetítővel.
Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. Túrkevei képzőművészek munkásságának megismerése

9-10. évolyam

kortárs amatőr festők
részvétel az intézmény által szervezett „Látni és láttatni” kiállításokon, azok tevékeny előkészítése

XII. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
Kimeneti mérések.A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Vizuális alkotó gyakorlat

a vizsgamunka bemutatása 10 perc

helyszíni feladat megoldása 180 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

tárgy, tárgyegyüttes,

festészeti, grafikai alkotás–sorozat,

szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

tárgy, festészeti, grafikai alkotás, szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,

a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,

tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,

sík és térbeli ábrázolási képesség,

a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,

alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,

térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,

a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,

az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező taneszközök

Alapfokú évfolyamok:

- Munkaasztalok, székek
- Tároló polcok, szekrények, dobozok
- Vizes blokk
- Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
- Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
- Kéziszerszámok
- Rajztechnikai eszközök: színes ceruzák, vízfesték, tempera, kréta, filc, vékony, vastag, és széles–lapos ecsetek, szivacsok, olló, ragasztó)
- Fényképezőgép
- Munkabiztonsági berendezések

Továbbképző évfolyamok:

- Munkaasztalok, székek
- Tároló polcok, szekrények, dobozok
- Vizes blokk
- Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
- Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
- Kéziszerszámok
- Rajztechnikai eszközök: színes ceruzák, vízfesték, tempera, kréta, filc, vékony, vastag, és széles–lapos ecsetek, szivacsok, olló, ragasztó)
- Fényképezőgép
- Rajz-, festő és mintázó eszközök: akvarell, akril
- Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök
- Rajzbakok, rajztábla
- Festő állványok
- Mintázó állványok
- Modell tárgyak: csontváz, koponya
- Számítógépes munkaállomások grafikai szoftverekkel
- Filmfelvevő eszközök
- Munkabiztonsági berendezések

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különbféle módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.
A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok
1-3 évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag
Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal megjelenési formái
A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerű technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerű technikáit,
- a kompozíciós alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait.

Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,
- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Vonal a térben

A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben

A színek és lelki minőségek

Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

A díszítés sajátosságai

A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat

Egyszerű nyomatok

A kiemelés

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- vonal a térképző szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerű nyomatok készítésére,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.

- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A vonal és a mozgás–változás

A színek egymáshoz való viszonya

A színek érzelmi minősége

Színharmóniák, színkontrasztok

A forma, folt, felület és textúra kifejező használata

A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei

A funkció és díszítés

Egyedi motívumok, motívumrendszer

Dombornyomat

Kompozíciós variációk

Illusztratív sorozatok

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minőségét,
- a színharmóniákat, színkontrasztokat,
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját.

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok az 1-3 évfolyam számára

I. A vonal

1. évfolyam

A vonal megjelenési formái a valóságban (pl. nádas) és a képzőművészetben (pl. Klee munkáin).

Játékos felfedezések

A vonal, mint mozgásnyom (pl. repülőgép által képzett vonal-képződmények)

Vonalnyom létrehozása (pl. szénnel, ecsettel, szalaggal)

Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése (pl. a vasreszelék elmozdulása mágnes hatására) és létrehozása, leképzése

Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon. Játékos kísérletek.

2. évfolyam

Vonalak a térben (pl. vezetékek)

Vonalszerű anyagokkal (pl. kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása

A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel (pl. ragasztószalag csíkokkal)

Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában

3. évfolyam

Változások vizuális nyomai (pl. a száraz talaj repedései)

A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal (pl tuskimosás, tuslepergetés)

Improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok

Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése

II. A szín

1. évfolyam

Szín és mozgás (pl. fényjáték, fényorgona)

Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel

Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken (pl. kerékpárgumival, gereblyével, kézzel, szivaccsal, széles ecsettel).

Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat megfigyelése

Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal

A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken

A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével

2. évfolyam

Mesefilmek, fotók bemutatása

A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban (pl. színnel azonosítható figurák)

Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások

Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek építése

A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázzsal

Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal

Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel. Tárgymesék létrehozása

Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével

3. évfolyam

Lírai absztrakt festmények bemutatása. Zenehallgatás

Színfoltok festése zene hangulatára

A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége

Természeti jelenségekről fotók bemutatása

Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése

Egy- egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése

Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák

Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által

Színkontrasztokra, tartalmi ellentétekre épülő alkotások szemléltetése

Színkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra

III. Felület és forma

1. évfolyam

Más-más felületek megtapasztalása

Különféle felületek és formák (pl. sima, kerekded, érdes…) által kiváltott érzelmek - megfogalmazása

Játékos forma- és felületalakítási kísérletek

A gesztusfestészet néhány karakteres példájának bemutatása

Gesztusok által létrehozott foltok, felületek

Különböző érzelmi állapotok lenyomatának elemzése

2. évfolyam

Kontraszthatásra épülő alkotások szemléltetése

Ellentétek, felületi kontrasztok elemzése

Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása

A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk

3. évfolyam

Felület és ábrázolási szándék összefüggésének felfedezése

Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felület alakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során

Foltok, folthatárok elemzése

A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük

Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága

IV. Felület és textúra

1. évfolyam

A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által (pl. frottázs)

Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat felfedezése

Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításaik

A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása

Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel)

A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése (pl. tapintási napló, térkép készítése)

2. évfolyam

Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók elemzése, gyűjtése, csoportosítása

A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése3. évfolyam
A textúra mint fogalom megismerése
Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása
Az elkészült lapokból képtárgyak készítése

V. Minta a környezetben

1-2. évfolyam

A természeti (pl. ültetvény a tájban) és mesterséges környezet tárgyainak (pl. kerítés) mintázata
Környezetünkben levő tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása
A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése

3. évfolyam

Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése
A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon

VI. Díszítés, díszítmények

1. évfolyam

A forma és felület, a funkció és díszítmény összhangjának vizsgálata
Lapok, felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal

2. évfolyam

Jelentéssel, funkcióval bíró tárgyak bemutatása, a tárgyon a funkció és díszítmény elemzése
Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal
Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyűjtése
A gyűjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással

3. évfolyam

Épületek, építészeti terek elemzése
Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külső- belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
A mikroterek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése

VII. Nyomhagyás

1. évfolyam

A nyomhagyás lehetőségeinek, funkciójának elemzése

Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása

Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel

2. évfolyam

Sokszorosítási lehetőségek bemutatása

Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír– vagy műanyagkarc, sablon átfújással)

3. évfolyam

Sablonnyomatok szemléltetése

Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (pl. kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)

Dombornyomatok szemléltetése

Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése

VIII. Kompozíció

1. évfolyam

Komponálási módok, lehetőségek szemléltetése

Képi elemek rendezgetése

Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázzsal, egyszerű nyomhagyással

2. évfolyam

Kiemelési módok szemléltetése

A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban

A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)

3. évfolyam

Komponálási módok bemutatása

Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére

IX. Képalkotás

1. évfolyam

Illusztrációk bemutatása, elemzése

Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával

Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)

Értékelés és kiállítás–rendezés

2. évfolyam

Illusztrációk készítése

Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)

Értékelés és kiállítás–rendezés

3. évfolyam

Illusztrációk készítése

Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípia és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával

Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyommal

Festés páccal, vízfestékkel, temperával, ecsettel, szivaccsal.

Színképzés: festékkel, fénnyel

Alkotás vegyes technikával.

Nyomhagyás rajzeszközökkel.

Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével

Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással

Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal

Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal

Mintázás agyagból.

Konstruálás tárgyakból

Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.

Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.

Sokszorosítás linó– és papírmetszet felhasználásával.

Animáció írásvetítővel.

Kísérletek színes papírlapokkal

XI. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.

A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK
GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.

– A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.

– A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.

– A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.

– Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.

– Az önállóság kialakítása.

– A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai

Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük

A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje

A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei

A tónus szerepe

A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása

A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt

A faktúra és textúra alakítás lehetőségei

Képépítési és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)

Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája

Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei

Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei

Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai

A pasztellkép készítés technikája

Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,
– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
– a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,
– a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

– munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
– a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
– a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
– egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
– képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.

– A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.

– A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.

– A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.

– A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A megvilágítás szerepe

A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei

A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok

A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe

A felületgazdagítás lehetőségei

A színperspektíva szerepe

A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje

Variációk, sorozatok készítése

Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása

Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása

A sablonnyomat, dombornyomat technikája

A linómetszés technikája

Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát tervezése

Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai

Egyszerű akció, performance létrehozása

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,

– a különböző színviszonyok hatását,

– a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

Legyen képes:

– a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,

– a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,

– alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,

– véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,

– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.

– A kísérletező kedv, a döntésképesség és az alkotói magatartás fejlesztése.

– A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.

– A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színmodulációk, lokál és valőr színek

A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai

A túlzás, fokozás szerepe

Az egyensúly feltételei

Az átírás módjai

A dekoratív festészet sajátosságai

A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai

Többdúcos linómetszet létrehozása

Hidegtű vagy pusztatű technikája

Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek

Látványterv létrehozása

Akrilfestés gyakorlata

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,

– a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,

– a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit.

Legyen képes:

– különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,

– grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,

– munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,

– műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,

– véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,

– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok a 4-6 évfolyam számára

I. Vonal

4-6. évfolyam

- A vonal szerepének szemléltetése képzőművészeti alkotások, grafikai lapok segítségével

– A vonal ritmust kifejező hatása

– A vonal karaktermegjelenítő szerepe

– A vonal pszichikai kifejezőereje

– Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal

– Vonal a festészetben és a grafikában

– Vonal a térben és képtárgyakon

– Vonal a tájban, természetben, (pl. monumentális szabadtéri installációk, land art kialakítása)

II. Szín

4. évfolyam

- A szín szerepének érzékeltetése képzőművészeti alkotások, fotók segítségével

– Színes fonalakkal, drapériákkal – színes terek, színkontrasztok létrehozása

– A színek hatásának (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás) érzékeltetése

– A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

- A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatásával alkotások készítése

5-6. évfolyam

– A külső-belső terek színviszonyainak megfigyelése

– Az illúziókeltés lehetőségeinek megismerése

– A színperspektíva megtapasztalása

– Kompozíciós változatok a színkontrasztra

– A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során

– Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal

– Doboz szín-házak más–más színviszonyok között

III. A fény és a sötét

4. évfolyam

- A fény és a sötét ellentétének bemutatása képzőművészeti alkotásokkal

- A fény és a sötét differenciálódása

– A fény és a sötét által közvetített tartalmak (pl. mesék, mítoszok, legendák)

– Játék a fénnyel (pl. lámpákkal, vetítőkkel)

– Tárgyak, terek és a fény kapcsolata

– Külső-belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (pl. zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)

– A fekete szín használata (pl. fekete tér, fekete tárgy)

- Fekete-fehér kontraszt alkalmazása

– A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben

5-6. évfolyam

- Ellentétes karakterek bemutatása – ellentétpárok képzése

– Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése

– A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése

– Színes kompozíciók és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

IV. Felületképzés

4. évfolyam

- A faktúra és textúra jegyeinek szemléltetése

– Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel

– Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázzsal)

- Új kifejezési technikák bemutatása

– Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok

– A gyors, könnyed festés technikája

– Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

5-6. évfolyam

- Kontrasztok
– Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására
– További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

V. Kifejezés, képalakítás

4. évfolyam

- Organikus hatású alkotások szemléltetése
– Organikus képalkotás (szerves elrendezés)
- A kiemelés–elhagyás, a pozitív–negatív forma, a szabályosság–szabálytalanság megismerése
– Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

5. évfolyam

- Kifejezés és karakter
– Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
– Emberek, hősök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
– Portrék, maszkok, jelmezek készítése
– Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
– A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
– Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva
– Felületgazdagítási lehetőségek
– Dramatikus játék a kész alkotásokkal

6. évfolyam

– Stílusvariációk, átiratok
– Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
– Stílusjegyek átváltoztatása, méret- és léptékváltások
– Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
– Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
– Művek összehasonlítása

VI. Képalkotás

4. évfolyam

- Illusztrációk szemléltetése
– Illusztráció készítése
– Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
– Egyedi nyomtatással monotypia készítése

5. évfolyam

– A gouache technikájának ismerete
– A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag– és eszközhasználat specifikumai
– Egydúcos linómetszet
– Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvésésével
– Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
– Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)

6. évfolyam

– Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
– Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
– Többdúcos linómetszet készítése
– Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
– Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal
– Hidegtű
– A hidegtű vagy pusztatű technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
– Alapozatlan, puszta, felfényesített lemezre karcolás tűvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
– A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
– A magas– és a mélynyomás variálásának lehetőségei

VII. Tér – környezet

4. évfolyam

– A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek
– Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával
– Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hőtérképek)
– Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

5. évfolyam

– A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítása, csoportosítások
– Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
– Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
– Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
– Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
– A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső terének ábrázolása során

6. évfolyam

– Egyéni vizuális kifejezés
– Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
– Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei
– Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
– Improvizációk és tervezett művek
– Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly vesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon
– Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

VIII. A betű és kép

4. évfolyam

– Jel (egyedi, saját jel)
– Betűkarakter, monogram

– Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
– A kódextől a könyvnyomtatásig
– A nyomtatott írás és a kép használhatósága
– Miniatúrák, óriásképek

5-6. évfolyam

- Írás – kép
– Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
– A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia
– A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása

IX. Műalkotások

4. évfolyam

– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban
– A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Műalkotások a környezetünkben, galériákban

5. évfolyam

– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
– A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Műalkotások a környezetünkben, galériákban

6. évfolyam

– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
– Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
– Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
– A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Műalkotások a környezetünkben, galériákban

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyommal
- Egyedi grafikák alkotása: rajzeszközökkel, monotípiával
- Sokszorosított grafikák alkotása: papír és linómetszet, hidegtű, pusztatű technikával
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, gouacheval, ecsettel, szivaccsal.
- Színképzés: festékkel, fénnyel
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal
- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

<u>Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után</u>

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

– tervezés 40 perc

– tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

– alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,

– grafikai és festészeti illusztráció sorozat,

– szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,

– alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

– tervezési, képalkotási készség,

– színhasználat, kompozíciós készség,

– alapvető anyag– és eszközismeret, jártasság,

– a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,

– a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,

– az elkészült munka összhangja.

Továbbképző évfolyamok 7-8 évfolyam

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.

– Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönözése.

– A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései

A látvány átírásának lehetőségei

A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben

Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai

Rézkarc készítése

A különböző műfajok, technikák határait kitágító lehetőségek

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

– a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,

– a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,

– az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit,

– az intermédia egyes műformáit,

– a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.

Legyen képes:

– klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,

– technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,

– nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,

– munkáinak dokumentálására és installálására,

– műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,

– saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,

– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.

– Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elősegítése.

– A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.

– A felelősségtudat, a döntésképesség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Az arányok szerepe, jelentősége

Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben

A látvány átértelmezésének lehetőségei

A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása

A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Az olajfestés alapjai

A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái

Az intermédia, a posztmodern formanyelve

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az olajfestés technikájának alapjait,
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét.
- A tanuló legyen képes:
- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben,
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok a 7-8 évfolyamok számára

I. A látvány

7. évfolyam

- Az egyediség szerepe
- Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- A megvilágítás, a fény- és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása
- A színtani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
- Vázlatok, variációk

- Nagyméretű festmény készítése a karakterjegyek a fény és színviszonyok megragadásával

8. évfolyam

- Az emberi test elemzése
– A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
– A figura és környezetének viszonya
– Megvilágítás, árnyékok és reflexek
- Egy adott táj elemzése
– Táj festése a szabadban akvarellel, temperával
– A térillúzió festésének lehetőségei

II. Láttatás – képi közlés

7. évfolyam

- A látvány és az alkotás (pl. kép) viszonya
– A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban
– Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard műfajában

8. évfolyam

– A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján
– A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átirataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel
– A kiemelés – elhagyás, térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása

III. Tematikus képalkotás

7-8. évfolyam

- A tematikus kép sajátosságai
– Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén
– A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
– Olajfestés
– Az olajfestés technikájának alapjai

IV. Képalkotás

7-8. évfolyam

- A sokszorosító grafika technikái. Grafikai megoldások.
- Rézkarc nyomatok. Rézkarccal a tér megjelenítése
- Az anyag–előkészítés műveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
- A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
- Festékkeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése
- A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy–egy részletének kiemelése

V. Intermédia – kísérletek

7-8. évfolyam

- Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt–nyitott)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése
- Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és
- elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Intermédia – kísérletek
- A film, média képi nyelve
- A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rés – szilánk)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek,

multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

VI. Alkalmazott művészet

7. évfolyam

- Alkalmazott grafikai munkák bemutatása
- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány)
- Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
- A színdinamikai szempontok figyelembevétele
- A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
- Színek a különböző médiumokban
- Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása
- Tipográfiai ismeretek felhasználása

8. évfolyam

- Tervező grafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány, írás–kép, névjegy, web–lap)
- Tetszőleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
- Az egyéni formanyelv
- Az önkifejezés korlátai, lehetőségei az alkalmazott művészetben
- Önálló forma és karaktervilág, vonal– és folthasználat
- Klasszicitás – modernség, posztmodern, kortárs – eredetiség

VII. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyommal
- Egyedi grafikák alkotása: rajzeszközökkel, monotípiával
- Sokszorosított grafikák alkotása: papír és linómetszet, hidegtű, pusztatű, rézkarc technikával
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, gouacheval, olajfestékkel, ecsettel, szivaccsal.
- Színképzés: festékkel, fénnyel
- Alkotás vegyes technikával.

- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal
- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Képregény vagy storyboard
- Kísérletek színes papírlapokkal

VIII. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Továbbképző évfolyamok 9-10 évfolyam

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképesség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei

Anatómiai törvényszerűségek

Általános és egyedi jegyek

Téri illúzió a különböző műfajokban

Stíluskontraszt

Látvány átértelmezése a különböző műfajokban

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei

Díszlet és látványterv

Interaktív tér

Az intermédia kifejezési lehetőségei

A filmetűd sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit.

Legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- az általa választott műhöz szcenikai tervet, díszlettervet készíteni,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésé elősegítése.
- Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:

A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk

A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével

A valós és virtuális tér

A filmtér, filmidő sajátosságai

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

A személyesség hatása

Intermédia–kísérletek

A film műfaji lehetősége

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

Legyen képes:

- alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
  eszköz használati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok a 9-10. évfolyamok számára

I. A látvány

9. évfolyam

- Portrék szemléltetése
- Arcok, figurák, karakterek
- Önarckép sorozattal a belső változások vizuális rögzítése különböző eszközhasználattal
- A portré, figura, különböző környezetbe, térbe helyezése

10. évfolyam

- Életképes bemutatása
– Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással
– Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése
- A képi hatások megváltoztatásával a látvány, a látvány által kifejezett érzés megváltoztatása

II. Láttatás – képi közlés

9. évfolyam

- Képzőművészeti alkotások bemutatása
– Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával
– Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival
– Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése

10. évfolyam

- Rövidfilm bemutatása
– Film készítése egy emlékről, álomról
– Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével
– A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejezőerejének felhasználásával
– A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése
– Egy film elkészítéséhez a nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása
– Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során

III. Tematikus képalkotás

9-10. évfolyam

– Díszlet és látványtervek szemléltetése
– Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése
– Egy jellegzetes részlet kivitelezése
– A valóság szín-terei, filmetűdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok
– Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése

IV. Intermédia – kísérletek

9. évfolyam

- Az Interaktív tér szerepének, lehetőségeinek megismerése
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések által
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

10. évfolyam

- A személyes üzenet
- Saját személyes üzenet-kísérlet
- Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pl. idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

V. Alkalmazott művészet

9-10. évfolyam

- Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web–lap)
- Az elkészített síkalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával

VI. Vizsgamunka

10. évfolyam

- Szabadon választott témában portfolióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából
- A koncepció és tervvázlatok rögzítése
- A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk
- A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása
- A kész mű, műsorozat installálása

VII. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyommal
- Egyedi grafikák alkotása: rajzeszközökkel, monotípiával
- Sokszorosított grafikák alkotása: papír és linómetszet, hidegtű, pusztatű, rézkarc technikával
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, gouacheval, olajfestékkel, ecsettel, szivaccsal.
- Színképzés: festékkel, fénnyel
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal
- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Képregény vagy storyboard
- Kísérletek színes papírlapokkal

VIII. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- A legszebb munkák bemutatásra, kiállításra történő előkészítése.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

– tervezés 50 perc

– tárgyalkotás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

– alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
– grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
– szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,
– díszlet– és jelmeztervek,
– murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
– alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv vagy sorozat.

A grafika és festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

– a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
– a grafika és festészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
– a grafika és festészet anyagai, eszközei, műfajai,
– a grafika és festészet műfajában alkalmazott technikák,
– az elkészített tervek és művek bemutatása,
– egészség– és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

– a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,

– tervezői, kivitelező készség,

– színtani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,

– műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,

– a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,

– a felületalakítás módja,

– kreativitás, egyediség,

– az elkészült munka összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése:

– a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,

– a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,

– kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Vizes blokk
- Tároló szekrények
- Munkaasztalok, székek
- Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
- Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
- Gyűjtött tárgyak, drapériák
- Fényképezőgép
- Filmfelvevő
- Számítógép
- Szoftverek
- Grafikai prés (legalább A/3–as méret lehúzására alkalmas méretben)
- Mobil lámpa
- Rajztábla (A/3, A/2)
- Vonalzók, olló, snitzer
- Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctű, linókés, különböző méretű fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó
- Festő eszköz: ecsetek, festőkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera
- Festőállvány (továbbképző)
- Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

HELYI TANTERV
SZÍNJÁTÉK TANSZAK

Tartalomjegyzék

1. Az alapfokú színművészeti oktatás célrendszere és funkciói 305
2. A színjáték tanszak általános fejlesztési követelményei 307
3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei 308
3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei 308
3.2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja 308
3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 309
3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése 309
Dráma és Színjáték 310
Beszéd és Vers 330
Mozgás és Tánc 351
Zene és Ének 367
Színházismeret 386

1. Az alapfokú színművészetioktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés- figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi- dramatikus tapasztalatait- lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására illetve felkészíti a művészeti alap,-és záróvizsgára.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Színjáték tanszak

Főtárgy:

Dráma és színjáték (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak:

Beszéd és vers (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
Mozgás és tánc(1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
Zene és ének (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
Színházismeret (3. alapfokú évfolyamtól)
Választható tantárgy:
A színjáték tanszak bármelyik tantárgya (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

TANTÁRGY	**ÉVFOLYAMOK**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy: Drámajáték Színjáték	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelező tárgyak: Beszéd és vers Mozgás és tánc Zene és ének Színházismeret	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tárgyak: színjáték tanszak bármelyik tantárgya	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Előképző évfolyam indítását a színjáték tanszakon nem tervezzük.

Ha az intézmény az ajánlott minimális heti óraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja. A dráma és színjáték tantárgy heti óraszáma a helyi tantervben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1-1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első szám előképző, a második szám az alapfokú, a harmadik szám a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzéseibe is bekapcsolódhat.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

2. A színjáték tanszak általános fejlesztési követelményei

A színjáték tanszak elősegíti a színművészeti iránt érdeklődő tanulók művészeti kifejezőkészségeinek kialakítását, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzését. Tanulmányaik során megismerik a színpadi megjelenítés törvényszerűségeit, az alapvető színpadtechnikai eljárásokat, a színjáték kulturális tradícióit. Bővül a tanulók színházzal kapcsolatos fogalmi készlete, a mér meglévő ismereteiket színjátékban is tudják alkalmazni. Kialakul bennük az igény a színházi előadások látogatására, fejlődik önkifejezésük, önértékelésük.

A tanulók tanulmányaik során alkalmassá váljanak drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására, különböző színészi technikák tudatos alkalmazására. Legyenek készek színházi improvizációra, karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel. Sajátítsák el az egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékot, a különféle szerepek megformálását. Legyenek képesek a rendezői instrukciók mentén végzett munkára, a más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során és színházi előadások elemzésére, értékelésére is.

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén

Szakmai kompetenciák

Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása

Drámai/színházi konvenciók alkalmazása

Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése

A színházi műfajok felismerése

A szöveg– és előadáselemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása

Drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasása

Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása

Színházi improvizáció

Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel

Előadásban (játékban) szerepek megformálása

A rendezői instrukciók mentén végzett munka

Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során
Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák

Önállóság **-** Döntésképesség
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
Mozgáskoordináció
Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák

Kapcsolatteremtő készség
Kezdeményezőkészség
Empatikus készség
Tolerancia
Kommunikációs rugalmasság
Adekvát metakommunikáció
Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák

Kreativitás, ötletgazdagság
Problémamegoldás
Figyelem összpontosítás
Helyzetfelismerés
Kritikus gondolkodás

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

3.1. A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

3.2.A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és

záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

A művészeti alapvizsga tantárgyai: dráma és színjáték, valamint **-** egy választott tantárgy az alábbiak közül: beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének ,színházismeret.

A művészeti záróvizsga tantárgyai: dráma és színjáték, valamint **-** egy választott tantárgy az alábbiak közül: beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret.

3.3.A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri. Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

3.4.A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni. Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő. A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanulók érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát. A tantárgy tanulásának eredményeképpen váljanak képessé a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve legyenek képesek előadásokban való részvételre is.

Előképző évfolyam (1-2 évfolyam)

Előképző indítását a színjáték tanszakon nem tervezzük.

Alapfokú évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok:

- a képzettársítás fejlesztése,
- a képzettársítással felidézett emlékek érzelmi jellegű megközelítése,
- az érzelmek verbális és mozgásos kifejezése,
- az érzelmek kifejezése vizuális eszközökkel,
- legyenek képesek a színpad, mint játéktér használatára, abban való tájékozódásra,
- tudjanak egy-egy mesét dramatikusan feldolgozni és a tanult mozgáselemeket csoportos mozgásformákká összekapcsolni.

<u>Tananyag</u>

Bemelegítő játékok

- csapatjátékok, versenyjátékok, ügyességi játékok
- lazító és feszítő gyakorlatok
- érzékelést fejlesztő játékok
- kapcsolatteremtő és bizalomjátékok

Fantáziajátékok

- játék elképzelt tárgyakkal, tárgyfelidéző gesztusok
- játék elképzelt személyek megjelenítésével
- játék elképzelt és valós helyzetek megjelenítésével
- játék különböző hangulat-felidéző gesztusok, motívumok alapján
- játék különböző érzelem-felidéző gesztusok, motívumok alapján

Ritmus,-mozgás,-és beszédgyakorlatokkal kombinált koncentrációs és memória-gyakorlatok

- csapatjátékok, versenyjátékok
- játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok
- térkihasználó gyakorlatok
- térkitöltő gyakorlatok
- térérzékelő gyakorlatok
- ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolós gyakorlatok
- gyermekversek. mondókák mondása ritmus,-és mozgásváltással

Dramatikus játékok

- mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére
- szituációs játékok só, mondat, helyszín stb. megadásával

Egyszerű maszkok készítése

- rajzolás, érzelmek kifejezése a szem és száj formáján keresztül
- festés, érzelmek kifejezése színekkel
- nyírás; agyagozás: érzelmek kifejezése formákkal

Követelmények

- tudják érzelmeiket nonverbálisan és verbálisan kifejezni,
- javuljon figyelem,- koncentráló képességük
- Alakítani kell együttműködő képességüket, képzelőerejüket, térbeli tájékozódásukat, megfigyelőképességüket, manuális ügyességüket, dramatikus érzékenységüket.
- Fejlődjön a tanulók érzelemkifejező,-mozgásos,- improvizációs készsége.

A tanulók legyenek képesek

- társaikkal való együttműködésre,
- képzelőerejük kibontakoztatására, gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére,
- a csoporton belül aktív, kezdeményező munkára.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelem tudatos összpontosításának, a tiszta és kifejező verbális kifejezőkészségnek, a kreatív dramatizálásnak, az aktív és kreatív szerepjátéknak a kialakítása.

Legyenek képesek

- a bizalom átélésére,
- az érzékeny kapcsolatteremtésre,

- egy nagyobb lélegzetű vers pontos, tiszta elmondására,
- társaik, önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére.

Tananyag

Koncentrációs és mozgáskoordinációs gyakorlatok

- megfigyelésre és utánzásra ösztönző gyakorlatok
- mozgásos, szöveges és relaxációs gyakorlatok
- szólánc-játékok
- érzékszervekkel kapcsolatos játékok
- tükörgyakorlatok

Kapcsolatteremtés és bizalomgyakorlatok

- szemkontaktussal
- érintéssel
- kézfogással
- hanggal
- „vakvezető" játékok

Beszéd,-és mozgásgyakorlatok

- kiscsoportos és páros szituációk mozgásos és szöveges megjelenítése
- dinamikus mozgásokat ábrázoló képzőművészeti alkotások megfigyelése, a mozgás utánzása
- szoborgyakorlatok, tablók

Improvizációs játékok

- mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)
- hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel
- szituációs játékok (befejezetlen történetre, képzőművészeti alkotások reprodukcióval, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával stb.)

Dramatizálás

- verses mesék, mesék elemzése
- a szerkezet érzékeltetése (kezdet, vég, főhős, szereplők, helyszín)
- az eddig tanult vizuális ábrázolások alkalmazása

Követelmények

- Legyen lehetőség az önálló törekvések megvalósítására,
- a differenciált munkamegosztásra,
- a nem kívánatos viselkedésformák megváltoztatására,
- az előző év anyagának gyakorlására. eredményes együttműködésre társaival.
- Tudják figyelmüket tudatosan összpontosítani,

- a külvilágot és önmagukat megfigyelni,
- önállóan és tudatosan kapcsolatot teremteni,
- önállóan verbálisan nyilatkozni,
- pontosan és kifejezően szerepjátékot előadni.
- Tudják figyelmüket tudatosan összpontosítani,
- sajátítsák el a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát.
- Tudjanak különbséget tenni a főhős és a szereplők között,
- tudják jellemezni a szereplőket.

3.évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kialakítása a szavak nélküli közlések különböző élethelyzetekben való felismerésének,
- a nem verbális kommunikációs csatornák használatának,
- a feszültségteremtő drámai jelenetek létrehozásának,
- a művészi jellegű üzenetek közlésének.
- Tudjanak aktívan részt venni különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban. Alakuljon ki bennük az empátiakészség , a belső feszültség élménye.

Tananyag

Kapcsolatteremtés és kommunikációs játékok

- az arc, tekintet, gesztusok kifejező képességét fejlesztő játékok, gyakorlatok (grimaszjáték, személyiség-tükör stb.)
- érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
- üzenetek (utasítások, parancsok, kérések stb.) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok

- tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak
- élőlények megszemélyesítése, beszéltetése
- belső képek megjelenítése mozgással, szóban és különböző vizuális eszközökkel

Improvizációs játékok

- szituációs játékok hangeffektusokra, vázlat megadásával, a valódi érzelmek kimondásának megtiltásával
- feszültségteli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
- látott vagy halott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése kiscsoportos improvizációkban

Interakciós játékok

- tükörjátékok
- távolság megtartását célzó játékok

Térjátékok különböző anyagokkal, kreatív térhasználattal

- folyosók, irányok
- szerkezetek
- textíliák megkülönböztetése tapintásra, színre, formára, esésre
- térplasztikák kialakítása színekkel, formákkal, esésekkel.

Követelmények

- Az empátiás képesség, a verbális és nem verbális kommunikáció képesség, a drámai érzékenység, az esztétikai érzékenység, a differenciált kifejezőképesség, a fogalmai gondolkodás kialakítása.
- Legyen lehetőségük a tanulóknak fantáziájuk fejlesztésére, képzőművészeti alkotások megtekintésére, manuális tevékenységük folytatására.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kialakítani a tanulókban a konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldásának tulajdonságát,
- a pontos és hiteles szóbeli és nem szóbeli önkifejezést,
- egy-egy drámai szöveg konfliktusának elemzését,
- a tér kreatív használatát,
- a különböző élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzését.

Tananyag

Beszéd,-és mozgásgyakorlatokon alapuló improvizációs játékok

- légző-és hanggyakorlatok
- artikulációs gyakorlatok
- ritmus és tempógyakorlatok
- életjátékok (egy-egy aktuális téma feldolgozása)
- jelenetek közmondás, konfliktus, ki nem mondott konfliktus megadásával
- szerepjátékok megadott témára
- „nem azt mondom. amit gondolok”
- „nem azt teszem, amit mondok”
- Monológok különböző élethelyzetekben
- Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros jelenetek

Drámarészletek, balladák

- balladák egyes történéseinek dramatikus formában való megjelenítése
- az epikus műben nem szereplő háttér-történések kitalálása és dramatikus formában való megjelenítése

Követelmény

- Kialakítani a tanulók elemző gondolkodásának képességét,
- morális érzékenységét,
- szóbeli és nem szóbeli kifejezőkészségét,
- fogalmazási képességét,
- helyzetfelismerési képességét,
- problémamegoldó érzékenységét,
- együttműködési képességét és megfigyelési képességét.

Legyenek képesek

- maguk és környezetük tudatos megfigyelésére,
- a kritikus és önkritikus gondolkodásra,
- beszédük és mozdulataik koordinált és kifejező használatára,
- egy-egy színházi élmény cselekvő elemzésére.
- Tudják a nem kívánt viselkedésformákat kezelni,
- az adott életkor jellemző problémáit dramatikusan feldolgozni,
- Legyen lehetőségük színházi előadások és filmek megtekintésére.

5.évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Képesek legyenek a tanulók az érzelmi emlékek felszínre hozására,
- a szimbólumok keresésére és kreatív alkalmazására,
- egy-egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére,
- az empátiás készségből fakadó érzések, gondolatok és személyes érzések, gondolatok közötti kapcsolatok felismerésére.
- A felszínre hozott érzelmek keltette gesztusok, mimikák, mozgássorok rögzítésére,
- kreatív alkalmazására.

Tananyag

Fantáziajátékok

- irodalmi művek „új címe”
- képzőművészeti alkotások „előzménye”
- kevésbé ismert irodalmi művek folytatása, befejezése

- szimbolikus tárgyak használata
- tárgyak nem rendeltetésszerű használata

Beszéd,-és mozgásgyakorlatok

- légző,-és hanggyakorlatok
- egyensúlygyakorlatok
- figurateremtő hang,-és artikulációs gyakorlatok
- érzelemkifejező hangbéli és gesztusnyelvi eszközöket fejlesztő gyakorlatok
- fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok
- csoport együttműködést igénylő mozgásgyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok

- versek indulati tartalmaira épülő improvizációk
- versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk
- szimbolikus mozgásokból építkező improvizációk
- zenés etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)
- státuszjátékok
- etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)
- rögtönzések ellentétek megadásával
- drámarészletek mögöttes tartalmának kibontásával

Követelmény

Fejlessze a tanuló

- megismerő és önmegismerő képességét,
- az akaraterőt,
- az asszociációs képességet.
- a konstruktivitást,
- az elemző gondolkodást,
- a kritikai és önkritikai képességet.

Alakítsa ki a tanulókban a szimbólumok keresését és kreatív használatát,

- a hiteles és őszinte színpadi jelenlétet,
- az előre vivő építő gondolkodást,
- az önálló döntéshozatalt és az „én”-en kívüli tapasztalatok befogadását

Legyen lehetőség minél több színház és filmszínházi előadások megtekintésére.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kialakítani azt a képességet, hogy alkotó és eredeti módon tudják hasznosítani az előző évek tapasztalatait.
- Ismerjék fel a munkaformákban a színházi alkalmazhatóságot.
- Tudják kiválasztani a legmegfelelőbb munkaformát, az adott gondolat, érzelem erősítése érdekében.
- Képesek legyenek részt venni egy adott mű feldolgozásának előkészítésében és a munkaformák tudatos alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

Tananyag

Alapvető színpadi-színházi konvenciók

- színházi térformák (dobozszínpad, körszínpad, kamaraszínpad stb.)
- az egyes színházi térformákból következő a színésszel szembeni elvárások
- a különböző színházi konvenciók (pl.:"félre", monológ „kikacsintás" a közönségre stb.) színjátékos alkalmazása

A drámai konvenciók színjátékos és színpadi alkalmazása

- különböző drámai konvenciók (pl.: állókép, gondolatkövetés stb.) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének előkészítésében
- különböző drámai konvenciók (pl.:belső hangok, „forró szék" stb.) alkalmazása a szerepépítés folyamatában

Összetettebb színpadi improvizációk

- rögtönzések érzelmi éllapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
- rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplők érzelmi állapotának kibontásával

Az egyes évfolyamok elvégzése után legyenek birtokában a megfogalmazott követelményeknek úgy, hogy azok évfolyamról évfolyamra egymásra épüljenek.

Követelmény

Fejlődjön a tanulók

- kreativitása,
- kombináló képessége,
- drámai érzékenysége,
- színházi fogékonysága,

- kritikai és önkritikai képessége,
- más művészetek iránti fogékonysága,
- önállósága és magabiztossága.
- Az önképzés lehetőségein belül olvassanak minél több drámai művet,
- ismerjék meg a színházzal rokon művészeti tevékenységeket.

Legyenek képesek

- önálló, magabiztos megnyilvánulásra,
- legyen igényük más művészeti tevékenységet folytatók megismerésére és a nyilvánosság előtti fellépésre.
- Tudjanak színházi formát kiválasztani a gondolatok, érzelmek erősítéséhez.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében azokat a dramatikus technikákat valamint a társművészetek alapvető kifejezőeszközeit, amelyek a körülöttük lévő világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak

Legyenek képesek

- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
- személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
- drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtésre
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
- a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra

- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai
- szöveg megjelenítésének előkészítésében
- társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közreműködésre, valamint a problémák életkorának megfelelő szintű vizsgálatára és megfogalmazására .

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték improvizáció 2–3 perc
színpadi produkció – jelenet 3–5 perc vagy – előadás 15 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció: Az improvizáció megadott instrukciók (pl.: a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2–3 fős jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplők, cselekmény, konfliktus). A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció: A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése

- Improvizáció
- Az instrukciók megértése, követése
- Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
- Színpadi jelenlét

- Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből)
- Sűrítés képessége
- A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés)
- Színpadi produkció
- A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése
- Együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erőssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
- Figyelem, koncentráció
- Színpadi jelenlét
- Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezőeszközök használata

Továbbképző évfolyamok

7.évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kifejleszteni a tanulókban az önmaguk megismerése,
- saját személyiségük, képességeik adta lehetőségek és korlátok felismerése képességét. Tudatosan elemezzék a körülöttük lévő világot,
- a másik ember személyiségjegyeit.
- Ezen tapasztalatok alapján tudjanak létrehozni a hétköznapi életanyagból építkező kevés szereplős, rögtönzésre épülő etűdöket.

<u>Tananyag</u>

A színész

- önismereti játékok (pl.: névjegy, Mi lenne, ha….)
- spontán improvizációk egyéni munkában, az improvizáció szabályainak betartásával (légy jelen, tartsd a szabályokat, tartsd a kapcsolatot, abba ne hagyd, ne nézz ki stb.)
- spontán improvizációk páros munkában, az improvizáció szabályainak betartásával
- saját élethelyzetek megjelenítése
- etűdök szöveg nélkül, egyéni munkában
- etűdök szöveg nélkül, páros munkában
- etűdök tárgyak használatával

- etűdök megadott szövegre (pl.: versrészlet, kisebb dialógus)
- etűdök kötött szabályok mentén (pl.:a tér, a helyzet megadásával)
- etűdök vágyképekre, félelmekre, konfliktus élethelyzetekre
- etűdsorozatok összeállítása önálló munkában

A színház

- a tér különböző zónái (pl.személyes, társas stb.)
- a térhasználat, mint emberi és kulturális jellemző
- a különböző színpadtípusok tere és azok használata (pl.:körszínpad, amphiteátrum, pást stb.)
- a pódium
- a fény térkiemelő, tér-határoló szerepe (pl.: fényfüggöny,-folyosó, spot stb.)
- a színpadi fények típusai (pl.: szórt fény, pontfény, derítőfény, ellenfény stb.)
- színház a szabadban
- színház az osztályteremben

A darab

- jelenet indítása, tetőpontja , lezárása
- etűdsorozatok szerkesztési elvei
- a kontraszt szerepe, alkalmazása, az ellenpont-technika
- az idő kezelése (pl.:lineáris időkezelés, idősík-váltás, flash-back stb.)
- a köznapi párbeszédtől a drámai dialógusig
- a köznapi nyelvtől az irodalmi (értékű) textusig

A közönség

- a színjáték eredete
- színész és néző viszonya régen és ma (az ősi rítusok; az antik világ színjáték formái; a középkori színjáték formák; a reneszánsz színháza; az újkori színház; XX. századi színházi törekvések; népi színjátékformák)
- a közönség összetétele régen és ma
- az előadás és a közönség szervezése régen és ma

<u>Követelmény</u>

- Ki kell alakítani az etűdökkel kapcsolatos tevékenységet,
- a spontán improvizációkat páros munkában, az improvizáció szabályainak betartásával. Tudatosan használják a színpadot, találják meg a helyüket a térben.
- Ismerjék meg a fény jelentőségét a színházi darab előadásában.
- Legyenek képesek a színpadi darabokat elemezni,
- ismerjék az etűdsorozatok szerkesztési elveit, a színész és néző viszonyát.

8.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Legyenek képesek

- a hétköznapi típusfiguráktól, azok tipikus helyzeteitől, a lélektan tipológiáitól a sűrített, a színpadi típusnak megfelelő figurák és helyzetek tanulmányozására.

Ismerjék fel,

- hogy a típusok sémákból épülnek fel, ugyanakkor a típusok színpadi használata a sémák kreatív használatát jelenti.

Tananyag

A színész

- a lélektan szerinti típusok (Arisztotelész tipogiájától Jung archetípusáig)
- saját magunk típusba sorolása
- a lélektani típusok a hétköznapokban (típusfigurák megfigyelése)
- hétköznapi típusfigurák megjelenítése : jellemzőik sűrítése
- egyéni típusfigura-tanulmányok
- hétköznapi típusfigurák különböző szituációkban (páros munkaforma)
- típusok-korok, kultúrák
- tanulmányok különböző korok drámai alkotásainak típusfiguráira
- tanulmányok a commedia dell'arte típusfiguráira

A színház

- a típusfigurák jellemző maszkjai, jelmezei, kellékei az egyes tárgyalt történeti korszakokban
- típusfigurák megjelenítését segítő eszközök a mai színházban
- a színpadi típusfigurák és a hétköznapok valósága közti kapcsolat
- a színjáték helyszínének térbeli megteremtése; a jelzésszerű megoldások alkalmazása

A darab

- a rítusban megjelenő archetípusok és azok mai megfelelői
- a népi színjátszás típusfigurái
- a misztériumjátékok, moralitások allegorikus alakjai
- a commedia dell'arte típusfigurái
- a klasszika színházának típusfigurái
- az újkori színház távolodása a típusfigurák alkalmazásától
- operai és operettfigura-típusok
- vígjátéki és tragikus típusok

- típusok az abszurdban
- típusfigurák típushelyzetei
- a helyzetkomikum

A közönség

A színház funkciója régen és ma:

- a színház, mint szórakoztatás
- a színház, mint nevelés
- a színház, mint a politizálás színtere

Követelmény

Legyenek jártasok a színész lélektan szerinti tipizálására,

- a saját maguk ide való besorolására,
- a különböző korok drámai alkotásainak típusfigurái megismerésében.

Ismerjék meg a típusfigurák maszkjait, jelmezeit, kellékeit és eszközeit.

Tanulják meg

- a népi színjátszás típusfiguráit,
- a misztériumjátékokat,
- a klasszika színházának típusfiguráit,
- az opera, és operettfigura típusokat,
- a vígjátéki,-és tragikus típusokat és a helyzetkomikumot.

9.évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Felismertetni, hogy a típusfigurák egyéni vonásokkal való felruházása a jellemábrázolás felé tett első lépés.
- Meg kell mutatni az embert, változásai folyamatában, fejlődésében, a múltjával és jövőbeli lehetőségeivel együtt, vágyaival és törekvéseivel kinyilvánított akaratával és titkaival.

Tananyag

A színész

- a típusfigurák egyenesítése improvizációkban
- típusfigurák atipikus helyzetekben
- egyéni munkára épülő etűdök: a figura ”hátterének” kidolgozása
- „belülről kifelé”
- „kívülről befelé”
- a figurák érzelmi állapotának változását ábrázoló egyéni és páros mozgástanulmányok

- egyéni jellemrajz-tanulmányok egyazon figura különféle helyzetekbe helyezésével
- a figura jellemző jegyeinek megtartásával jelenetsor kidolgozása

A színház

- a dobozszínpad tere és használata
- hangsúlyos pontok
- láthatósági szabályok a dobozszínpadon
- kommunikációs szabályok a dobozszínpadon
- szcenikai megoldások, színházi illúziókeltési törekvések régen és ma (díszletek, jelmezek, maszkok, gépezetek, egyéb hatáskeltő eszközök alkalmazása)
- napjaink színpadtechnikája (beleértve a működtetéssel kapcsolatos szabályokat is)
- szakmák, műhelyek a színházban
- a színházi működési struktúra napjaink különböző típusú színházaiban
- színész és rendező viszonya
- iskolateremtő színházi műhelyek

A darab

A drámaíró jellemábrázolási lehetőségei (dramaturgiai/drámatörténeti áttekintés)

- az antik világ drámairodalmának jellemábrázolási technikái (pl.: Szophoklész, Arisztophanész, Plautus)
- jellemábrázolás a reneszánsz színházban (pl.: Shakespeare, Ben Johnson)
- a klasszika színházának jellemábrázolása (pl.:Moliere, Paxine, Corneille)
- a polgári dráma jellemrajzai (pl.: Ibsen, Strindberg, Molnár Ferenc)
- Csehov figurái (szövegalatti tanulmányozásának lehetősége)
- Brecht tandrámáinak figurái
- Abszurd színház és a jellemábrázolás (pl.: Beckett, Ionesco)

A közönség

- korunk színházba járási szokásai
- napjaink hivatalos színházi struktúrája- a változások tükrében
- a színházi munka finanszírozása, pénzügyi háttere
- a színész, mint „munkaerő” („foglalkoztatott”)
- színész és közönsége (pl.: a színész, mint sztár)

<u>Követelmény</u>

- Megismertetése a típusfigurák viselkedésének a különböző helyzetekben,
- a figurák érzelmi állapotának változását ábrázoló egyéni és páros mozgástanulmányoknak. Tudják az egyéni jellemrajz tanulmányok alapján egyazon

figura különféle helyzetbe helyezését és a figura jellemző jegyeinek megtartásával a jelenetsor kidolgozását.

- Ismerjék meg a dobozszínpad terét és használatát, valamint a színház műhelyeit és szakmáit. Foglalkozni kell a jellemábrázolás lehetőségeivel, a különböző korok színházaiban, valamint a világ drámairodalmának jellemábrázolási technikáival.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Megismertetni a különböző színházi irányzatokat, ezeken belül a tánc,. és mozgásszínházat, a kegyetlen színházat, a szegény színházat, a vizuális színházat, a rituális színházat, a performance-t, a happeninget.
- legyenek képesek valamelyik formanyelvet felhasználva önálló, kreatív alkotás létrehozására.

Tananyag

A XX. század színházi irányzatai az előző évfolyamokon tanulmányozott színházi munkától jelentősen eltérő feladatokat is állítanak napjaink színészei elé. A művészeti iskola utolsó évfolyamán a színjáték fő tárgy- gyakorlati munkán keresztül- betekintést kíván nyújtani a következő irányokba: tánc-és mozgásszínház, kegyetlen színház, szegény színház, vizuális színház, rituális színház, performance, happening. Nem az irányzatok stílusjegyeinek utánzása a cél: a felsoroltak közül valamelyik formanyelvét felhasználva önálló, kreatív alkotás létrehozása az ez évi munka központi eleme. A színészi munka mellett a tanulók kapjanak módot arra, hogy az előadás létrehozásához szükséges összes tevékenységben való jártasságukat bizonyíthassák.

A színész

- etűdök megadott témákra, kiscsoportos munkaformában -összetett (dús) és a végletekig egyszerűsített színészi eszköztárral
- etűdök különböző stílusokban . stílusgyakorlatok
- etűdök megadott témákra, kiscsoportos munkaformában – formanyelvi kísérletek
- a színész játéka, amikor a gesztusé, a mozgásé a főszerep
- a színész, mint a csoport/kép része
- a színész teste, mint látvány elem
- a színészi test kinetikai lehetőségeinek feltárása (kreatív alkotási folyamatban)
- etűdök zenei motívumok alapján
- a nem verbális és vokális kifejező eszközök színpadi használata
- a pantomim, mint műfaj és eszköz
- a monotónia és a tematikus variációk színpadi használata
- a transz-állapot

- a próba, mint a színészi tudattalan feltárása és munkába állítása
- a próba, mint a színész ösztöneinek feltárása és munkába állítása
- a hétköznapok rítusaitól a színpadi rítusok felé
- a közönség bevonása a színpadi történésbe

A színház

- „hagyományos" és „modern" színházépületek
- napjaink érdekesebb szín(játék)terei: a megszokott színpadi terektől a dobozszínpad (másik három falának) lebontásáig; a nagyszínházi terektől a kamarák, stúdiószínpadok teréig
- a különböző auditív színházi eszközök típusai (emberi és zenei hang, zörej, stb.) hangtechnikai eszközök és azok használata
- zenés színházi műfajok
- színház és show

A darab

- színház szöveg nélkül: a kép, a gesztus, a mozgás tervezése, szerkesztése, szervezése, rögzítése
- amikor a látványé a főszerep
- a színészi test és hang, mint színpadi jel
- zene a színpadon-ezen belül
    - a hanghatások szerepe az előadások hangsúlyos pontjainak kiemelésében és az atmoszférateremtésben
    - a jeleneteket aláfestő zene
    - a jeleneteket átkötő zene
    - élő zene a színpadon (az előadás részeként)
- a szöveg, mint asszociációt keltő alapanyag
- a szöveg, mint vokális alkotás
- a szöveg, mint nyelvi játék
- rögtönzés és szerkesztés – a nem reprodukálható színházi előadások (fórum-színház, happening, performance stb.)

A közönség

- a kortárs közönség rétegződése, napjaink differenciált színházba járási (és nem járásai…) szokásai
- a színház, mint üzlet – a szórakoztatóipar színház nézője
- a színház, mint „laboratórium" – a formát kereső (…valamit akaró, időnként valami mást akaró…) színházak nézője
- a rítus résztvevője: egyidejűleg alkotó és közönség

- a színház, mint templom- és nézője
- a színház, mint terápia-és nézője
- az előadás, mint kísérlet
- az előadás, mint provokáció
- az előadás, mint lázadás
- az előadás, mint rejtély

Az egyes évfolyamok elvégzése után legyenek birtokában a megfogalmazott követelményeknek úgy, hogy azok évfolyamról évfolyamra egymásra épüljenek.

Követelmény

- Ismerjék fel, hogy a színész esetében a gesztusnak, a mozgásnak legalább olyan szerepe van, mint az élő szónak, s azzal kell egységben lennie.
- Továbbra is foglalkozni kell az etűdökkel.
- Jelenjen meg a pantomim, mint műfaj, valamint a transzállapot és a próba jelentősége.
- Meg kell ismertetni a tanulókkal a színpadok sokféleségét, az auditív színházi eszközök típusait, a zene szerepét a darabon belül, a szöveget, mint vokális és nyelvi alkotást.
- Legyenek tisztában azzal, hogy a különféle előadások hogyan hatnak a közönségre.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a leggyakoribb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat
- egy jelenet indításának, zárásának, fordulatainak, feszültségének, tétjének gyakorlati jelentőségét és hatását
- a színházi alkotófolyamatot, illetve az együtt játszást szolgáló cselekvésformákat, technikákat
- a szerepépítés legfontosabb módszereit, a színészi játék alapvető iskoláit
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit

Legyenek képesek

- koncentráltan, társaira figyelve, velük együttműködve részt venni tréningeken, próbamunkában, előadásokon
- a színjátékot, mint kommunikációs formát használni az önkifejezésre, a valóság tanulmányozására,
- színházi improvizációra
- az improvizációk elemzésére, értékelésére

- egyes színészi technikák tudatos alkalmazására
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel
- alkattól, képességektől függően különféle szerepek megformálására
- rendezői instrukciók mentén végzett munkára
- drámai szövegek értő, színházi megközelítésű olvasására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték improvizáció 3–5 perc

színpadi produkció – jelenet 5–7 perc vagy – előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció: Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli kétfős jelenet lehet. A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül. Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri. A felkészülési idő 5 perc. Színpadi produkció: A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

A vizsga értékelése

- Improvizáció
- Az instrukciók megértése, követése
- A színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság)
- Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság – reakció váratlan történésekre)
- Stílusérzék (közös játékstílus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játékstílusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek – gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás – egysége)
- Figyelem, koncentráció

- Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága)
- A színjáték hitelessége (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
- Az improvizáció „dramaturgiája" (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok)
- Atmoszférateremtés
- Színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás
- Fantázia, ötletesség, humor – Színpadi produkció (előadás, jelenet)
- Koncentráció, figyelem
- Együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
- Hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
- A játék intenzitása
- Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele)
- Stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök)
- Ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás)
- Feszültségteremtés
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezőeszközök használata

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Színpad vagy dobogók
- Egészalakos tükör
- Ritmus– és dallamhangszerek
- CD–lejátszó vagy magnó
- Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
- Videokamera

- Alapvető fénytechnika (reflektorok, állványok, fényszabályozó egység, árnylámpák, spotlámpák, mobil fényforrások)
- A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD–k, DVD–k Tornaszőnyeg

BESZÉD ÉS VERS

A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelő szinten – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklődést a tudatos beszédművelés, valamint a vers– és prózamondás mint önálló pódiumi műfaj iránt.

A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különböző képességfejlesztő gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoritereken keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintű, tudatos használatára, az irodalmi műalkotások értő befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erősödjön befogadói és előadói attitűdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyam

1.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismerje a tanuló

- a beszédfolyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a vers zenei–ritmikai jellemzőit

Fejlessze a tanuló

- hallási figyelmét
- megfigyelőképességét
- ritmusérzékét
- a csoportos munkára való készségét

Ösztönözze a tanulót

- képességeik megismerésére
- megfigyeléseik megfogalmazására
- versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására
- csoportos versjátékokra

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- az egész test feszítése és lazítása hanyatt fekve, különös tekintettel a váll, a nyak és az arc izmaira
- feszítés és lazítás állás és járás közben

Légzőgyakorlatok

- a légzéstípusok ismertetése (váll, mellkas, rekesz) a saját légzés megfigyelése
- kapacitásnövelő gyakorlatok sz, s és f hangokkal a laza testtónus megőrzése mellett
- kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megőrzése mellett (legfeljebb 40-50 szótag)

Hanggyakorlatok

- játékos hangerő gyakorlatok
    - repülőindítás
    - a közeledés és a távolodás kifejezése
- fúvójátékok (lyukas kulcs, filctoll kupak, síp, szájharmonika stb. fújása) s kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására, spontán légzéssel
- folyamatos és szaggatott fúvások
- a fúvás (kilégzés) erejének változtatása
- a lehetséges légutak tanulmányozása ki-és belégzés közben, élettani és beszédlégzés alatt egyaránt
- a légutak használatának gyakorlatai
- a saját és a társak légzésének tanulmányozása, a megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása
- a légzési hibák, akadályainak tisztázása
- a zörej nélküli belégzést követő kilégzés nyújtása sz és s hangokkal
- szabályozott légzéssel egyszerűsített szólamok, versek gyakorlása

Hallásgyakorlatok, játékok

- egymás hangjának felismerése (Hol szólsz kispajtás? játék mintájára)
- a hang tulajdonságainak tanulmányozása, a megfigyelések megfogalmazása (magas-mély, csengő-rekedt, halk-hangos, elől szól-hátul szól, oldott, laza-feszes, préselt, orrhangzós, vastag-vékony)
- egymás hangjának utánzása
- a természetes alaphang felismertetése és megerősítése
- hangkitalálás (saját hangtól eltérő hangzások játékok próbálgatása)
- szavak és rövid mondatpárok játékos variálása (Mondd másképpen! játék)

Artikulációs játékok, gyakorlatok

- a beszédszervek mozgásának 2ügyesítése" szavak, szólamok ismételgető ejtésével (pl.: karika…, Marika…, fekete…, sárga bögre…stb.)
- áll emelés-ejtés á-a-e hangok segítségével
- ajakkerekítés, széthúzás (íűíű..éőéő…pl.)
- a zárhangok ejtésének gyakorlatai (pl.: Petika-Katika-patika…,dibben-dobban…,kippen-koppan…,kipeg-kopog…,csitteg-csattog…,Ne dobogj! De dobogok! stb.)
- a nyelv mozgásának ügyesítése a t, d és n hangok segítségével (pl.: bele tettem-tele tette tettem..éneklés lálálá-val stb.)
- fütyülés fúvott levegővel, az ű hang ajakállásával
- csettintés az á és az ó ajakállását válogatva
- ajakpergetés hosszan, folyamatosan, suttogva és hangosan is
- szájról olvasás-kezdetben hangok (magánhangzók és a látható mozdulattal képzett mássalhangzók) majd szavak (pl. a gyerek neve, terem bútorai stb.)
- A szóvég ejtésének gyakorlatai (pl.: Mit kérsz? Almát kérek. Mik ezek? Ezek székek. Kik ők? Ők…. k stb.)
- szóépítés hangonként
- szóláncok (pl.: mák-rák-rak-vak-van stb.)
- a hibás magánhangzóejtés meg- és fölismerése:
    - szűk (túlkerekített ajakmunka)
    - széles (túlságosan széthúzott ajkak „mosolygós" artikuláció)
    - zárt (visszafogott az állmozgás)

Ritmus-és tempógyakorlatok

- versek, mondókák ütemezése tapssal, járással, mozgással, egyenletesen lassabb vagy gyorsabb tempóban egyaránt.

Hangsúly gyakorlatok

- a szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
- az összetett szavak, előtagjának és a teljes személynév első tagjának a hangsúlya (pl.: aranyhajú, Bőrönd Ödön stb.)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az egyszerű mozgásügyesítő gyakorlatokat
- artikulációs és ritmusgyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly–szabályokat

Legyenek képesek

- figyelmüket a saját beszédükre irányítani
- a szöveg zenei–ritmikai elemeinek kiemelésére –
- csoportos ritmusjátékokra
- csoportban történő vers–előadásra

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a célszerű beszédlégzés folyamatát és egyszerű gyakorlatait
- a hétköznapi beszéd stílusteremtő erejét
- a vershelyzetek felismerésének lehetőségeit
- az egyszerűbb képek, hangulatok kibontásának lehetőségeit
- a mimika és a testbeszéd szerepének jelentőségét

Fejlessze a tanulók

- hangszínnel való bánásának képességét
- szabad asszociációs készségét
- hanggal történő karakterábrázoló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a saját és mások beszédének megfigyelésére
- különböző hangulatú szövegekkel való munkára
- kifejezőeszközeik bővítésére

<u>Tananyag</u>

Lazító gyakorlatok

- feszítés-lazítás fekve, állva, ülve
- könnyed fejkörzés mindkét irányba
- az arc ellazítása „kirázása” kilégzés közben (prüszkölnek a lovak)

Légző gyakorlatok

- a különböző légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
- a saját légzés megfigyelése
- kapacitásnövelő gyakorlatok sz, s és f hangokkal a laza testtónus megőrzése mellett
- kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megőrzése mellett (legfeljebb 40-50 szótag)

Hanggyakorlatok

- játékos hangerő próbálgatás
    - repülőindítás

    - a közeledés és távolodás hangzása (pl.: légy köröz a szobában, kör alakú pálya széléről az autóverseny hangja)
    - szirénázás magánhangzókkal
- hangok próbálgatása a függőségi viszonyok és az erős érzelmi-indulati állapotok kifejezésére (pl.: a köszönés változatai)

Artikulációs játékok, gyakorlatok

- az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok, versek á, a és e hangokkal
- a nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok r-l hangokkal (pl.: Ez hajolaj , az halolaj, ez… róla-lóra…, Lila Lali, Lila Lali …stb.)
- az artikuláció mozgások összehangolása nyelvtörők pergő tempójú mondásával
- magánhangzó gyakorlatok versekkel, mondókákkal, különös figyelemmel a mély (sötét) és a magas (világos) hangzók hangulatkeltő szerepére
- a zárthangok kettőzésének technikája

Ritmus-és tempógyakorlatok

- versek ütemezése kötött mozgással, egyenletes (lassabb, vagy gyorsabb) tempóban

Hangsúly-és hanglejtés gyakorlat

- számnevek, évszámok hangsúlya
- a kijelentés hanglejtése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a természetes és a szerep–beszédhang jellemzőit
- a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét

Legyenek képesek

- légzésük egyszerű szabályozására
- különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére
- egyszerűbb költői képek felismerésére és kibontására
- a szövegek tartalmának kifejtésére
- a szöveg memoriterként való rögzítésére

3.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a természetes beszédhang tulajdonságait
- a hétköznapi beszéd stílusteremtő erejét
- a saját középhang megtalálásának módjait
- a meseszövés alapvetéseit

- a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek előadói különbségeit

Fejlessze a tanulók

- koncentrációs képességét
- artikulációs ügyességét és pontosságát
- a belső képek előhívását
- a történetmeséléshez szükséges készségeket

Ösztönözze a tanulókat

- az otthoni gyakorlásra
- saját élményeik szabatos megfogalmazására
- mese és novella olvasására
- eredményeik bemutatására
- mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy előadásainak meghallgatására

Tananyag

Lazító gyakorlatok

- feszítés-lazítás testrészenként
    - hanyatt fekve, állva

Légzőgyakorlatok

- rekeszlégzés hanyatt fekve, állva
- a be-és kilégzett levegő mennyiségének tudatos növelése
- kapacitásnövelés rekeszlégzéssel, hangokkal (sz, s, f, h, z, m)
- kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (50-60 szótag)
- légzésszabályozó gyakorlatok (különböző hosszúságú szólamok)

Hangjátékok

- a mellkasi rezonanciával szóló középhang és fejhang hangzásának megismertetése
- az oldott mellhang megerősítése hangringató gyakorlatokban
- a térhez igazodó hangerő és a színpadi középhangerő gyakorlása
- az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl.: rikkancs, piaci árus, szónok, programszervező, idegenvezető stb.)

Artikulációs gyakorlatok

- nyelvtörő mondókák a j-l-r hangok pontos ejtésének kimunkálására
- l-r hangok hibás ejtésének fölismerése hallás útján
- szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
- a hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai

Ritmus- és tempógyakorlatok

- ütemezé változó tempóban kitalált mozgássorral, tánccal, tapsjátékkal

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok

- a kérdezés
    - hangsúlya a kérdőszóval és anélkül (Hova menjek? Menjek? stb.)
    - hanglejtése kérdőszóval és anélkül

A szöveggel való munkák

- Közös mese–költés (pl. egyszerű láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulat beiktatása)
- Így mesélte anyukám – kedves mesék után–mondása
- Saját élményű történetek és viccek mesélése
- Mesélési technikák felismerése
- Közös mesemondás, dramatizálással
- A szereplők elkülönítése, megszólaltatása
- Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd

Mesehallgatás, meseolvasás

- Mesemondókkal való ismerkedés, előadás, hangos–könyv vagy mese–lemez segítségével
- Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid műmesék)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a kérdezés, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát
- a szereplők elkülönítésének néhány variációját
- az alapvető testbeszéd–formákat

Legyenek képesek

- széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
- rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerű felépítésére, közönség előtti önálló előadására

4.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a koncentráció szerepét a beszédben
- a vers–kommunikáció fogalmát
- a művek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetőségeit
- a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismérveit
- a balladamondás sajátosságait

Fejlessze a tanulók

- ritmusérzékét
- kommunikációját
- a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását
- képi fantáziáját
- előadói technikai tudását

Ösztönözze a tanulók

- eleven hanghasználatát
- produktív fantáziáinak előhívását
- önálló szövegválasztását
- „házi" vers– és prózamondó alkalmainak szervezését
- önálló véleménynyilvánítását

Tananyag

Lazítógyakorlatok

- feszítés- lazítás testrészenként, ülve

Légzőgyakorlatok

- rekeszlégzés állva, ülve és járás közben
- koncentrációs légzőgyakorlatok
- kapacitásnövelés (60-70 szótag)
- a lopott (pót-) levegővétel technikája

Hanggyakorlatok

- ciklikus szótaggyakorlatok a mellkasi rezonancia megerősítésére (má.., ná.., lá.., nyújtott, zengő r hangoztatása stb.)
- hangrágó gyakorlatok (folyamatos magánhangzó-ejtés közben az áll laza ejtése-emelése)
- hangcsúszda (magánhangzók siklatása föl, egyre magasabbra és le, egyre mélyebbre)
- hang hizlaló és fogyasztó gyakorlatok (magánhangzók hangoztatása a fúvás erejének változtatásával)
- hangkitalálás (Így mondaná a robot:…., a pattogatott kukorica:... stb.)

Artikulációs gyakorlatok

- nyelvtörők, versek pontos, pergős kiejtéssel
- az á-a, é-e hangok gyakorlatai, különös figyelemmel az időtartamra
- az sz és s hangok hibáinak fölismerése hallás útján
- szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel

Ritmus- és tempógyakorlatok

- időmértékes versek ritmizálása tapssal, járással, mozgással)

Hangsúlygyakorlatok

- a tagadás hangsúlyai (Nem hallom. Nincs több. Se így, se úgy stb.)

Szöveggel való munka

- Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés)
- Vershelyzetek, szituációk – helyzetdalokban, zsánerképekben
- Lírai dalok – hangszín, hangulat, érzelem, tempó
- Ismerkedés a balladákkal - sűrített érzelmek, feszültségek megjelenítése

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Választott nép– vagy vígballada
- Kisprózák (műmesék, novellák)
- Vidám, rövid időmértékes versek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a légzés szövegtagoló szerepét
- beszédhibáik korrekciós lehetőségeit, a kreatív hangfestés eszközeit
- a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
- a pódiumi kiállás, megszólalás alapvető ismérveit

Legyenek képesek

- légzésük tudatos irányítására
- oldott, természetes középhangjuk használatára
- saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
- különböző ritmusú lírai művek érzékletes megszólaltatására
- felépített produkciók bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Ismertesse meg a tanulókkal
- a hallás és beszédállapot kapcsolatát
- a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetőségeit
- az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
- a verselemzés előadói központú megközelítését

Fejlessze a tanulók

- hallásfigyelmét, hallási megkülönböztető képességét
- képzelőerejét
- érzelmi intelligenciáját

- empatikus és műértelmező képességeit

Ösztönözze a tanulókat

- a gesztusok és a mimika természetes használatára
- a versek saját élményű megfogalmazásának közelítésére
- önálló választású szövegek megformálására
- csoportos versműsorokban való részvételre

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- rekeszlégzés mozgás közben (pl.: labdázás)
- kapacitásnövelés (70-80 szótag)
- koncentrációs légzőgyakorlatok
- nyelvtörő mondókák légzésszabályozással
- a pótlevegőzés technikájának továbbfejlesztése
- a kilégzés erejének szabályozása rekeszlégzéssel, sz és s hanggal

Hanggyakorlatok

- hangcsúszda mellhangon, szavakkal (ajánlott nyitott magánhangzós n, m l, r vagy h kezdetű szavakkal (pl.: nem.., három…, málna.. stb.)
- hang hízlalás – fogyasztás szavakkal (pl.: számokkal, a 3, 4, 6 vagy a 7 „hízzon”: 3-33-333-3333..) úgy, hogy a hangerő mutassa a gyarapodás és a fogyás mértékét
- erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel

Artikulációs gyakorlatok

- ty-gy-ny hangok pontos ejtésének gyakorlatai
- sz-z-e és s-zs-es hangok gyakorlatai
- nyelvtörők a sziszegő és susogó hangok gyakorlására
- szinkronizálás valamennyi jel figyelembe vételével
- az „idegenség” artikulációja (más dialaktusú, külföldi)

Ritmus-és tempógyakorlatok

- időmértékes versek gyakorlása az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével
- időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskísérettel
- időmértékes szövegek csoportosan, kánonban

Hangsúly-és hanglejtés gyakorlatok

- összetett mondatok
    - hangsúly-variációk
    - hanglejtés-variációk

Szöveggel való munka

- Tartalom és forma; gondolati ívek

- Személyes közelítés a szöveghez
- A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása
- A megszemélyesítések játékai (párbeszédes versek)
- Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival – az érvelés tagolási technikái
- Erő, dinamika, gondolat a szövegben
- Elbeszélő költemények – (narrátor, több szereplő…)
- Rövid, ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Az irodalomórai kötelezők előadói feldolgozása
- Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát
- a művészi előadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit
- a hangsúly és érzelmi többletek jelentés–módosító szerepét

Legyenek képesek

- alkalmazkodni a térhez
- megfelelő hangerővel, tartósan, érthetően szöveget mondani
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára

6.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét
- a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, előadói követelményeit

Fejlessze a tanulók

- figyelemmegosztó képességét
- esztétikai érzékenységét
- képközvetítési készségeit

Ösztönözze a tanulókat

- hangi adottságaik eleven használatára
- önismeretük pontosítására
- saját közlésvágyuknak megfelelő szövegek kiválasztására, tolmácsolására
- csoportos és egyéni előadói munkára
- ünnepi műsorok szerkesztésében való kreatív részvételre
- az irodalmi előadó–művészet fórumainak megismerésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- kapacitácnövelés (80-90 szótag)
- koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben
- a pótlevegőzés technikájának továbbfejlesztése váltakozó hosszúságú szólamokkal
- a hallható légzés jelentéseinek tanulmányozása és értelmezése (zihál, sóhajt, fújtat stb.)

Hanggyakorlatok

- szöveges hangerő-gyakorlatok: a színpadi középhangerő, az erőteljes- nem ordított- és a halk, intim hangvétel
- szöveges hangmagassággal gyakorlatok egy -egy magasság kitartásával, lépcsőzetes föl-lejárással a tanulók egyéni középhangsávjához igazodva, legfeljebb egy oktávnyi terjedelemben
- az életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása

Artikulációs gyakorlatok

- pontos, laza pergő artikuláció
    - laza járás közben
    - mozgás közben
    - fizikai terhelés pl.: lovacskázás közben
- egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása

Ritmus-és tempógyakorlatok

- időmértékes versek gyakorlása kötött ritmuskísérettel pl. titi-tá-t tapsolnak
- folyamatosan, szövegmondás közben
- ritmusgyakorlatok tempóváltással

Hangsúly-és hanglejtés gyakorlatok

- az alárendelő mondatok (Úgy hallottam, hogy… Arra gondolta, hogy… Akkor gyere, amikor…stb.)
    - hangsúly-variációi
    - hanglejtés-variációi

Szöveggel való munka

- Gondolati és leíró versek színei
- Hangszín–váltások, hangerő, tempó, ritmus
- Érzelmek – átélés, és/vagy közvetítés
- Instrukció–adás (pl. egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás miként)

- Saját élmény keresés a versekben
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása
- Ünnepi műsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyűjtése, válogatása)

Szövegek memoriterként való rögzítése

– Az iskolai kötelezőkön túli önálló választások

– Műballadák

Követelmények

A tanulók ismerjék

– az írásjelek megszólaltatásának lehetőségeit

– a kifejező beszéd lehetőségeit és hatáselemeit

– saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat

Legyenek képesek

– figyelmük megosztására

– érzelmeik kondicionálására

– fantáziájuk és előadókészségük felszabadítására

– ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására

– önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly–szabályokat
- az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
- a szövegválasztás alapvető kritériumait
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket
- a testbeszéd jeleit
- a pódiumi szereplés alapvető követelményeit
- saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat
- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát

Legyenek képesek

- a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében
- hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát – a fejlesztő és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben
- a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére

- a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
- mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történő előadására
- önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
- a kommunikációs csatornák eleven használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és vers

beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc

vers– és prózamondás 5 perc

A vizsga tartalma

A beszéd és vers művészeti alapvizsga két részből tevődik össze:

Beszédgyakorlat–sor bemutatása: Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított – és legalább 3 különböző feladatot tartalmazó – gyakorlatsor)

Vers– és prózamondás: A közösen feldolgozott művekből (kötelező memoriterek) a tanuló által választott két különböző hangulatú vers vagy próza előadása A tanuló a kötelező memoriterekből választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek).

A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.

A vizsga értékelése

Beszédtechnikai ismeretek:

- a gyakorlatok ismeretének szintje,
- a megvalósítás pontossága,
- oldott artikuláció és középhang,
- tudatos nyelvhasználat

A választott szövegek előadása:

- kifejező megszólaltatás,
- előadásmód,
- kiállás,
- jelenlét,
- közvetítő erő,
- előadói készségek

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszín jelentésformáló szerepét
- az önálló szövegelemzés ismérveit
- a tartalom kibontásának kreatív formáit

Fejlessze a tanulók

- ritmus– és tempóérzékét
- képességeit érzelmi megnyilvánulásaik megformálására

Ösztönözze a tanulókat

- a rendszeres gyakorlásra
- beszédképességeik, a verbális és nonverbális csatornáik minél változatosabb használatára
- új képességek kibontakoztatására, felfedezésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- kapacitásnövelés (90-100 szótag)
- légzésszabályozás növelő szólamokkal
- koncentrációs légzőgyakorlatok a figyelem megosztásával pl.: kötött mozgássor végrehajtása közben

Hanggyakorlatok

- a hangerőt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erősítés és halkítás)
- a hangmagasságot szabályozó gyakorlatok
- a hangadásban megmutatkozó fizikai állapotok tanulmányozása, megszólaltatása (pl.: nagy súlytól megszabadul, vagy lerogy egy fotelba beszéd közben)

Artikulációs gyakorlatok

- a pontos, pergő artikuláció gyakorlása folyamatos, kitartó szövegmondás közben
    - hangerőváltással
    - hangmagasság-váltással
- artikulációs gyakorlatok suttogva

Ritmus-és tempógyakorlatok

- időmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, tapssal, járással, kopogással, mozgással ritmizálva
- verssorok fölismerése a ritmusképe hallatán

- saját és a társak nevének fölismerése a ritmus alapján
- gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával

Önálló verstechnikai gyakorlatok, játékok

- Versek, népdalok vakszövegként való használata
- Versépítés (a vers logikájának felismerése)

Szöveggel való munka

- Fokozás, építkezés, poentírozás
- Hogyan mondjunk ma régi szövegeket?
- Idegen szavak a szövegben – megoldások
- Kor– és karakteridézés
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Iskolai kötelezők melletti szabad választások
- Klasszikusokból szabadon választva
- Kortárs versekből való választás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

- „Ismeretterjesztő előadás” szerkesztése – zenével

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magánhangzók kapcsolódásaira érvényes ejtési szabályokat
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- az önálló szövegelemzés ismérveit

Legyenek képesek

- beszédtechnikai ismereteik előadói helyzetben való tudatos alkalmazására
- klasszikus versformájú szöveg skandálás nélküli ritmikus megszólaltatására
- ismert karakter–hangzások megformálására, alkalmazására

8.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat

- a szövegek tagolásának, földolgozásának módozataival
- a beszédtanítás nagy egyéniségeivel

Fejlessze a tanulók

- hangadási bátorságát és erejét
- előadói önbizalmát, kifejező eszközeit

Ösztönözze a tanulókat

- beszédük rendszeres gondozására

- önkifejező szövegek gyűjtésére, előadására
- versműsorok látogatására

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- kapacitásnövelő gyakorlatok (100-110 szótag)
- légzőgyakorlatok fizikai igénybevétel közben
- légzőgyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával

Hanggyakorlatok

- szöveges hangerő gyakorlatok
- szöveges hangmagasság gyakorlatok
- a lágy (meleg) hangvétel
- A kemény (hideg) hangvétel
- a hangerő és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban
- az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása

Artikulációs gyakorlatok

- a suttogott és a halk beszéd célszerű artikulációja
- gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- a beszédtempótól, hangerőtől és -színtől független, pontos, kifejező artikuláció gyakorlása

Ritmus- és tempógyakorlatok

- ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással
- a hangsúlyos verselésű és az időmértékes versek gyakorlása
- egyszerű prózai szövegek ritmizálása

Hangsúly-és hanglejtés gyakorlatok

- az érzelmek hangsúlyai
- a szórend és a hangsúly kapcsolata

Szöveggel való munka

- A nagy érzelmek verseinek megszólaltatása
- Tragikum a közlésben
- Szerelmes versek
- Realista és groteszk szövegek (novellák)
- Nonszensz
- A tudatos szövegválasztás ismérvei
- Saját mondanivaló megtalálása és kifejezésre juttatása (közlésvágy)
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Iskolai kötelezők melletti szabad választások
- Kortárs versekből való választás
- Kisprózák –egypercesek, prózaversek
- Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

- „Ilyenek vagyunk" „önismereti előadás" szerkesztése – zenével

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a bemelegítő hang–gyakorlatokat
- a beszéd dallamának változatait és kifejező
- erejét
- a beszédtanítás hazai nagyjainak nevét és fontos műveit

Legyenek képesek

- halkan és suttogva is szöveget mondani
- önállóan, személyiségükhöz illő verset/szöveget választani
- csoportmunkában együtt dolgozni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét a kifejezésben
- az önálló versválasztás, feldolgozás ismérveit
- a kifejező előadás kritériumait
- a különböző pódiumi műfajokat

Fejlessze a tanulók

- „beszéd–elemző" hallását
- érzelmi rugalmasságát
- előadó–technikai felkészültségét

Ösztönözze a tanulókat

- a változatos hanghasználatra
- a kifejező–eszköztár tudatos használatára
- önálló repertoár–építésre
- csoportos pódiumi előadások létrehozására

Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Gyakorlatok suttogott beszéddel

- Koncentrációs gyakorlatok figyelemmegosztással

Hanggyakorlatok

- Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával
- Váltások a beszédben (hangerő, hangszín, hangmagasság)

Artikulációs gyakorlatok

- Beszédmozgás ügyesítő gyakorlatok

Ritmusgyakorlatok

- Prózai szövegek ritmizálása

Hangsúlygyakorlat

- A hangsúly és a szórend viszonya

Szöveggel való munka

- A kifejező előadás ismérvei váltakozó hangulatú, tartalmú szövegekben
- A vershelyzet megteremtése, felidézése, a hangulatváltások gyakorlása
- A tudatos szövegválasztás ismérvei
- Versmonológok – drámai monológok (azonosságok és különbségek)
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Kortárs versekből való önálló választás
- Monológok, versmonológok, szerepversek
- Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel

- Szertartásjátékok, oratóriumok, nagyobb lélegzetű irodalmi művek csoportos megszólaltatása
- Vers–színház (új kifejezési formák keresése)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az artikulációs mozgás–ügyesítés gyakorlatait
- a pódiumi műfajokat
- a különböző hangulatú versek, szövegek előadásának technikai ismérveit

Legyenek képesek

- egyéni beszédfeladataik önálló, eredményes elvégezésére
- saját repertoár–építésre
- önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
- csoportos munkában pódiumi előadások létrehozására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat

- a beszéd–bemelegítő gyakorlatok jelentőségével
- az önálló versformálás felelősségével
- a pódiumművészet kiemelkedő alakjaival
- a versmondás szerepével.

Fejlessze a tanulók

- önállóságát
- értelmi és érzelmi intelligenciáját
- kommunikációs készségeit
- értő befogadói attitűdjét

Ösztönözze a tanulókat

- önképzésre
- a szakirodalom tanulmányozására
- a verskultúra ápolására előadói estek látogatására, verslemezek hallgatására
- a tudatos nyelvhasználat elmélyítésére

Tananyag

Összetett gyakorlatok: a légzés–hangadás–artikuláció összehangolása

Összetett beszéd–bemelegítő gyakorlatok

Rövid elméleti áttekintés a pódiumművészet történetéről

Vershallgatás – a pódiumművészet nagyjai

Szöveggel való munka

- A kifejező előadás ismérveinek rögzítése
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Kortárs versekből való önálló választás
- Tematikus versmondó versenyekre való felkészülés
- Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat

- Önálló estek szerkesztési alapelvei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szinten–tartó és a továbbfejlesztő beszédtechnikai gyakorlatokat
- a verselemzés, a szövegértelmezés folyamatát
- a szerkesztés alapvető technikáit

- a pódiumművészet történetének rövid krónikáját, és kiemelkedő előadóit

Legyenek képesek

- önállóan bemelegíteni szöveges szerepléseik) előtt
- önálló szövegválasztásra és annak megformálására
- rövidebb lélegzetű önálló műsorok szerkesztésére

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanulók ismerjék

- az önálló szövegelemzés ismérveit, a tartalom kibontásának kreatív formáit
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- a beszéd váltásait (erő, magasság, hangszín, tempó)
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit
- a különböző hangulatú szövegek előadási technikáit
- a pódiumművészet történetét, kialakulását, és ismert alakjait
- a pódiumi műfajokat

Legyenek képesek

- dramatikus és színpadi munkájukban az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására
- önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
- ismeretlen szövegek kifejező megszólaltatására
- saját repertoár–építésre
- a választott és megtanult szövegek hiteles tolmácsolására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből ál.

l A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Beszéd és vers – beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc

vers– és prózamondás: előadás repertoárból 12 perc, ismeretlen szöveg felolvasása 3 perc

A vizsga tartalma

Beszédgyakorlat–sor bemutatása

A tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (pl. bemelegítő gyakorlatok, az artikulációs biztonságot és pontosságot fejlesztő feladatok, szöveg ritmizálása)

Vers– és prózamondás

Repertoárból való vizsga: A tanuló repertoárjából választott három különböző hangulatú vers vagy próza előadása. A tanuló szabadon választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia. Ismeretlen szöveg értő megszólaltatása:

A tanuló a vizsgabizottság által hozott irodalmi anyagból – a helyszínen történő választás és rövid felkészülés után – értelmezett, bemutató felolvasást tart, s ezzel kapcsolatban kérdésekre is válaszol.

A vizsga értékelése

- Beszédtechnikai ismeretek
- A tudás technikai szintje
- A megvalósítás pontossága
- Természetes, oldott artikuláció és középhang
- Választott szövegek előadása
- Szövegválasztás (önismeret és önértékelési szint)
- Értelmezés (a szövegek gondolati és érzelmi síkjai, az előadás építkezése)
- Előadásmód (kiállás, jelenlét, közvetítő erő, előadói készségek)
- Elméleti felkészültség
- Helyes nyelvhasználat

Ismeretlen szöveg előadása:

- A felolvasás gördülékenysége
- A szöveg értő megszólaltatása
- A szöveg alaphangulatának közvetítése
- Helyes nyelvhasználat

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Alapvető fénytechnika
- CD–lejátszó vagy magnó
- Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
- CD–k, DVD–k , videofelvételek neves előadóművészek előadásaiból
- Hang–, zörej–, és zajkeltő eszközök

MOZGÁS ÉS TÁNC

A tantárgy célja a tanulók testtudatának kialakítása és fejlesztése, a mozgással történő önkifejezés fejlesztése, a testbeszéd, mint nyelv tanulmányozása, az alapvető mozgástechnikai elemek megismertetése és elsajátíttatása. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanulók legyenek képesek színházi helyzetekben megvalósuló, mozgásra, táncra épülő feladatok ellátására. A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulók megtapasztalhassák egyéni vagy csoportos mozgásokra, illetve táncra épülő gyakorlatok elvégzésével fizikai jelenlétük lehetőségeit, a mozgásban fellelhető szabadságérzetet, a test alkalmassá tételét különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére.

Alapfokú évfolyam

1.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozdulat indításának, megállításának lehetőségeit
- a futásos és térérzékelő gyakorlatok és játékok típusait
- a verseny–, illetve körjátékok különböző fajtáit

Fejlessze a tanulók

- mozgásintenzitását
- mozgáskoordinációját
- koncentrációját

Ösztönözze a tanulókat

- önmaguk testének megismerésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgás örömének megtapasztalására
- a kis– és nagyobb csoportban végzett játékokban való részvételre
- a játékokban rejlő kreativitás kibontására

Tananyag

Bemelegítő játékok

- összekapaszkodó, egymás elérésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatok játkos szituációkba tevő gyakorlatok. pl.: váll-térdérintős játékok, nehezített, speciális helyzetű fogók stb.

Talajra-szoktató játékok

- a talajfogás, a földön való forgás, gurulás, lassú csúszó-mászó mozgások előkészítő gyakorlatai szituációba helyezve.

Indítás-megállás gyakorlatok

- az indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok, illetve szituációs játékok segítségével.

Versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok

- Nehezített fogó és üldözéses játékok, gyermekjátékok nehezített változatai (térbeli, szabálybeli átalakítással) a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére

Speciális futásos és kikerüléses gyakorlatok

- Hosszabb távú, ritmus és irányváltásos futások, erdő (álló társak között) és testrész–vezetéses (pl. egyik, majd másik kar, mellkas, fej) futások

Egyensúly játékok

- Toló és húzó mozdulatok játékos formában (pl. „bogozó”, sószsákot cipelő, Gólya viszi...), ilyen játékhelyzeteket tartalmazó gyakorlatok

Népi játék, tánc

- Körjátékok, ügyességi játékok: különböző fogócskák (terpesz–, fészek–, láncfogók), ritmusjátékok (egyenletes lüktetés erősítése, tempótartási gyakorlatok), egyszerű ugrásgyakorlatok ugrós zenére, különböző támaszhelyzetekben

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a versenyjátékok szabályrendszerét
- a gyakorlatok megértéséhez szükséges szakszavakat

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- csoportos feladatokban való részvételre
- az egyensúlyra és irányváltásra épülő feladatok pontos elvégzésére

2.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bemelegítéshez szükséges játékformákat
- a dinamikus elmozdulásban rejlő lehetőségeket
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségeit
- népi játékok, illetve lánc– és körjátékok egyes fajtáit, az ugrós táncok alaptechnikáit

Fejlessze a tanulók

- mozgáskoordinációs készségét
- koncentrációs készségét
- fizikai képességeit–kondícióját, rugalmasságát

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- partnerekkel való együttműködésre
- kis csoportokban történő tevékenységre
- a kreatív képességek kibontakoztatására
- a közös játék örömének megtapasztalására, felismerésére, tudatosítására

Tananyag

A bemelegítés alapgyakorlatai

- lazító és feszítő gyakorlatok, gimnasztika. Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben

Népi játékok, tánc

- játékos formában különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléses gyakorlatokban térérzékfejlesztés. Körjátékok, lánc-típusú népi játékok, a „tekeredik a kígyó” nehezített feltételekkel

Futásos gyakorlatok

- fontos a bemelegítés szempontjából meghatározó gyakorlatkör. Szituációs formában különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok. Testrészvezetéses futások, páros fogó (a fogók szemkontaktussal tartják a kapcsolatot) vezetőt követő ún.: kígyózó futás

Csukott szemes játékok

- vezetéses, kikerüléses helyzetekben bizalom-és térérzékelő gyakorlatokként. Arc és kéz felismerő játékok, körben állásos helyzetben, szabálytalan térben történő bizalomjáték.

Egyensúly– és vezetéses gyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok támasz– és fogásos helyzetekben, vezetéses gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos futás–, egyensúly– és bizalomgyakorlatok szabályait
- a népi gyermekjátékok menetét

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- a dinamikus, irányváltásos feladatokban való részvételre
- az egyensúly gyakorlatok koordinált elvégzésére

3.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a talajfogás különböző módozatait
- a bizalomgyakorlatokban való részvétel szabályait és lehetőségeit
- a testközéppont használatának, a mozgás azon keresztül való vezetésének lehetőségeit
- a gyakorlatok egymásra épülésének különböző lehetőségeit
- ugrós táncok motívumfűzéseinek lehetőségeit

Fejlessze

- a tanulók biztonságát a talajfogás, eséstechnika, illetve a négy végtag egyenlő értékű használatát kívánó gyakorlatok végzése során

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására – a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Bemelegítő játékok

- A gimnasztika életkornak megfelelő gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok

Futásos gyakorlatok

- Szituációs formában különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával; testrészvezetéses futások, páros fogó, vezetőt követő, ún. kígyózó futás

Állatmozgások, középmagasságú mozgások

- Különböző mozgáskarakterek elsajátítása, illetve ezeken keresztül a négy végtag egyenrangú, a testközéppont által vezérelt, koordinált használata; majom– és macskakarakterű mozgáselemek elsajátítása

Bizalomgyakorlatok

- Egymás és önmaguk elfogadását célzó, dőléses, billenéses, haladásos helyzetekben történő gyakorlatok, partner–felismeréses játékok csukott szemmel

Mozgássorok, motívumsorok felépítése

- Állatmozgások, középmagasságú mozgáselemek motívumainak sorba fűzése, elemsorrá fejlesztése

Tánc

- Térbeli elmozdulás lehetőségei ugrós motívumokkal
- Ugrós táncok motívumfűzései: szólóban, párban

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai elemeit és egymásra épülésük lehetőségeit
- a tanult néptánc alaptechnikák elemeit és fűzésük lehetőségeit

Legyenek képesek

- a mozgástechnikai elemek harmonikus elvégzésére
- a magasságszintek rugalmas váltására
- az állatmozgások koordinált végrehajtására
- a táncelemek stílusos reprodukálására

4.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a térbeli elmozdulás horizontális és vertikális irányú lehetőségeit
- a mozdulat lassításának technikai összetevőit
- a kórusmozgásban való részvétel lehetőségeit
- a párválasztó játékokat, illetve a páros és ugrós–legényes táncok alapelemeit, technikáját

Fejlessze a tanulók

- térérzékelését
- egyensúlyérzetét és koordinációs képességét
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Tér– és helyzetérzékelő gyakorlatok

- A térirányok, a színpadi tér felosztásának ismerete, „üres” tér kitöltésének, a tér mindhárom dimenziójában való elmozdulás képességének megteremtése, csukott szemes és az ún. Vezetéses gyakorlatokon keresztül a tér érzetének, érzékelésének fejlesztése

Egyensúly– és lassított mozgás–gyakorlatok

- Az egyensúlyérzék fejlesztése, a lassú, súly áthelyezéses mozgások billenés nélküli vezetése, páros, csoportos gyakorlatokban a súlyáthelyezés, súlyfelvétel, s a különböző támaszhelyzetek gördülékeny megoldása, a súly és erőegyensúly megteremtése

Kórusmozgások

- Csoportos gyakorlatban különböző mozdulatok, mozgáselemek, tánc és/vagy mozgáskombinációk szinkronban történő elvégzése, a közös elmozdulások közben a helyes irányok, a mozgáskarakter és ritmus megtartása, az egységes mozgáskép kialakítása

Tánc

- Táncba hívó játékok (pl. hajlikázó)
- Párválasztó játékok

- Páros táncok
- Ugrós–legényes táncok

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult feladatok technikai összetevőit
- az érintett feladatok szakkifejezéseit
- az ugrós–legényes táncok alapjait

Legyenek képesek

- a tánc– és mozgástechnikai elemek figyelemvezetési pontok mentén történő elvégzésére
- az egyéni és csoportos térbeli elmozdulásban rejlő lehetőségek alkalmazására
- különböző típusú tánc– és mozgástechnikai feladatok stílusos bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a test egyes részeinek függetlenített mozgatásából adódó lehetőségeket
- a bizalomgyakorlatokban rejlő technikai lehetőségeket
- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- ritmusképletek mozgásban történő alkalmazásának lehetőségeit
- az eszközös táncok technikai felépítését
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- mozgástechnikai és ritmikai képességét
- mozgásának intenzitását és dinamikáját
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó dinamikai és ritmikai lehetőségek megtapasztalására

Tananyag

Analitika, izoláció

- A test részeinek elkülönítéses mozgatása, egymástól való függetlenítése, a feszítés és lazítás lebontása kisebb „egységekre”

Bizalomgyakorlatok

- Partner talajra kísérése dőléses, billentéses helyzetből

- Talajra kíséréses elemek gyakorlatsorba fűzése

Lépés– és járásgyakorlatok

- Karakterformák keresése járásgyakorlatokon keresztül
- A gerinc mozgatása törzshullám–gyakorlatokon keresztül
- Láb– és kar–gyakorlatok plasztikus lehetőségeinek kibontása

Ritmika

- Alapfokú ritmusgyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok lépésanyagban és tapssal
- Többszólamúság a ritmusban
- Adott mozgásanyag ritmizálása, motívumépítés megadott ritmusképletre

Tánc

- Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprő, párna, kendő, kalap)
- Páros táncviszony, szoros összekapaszkodás (pl. a csárdás alaptechnikáival)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- az eszközös és páros táncok technikai alapjait

Legyenek képesek

- a tánc– és mozgástechnikai elemek ritmikailag és dinamikailag pontosított elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek, technikai gyakorlatok pontosítására, s motívumsorba rendezésére

6.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a gyakorlatfűzések megtervezésének szabályait, és szerepét a színházi munkában
- a színpadi mozgások gyakrabban használt elemeit, technikai jellemzőiket
- a nehezített körülmények között végzett bizalomgyakorlatok biztonságos végzésének feltételeit a párban végzett tánchelyzetek esetén az egymásra hatás, valamint a megfelelő tónus megteremtésének technikai összetevőit

Fejlessze a tanulók

- bátorságát és akaraterejét
- mozgásának precizitását, részletgazdagságát
- koncentrációját az egyénileg, illetve páros, csoportos helyzetekben végzett gyakorlatokban

Ösztönözze a tanulókat

- részletgazdag mozgástechnikai munka végzésére
- különböző típusú technikai feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és partnerrel történő munkában való részvételre
- mozgásgyakorlatokban rejlő lehetőségek kreatív kibontására

Tananyag

Gyakorlattervezés

- Különböző típusú gimnasztikus és egyéb bemelegítő gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színházi feladatnak megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése.

Bizalomgyakorlatok

- A korábbi gyakorlatkör továbbfejlesztése nehezebb, nagyobb koncentrációt és fizikai aktivitást követelő feladatokkal (zuhanásos helyzetek, illetve tempóból történő változatok)

Technikai előkészítés (a tánc– és mozgásszínházi táncokhoz)

- Talaj – és egyensúlygyakorlatok, támasz– és gördülés elemek páros helyzetekben
- Lépés és forgásgyakorlatok, táncanalitika

Tánc

- Kollektív táncformák (pl. moldvai táncokon keresztül), ahol a dallamorientált zenei illeszkedés és a csoporttáncolás adta lehetőségek érvényesülnek)
- A testen megjelenő többszólamúság (pl. kéz, láb mozgásának különválasztása)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult fizikai gyakorlatok végrehajtásának technikai, elméleti szempontjait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- kollektív táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- különböző karakterű gyakorlatsorok memorizálására és koncentrált végrehajtására
- attraktív mozgástechnikai feladatok biztonságos és kellően pontosított bemutatására
- partnerrel végzett tánctechnikai feladatok kellő figyelemmel és érzékenységgel történő elvégzésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a feldolgozott mozgásgyakorlatok és táncok jellemzőit, típusait
- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket (pl. ritmus, dinamika).

Legyenek képesek

- a mozgásgyakorlatok és/vagy táncok egyéni és csoportos koncentrált és pontos elvégzésére,
- a gyakorolt és rögzített mozgássorok, koreográfiák bemutatására, előadására
- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás és tánc eszközeivel,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

egyéni produkció 2–3 perc

csoportos produkció 10–20 perc

A vizsga tartalma

Lépés–, járás–, futás–, ugrás–, esés–, talaj–, emelés– és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, tánclépések, illetve a koreográfiák köréből a szaktanár segítségével kiválasztott és összeállított produkció

A vizsga értékelése

- Mozgás– és táncgyakorlatok ismerete, gyakorlati alkalmazása különböző szituációkban
- A feladatok végrehajtásának pontossága, minősége (mozgáskoordináció, ritmika, dinamika, térhasználat, koncentráció, együttműködés)

Továbbképző évfolyam

7.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a pantomim technikai elemeinek elsajátíttatásán keresztül a karaktermozgások, az izolált végtagmozgatás, illetve mozgatott testrész figyelemvezető képességének attribútumait
- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- izolációs képességét, testtudatát
- jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- elmélyült, részletgazdag tánc– és mozgásfeladatok elvégzésére, elemzésére
- az összetett mozgásformák egymásra épülő gyakorlatokon keresztül történő elsajátítására

Tananyag

Eséstechnika, előkészítő akrobatikus gyakorlatok

- Gurulás előre–hátra, támasz– és billenésgyakorlatok, kéz– és fejállás, kézen átfordulás oldalra, illetve ezek gimnasztikus előkészítése; talajfogás csúsztatással, eséstechnika előkészítés leforgásos, féltérdre érkezéses, kigördüléses módon

Színházi akrobatika

- Esés és zuhanás, pofon, ütések, színházi verekedés, tárgyhasználat

Pantomim alapgyakorlatok

- A pantomim testtechnikája, különös tekintettel az erőgyakorlatokra (húzás, tolás, emelés), illetve az előkészítésben szereplő izolációra, feszítés–technikára és járásgyakorlatokra

Jelenlét–gyakorlatok

- A koncentráció mozgó testre (testrészre) való irányításának fejlesztése, erősítése a néző irányított figyelmének megragadása érdekében

Tánc

- Nemi identitást erősítő táncformák (lánytáncok, pl. karikázók; férfitáncok, pl. legényesek)
- A keringő alaplépéseinek, tánctechnikájának elsajátítása

Alapfokú mozgástervezési gyakorlat

- Egyszerű mozgáshelyzetek tervezése és rögzítése, a tempó, dinamika pontosítása, a gyakorlat szituációba helyezése, illetve bővítése motívumsorrá; hétköznapi mozgáshelyzetek pontosítása, motívumsorrá tervezése

Karaktermozgások

- A mozdulat szélesítésén, torzításán keresztül megközelített karakterizálás motívumok egymásután illesztésével, a szélsőségesen „fogalmazott” gesztusok belső ritmizálásával, az egymásból nem következő elemek találkoztatásakor kialakuló sajátos stílus megteremtésével

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait

- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- a pantomim, illetve hétköznapi mozgások elemeinek ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- tánctechnikai elemek helyes elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek pontosítására, s motívumsorba rendezésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző tánctípusok és mozgásszínházi táncok alapelemeit, ezek szabályrendszerét
- a zene és a mozgás viszonyát, működésük, belső szerkezetük azonosságait és különbözőségeit rövidebb lélegzetű mozgásetűd összeállításának lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- képességét az elmélyült, koncentrált munkára, különböző mozgáshelyzetekben, az alkotó folyamatban
- színházi jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- önálló, a mozgás elemző, részletező végrehajtásából adódó gondolkodásra, a feladattal szembeni szándék megszületésére, kialakulására
- improvizatív és rögzített tánc– és mozgásszínházi alkotó folyamatokban való részvételre

<u>Tananyag</u>

Kontakt tánc előkészítés

- Alapgyakorlatok talajon, egyensúlyi– és támaszhelyzetek párban, illetve tárgyhasználattal, partnervezetéses gyakorlatok ellentartással, talajra kísérés súly elvezetéssel; alapfokú kontakt tánc– és mozgásszínházi technikák elsajátítása

Emelések

- Statikus és lendületből történő emelések az egyszerűbb emeléstechnikák felhasználásával, futólagos emelések lendület elvezetéssel

Zenés improvizáció

- Improvizáció megadott mozgástechnikai eszköztár, illetve szabad intuíció alapján, különböző stílusú és karakterű zenékre; rögzített mozgásanyag, motívumsor alkalmazása több, egymástól erősen eltérő zenemű felhasználásával

Rögzített improvizációra épülő mozgásetűd

- Az előzőleg tánc– és/vagy mozgástechnikai szempontból, előkészített, szituációkra, jelenetekre bontott alapanyag improvizatív feldolgozása és rögzítése, majd előadássá szerkesztése

Tánc

- A reneszánsz tánchagyományokat hordozó forgatós alapú páros táncfajták elemei, különös figyelemmel a tartás–ellentartás technikájára (pl. mezőségi páros táncok)
- A tangó alaplépéseinek, forgástechnikájának elsajátítása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult technikák működésének elemeit és tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- különböző tánctípusok és mozgásszínházi folyamatok ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- eltérő karakterű zenei motívumok atmoszférájának, ritmikai és dinamikai világának megfelelő mozgás– és tánc elemek alkalmazására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozgás– és táncszínház időkezelésének lehetőségeit, a pillanat kiemelésére, elmélyítésére irányuló megoldások technikai összetevőit
- a maszk jelentését és jelentőségét a mozgásszínházi munkában

Fejlessze a tanulók

- képességét az elmélyült, koncentrált munkára, a lassú színházi, s a maszkos technikákat alkalmazó munkában
- jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
- kreativitását a tánc– és mozgásszínház terén

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére

- a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
- a színházi értékű tánc– és mozgásszínházi tevékenységben való részvételre

Tananyag

Szimbolikus pantomim mozgások

- Lebegés, repülés, úszás, a talajtól való elszakadás mozgásai, s ezek szimbolikus megjelenítési formája

Lassított mozgás – lassú színház

- A folyamatok sűrítésén, motívumtöredékek kiemelésén alapuló, a mozdulatok billenés nélküli, súlyáthelyezéses vezetésére vonatkozó gyakorlatok

Maszkos gyakorlatok

- Az arc mimikájának „maszkos" lehetőségeitől a festett maszkon át a kultikus maszkok használatáig terjedő lehetőségek megtapasztalása; a test idomulása a maszkos játékban, a maszk formáló, irányító ereje a mozdulatokban

Improvizáció és mozgástervezés

- Adott szituációra, esetleg technikai eszköztárra tervezett gyakorlat, amely rövid motívumokra, sűrű, pontosan „fogalmazott" mozdulatokra épül
- Az improvizáció elemeinek rögzítése motívumsorokká
- rögzített motívumsorok ritmikai és szerkezeti tagolása

Tánc

- Párban járt táncok, forgatós alaptechnikák felhasználásával történő improvizációs gyakorlatok

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit
- az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját

Legyenek képesek

- különböző tánc– és mozgásszínházi folyamatok pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- a mozgás világában jelentkező időkezelési lehetőségek használatára és értelmezésére
- a tanult táncformák technikai alapjainak alkalmazására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozgás színházi értékű megjelenítő képességének lehetőségeit a gesztusok pontosítása, értelmezése, s érzeteinek működtetése révén

- a mozgásszínházi előadás létrehozásának dramaturgiai, formai és szerkesztési elveit, a technikai környezet meghatározása mellett

Fejlessze a tanulók

- képességét a belső állapotok és viszonyok megjelenítése terén
- jelenlétét tánc– és mozgásszínházi helyzetekben
- színészi képességeit a mozgásszínházi, s általában a nonverbális munkában

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
- a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
- mozgásszínházi előadás elkészítésében, s annak bemutatásában való alkotó részvételre

Tananyag

Rövid lélegzetű, motívumokra épülő táncanyag tervezése

- Egyénileg megalkotott és bemutatott, tömör fogalmazású motívumok felhasználásával készített koreográfia, gesztus értékű mozdulatokban megjelenő koreográfia

Mozgásszínházi előadás

- Egy adott, mozgásszínházi szempontból elemzett, szerkezetileg, formailag, eszközeit tekintve előkészített alapanyag adaptációjának elkészítése csoportos formában

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit
- az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját
- a mozgás és tánc világának helyét és lehetőségeit a színházi munkában, a színházi típusú alkotófolyamatokban

Legyenek képesek

- a tánc– és mozgásszínházi működés mozgástechnikai, mozgástervezési és szerkesztési elemeinek alkalmazására és igényes működtetésére
- színházi jelenetek, adott szituációk, illetve valamely tematika mentén indított improvizáció színházi értékű megjelenítésére, ill. elvégzésére a test nyelvén, a korábban tanult technikák szabad alkalmazása, minőségi működtetése révén

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a mozgástréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében
- a mozgás, tánc és a pantomim szerepét a színházi munkában
- néhány néptánc, történeti és kortárs tánc–, valamint mozgásszínházi stílust
- a tánc– és mozgásszínházi előadás elemzésének néhány szempontjait

- a mozgásszínészi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét

Legyenek képesek

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning, mozgássor, tánc vagy koreográfia előadására, bemutatására, esetleg összeállítására
- a különböző tánc– és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására
- a pantomim testtechnikájának és karakterábrázolásának egyszerű alkalmazására
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínészi játékban
- tánc– és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére
- rendezői instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történő megoldására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Etűd 3–5 perc

Előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Etűd: Az etűd egyéni vagy 2–3 fős mozgás–, illetve táncszínházi vagy pantomim technikai produkció lehet. A mozgás– és táncszínházi etűd rögzített improvizációval készülhet. Az etűdben a tanulónak egyéni feladatokat kell végrehajtania oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

Csoportos előadás: Az előadás választott irodalmi mű vagy zenemű mozgás– és táncszínházi adaptációja lehet. Az előadásban a tanulónak egyéni és csoportos feladatok végrehajtásával kell közreműködnie oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

A vizsga értékelése

- A gyakorlatok, táncok illetve játékok ismerete
- A produkció végrehajtásának pontossága, minősége, intenzitása (mozgástechnika, ritmika, dinamika, térhasználat, karakterábrázolás, színpadi jelenlét, koncentráció, együttműködés)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Egészalakos tükör
- CD–lejátszó vagy magnó
- Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
- Videokamera

- A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD–k, DVD–k Tornaszőnyeg

ZENE ÉS ÉNEK

A tantárgy célja az ösztönönös zenei készségek fejlesztésével a biztos hangképzésen alapuló éneklés, valamint az egyszerűbb ritmus– és dallamhangszerek használatának elsajátítása. Cél, hogy a tanuló a zeneirodalom kiemelkedő szemelvényein keresztül megismerjék a zenei stíluskorszakokat és azok jellemző műfajait, különös tekintettel a zenés színházi műfajokra és a zene színházi felhasználásának lehetőségeire. A tantárgy feladata elérni, hogy a tanuló számára természetessé váljanak a zenei megnyilvánulási formák, és hogy képessé váljon a dramatikus tevékenységek során azok kreatív alkalmazására.

Alapfokú évfolyam

1.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány régi hiedelmet őrző dalát és szokásdallamát
- néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát
- a negyed (tá) és a nyolcad (ti–ti) fogalmát
- a felelgetős és a kánon éneklést
- az egyszerűbb ritmushangszereket
- egyes, a dramatikus játékokhoz alkalmas zeneművek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- ritmusérzékét
- tempóra vonatkozó megfigyelési képességét
- ritmus– és dallamimprovizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- egyéni és csoportos éneklésre
- különböző ritmushangszerek kipróbálására
- egyszerű dallam és ritmus rögtönzésére

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok:

- szillabikus, kis hangterjedelmű szöveges gyakorlatok (dó-szó, Fut, robog a kicsi kocsi)

Egyszólamú éneklés

- gyermekjáték dalok
    - régi hiedelmek emlékét fenntartó dalok -naphívogató pl.: Süss fel nap, eső hívogatok pl.:Ess, eső, ess, varázslás, pl.: Csiga-biga, gyere ki
    - régi események emlékét fenntartó dalok – törökök, tatárok pl.: Gólya, gólya gilice, Tüzet viszek, nem látjátok; szentek pl.: Hol jártál Szent Erzsébet
- szokásdallamok
    - Lucázás, Luca, Luca, kitty-kotty
    - Betlehemezés – bábtáncoltató betlehemes
    - Regölés- Porka havak, Adjon az Úristen
    - Farsang- Itt a farsang áll a bál
    - Húsvéti énekek- Ma van húsvét napja
    - balladák
    - Füstös gulyás legény, Mennybe vitt leány

Többszólamú éneklés

- népdalkánonok
- Még azt mondják, Kispiricsi faluvégén, Este van már, Hej, tulipán
- Egyszerű dallamokhoz vokális dudakíséret
- Énekelt versek (megzenésített, a tanulók életkorának megfelelő gyerekversek)

Énekes improvizáció

- dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok előadásmódjának mozdulatokkal való megismétlése
- versek megszólaltatása maguk rögtönözte dallamokkal, énekbeszéd

Hangszeres ritmusgyakorlatok

- Saját légzés, szívdobogás ritmusának megszólaltatása
- Mozgás közben egymás tempójának átvétele
- Különböző mozgással tempóérzék fejlesztése
- Egyenletes lüktetés, illetve dal– vagy versritmus hangoztatása
- Ritmusvisszhang–játék (mozgással és/vagy hangszerrel)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- csendjáték, mozgáskoncentrációs gyakorlatok
- a környezet hangjainak megfigyelése, lejegyzése és megszólaltatása

- dallamhoz mozgásformák keresése, dallamok előadásmódjának mozdulatokkal való megismétlése

Zenehallgatás (zene-mozgásgyakorlatok)

- gyakorlatok térben és időben
    - saját tempóban szabadon körös-körül járás (ne ütközzünk)
    - figyelni a térben másokat
- Állatok ábrázolása a zenében
- Különböző karakterű táncok (a klasszikus zenében)
- Népzenei felvételek (különböző tájegységek táncdallamaiból)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult hiedelmet idéző és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a negyed, nyolcad ritmusképletet
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- az egyenletes lüktetés ill. dal– vagy szövegritmus hangoztatására
- a hallott zenemű karakterének megfelelő mozgásos lekövetésre

2.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a felnőtt élet szokásait utánzó gyermekjátékdalát és szokásdallamát (pl. párválasztók, lakodalmasok, altatók)
- néhány, a tanulók életkorának megfelelő vers megzenésített változatát
- az egyszerű felelgetős és kánonban énekelhető dalok további szemelvényeit
- a szinkópa ritmusképletet
- egyes, a gyermekvilághoz, ismert mesékhez köthető klasszikus művek részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta és bátor éneklését
- többszólamú éneklését
- ritmus– és dallamimprovizáló képességét
- zene és mozdulat összekötésére irányuló képességét

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására

- improvizálásra
- zenéhez kötődő szabad mozgásra
- a zenei megnyilvánulásokban való minél aktívabb részvételre

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- közepes hangterjedelmű szöveges gyakorlatok, hajlítással is (dó-lá, Signore, signorina)

Egyszólamú éneklés

- gyermekjáték dalok
  - felnőtt élet szokásait utánzó játékok – párválasztók pl.: Most viszik, Mély kútba tekinték, altatók pl.: Bel, bel, bel, aludj el
  - szerepjátszó játékok, kifordulós játékok
- szokásdallamok
  - lakodalmas- Galgamácsai gyermeklakodalmas
  - betlehemezés – játszóházas betlehem
  - balázsolás – Emlékezzél házigazda
  - farsang . A, a, a, a farsangi napokban
  - húsvét – Úr Krisztus feltámadott
- énekelt versek
  - évszakhoz, természeti jelenségekhez kapcsolódó költemények megzenésített változatai

Többszólamú éneklés

- egyszerűbb kánonok
- énekelt versek

Énekes improvizációk

- adott prózai és verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció
- dallamhangok, rövid dallamok éneklése dinamikai váltásokkal

Hangszeres ritmusgyakorlatok

- ritmus ostinatok, különböző testhangzásokkal (taps, dobbant, térd) és hangszerekkel
- rezonáló deszkalap, mint hangszer (szekrény, pad, szék)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- különböző zeneművek hangulatának visszaadása mozgással
- mímes játékok (zenekar, hangszerek megszólaltatása)

Zenehallgatás (zene-és mozgásgyakorlatok)

- karakterábrázolás a zenében

- népzenei felvételek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyermekjátékdalokat és szokásdallamokat
- a tanult énekelt verseket
- a szinkópa ritmusképletet
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- három, illetve négy hangból álló motívum improvizálására
- a zene hangulatának, karakterének visszaadására mozgással

3.évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását őrző dallamát
- néhány, életkoruknak megfelelő vers megzenésített változatát
- a triola ritmusképletet
- néhány ismert barokk zenei szemelvényt
- a barokk tánctételek karakterét
- a barokk zene jellemző stílusjegyeit

Fejlessze a tanulók

- tiszta éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- hangterjedelmét
- zenei memóriáját
- képességét a zenei történések értelmezésére, ismert történeten keresztül

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- kánonéneklésre
- ritmushangszerek kreatív használatára
- elmélyült zenehallgatásra
- a zenei stílusjegyek megfigyelésére
- a hallott zeneművel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Szöveg nélküli gyakorlatok, oktáv hangterjedelmig (dó-dó) á, a, e, é, hangzók énekelt kiejtésének gyakorlása

Egyszólamú éneklés

- szokásdallamok
    - karácsonyi magyar népmesék pl.: Betlehem, betlehem , Paradicsom mezejében
    - királyjárás- Három királyok napján
    - Gergelyjárás – szent Gergely doktornak
    - Húsvét – locsoló énekek
    - Kiszehajtás – Kisze, vice, villő
- énekelt versek

Többszólamú éneklés

- kánonok
    - A szeleknek élénk szárnyán
- Quodlibet
    - Bárdos: Pénteki Péter

Énekes improvizáció

- dallamalkotás – ritkítás, szaporítás, összezsugorodó, kibővülő dallam
- felegetős játék

Hangszeres ritmusgyakorlatok

- augmentált és diminuált verssorok, dallamok, ritmusképletek egyszerre

Hangzásjátékok (hangszeres)

- sűrűsödések, ritkulások, megrövidített vagy megnövelt időközök a hangzások között (hangzásmozaik játékok)
- „szükséghangszerek” (kanál, kanna, teknő, ektár)
- dallamhangszerek (mirliton, xilofon, metallofon)

Zenehallgatás (zene- ás mozgásgyakorlatok)

- a térben egy helyet választani és ismét megtalálni (csukott szemmel is)
- a térben bejárt útra emlékezni

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, a karácsony és a Gergely–járás szokását őrző dallamát
- a tanult megzenésített verseket
- a triola ritmusképletet
- a barokk zene jellemző stílusjegyeit
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni – i
- ismert történet mozzanatait a zenei fordulatokon keresztül követni
- a triola ritmusképlet hangoztatására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány betyárvilágot idéző dalát
- további énekelt verseket
- az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket
- klasszicista zeneszerzők néhány dalát
- a klasszicista stílus jellemző jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit
- ismertebb klasszicista zeneművek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, kifejező éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- karakterfelismerő képességét a zenében

Ösztönözze a tanulókat

- a felszabadult, kifejező éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a ritmus– és dallamhangszerek használatára
- a zenei elemeket bátran alkalmazó rögtönzésre
- minél több klasszicista zenemű megismerésére

<u>Tananyag</u>

Beéneklő gyakorlatok

- Melizmatikus gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- A betyárélethez kötődő népdalok
- Énekelt versek
- Ismert klasszicista dalok

Többszólamú éneklés

- Klasszikus kánonok
- Könnyű kétszólamú énekek

Énekes improvizáció

- Dallam felépítése hangonként, csoportban
- Szöveg hangoztatása kánonban a zenei összetevők változtatásával, majd dallammal megismételve
- Hangszínjáték
- Adott prózai vagy verses szövegre megadott skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok

Ismert dalhoz, zenerészlethez ritmusosztinátó rögtönzése az ismert ritmuselemekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Karakterek megjelenítése ritmus– illetve egyszerűbb dallamhangszerekkel
- Különböző szituációknak megfelelő rövid párbeszéd improvizálása énekelve, ritmus– vagy dallamhangszerekkel

Zenehallgatás

- Jellemábrázolás a zenében
- Népzenei felvételek (betyárvilágot idéző dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, betyárvilágot idéző dalát
- a tanult énekelt verseket – a tanult klasszicista dalokat
- a klasszicista stílus jellemző jegyeit
- a klasszicizmus kiemelkedő zeneszerzőit
- az egyszerűbb dallamjátszó hangszereket
- a hallgatott zeneművek szerzőjét, címét

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően kifejezően énekelni
- ritmus– és dallamhangszerekkel karaktereket ábrázolni
- a klasszicizmus stílusjegyeinek felismerésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját
- romantikus zeneszerzők néhány dalát
- a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)
- ismertebb romantikus zeneművek egyes részleteit

Fejlessze a tanulók

- tiszta, bátor, a romantika dalainak megfelelő éneklését
- többszólamú éneklési készségét
- improvizáló készségét a zenei formák terén
- kifejezési képességét a különböző hangulatok zenei eszközökkel történő visszaadása, illetve különböző zenék hangfelvételeinek – szituációhoz rendelése terén

Ösztönözze a tanulókat

- a romantikus dal stílusjegyeinek megfelelő éneklésre
- minél több dal elsajátítására
- a romantikus zene néhány szemelvényének megismerésére
- a hallott zene hangulatának megfogalmazására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Mellrezonancia bekapcsolása
- Könnyű kétszólamú gyakorlatok

Egyszólamú éneklés

- Az élet eseményeihez kötődő népdalok (pl. katonadalok)
- Balladák
- Romantika ismertebb dalai

Többszólamú éneklés

- Romantika dalai
- Könnyű kétszólamú kórusművek

Énekes improvizáció

- Rövid lélegzetű zenei kompozíciók kitalálása, illetve improvizálása az összes zenei összetevő alkalmazásával
- Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) skálán dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok

- Különböző formák megkomponálása ritmushangszerekkel (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Mások által játszott jelenet „szinkronizálása” ritmus és/vagy dallamhangszerekkel
- Különböző érzelmek, hangulatok megjelenítése rövid, improvizált dallamokkal

Zenehallgatás

- Történet a zenében
- Népzenei felvételek (az élet eseményeit idéző dalok, balladák)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, az élet eseményeit idéző dalát, balladáját
- romantikus zeneszerzők egyes dalait
- a romantika stílusjegyeit, különböző zenei formáit (kérdés–felelet, szóló–tutti, rondó)

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően énekelni
- a romantikus dalok kifejező éneklésére
- egy hallott zeneműre történetet kitalálni
- a romantika stílusjegyeit felismerni

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népdalkincs néhány, a történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzők néhány, különböző stílusban írt dalát
- XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változatát
- a tizenhatod ritmusértéket
- a XX. század egyes jellemző stílusirányzatait

Fejlessze a tanulók

- biztos légzéstechnikán alapuló éneklését
- értelmezési képességét a hallott zeneművű üzenetének minél pontosabb megfogalmazásában
- stílusirányzatok közötti eligazodását

Ösztönözze a tanulókat

- minél több dal elsajátítására
- a mondanivalót közvetítő éneklésre
- a hallott zeneművekkel kapcsolatos gondolataik megfogalmazására
- a zenei elemek dramatikus helyzetekben történő kipróbálására

Tananyag

Beéneklő gyakorlatok

- Intenzív rekeszlégzés gyakorlása

Egyszólamú éneklés

- Történelmi eseményekhez kötődő népdalok (pl. verbunkosok, bujdosók, kuruc kori nóták)
- Balladák
- Énekelt versek (XX. századi költők egyes verseinek megzenésített változata)

- XX. századi zeneszerzők egyes dalai

Többszólamú éneklés

- Könnyebb két– vagy háromszólamú kórusmű

Énekes improvizáció

- Visszhangjáték tanulók által rögtönzött dallammal, ritmussal
- Adott prózai vagy verses szövegre hétfokú (dúr, moll) dallamimprovizáció a szöveg hangulatának figyelembe vételével

Ritmusgyakorlatok

- Tizenhatod ritmusértéket tartalmazó versek megszólaltatása ritmushangszerekkel

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Különböző karakterek megjelenítése szituációba helyezve dallam– vagy ritmushangszerekkel
- Hallott zeneművek hangulatának megfelelő cselekmény kitalálása, eljátszása némajátékkal Zenehallgatás
- A XX. századi stílusirányzatok szemelvényei
- Történelmi eseményekhez kötődő népzenei felvételek

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a magyar népdalkincs néhány, történelmi eseményekhez kötődő dallamát, balladáját
- XX. századi zeneszerzők néhány dalát
- XX. századi költők tanult megzenésített verseit
- a tizenhatod ritmusképletet
- a XX. század jellemző stílusirányzatait

Legyenek képesek

- csoportban adottságaiknak megfelelően, az adott ének üzenetét közvetítve énekelni
- az ismert zeneművekben az adott mű stílusjegyeit felismerni
- hallott zeneműre cselekményt kitalálni és megjeleníteni
- különböző karakterek szituációban történő megjelenítésére dallam– vagy ritmushangszerekkel

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- az egyszerűbb ritmusképleteket
- az egyszerűbb ritmus– és dallamhangszereket és azok használatát
- a főbb zenei stílusokat és műfajokat

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően tiszta, kifejező, karakteres éneklésre
- egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
- gondolataik, érzéseik megfogalmazására egy hallott zenemű kapcsán
- egyszerűbb zenei elemek kreatív alkalmazására a különböző dramatikus tevékenységek során a megismert zenei stílusok és műfajok jellemző jegyeinek felismerésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

csoportos gyakorlatsor vagy zenés színpadi etűd 10–15 perc

szólóéneklés vagy csoportos éneklés 2–3 perc

A vizsga tartalma

A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Csoportos gyakorlatsor: A csoportos gyakorlatsort a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembe vételével:

- a ritmus–, metrum–gyakorlatok során a láb, a kéz és a metrikus ének/beszéd egymástól való függetlenítése
- az akusztikus drámagyakorlatokban ritmus– és/vagy dallamhangszerek segítségével egy akciósor lekövetése

Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (3–4 fő) : A tanuló 8 különböző stílusú, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak az általa választott két dalt kell bemutatnia: egy népdalt a capella és egy másik, egyéb műfajú dalt hangszeres kísérettel. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

- Gyakorlatsor: az elemek ismerete, pontos végrehajtása
- Akusztikus drámagyakorlatok: pontosság, kreativitás, kooperáció
- Ének: tiszta intonáció, stílushű előadásmód, szövegérthetőség, prozódiai pontosság

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az opera műfajának jellemző stílusjegyeit

- a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- az opera műfaj kialakulásának jelentőségét a zene– és színházművészetben – a jelentősebb operaszerzőket
- néhány, az opera műfaját reprezentáló művet
- egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- képességét a zene és szöveg mondanivalójának előadásban történő érzékeltetésére

Ösztönözze a tanulókat

- az opera jellemző műfaji sajátosságainak megismerésére
- minél több opera, operarészlet megismerésére, értő, befogadó hallgatására
- minél több operarészlet éneklésére
- a tanult részletek kifejező előadására
- élő operaelőadás megtekintésére
- az elemző beszélgetésekben való aktív részvételre

<u>Tananyag</u>

Opera

Beéneklő gyakorlatok

- Különböző hangulatú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll)
- Dinamika változtatása vezénylésre

Egyszólamú éneklés

- Operarészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés

- Különböző operák szemelvényei (lehetőség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Énekes improvizáció

- Különböző karakterek megjelenítése beszédhanggal, majd énekhanggal
- Opera szövegkönyvének részleteire dallamimprovizálás

Ritmusgyakorlatok

- A feldolgozni kívánt opera valamely szituációjához hanghatások megtervezése, illetve a szituáció hangszerekkel történő „eljátszása”

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Operarészlet szövegének prózai jelenetként való eljátszása
- Játék a hangokkal: hang hozzárendelése a szituációba helyezett karakterhez

Zenehallgatás

- Különböző korok operáinak részletei
- Élő előadás és/vagy DVD–felvétel megtekintése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző korok operáinak jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- az opera jelentőségét a zene– és színházművészetben
- a jelentősebb operaszerzőket
- néhány, az opera műfaját reprezentáló művet
- egyes librettók fontosságát és azok irodalmi kapcsolódását

Legyenek képesek

- az opera jellemző műfaji sajátosságait a hallgatott művekben felismerni
- a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére
- a megismert mű által közvetített gondolat, érzelem, hangulat megfogalmazására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- a jelentősebb daljáték–, operett–, musicalszerzőket
- néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- stílus– és műfajelemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

- minél több mű megismerésére
- minél több dal, részlet eléneklésére
- a tanult szemelvények műfajnak és stílusnak megfelelő előadására
- élő előadás megtekintésére
- az elemző beszélgetésben gondolatai megfogalmazására
- az improvizációkban és a dramatikus játékokban való aktív részvételre

Tananyag

Daljáték – Operett – Musical

Beéneklő gyakorlatok

- Egyszerű két– és háromszólamú beéneklő gyakorlatok (dúr – moll)

Egyszólamú éneklés

- Daljáték–, operett–, musicalrészletek éneklése a karakterek figyelembe vételével (a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés

- Különböző daljáték–, operett–, musicalrészletek szemelvényei (lehetőség szerint zongorakísérettel, a tanulók által kényelmesen énekelhető hangnembe transzponálva)

Énekes improvizáció

- Egyszerű énekes szemelvény eléneklése különböző változatokkal: szavakra bontva, szótagokra bontva, hangzókra bontva többszólamú játékok az előzőek alapján (pl. kánonban, a szólamon belül szavakra bontva)

Ritmusgyakorlatok

- Ritmusgyakorlatok az ismert ritmuselemekkel, különböző metrumokban (2/4, 3/4, 6/8), egyszerű ritmushangszereken megszólaltatva

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Remake (mai változat) készítése az egyes művek kiválasztott jeleneteire
- Helyzetkomikum hanghatásokkal, hangszerekkel: a különböző zenei elemekben rejlő komikus hatás előidézése szituációba helyezve

Zenehallgatás

- A tanult daljátékok, operettek, musicalek vagy azok részletei
- Élő előadás megtekintése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a daljáték, operett, musical jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- a jelentősebb daljáték–, operett–, musicalszerzőket
- néhány, a daljáték, operett, musical műfaját reprezentáló művet

Legyenek képesek

- a daljáték, operett, musical jellemző műfaji sajátosságait a megismert művekben felismerni
- a tanult énekes szemelvények adottságaiknak megfelelő eléneklésére
- a megismert mű által közvetített gondolat, érzelem, hangulat minél pontosabb megfogalmazására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a rockopera jellemző zenei és színházi stílusjegyeit
- a rockopera műfajának néhány kiemelkedő dalát
- népzenei és műzenei hagyományok hatását a rock– és a jazz zenére

- különböző kultúrák zenei gondolkodásmódját

Fejlessze a tanulók

- hangképzési technikáját
- többszólamú éneklési készségét
- figyelemösszpontosítását a társas zenei megnyilvánulások során
- zenei érzékenységét – stílus– és műfajelemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

- improvizatív zenei megoldásokra
- az érzelmek zenei elemekkel történő kifejezésére
- a zenei kommunikáció alkotó módon való felhasználására
- különböző kultúrák színházi és zenei formáinak megismerésére

Tananyag

Rock opera – világzene – kultúrák párbeszéde

Beéneklő gyakorlatok

- Tempóváltoztató gyakorlatok, melizmatikus gyakorlatok tempójának növelése
- Hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés

- Különböző kultúrák dalai és rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével
- Könnyebb jazz sztenderdek éneklése a stílus figyelembe vételével

Többszólamú/csoportos éneklés:

- Spirituálék, gospelek éneklése a stílus figyelembe vételével
- Rockoperák szemelvényei a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció

- Különböző stílusoknak megfelelő dallamimprovizáció

Ritmusgyakorlatok/hangszeres improvizáció

- Sztenderd ritmusok, blues, funky, latin, (samba, bossanova, flamenco), swing ritmusok alkalmazása rögtönzésben
- Aszimmetrikus ritmusok

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Zenei dialógus, zenei szerepcsere
- Különféle kapcsolatok zenei kezdeményezése, felvétele és

Zenehallgatás

- A tanult rockoperák részletei
- Élő előadás megtekintése
- Világzenét játszó zenekarok felvételei és koncertjei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a különböző kultúrák zenéjére jellemző stílusjegyeket
- a különböző zenei hagyományok hatását a rock és a jazz zenére
- rockopera műfaját reprezentáló művek valamelyikét
- a világzenét játszó jelentősebb előadókat

Legyenek képesek –

- érzelmek, állapotok kifejezésére a különböző zenei elemek (tempó, dinamika, hangmagasság) alkalmazásával
- a tanult rockoperák énekelt részleteinek, valamint a különböző kultúrák tanult dalainak adottságaiknak megfelelő eléneklésére
- a dinamikában és a tempóváltozásokban rejlő kontrasztok kihasználására
- különböző egyszerű hangszerek kreatív módon való használatára

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zene– és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, formáit
- azokat a zenei elemeket, amelyek egy–egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük
- van, de nem illeszthetők be a tradicionális műfajok valamelyikébe
- a revü, és a kabaré műfajának néhány kiemelkedő dalát
- prózai színházi előadásokhoz alkalmazott zene jelentősebb alkotásait

Fejlessze a tanulók

- zenei memóriáját
- zenei rögtönzési képességeit
- alkotóképességét a társas zenei megnyilvánulások során

Ösztönözze a tanulókat

- a színház és a zene kapcsolatának alkotó módon való átgondolására
- a korszerű színházi és zenei formák megismerésére
- színházi munkájuk során a zenei megoldásokkal való önálló kísérletezésre
- egyes jelentősebb kortárs színházi előadások zenéjének megismerésére

Tananyag

Színházi zene – alkalmazott zene

Beéneklő gyakorlatok

- Helyes énektechnika kialakítása, hangképzés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével

Egyszólamú éneklés

- Dalok kortárs színházi

Többszólamú és/vagy csoportos éneklés

- Oktávgyakorlatok
- Kísérletek a kóruséneklés színpadi alkalmazásával
- Színpadi előadások kórusainak éneklése a stílus figyelembe vételével

Énekes improvizáció

- Valamely prózai színdarab szereplőjének érzelmei, gondolatai improvizált dallamban megfogalmazva

Ritmusgyakorlatok

- Ritmushangszerek és karakterek
- Ritmushangszerek a színész játékában
- Jelenet akusztikai háttere ritmushangszerekkel
- Gondolat és érzelem kifejezése ritmikai váltásokkal

Dramatikus játékok, gyakorlatok

- Jelenet és zenei hatás kontrasztja
- Zenei hatás jelentésmódosító funkcióval

Zenehallgatás

- Zenét alkalmazó kortárs színházi előadás megtekintése
- A színpadi zene meghallgatása és hatásának elemzése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- azokat a zeneműveket, zenei elemeket, amelyek egy előadás szerves részét képezik, fontos dramaturgiai szerepük van, de nem illeszthetőek bele a tradicionális műfajok valamelyikébe
- a zene– és a színházművészet kapcsolatának különféle lehetőségeit, eltérő formáit
- a revü, és a kabaré műfajának tanult dalait
- a prózai színházi előadások tanult dalait, kórusait

Legyenek képesek

- kreatívan alkalmazni, variálni a hang legjellemzőbb összetevőit (hangmagasság, időtartam, hangerő, hangszín, hangok közötti szünet)
- zenei elemeket kreatív módon alkalmazni jelenet készítése során (kontraszt és jelentésmódosító funkció)

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a zene színházi felhasználásának lehetőségeit
- a főbb zenés színházi műfajokat és azok legjelentősebb képviselőit

Legyenek képesek

- az adottságainak megfelelő, szabadon választott ének stílusának, műfaji sajátosságainak megfelelő előadására
- saját énekhez egyszerű ritmuskíséret rögtönzésére
- gondolatai, érzelmei kifejezésére szabadon választott zenei megnyilvánuláson keresztül
- az ismert zenei stílusok és műfajok dramatikus tevékenységhez való, a tanuló érzés– és gondolatvilágának kifejezését szolgáló hozzárendelésére
- a megismert zenés színházi műfajok jellemző stílusjegyeinek saját tevékenységben való érvényesítésére, adottságainak megfelelően

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

csoportos zenés színpadi etűd 15–20 perc

szólóéneklés vagy dallam vagy ritmus improvizáció 3 –5 perc

A vizsga tartalma

A zene és ének gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Csoportos zenés színpadi etűd A csoportos zenés színpadi etűdöt a szaktanár állítja össze a csoport adottságainak figyelembevételével. Az összeállítás adjon lehetőséget a főbb zenés színházi műfajok minél színesebb bemutatására! A csoportos zenés színpadi etűd tartalmazhat prózai, illetve mozgásszínházi elemeket, az összeállítás azonban hangsúlyosan zenei fogantatású legyen!

Szólóéneklés vagy csoportos éneklés (2–4 fő) A tanuló öt, a zenés színházi műfajok valamelyikét is tartalmazó, szabadon választott dal előadásával készül. A dalanyag kiválasztásánál ügyelni kell a tanuló adottságainak szem előtt tartására. A vizsgán a tanulónak a saját maga által választott dal(oka)t kell bemutatnia. Az előadásához igénybe vehető élő hangszeres kíséret, amelyről a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Etűd:

– a kompozíció íve, megformálása,

– az együttműködés minősége;

– a választott műfajnak és stílusnak megfelelő előadásmód

Ének:

– tiszta intonáció,

– a választott zenés színházi műfaj sajátosságainak megfelelő előadásmód,

– szövegérthetőség,

– prozódiai pontosság

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Ritmushangszerek, pl. dobok, gardon, tikfa, fadob

Dallamhangszerek, pl. mirliton, nádsíp, furulya

Egyszerű hangkeltő eszközök, pl. kanál, kanna, köcsögduda

Jelzőhangszerek, pl. kereplő, kolomp, csengő

Komplex (dallam, kísérő) hangszerek, pl. doromb, gitár, szájharmonika

A tanult zeneművek felvételei CD–n, vagy DVD–n

SZÍNHÁZISMERET

A színházismeret tantárgy fő célja, hogy a tanulók tudatos színjátékosokká, felkészült nézőkké illetve „színházcsinálókká" váljanak. Egyrészt reflektálni tudjanak önmaguk és a csoportjuk színházi tevékenységére, másrészt a látott előadásokban felismerjék azokat a színházi összetevőket, amelyek a színházi élmény forrásai. Ehhez a célhoz az alapfokon elsősorban a gyakorlat felől közelíthetünk. Ezeken az évfolyamokon a színházi kifejezés sajátosságait, formanyelvének összetevőit elsősorban drámajátékos eszközökkel közelíthetjük meg. Azok a színházi műfajok állnak a középpontban, amelyek a tanulók korosztálya által létrehozott színházi előadásokban leggyakrabban előfordulnak. Így a tanulók önmaguk, illetve kortársaik színházi tevékenységéből kiindulva vonhatnak le következtetéseket a színház természetéről, illetve a színpadi kifejezés legfőbb alkotórészeiről. Azokról a formákról, műfajokról, módszerekről pedig, amelyeket ők maguk nem gyakorolnak, játékos formák segítségével szerezhetnek személyes tapasztalatokat. A továbbképző szakaszban az élőben (vagy felvételről) megtekintett előadások teremthetnek alkalmat arra, hogy egyfajta színházi szemlélet, illetve fogalomkészlet felépítéséhez segítse hozzá a tanulókat a színházismeret tárgy. Az órák középpontjában a továbbképző szakaszban egy–egy előadás megtekintése áll: míg az alsóbb évfolyamokon főként gyermek– és diákszínjátszó előadások közös megnézése, addig a felsőbb évfolyamokon sor kerülhet ifjúsági színházi előadások, illetve gondosan kiválasztott felnőtt színházi előadások megbeszélésére is. A megtekintett előadásokat mindig egészében, összhatásában próbáljuk megragadni, mert elsődleges célunk a színházi élmény

elmélyítése. Ugyanakkor egy–egy részlet, alkotórész, összetevő részletesebb vizsgálata megteremtheti annak a lehetőségét is, hogy fokozatosan felépüljön a tanulókban egyfajta színházi szemléletmód, illetve fogalomkészlet.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a színpadi építkezés lehetőségeit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a szövegmondás egyéni és együttes módjait
- szerkezeti egység fogalmát
- a legfontosabb szerkesztési elveket
- a mozgás és a gesztus színpadi szerepét
- a színpadi képalkotás lehetőségeit
- a kellék és a jelmez fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét a szöveg színpadi lehetőségeinek felismerésére
- érzékenységét a színházi előadás alkotórészévé vált szöveg hatásai iránt
- érzékenységét a különféle szövegekben megjelenő hangulati hasonlóságokra
- képességeit a szerkesztett játékokban érvényesülő szerkesztési elvek felismerésére, alkalmazására
- térérzékelői és térhasználói képességeit
- képességeit a szerkesztett játék zenei hatásainak érzékelésére

Ösztönözze a tanulókat

- önálló véleményalkotásra
- a szerkesztett játékok alapjául szolgáló alkotások megismerésére
- szerkesztett játékok megismerésére, létrehozására
- minél több élő szerkesztett játék megtekintésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára

Tananyag

Szerkesztett játékok

A szerkesztett játék tanulmányozásán keresztül a tanulók egyidejűleg kapják meg az alkotás, a kipróbálás, a kísérletezés és a rendszerezés lehetőségét: alapvető színházismereti fogalmak tisztázhatók ezen a műfajon keresztül. A továbbá a szerkesztett játékokkal való foglalkozás lehetővé teszi, hogy a tanulók alkotó módon, a megtapasztalás, megélés élményén keresztül, a színház elemeivel kísérletezve közelítsenek a színházi ismeretek felé. A szerkesztett játék vizsgálata lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek felismertetésére: a szöveg és a játék, a szövegmondás és a színpadi megjelenítés különbségeinek felismerésére, a színházi előadás összetevőinek és felépítésének érzékelésére.

Az előadás irodalmi alapanyagának gyűjtése, válogatása

- Egyeztetett téma (tematikus rend) alapján
- Figurák köré építve
- Helyzetek köré építve
- Hangulati hasonlóság alapján
- Motívumok köré építve
- Asszociációk alapján

Az irodalmi alapanyag kibontása

- A téma feltárása (dramatikus gyakorlatokkal, szituációkkal, monológokkal)
- A szövegekben rejlő zeneiség kibontása (kórus)
- Hanghatások és szöveg – aláhúzás és ellenpontozás
- Zene és szöveg együttes hatása
- Szövegritmus jelentősége és jelentéshordozó szerepe (szöveges ritmusjátékokkal)
- Szövegek megszólaltatása különböző stílusokban (stílusjátékok)

A szövegmondás variációi és színpadi hatásuk

- Az egyéni szövegmondás
- Együttes szövegmondás (pl. kórus, visszhang, szavankénti láncmondás)

Szöveg és tér

- A tér irányai, hangsúlyos pontjai
- Egyén és csoport elhelyezése a térben
- Egyéni és csoportos mozgások a térben

Szöveg és tárgyak

- Jelmezek, kellékek, hangkeltő eszközök (pl. ritmushangszerek) használata

Az előadás felépítése

- Szerkesztési elvek
- A szöveg és a megjelenítés összefűzése

- A tér, az idő és a szöveg együttesei
- Szöveg és kép egymást erősítő, árnyaló illetve gyengítő hatása
- Szöveg–gesztus–mozgás (tánc) együttesei (jelentésmódosító hatások)
- A szituáció változása a szöveg redukálásával
- A szöveg ritmusa és a jelenetritmus
- Az előadás ritmusa (kiemelt pillanatok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi szöveg fogalmát
- a téma fogalmát
- a színpadi figura fogalmát
- a szövegek legfontosabb szerkesztési elveit
- a ritmus fogalmát
- a színpadi tér fogalmát, a tér hangsúlyos pontjait, a térirányokat
- a mozgás és a gesztus fogalmát
- a kellék és a jelmez fogalmát

Legyenek képesek

- megadott szempontok alapján színpadi megjelenítésre alkalmas szöveg válogatására
- a szövegmondás egyéni és együttes módjainak alkalmazására
- felismerni, hogy egy szerkesztett játék hatása milyen alkotórészekből adódik
- egy szerkesztett játék szerkesztési elvének felismerésére
- a tér nyújtotta lehetőségek felismerésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal:

- a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
- a mese történetének jellegzetes elemeit
- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvető formái, lehetőségeit
- a maszk fogalmát
- a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvető formáit
- a terek váltását, illetve a szimultán ábrázolás a lehetőségeit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát

- a jelenet fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy felismerjék a mesei történet legfőbb összetevőit
- képességét, hogy felismerjék a mese szituációit
- képességét, hogy felismerjék egy színpadi alak legalapvetőbb tulajdonságait, a történetben betöltött szerepét
- képességét, hogy felismerjék a jelmezek, maszkok, kellékek figurateremtő hatását
- képességét, hogy felismerjék a tárgyak szerepét, szimbólumteremtő, –hordozó lehetőségeit

Ösztönözze a tanulókat

- önálló véleményalkotásra
- színpadi megjelenítésre alkalmas mesék megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- minél több élő mesejáték–előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás meséből

A gyermekszínjátszók által a leggyakrabban feldolgozott, színpadra adaptált irodalmi (epikus) alkotások a mesék. Az adaptálás folyamatának vizsgálata és gyakorlati kipróbálása lehetőséget teremt a színház legalapvetőbb jellegzetességeinek további – az előző évfolyamhoz képest kibővített, mélyített – tanulmányozására, többek között az epikus és a drámai kifejezés különbségeinek érzékeltetésére.

Játék a mese összetevőivel

- A mese képei (ezek ábrázolása állóképekkel, állóképek sorával)
- A mesei szituációi (szituációs játékok)
- Meseindító helyzetek (szituációs játékok)
- Jellegzetes mesei elemek (ismétlődések, fordulatok, váratlan események, akadályok, gátak – szituációs játékokban)
- A mese tanulságai (szituációs játék, egyéb drámaformák)

A mese szereplői

- Alaptulajdonságok megjelenítése (pl. szoborjátékok, szerep a falon, tulajdonsághordozó játékok)
- A mese hőse a hős bemutatására (pl. improvizációk, szituációs játékok, a hős egy napja, pillanatképek a mesehősök életéből)
- A hős segítői és ellenfelei (szituációs játékok)
- Meseszereplők találkozásai (szituációs játékok a szokványos és a szokatlan találkozásokra)

Elbeszélés és megjelenítés

- Elbeszélő a színpadon (egy vagy két narrátor, a narrátor mint szereplő, csoportos narrálás)
- A narrált tartalom képi és hangulati elemeinek megjelenítése (stilizált mozgások, hangaláfestés, állóképek, tablók)
- A narráció kiváltása játékkal (a narráció átfordítása szituációba)
- A mesei szituáció kibontása jelenetté (pl. improvizációk, szituációs játékok)
- A jelenet felépítése (kezdő helyzet, fordulatok, záró helyzet)

Díszlet

- Az üres tér
- Díszlet emberi testekből (szoborjátékok, állóképek)
- Helyszínteremtés fényekkel
- A helyszínek jelzése, helyszínváltozások, jelzett, stilizált díszletelemek és azok elhelyezése, mozgatása
- Szimultán helyszínek
- A tér kiemelt pontjai különféle díszletekben

Jelmez és maszk

- Egy–egy mesei szereplő felöltöztetése (jelmezbörze, divatbemutató)
- Ruhadarabbal figurateremtés (színek és formák szimbolikája)
- A maszk lehetőségei

Kellékek

- A kellék karakterépítést segítő szerepe
- A tárgyak különféle szituációkban
- A kellék szimbólumteremtő és –hordozó lehetőségei

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a mese fogalmát, jellegzetes elemeit
- a mese történetének jellegzetes elemeit
- az irodalmi elbeszélés és a színpadi megjelenítés legalapvetőbb különbségeit
- a narrátor fogalmát
- a színpadi alak jellemzésének alapvető formáit, lehetőségeit
- a maszk fogalmát
- a díszlet fogalmát és legalapvetőbb fajtáit
- a jelmez és kellék használatának alapvető formáit
- a színpadi világítás fogalmát
- a szituáció fogalmát

- a jelenet fogalmát

Legyenek képesek

- egy történet alaphelyzetének, fordulatainak felismerésére
- a mesefigurák jellegzetességeinek felismerésére
- jelmezekkel, maszkokkal, kellékekkel figura teremtésére
- a tér– és díszlethasználattal megteremtett színpadi világ felismerésére

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a probléma fogalmát
- a szituáció legáltalánosabb összetevőit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a díszletek

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy egy adott előadásban megjelenő legfőbb problémá(ka)t felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituáció legfőbb jellegzetességeit felismerjék
- képességét, hogy egy figura adott szituációban érvényesülő legfontosabb szándékát felismerjék
- képességét, hogy egy adott figura hosszabb távon érvényesülő szándékát, érintettségét (motivációját) felismerjék
- képességét, hogy egy adott szituációban, illetve egy előadás egészében megjelenő emberi viszonyokat felismerjék

Ösztönözze a tanulókat

- színpadi megjelenítésre alkalmas epikus alkotások megismerésére
- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- minél több irodalmi adaptációból készült élő előadás megtekintésére

<u>Tananyag</u>

Színházi előadás novellából, regényből

Az adott korcsoporthoz tartozó gyermek–, illetve diákszínjátszók gyakran és örömmel vállalkoznak nagy kihívást jelentő feladatokra: elbeszélések, illetve ifjúsági regények színpadra állítására. A nekik szóló gyerek– és ifjúsági színházi előadások is gyakran nyúlnak ezekhez az alapanyagokhoz. Az adaptáció folyamatának és a létrejött előadásoknak a

vizsgálata elmélyítheti az epikus és a drámai műfajok közti különbségek ismeretét, ugyanakkor tovább építheti a tanulók színházi gondolkodását és fogalomkészletét is.

A színpadra állítás fázisai

- Problémakeresés, alapanyag keresése
- A választott mű szituációkra bontása
- Az egyes szituációk feltárása
- A történetet alapvetően befolyásoló szituációk feltárása
- Jelenetek építése a szituációkból
- Előadásépítés jelenetekből (szerkesztési lehetőségek)

Figurateremtés drámatechnikákkal

- Jellemzők összegyűjtése
- Tulajdonságok kibontása (a figura viselkedése)
- A figura helyzetben – a jellemek megteremtése

A szereplők viszonyai

- A szereplők kapcsolatainak alaptípusai
- Megjelenítési lehetőségek a szereplők közötti kapcsolatok ábrázolására (drámatechnikákkal)
- A szereplők közötti kapcsolatok változása
- A szereplők és azok kapcsolatainak alakulása az előadás egészében

A színpadi környezet megteremtése

A figurák és kapcsolataik megjelenítését lehetővé tevő egységes színpadi környezet megteremtése (jelmez, kellék, maszk, díszlet, zene, fények)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szituáció legáltalánosabb összetevőit
- a szándék és a motiváció fogalmát
- a jelenet legáltalánosabb jellegzetességeit
- a jellem fogalmát
- a jellemábrázolás legalapvetőbb lehetőségeit
- az emberi viszonyok ábrázolásának legáltalánosabb jellegzetességeit
- a színpadi játék és a színpadi környezet összefüggését

Legyenek képesek

- egy irodalmi alkotás és színpadi megvalósítása közti különbség megfogalmazására
- szituációk, jelenetek elkülönítésére
- a jellemek jellegzetességeinek, motivációinak felismerésére
- a szereplők közti viszonyok felismerésére

- a színházzal kapcsolatos szókincs felhasználására véleményük kifejtésében

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hétköznapi élethelyzet és a színpadi szituáció összekapcsolásának lehetőségeit
- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajai

Fejlessze a tanulók:

- ön– és társismeretét
- szituációelemző képességét
- színházi látásmódját

Ösztönözze a tanulókat

- a színházzal kapcsolatos szókincs használatára
- környezetük problémáinak érzékelésére
- a játékban rejlő általános érvényű tartalmak felismerésére
- a térhasználattal való kísérletezésre
- akusztikai kísérletezésre
- a világítással való kísérletezésre
- minél több gyermek– és diákszínjátszó előadás megtekintésére

Tananyag

Színházi előadás személyes élményanyagból (életjátékok)

Az életjátékok létrehozásával, a személyes élményanyagból történő kiindulással az érintettség előnyei és hátrányai is megjelennek a gyermek– és diákszínjátszók munkájában. Az életjátékok tanulmányozása ezzel egyidejűleg a színházismereti tanulmányok új fázisát is jelenti: az alapfok végén ennek a műfajnak az alapos vizsgálata az eddig tanultak szintetizálása mellett egyben már a drámai kifejezés lehetőségeinek közelebbi megismeréséhez is elvezeti a tanulókat.

A tanulókat foglalkoztató problémák gyűjtése, kiválasztása, kibontása

- Problémagyűjtő és a problémákat rendszerező tevékenység (ön– és társismereti, improvizációs játékok)

- A megtalált problémahelyzetek feldolgozása (szabályjátékokkal, szituációs játékokkal) Komplex dráma a kiválasztott problémák vizsgálatához

Eszközök a személyesség áttételére színházi helyzetbe

- A probléma áthelyezése analóg helyzetbe
- A személyek tipizálása (szituációk egy–egy típus kibontására; a típusok megjelenítése változó körülmények között)
- A személyes tartalmak reális és nem reális terekbe helyezése
- A személyes tartalmak expresszív képpé fogalmazása
- A személyes tartalmak mozgásszínházi megjelenítése

Szituációteremtés, jelenetépítés

- A problémák körül járása rögtönzésekkel
- A rögtönzéstől a szituáció felépítéséig dialógusok és akciók kidolgozása
- Jelenetszerkesztés szituációkból

A világítás

- Természetes és mesterséges fények hatása
- A fény atmoszféra teremtő ereje
- A fény jelentésteremtő és –módosító szerepe
- A színek és szimbolikájuk alkalmazása a világításban

A zene

- Élő zene, gépzene
- A zene érzelmi, hangulati, atmoszférateremtő hatása az előadásban
- A zene dramaturgiai szerepe
- A zene mint az előadás önálló alkotóeleme (pl. dalok)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a típus fogalmát
- a probléma szituációkra való bontásának lehetőségeit
- a személyesség színházi szituációkba való áttételének lehetőségeit
- a színpadi világítás alapjait
- a zene színpadi használatának alapjait
- a szituációk és a jelenetek összefüggéseit
- a mozgásszínház fogalmát és legfontosabb műfajai

Legyenek képesek

- a főbb színházi alkotóelemek (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek) felismerésére saját előadásban
- a hétköznapi élet problémáját színházi szituációvá alakítani

- a személyesség színházi szituációkba való áttételére
- rögtönzésekkel szituációk felépítésére
- a megismert színházi fogalomkészlet használatára a saját rögtönzések elemzésekor

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- azt az alkotói folyamatot, ahogyan egy–egy előadás létrejön
- a színházi alkotóelemeket (pl. alapanyag, színészi játék, tér, akusztikai elemek, jelmezek, kellékek, világítás), azok hatását
- azokat a dramatikus konvenciókat, amelyek az alapanyag színpadra állítását segítik
- a színházművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet elemeit (pl. játéktér, főszereplő, mellékszereplő, jelenet, fordulat, felvonás)

Legyenek képesek

- színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerésére
- előadások alapanyagául szolgáló alkotások válogatására
- saját csoportja által létrehozott előadások sajátosságainak leírására a megismert fogalmi készlet segítségével
- annak megfogalmazására, hogy a színház milyen eszközökkel gyakorol hatást a nézőre
- a színházi összetevőkről és működésükről tanultak alkalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret előadás(részlet) elemzése 10 perc

A vizsga tartalma

A tanuló/csoportja által a vizsgán bemutatott saját produkció egészének vagy részletének felidézése a megismert fogalmi készlet alkalmazásával, a színházi alkotóelemek és azok nézőre gyakorolt hatásnak elemző bemutatása. vagy A tanuló a tanár által a vizsgát megelőző félévben előre kiadott legalább öt különböző alapanyaggal (problémák, szituációk, szövegek) ismerkedhet meg. A vizsgán a tanuló szabadon választott alapanyaggal kapcsolatban feltárja, hogy mi az a helyzet, probléma, amely színházi megjelenítésre alkalmas, valamint felvázolja, hogy milyen színházi eszközöket alkalmazna megjelenítésükre, és azok várhatóan milyen hatást gyakorolnak a nézőre.

A vizsga értékelése

- Színházi megjelenítésre alkalmas helyzetek, problémák felismerése
- A színházi alkotóelemek és azok hatásának ismerete, alkalmazása

- A feladathoz kapcsolódó fogalmi készlet ismerete, használata

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
- az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl. rítusjáték, táncszínház)
- a színház és a film legfőbb különbségeit
- a drámai színház néhány klasszikus műfajának sajátosságait (komédia, tragédia, realista színmű)

Fejlessze a tanulók

- érzékenységét a jelen idejű színházi élmény befogadására
- érzékenységét a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességének felismerésére
- színházi ízlését
- színházi előadás elemző képességét

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások látogatására
- a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre

Tananyag

A színházművészet sajátosságai

Ezen az évfolyamon elsősorban azt kívánjuk tisztázni, hogy mitől színház a színház, mi különbözteti meg a vele rokon művészeti formáktól, illetve hogy mik azok a jellegzetességek, amelyek a színpadi kifejezés nélkülözhetetlen összetevőit jelentik.

Színház mint a megjelenítés művészete

- Drámai és nem drámai alapanyagú színház
- Az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségei

Drámai műfajok a színházban

- A komédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)
- A komédia tere, térhasználati konvenciói
- A jellemkomikum sajátosságai, helyzetkomikum és jellemkomikum összekapcsolódása a komédiában
- A színész munkája a komédiában (az emberi gyarlóságok és az értéktévesztések színészi ábrázolása)

- A klasszikus tragédia dramaturgiája (alapprobléma, történetvezetés, fordulatok, végkifejlet)
- A tragikus szituáció: válsághelyzetek, döntési kényszerek, választási lehetőségek
- A tragikus hős és ellenfele(i), a közöttük zajló küzdelem fázisai, fokozatai, tétje
- A tragikus hős hiteles jelenkori ábrázolásának problémái (a színész eszközei a hősábrázolásra: hogyan jelezhetők a „hős" emberi léptékei, miképp hitelesíthető a jelenben is)
- A realista színmű dramaturgiája (alapprobléma, a történet indokai, okszerűsége, fordulatai, végkifejlete). A történet hétköznapisága és mitikus mélységei
- A realista színház díszlete, jelmeze, tárgyhasználata
- Emberábrázolás a realista színházban: motivációk, kapcsolatok, emberi viszonyok, a színész jellemábrázolása
- Jelenetszervezés (a reális szituációk megjelenítése, valószerűsítése, felépítése, fordulatai, illetve a mindebben megnyilvánuló emberi tartalmak)

Színházi előadás nem drámai alapanyagból

- A rituális játék hagyományai. A tradíció szerepe és funkciója. Rítus a modernkori színházban A rítus dramaturgiája, a színpadi eseménysor felépítése, egységei, ezek kapcsolódási módjai
- A színházi előadás szertartás jellegét megteremtő eszközök (rituális tér, zene és ritmus szerepe, tárgyhasználat)
- A szertartásjáték szereplői, a közönség részvétele a rítusban
- A tánc– és mozgásszínház dramaturgiája (a zene előadásszervező szerepe, tétel– és etűd–dramaturgia)
- Mozgásformák, tánctechnikák
- A táncszínházi előadó, a mozgásszínházi színész kifejezőeszközei a tánc–, illetve a mozgásszínházban

A színház és rokon műfajai

- A film és színház hatásának és befogadásának különbségei
- A tévéjáték és a színház hatásának és befogadásának különbségei
- Az élő és a rögzített előadás

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a drámai és nem drámai alapanyagú színház jellegzetességeit és különbségeit
- az olvasott dráma és a megjelenített dráma hatásának különbségeit
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését

- a nem drámai színház néhány lehetséges formáját (pl. rítusjáték, mozgásszínház, táncszínház) a színház, a film, a televízió legfőbb különbségeit
- a drámai színház egy–két klasszikus műfajának sajátosságait

Legyenek képesek

- megkülönböztetni az élő, jelen idejű színházi élményt a rutinból született, „holt színháztól” felismerni a színészi játék, illetve a színházi kifejezés hitelességét
- különbséget tenni egy adott színházi eladáson belül a hatásos és hatásvadász, illetve az ízléses és ízléstelen megoldások

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi adaptáció fogalmát
- az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit
- a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit
- a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát
- a dramaturgia fogalmát
- az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
- a felütés (kezdet), fordulat és zárlat (befejezés) fogalmát
- a motívum fogalmát, színházi értelmezését
- a színházi tér fogalmát és formáit
- a színpadformák fogalmát, a legfontosabb színpadformákat
- a játéktér fogalmát és legfőbb jellegzetességeit
- a zaj, zörej és zene színházi szerepét
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
- az előadás egységes jelrendszerének szükségességét
- az előadás stílusának fogalmát

Fejlessze a tanulók képességét az epikus és a drámai kifejezés megkülönböztetésére

- dramaturgiai érzékenységét
- motívumfelismerő képességét
- improvizációs képességét
- térhasználatát

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- a színházi alapelemekkel való önálló kísérletezésre

- színházi tárgyú kiadványok olvasására

Tananyag

A színházi előadás alkotórészei I.

Ezen az évfolyamon a színházi előadás alkotórészeiből kiindulva elkezdhetünk szisztematikusan felépíteni egy színházi szemléletmódot, illetve fogalomkészletet. Az élőben vagy videóról megtekintett előadások kapcsán az előadás egy–egy összetevőjét, alkotórészét tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Egy–egy részterületre figyelve a színház konkrétabb alkotórészei felől haladunk az elvontabb összetevők felé. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem feledkezünk el.

A színházi előadás alapanyaga

- Dráma, adaptáció, „önmagát író" előadás
- Az előadás szövegkönyve

Dramaturgia alapjai

- Beavatkozások a színpadra állított drámába, illetve nem drámai műbe
- Jelenetek elhagyása és átcsoportosítása, összevonása
- Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe, megjelenítésük módjai
- Témák és motívumok végig vezetése az előadáson
- Beavatkozások eredeti alapanyagba: húzások és bővítések, vendégszövegek
- A jelenetek közötti kapcsolatok megteremtése
- Az előadás kezdete, vége, felépítése, szervező elvei

A tér

- A színházi tér (pl. nagyszínpad, kamaraszínház, stúdió– vagy szobaszínház)
- A színpadi forma (a dobozszínpadtól a térszínházi formákig)
- Játéktér és nézőtér viszonya, az előadás és közönsége kapcsolata, ezzel összefüggő nézői magatartásmódok
- A játéktér (határai, térformái, szintjei, sajátosságai)
- Díszletfajták (az üres tértől, az absztrakt és stilizált téren át a valóságábrázolásig és az illúziókeltésig)
- Térhasználat (járások, meghatározó irányok és mozgások, hangsúlyos pontok)

Az akusztikai réteg

- A zajok szerepe az előadásban, az ismétlődő zajok teremtette motívumok
- A zajtól a ritmusig és a zenéig
- A zene szerepe az előadásban (felvonásátkötő, aláfestő, hangulatteremtő szerep vagy autonóm funkció)
- A zene megjelenési módjai (a bejátszás, illetve az élő zene különféle formái)
- A zene stílusa, hangzása, hatása

- Zenei motívumok, zenedramaturgiai

A rendező munkája

- Az előadás jelrendszerének, kifejezésmódjának meghatározása
- Az előadás stílusának meghatározása, stiláris jellegzetességeinek érvényesítése
- A rendezői koncepció megjelenítésének eszközei az előadás komplex jelrendszerével
- A színészvezetés

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi adaptáció fogalmát
- az improvizációból született előadások legfőbb jellegzetességeit
- a drámaszöveg és az előadásszöveg különbségeit
- a húzások, bővítések sajátosságait, a vendégszöveg fogalmát
- a dramaturgia fogalmát
- az előadásokban érvényesülő legalapvetőbb dramaturgiai formákat (hatásmechanizmusokat)
- a motívum fogalmát, színházi értelmezését
- a színházi tér fogalmát és formáit
- a zaj, zörej és zene színházi szerepét
- dráma fogalmának színházi (és nem irodalmi) értelmezését
- a nem drámai alapanyagú színház fogalmát
- az előadás egységes jelrendszerének szükségességét
- az előadás stílusának fogalmát

Legyenek képesek

- megkülönböztetni az epikus és a drámai kifejezést
- felismerni egy előadás működésének, felépítésének legalapvetőbb dramaturgiai jellegzetességeit
- felismerni egy előadás legfőbb motívumait
- felismerni a színházi tér és színpadi formák legfőbb jellegzetességeit, illetve előadásalakító szerepét
- felismerni a zene (illetve egyéb akusztikai elemek) szerepét egy előadás színházi hatásmechanizmusában

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket
- alkat és színészi karakter fogalmát

- a legalapvetőbb színpadi szerepköröket
- a színészi játékstílus fogalmát
- a színpadi műfaj fogalmát és összefüggését a színészi játékstílussal
- a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit
- a színészi jelenlét fogalmát
- a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit
- a jelmez fogalmát, legfőbb jellegzetességeit, legfontosabb funkcióit
- a szituációteremtés legfőbb formáit
- a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit
- a rendezői koncepció fogalmát
- a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit
- a színházi stílus fogalmát

Fejlessze a tanulók

- képességét, hogy egy előadás hatásmechanizmusában felismerjék a nonverbális és metakommunikációs jeleket
- képességét, hogy érzékeljék a színészi alkat és a megjelenített karakter kapcsolatát
- képességét, hogy a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit felismerjék, ugyanakkor érzékelje azokat az alapvető színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
- képességét, hogy felismerjék a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
- képességét, hogy a színészi játékstílus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait felismerjék
- képességét, hogy érzékelje egy előadás legerősebb feszültségpontjait, lássa a feszültségkeltés legalapvetőbb formáit
- képességét, hogy felismerjék egy–egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a problémáihoz való különféle emberi viszonyok sajátosságait
- képességét, hogy érzékelje egy–egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, illetve azt, hogy – milyen viszonyrendszer működteti az egyes jelenteket, illetve az előadás egészét
- képességét, hogy érzékelje egy–egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait képességét, hogy felismerjék egy–egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- saját színházi előadás létrehozására
- színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag

A színházi előadás alkotórészei II.

Ezen az évfolyamon folytatódik a színházi előadás alkotórészeinek áttekintése. Ez tovább építi a tanulók színház szemléletmódját és fogalomkészletét. Ezen az évfolyamon az élőben (vagy videóról) megtekintett előadások kapcsán főként a szereplő, a színész munkáját, annak összetevőit tesszük alaposabb vizsgálat tárgyává. Ugyanakkor természetesen a megtekintett előadás egészének megbeszéléséről sem szabad továbbra sem elfeledkezni.

Nonverbális és metakommunikációs jelek a színész játékában

- A testtartás, a mimika, gesztusok mint a színészi kifejezés alapjai
- A jellegzetes mozdulatok, mozgások, mozgásformák kifejező ereje
- A térköz jelentésteremtő funkciója
- Hangszín, hanghordozás
- A metakommunikációs jelek hitelesítő vagy átértelmező szerepe

Színészi játék

- Alkat és színészi karakter
- Színpadi szerepkörök
- Egyes tradicionális színházi műfajokhoz tartozó színészi játékstílusok
- A színész munkája a stilizációtól, az illusztráción át az átélésig, illetve az eltartott, ironikus játékmódig
- A színészi jelenlét
- Színészi szerepformálási módok

Jelmezek

- A színpadi öltözet formái (az utcai ruhától a jelmezig)
- A jelmezek kor– és helyszínjelző szerepe
- Színek és formák a jelmezekben
- A jelmezek karakterábrázoló képessége
- A szereplők csoportosítása az öltözetük alapján
- Hierarchia, státusz, viszony megjelenése a jelmezben
- Átöltözések, jelmezváltások
- Álöltözetek, álarcok, maszkok

Szereplők a jelenetekben

- Kapcsolat– és szituációteremtés a színészi játék segítségével
- A jelenet folyamata, ritmusa, ritmusváltásai
- Válságpontok, fordulatok a jelenetben, ezek kifejezésmódjai
- A feszültségkeltés színészi és rendezői eszközei
- Emberi erőterek és ezek változása a jelenetben

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színpadi előadásban megjelenő legfőbb metakommunikációs jeleket
- alkat és színészi karakter fogalmát
- a legalapvetőbb színpadi szerepköröket
- a színészi játékstílus fogalmát
- a színpadi műfaj fogalmát, és összefüggését a színészi játékstílussal
- a színészi kifejezés legalapvetőbb formáit
- a színészi jelenlét fogalmát
- a színészi karakterteremtés legfőbb jellegzetességeit
- a szituációteremtés legfőbb formái
- a színpadi feszültség fogalmát, a színpadi feszültségteremtés legalapvetőbb formáit
- a rendezői koncepció fogalmát
- a színész és rendező közös munkájának alapvető formáit
- a színházi stílus fogalmát

Legyenek képesek

- egy előadás hatásmechanizmusában felismerni a metakommunikációs jeleket
- érzékelni a színészi alkat és a megjelenített karakter
- felismerni a színész által megjelenített karakter legfőbb jellemzőit
- érzékelni azokat az alapvető színészi eszközöket is, amellyel a figurák jellemzése történik
- felismerni a színészi játék intenzitását, a színészi jelenlét erejét
- felismerni a színészi játékstílus műfajokkal összefüggő legalapvetőbb sajátosságait
- érzékelni egy előadás legerősebb feszültségpontjait, elkülöníteni a feszültségkeltés legalapvetőbb formáit
- felismerni egy–egy szituáció legfőbb jellegzetességeit, a benne megjelenő problémák összetevőit, a problémáihoz való különféle emberi viszonyok sajátosságait
- érzékelni egy–egy jelenetben, illetve az egész előadásban a meghatározó emberi viszonyokat, továbbá azt, hogy milyen – viszonyrendszer működteti az egyes jeleneteket és az előadás egészét
- érzékelni egy–egy előadás legfőbb válságpontjait, legfontosabb fordulatait
- felismerni egy–egy előadás legalapvetőbb stílusjegyeit

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színházi fogalomkészlet alkalmazásának lehetőségeit egy–egy konkrét előadás elemzésében

Fejlessze a tanulók

- színházi előadás elemző képességét
- képességét az előadás dramaturgiai működésének felismerésére
- képességét a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
- képességét a színházi előadás kifejezésmódjának és jelrendszerének felismerésére
- képességét a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére

Ösztönözze a tanulókat

- értékes élő színházi előadások megtekintésére
- a megtekintett előadás során szerzett élmény elemző feldolgozására
- saját színházi előadás létrehozására
- színházi tárgyú szakirodalom olvasására

Tananyag

Színházi előadások komplex elemzése

Ezen az évfolyamon szintetizáljuk az eddig szerzett ismereteket. Ezért a középpontban egy–egy élőben vagy videóról megtekintett előadás komplex megbeszélése áll. Így a diákok tapasztalatokat szerezhetnek arról, hogy ismereteik alkalmasak színházi előadások elemzésére, értelmezésére, értékelésére. A komplex elemző beszélgetésekben az alábbi szempontokat érdemes használni. Természetesen a konkrét elemzett előadás alapján kell eldöntetni, hogy mik azok a szempontok, amelyek az adott előadásban fontosak, lényegesek, illetve melyek azok, amelyek annyira lényegtelenek az adott előadás működése szempontjából, hogy szóba sem kell őket hozni.

Elemző beszélgetések előadásokról

Az alapanyag

- Az alapanyag természete (dráma, adaptáció, nonverbális anyag)
- Az alapanyag stiláris, műfaji, dramaturgiai sajátosságai, ezek hatása az előadás megformálására

Dramaturgia

- Színházi szövegkönyv: változtatások az alapanyagon (húzások, betoldások, vendégszövegek – ezek alkalmazásának célja)
- Az előadás felépítése, szervező elvei, a jelenetek logikai kapcsolata
- Az előadás kezdete, ennek hatása a nézői befogadásra

- Az előadás legfontosabb fordulópontjai, ezek szerepe
- Az előadás zárása, ennek hatása a nézői befogadásra

A tér

- Az előadás színházi tere (a nagyszínpadtól a szobaszínházig)
- A színpadi forma (a dobozszínháztól a térszínházi formákig)
- Előadás és közönség kapcsolata, ennek hatása a nézői befogadásra
- Játéktér és díszletvilág
- Az előadás térhasználata (kitüntetett pontok, ezekhez kapcsolódó akciók, motívumok, figurák; meghatározó térirányok és mozgások, ezek jelentése)

Tárgyak, kellékek

- A tér berendezésének szerepe a játékban
- Az előadás legfontosabb tárgyai, kellékei (ezek kiemelésének lehetőségei, illetve a hozzájuk kapcsolódó jelentések)
- Az egyes figurák kapcsolata a tárgyakkal, kellékekkel, ennek jelentése és hatása
- Állandó vagy változó tárgyak, kellékek; ezek funkciói és funkcióváltásai
- A tárgyak, kellékek „útja”, az így keletkező motívumok
- A tárgyak, kellékek összefüggése az előadás más elemeivel, hatása a játékstílusra

Zajok, zenék

- Az előadás akusztikai rétege, a zajok, zenék jelentősége az előadásban
- Az ismétlődő zajok, zenék, illetve a belőlük születő motívumok, ezek hatása az előadás jelentésére
- Az előadásban megszólaló zajok, illetve zenei stílus(ok) – ezek illeszkedése a játékstílushoz
- A zene funkciói (átkötő szerep, hangulatteremtő szerep, dramaturgiai szerep, önálló alkotórész) A zene és az előadás műfajának összefüggései

Jelmezek

- A színpadon megjelenő öltözetek kort, illetve helyszínt meghatározó szerepe
- Színek és formák, a köztük lévő kapcsolat, hatásuk az előadás hangulatára, jelentésére
- Az egyes szereplők öltözete, ruhájuk színe, formája, szabása, ezek jellemző ereje
- Átöltözések, ruhaváltások, ezek funkciói
- A szereplők csoportjai öltözékük alapján, a jelmezek hierarchiát, státuszt, viszonyokat közvetítő szerepe
- A jelmezek kapcsolata az előadás más alkotórészeivel, viszonyuk a térrel, hatásuk a szereplők viselkedésére, az előadás játékstílusára

A szereplők jellemzése szavak nélkül

- Amit még az előtt tudunk az egyes figurákról, hogy megmozdulnának, megszólalnának
- Álarcok, maszkok használata, az arcfestés szerepe, ezek hatása a nézői elvárásokra, összefüggésük az előadás műfajával, stílusával
- A szereplők alkata, az egyes figurák testtartása, ezek szerepe a jellemzésben
- A szereplők arca, arckifejezése, mimikája, ennek hatása a jellemzésre
- A szereplők jellegzetes mozdulatai, gesztusai, ezek összefüggése az előadás játékstílusával
- A metakommunikációs jelzések „üzenetei" a szereplők viszonyáról, kapcsolatuk jellegéről, változásáról

A mozgások szerepe az előadásban

- Megkomponált mozgások, koreografikus részletek, ezek összefüggése az előadás más kifejező eszközeivel
- A mozgások hatása az előadás hangulatára, az egyes figurák jellemzésére, a produkció stílusára

Színészi játék

- Az előadás műfajának, stílusának hatása a színészi munkára
- Az adott előadás játékstílusának hatása a színész játékára
- A színész mimikája, gesztuskészlete
- A színész hanghordozása, beszédmódja
- A színész metakommunikációs jelzéseinek erősítő, gyengítő vagy átértelmező szerepe
- A színész figura át teremtő eszközei
- Színészi „létezésmódok" (az átéléstől az alak pszicho–fizika jellemzésén át a szerep és a színész közti távolság érzékeltetéséig)

Az előadás stílusa

- A jelenetek szervező elvei
- Az előadás leghangsúlyosabb mozzanatai (jelenetei, előadásrészletei)
- A rendezői koncepció, ennek kifejtése az előadásban
- Az előadásban megjelenő színházi eszközök, kifejezésmódok
- Az egyes elemek, színházi alkotórészek rendszerbe szervezése

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a színházi fogalomkészlet alkalmazási lehetőségeit egy–egy konkrét előadás elemzésében

Legyenek képesek

- színházi előadás elemzésére
- az előadás dramaturgiai működésének felismerésére
- a színházi előadás alkotórészeinek felismerésére
- a színházi előadás kifejezésmódjának és jelrendszerének felismerésére
- a rendezői koncepció és jelentésének felismerésére

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a színházművészet legfontosabb kifejezőeszközeit (pl. szövegmondás, mozdulat, gesztus, mimika, akció, zenei– és látványelemek),
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat (pl. drámai formák, színházi műfajok, színpadtípusok, játékstílus), azok meghatározásait, kapcsolódásukat,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait, azok miként befolyásolják a nézői élményt, hogyan szolgálják az előadás jelentését.

Legyenek képesek

- egy–egy színházi előadás meghatározó alkotóelemeinek (pl. alapanyag, tér, jelmez, zene, világítás, színészi játék), ezek sajátosságainak, kapcsolódási módjának felismerésére
- a színházi előadás vizsgálatára, értékelésére a benne érvényesülő (műfaji, stiláris, illetve formai) konvenciórendszer szerint
- saját színházi tevékenységében – a megismert fogalmi készlet alapján tudjon érvelni az általa kigondolt elképzelések, megoldások mellett
- egy–egy színházi előadás átfogó értékelésére, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi műalkotás értelmezéséig

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Színházismeret írásbeli (a vizsgát megelőzően elkészítve) szóbeli 15 perc

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

Előadáselemző dolgozat (5–8 oldal) Szabadon választott – a vizsga évében – készült előadás elemző bemutatása. A dolgozatot a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a

második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

A dolgozatnak ki kell térnie:

az irodalmi alapanyag és a dramaturgiai munka jellegzetességeire

a tér és a térhasználat sajátosságaira,

a jelmezek jellegére és funkciójára

a tárgyak, kellékek szerepére

az esetleges akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságaira, funkciójukra

az előadás felépítésére, ritmusára

az emberi viszonyok sajátosságaira, azok ábrázolásának módjára

a megjelenő karakterek sajátosságaira, ezek ábrázolására vagy

Tanulói portfolió (dosszié)

Egy – a vizsga évében készült – előadás létrejöttének különböző fázisait (pl. olvasópróba, díszlettervek, rendezőpéldány) vagy a bemutatást követő véleményeket (pl. kritikák, a közönség reakciói, média megjelenés) gyűjti össze és strukturáltan tartalmazza. A portfolióba bekerülhet minden írásos, képi és egyéb dokumentum, mely az előadással kapcsolatba hozható. A portfoliónak kihagyhatatlan része a dokumentumokhoz kapcsolódó, tanulói reflexiók, melyek a készítő nézőpontját, tanulási útvonalát jelenítik meg. A portfoliót a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tizenöt nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

Szóbeli vizsga

Az előadáselemző dolgozat vagy a portfolió megvédése a vizsgabizottság által megfogalmazott kérdések alapján.

Szempontjai:

- a szövegkönyv, a dramaturgiai munka jellegzetességei
- a tér és a térhasználat sajátosságai
- a jelmezek jellege és funkciója
- a tárgyak, kellékek szerepe
- az akusztikai elemek (zene, zörejek) sajátosságai, funkciói
- a világítás módja és hatása
- a színészi karakterábrázolás jellegzetességei
- az emberi kapcsolatok ábrázolásának módja
- az előadás felépítése, ritmusa
- a jelenetszervezés sajátosságai
- a rendezői koncepció megjelenésének módjai

- az előadás stílusa, műfaja
- a színházi előadások különböző közreműködőinek szerepe az előadás létrejöttének folyamatában

A vizsga értékelése

- Az elemzéshez, értelmezéshez kapcsolódó fogalmak ismerete, alkalmazásuk a választott színházi előadásra
- Szempontok és a fogalmak közötti összefüggések ismerete
- A téma szóbeli vagy írásbeli kifejtésének képessége

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó

Színházi előadások videofelvételei